
دیوانا

مہلایئ جزیری

حوکمہ تاہریمما کوردستانا عیراقئ

وہزارہ تا رہوشہ نبیری

— دیوانا مہلایئ جزیری

— بہرہہ فکرن وقہوہ ژارتنا: تحسین دؤسکی

— پیداچوون ولی زقرینا: إسماعیل طہ شاہین

— کؤمپیووتہر: ئہنہس مہلا شہریف

— بہرگ: عصام حجبی طاہر / محمد ملا حمیدی

— چاپا یہ کی ۲۰۰۰

— چاپخانہ یا: ہاوار - دھوک

بہرہہ فکرن وقہوہ ژارتنا

تحسین إبراهيم دؤسکی

پیداچوون ولی زقرینا

إسماعیل طہ شاہین

مهلايي جزيري د وينهيه كي خه يالي دا

بۆ مه لایى جزیری

کاتب د ئه زه ل دا ل قه له م دا وه نفیسی
ناقى ته نشانى ب نشانى بئهیسی
جاما مهیى باقى ب ته ساقى بده تن
دا هه رده م وئانى تو ب جانی فه بنیسی
* * *

بازی تو ل عه سمانى حه قیقی و مه جازی
دورئینى ئه فینى ب شرینى تو چ رازی
گه ه په رده ه لینی گه هی سررى دقه شیرى
گاهه ك چ طلسمى گه هه كى چهنگى و سازه
* * *

ماهى تو ل سه ر ته ختى ئه فیندارى یى شاهى
دلبه ندى طه ریقی ب حه قیقی رى و راهى
(وهك با دله زینى تو کومه یدى دبه زینى)
عارف وه دبین: روژی ل عه سمانه كى ساهى
* * *

كه یخوسره وى شعری تو شه هنشاهى كه لامى
ئه سكه نده رى نه ظما مهیى جه مشیدى ب جامى
میرى ب ئه سیرى دگرى سه عدی ورؤمى
به ندى ته د فتراكى دو شیرازى و جامى

ته حسین دؤسكى

پيشگوٽن

بي گوتنه شعرا شاعرين مه بين كهفن - و جزيري ل سهرى ههمي-يان -
ژ دهستخه تين وان ب خوه نه گههشتي يه مه، لهو ژ هنگاقتنا دهست و تليين
دهستكاري و دهستتيقه داني نه يه دووره . راسته دهستين خزمه تكار ل چار
كنارين كوردستاني ب دلبيشي (اخلاص) و مهردمهيري په رده ييا تاري يي
ژ سهر سي بارين شعرا ژيگوتى قه داينه، خوه ل قه وه ژارتن و پاقر كرن
وسه رراستكرنا وي پاله كرينه .. به لي د گهل في ههمي يي ژي هيژ دهليفه يا زهند
و باسك هلكرني ژ بو قافيره كا باشتر و چيتر بكهفتي يه قه كرى يه، هيژ گهلهك
باري هه وجهي ب خزمه تي مايي يه نه راكري، ل هيقي يا پتر خزمه تي يه .

برايي مه ته حسين دوسكي ژي پشتي چهند دهستنيقسه كين هيژا ب دهست خوه
ئيخستين، ب چاقي راكرنا ثقافه كا باري ژيگوتى، سه رزنوو خوه
ب قه وه ژارتنا ديوانا مه لايي جزيري كرى يه، ريكا ديواني ل سهر گيباره كا دي
يا دهستتيقه داني گوه ازتي يه. ب هندي روويه كي ب خهمل و خيزتر
وقه وه ژارتيتز دايي يه ديواني. كاك ته حسين ههر ژ ريقه و بهري داكهفته مهيدانا
في كاري پيروز - ژ جواميري يا خوه - باوه ري يه كا زيده دا من و داخواز
ژ من كر كو نه ز باري لي زقرييني (موراجه عي) ب ستويي خوه قه بگرم.

خودي ل سهر شاهده من خوه ژ بهر نه نافت و من بارسقكاتي يه كا باش بو كاري
پيروزي ناخفتن ل سهر كر.

د لي زقريينا خوه ده من گهلهك خهله تي بين ژ بهر دهست دهر كهفتي راستكرن، من
ونه كر دهوري من د خهله كا لي زقرييني ب ته ني ده بمينت، هندي د هبنانكا
خوه ده من لي مه زاخت. ديوان ژ سهرى هه تا دووماهي يي سي جاران من خواند
و د بهر خواندني ره من دهقي قه وه ژارتني يي كاك ته حسين رووباري (مقابلي) دهقي
شهركري يي زفنگي ذكر و هزرا خوه ل سهر ههرسيكان ددا، نه قه بهس بو
هه قبهر كرنى .. بو راستكرنا خهله تي يان ژي (چ بين چاپي چ ژي بين برايي
قه وه ژير) من دو جا - نه گهر نه پتر - دهقي چاپكري ژي خواند. د گهل في ههمي
خواندني ژي نه ز خوه د سهر خهله تي يان ره نايينم و خوه بهروو بژارتني ناكم.
د گهل زه هه تا من و كاك ته حسين ب مه رديني دايي يه بهر خوه نه ز هيژ ل وي
باوه ريمه كو ديوانا جزيري يا كاك ته حسين ژي قه وه ژارتني هيژ گهلهك بو
مايي يه ب دورستي بيته نهو يا جزيري ب خوه نقيسي، گهلهك بو مايي يه
ب دورستي ژ شوونده ستين دهستتيقه داني بيته شووشتن .. نه قه راستي يه كه پشت
تي نايته كرن.

د راست شعرا جزيري ده هندي خزمه ت بيته كرن ههر كيمه، هندي بيته گوتن
ههر پچه كه. ب هزرا من ژ كوردان - ژ بهري و پاشي يي ده - چو شاعران
نيزيكي ژي ل جزيري نه كرى يه، جزيري شاعري يه كي يه يه كرىز شعر
قه هونايي، شاعري يه كي يه موسيqa و سه ليقه ت وسه روا و په يفت ل سهر يهك
رهنگي داريتين.

سه ليقه ت خوه شي، سه روا، لينان وليكدانا په يقان يا نه عه ده تي دافين
تيك هلكيشايي بين كراري (نسيج) شعرا جزيرينه. سه رپشكاتي يا شعرا جزيري
وسه ره وستايي يا جزيري ب خوه، يا في چهندي يه. نه قه يه جزيري ب سهر
ههمي شاعرين كوردان ئيخستني و كرى يه سه ره وستايي وان. موسيqa و سه ليقه تا

ریژه و بیژیهان کاکلکا ههمی شعرین جزیری به، بنسترا جودا کرنا شعرا وی به
ژ یا غیری وی .. چو نیشانین ناخفتنا کۆتی و فەرۆتی و فیه جووی د ناه شعرا
ویده نین، ئەفه ژ ی نیشانا هندی به کو خهمل و خیزا زمانی وی یی شعری
خهلاته ک بوو خودی پی سپارتبوو نه پیشه بوو.

راسته باره کا مهزن ژ ناههروکا شعرا جزیری ناههروکا وهختی خوهیه، نه یا
ئهفرۆیه، لی زمانی ئەو ناههروکا پی هاتی به داریتن ههتا ئەفرۆ ژ نه ئەو زمانه به
یی تهفنیپیرکی لی دایی و ئەم بشین پشتا خوه بدنی و لی نه زقرن. زمانی جزیری
بو ههمی ده مان یی فهره، کهفاتی چوجا لی دهست نادت، و پیراتی لی کار
ناکت. زمانی جزیری زمانه کی زیده زیده داتراشی و بزونه ژ ئالی یی لینانا
خوهفه، ژ ئالی یی سهلیقهت و لیکدانا ریژه و بیژیهین خوهفه، ژ ئالی یی رامانا
خوهفه؛ ئەو رامانا گهله تا ژ ی دچن و باراپتر ژ ی نهپه نی و فیه شارتی ل بهر
مهعنه نه ناس و نه مهله فانیین وه کی مه .. گهله ک دهر گههین ناههروکا شعرا جزیری
ل بهر نه شاره زاییین وه کی مه دگرتینه، د گهل هندی ژ ی، شعرا وی ب سهلیقهتا
نازکا خوه، ب بازا بلندای شیوازی خوه یی ئیکانه، یی کراری وی ههمی
زمانزانی و شاره زایی و ره وان بیژی، مه ب سانه هی د کیشته خواندنا خوه
وههمی ده مارین له شی مه دهه ژینت.

زمانی جزیری شاعری یا خوه یا بی بهقل د دهر یا یا ئەفینا خوه یا راستانی ده پی
دهره هیگری، زمانه کی ژ هندی ماستره نه مهله فان خوه تیده نقۆنی بکن.
ب نیشانان جزیری چو زمانین ژ فی هیژا تر بو دهره هیکرنا ئەفینا خوه یا خودایی
نه دیتینه، هیژاتی یا زمانی جزیری ل باز و پیکا ئەفینا وی یه، ل په بیسکا
پاقری و بلندی یا خودانی خوهیه. زمانی بابه تی (لایقی) ئەشق و ئەفینا جزیری
ههر ئەفه یه .. ژ کناری زمانی فه گهله ک خهسله تین گرنگین ب بها د زمانی
جزیری ده هه نه مفایه کی زیده د واری زمانزانی یی ده دی ژ ی ئیته وهر گرتن،
ژ وان:

۱- جزیری ناخفتن ب ئاویه کی وه سا کورتگری به و گفاشتی به، کری به
پشکه ک ژ سهلیقهتا شعری ب خوه. چ په یف و ناخفتن و ریژه یا ژ ههمی یان
سکتر ل سهر زمانی و بو گوهی ئەو هلبژارتی به. ههمی دهر گهه ل سهر ریژه و
بیژیهین سست و پست و فیه هرفتی و کۆلانی گرتینه، وه نه کری به چو ژ فان،
ریکا خوه ب شعرا وی بیخن. ریژه یین وه کی ((بنی = بنیره، ئهر = ئە گهر،
نه بهی = نه بهیسی، بیوری = بیوری)) د ناه تهفنی شعرا جزیری ده تام
وسهلیقهته کا نهعه دتی ددن. ژ بلی فان ریژه یان، گهله جا هیزا لینان و لیکدانا
ناخفتنی ل دهف جزیری ب سهر هیزا سهروایی ب خوه ژ ی دکهفت، ساده یی و
دوباره کرن ژ ی ل دهف جزیری هونه ر و شاره زایی به:

رهف رهف نه هشتن زاغ زاغ
دانین ل دل من داغ داغ
دی کی بمینت ساغ ساغ
وهستانه له شکر صهف ب صهف

یان:

ل تهختی دل بهری روونی ب شاهی
ل ته شاهی موباره ک بت موباره ک
ژ دیدارا مورادا من ببهخشی
مورادا من ژ ته دیداره جاره ک

۲- زمانی نفیسینا مه یی ئەفرۆ ئیدغام و ئیقلاب وه کی تهوشه کی ب ناه
کهفینیه، و درووشمی ناخفتنا کۆلانی لی کرینه. ئیدغام و ئیقلاب ئە گهر بو ناخفتنا
کۆلانی سکی و لاوینی ژ ی بن بو زمانی نفیسینی - بی شک - ههردوو کریتی
وی سهرو بهرینه .. زمانی جزیری ژ فی تهوشی یی پارستی و شووشتی به.
من باوره ئیدغام ل دهف جزیری ئە گهر جارنا ههبت ژ ی نه چاری به نه لاوینی،
ئیدگاما نه چاری یی ژ ی مه گهر ب فهتلازی ل دهف بیته دیتن، نه موونه د فی واری

ده ژ هندی پترن بینه ههژمارتن و بهرچاقکرن .. ریژهیین وهکی: ((مهیخانهیی، شههکاسهیا، ئایینهیا، شههزادهیی، سهمایا، پهردهیا، گهزمهیین، پهنجهرهیان، مهعنهیا، پهنجهیان، نامهیا، بووینه، دایینه، عهنبه، چهنه، تهنوور)) بی کار (بی حسیب) د دیوانا جزیری ده هه نه.

۳- گهلهک پهیف و ریژهیین کهفن د دیوانا جزیری ده بهرچاقن، د واری زمانزانییی ده دی گهلهک ریکی دوور پی ئینه کورتکرن، و گهلهک راستی دی پی ئاشکهرا بن. دیوانا جزیری ئایینهیه که، نه بهس سیئا فکا زمانی سهردهمی جزیری ددت، بهلکوو کیش و بازا پیشکهفتن و وهرارا زمانی ناخفتتا مه یا ئهفرۆ ژی ددت.

پهیف و ریژهیین وهکی: ((ئیدهک = یهدهک، زهنگ = زنج، بیفیر = نهساخ، ئایینه = عهینه یان نهینک، بکرم = بکهم، نه کری = نهکی، نههن = نینن، جارنان = جارنا یان جانا، مووسایم = مووسامه، بدرت = بدت، پهراگهندهئم = پهراگهندهمه، دخورم = دخوم، دایینه = داینه، نهبووینه = نهبووینه، بخوون = بخوونه، هلین = هلینه)) کو ئهفه ههمی مستهکن ژ خراوهکی تهژی، ئه گهر ب هؤستایی و شارهزایی هزر تیده بینه کرن دی گهلهک ئارمانج و نیشانین نههنگاقتی ئینه دیتن.

کورت کرمانجی زمانی جزیری ژ رهنگ و رووبار و ناقهرۆکا خوهقه هیژ ب دورستی نه گههشتی به ههقی خوه، ب وژدان نه کهفتی به بهر چاڤ و دهقان. مهیدانا فهدان و فه کۆلانا فی واری - ئه گهر ل بهر زیده شارهزایی و دهوله مهنندی یا زمانی جزیری و کووراتی یا رمانا شعرا وی بینه کیشان - هیژیه فالایه ژ فیرس و سواران. جزیری نه بهس شعر ب هؤستایی فهوونایییه، بهلکوو سهلیقهت خوهشی و شارهزایی ژی سهرباری روحا سهردهمی تیده ژایی ب هؤستایی به کا بی بهقل داریتی به قالبی شعرا خوه.

کولۆفانکا زیده شارهزایی و بلیمهتی یا جزیری د دهراقی فههوونانا شعری ده، د هندی رهیه، جزیری ب شاعری یا خوه یا بی ههفرک، ب سهلیقهتا خوه یا ئیکانه، ته مژینا (غموض) رمانا شعرا خوه ژی ب سانههی د گهووری یا خواندهواری خوه ده دبته. ب لینان و داریتتا خوه یا تیر سهلیقه و مؤسیقا و سڤک، ناهیلت ته مژینا رمانی بته ئاستهنگ و گرفتاری د ریکا خواندنی ده.

کهسی وهکی جزیری ب خوه، جهی خوه د پاناقا لینان ولیکئینان و فههوونانا شعری ده دهستنیشان نه کرییه، میراتی یا جزیری د مالکه کا شعرا خوه ده دایییه خوه، یه ب سهرفهیه و ژی نهیه زیدهیه .. جزیری د مهیدانا قهسهزانییی و لیکئینانی ده میره، د فههوونانا شعری ده جههانگیره؛ دهریا یا پهژن و رمانانه، جزیری ئهفهیه ئه گهر زیدهتر نه بت:

د عشقی شهیخی ئانیمه ، ب دل بهحری مهعانیمه

(لذی حجر و ذي قلب شفاء في إشاراتي)

د ئقلیمی سوخن میرم ، د شعری ده جههانگیرم

(و یعلو موبك العشاق أعلامي و رایاتي)

ئیسماعیل تاها شاهین

۱۹۹۹ / ۶ / ۲۰

ژین وسهرهاتی یا مه لایی جزیری

مه لایی جزیری کی به؟

مه لایی جزیری ناقدترین شاعری کورده د دیرۆکی دا، و نه باوره شاعره کی دی بی کورد ل پیکا وی ههبت چ ژ لایی به لاقبوونا ناڤ و دهنگان بت یان ژ ی ژ لایی زیره کی و بلندی یا ناستی شعرا وی بت .. لهو مرؤف مه نده هۆش دمینت شاعره کی وه کی جزیری ههتا ئه فرۆ ژین و سه ریپهاتی یا وی ب رهنگه کی ههژی و دورست نه هاتبته زانین، وب راستی ئه ف چه نده نیشانا خه مساری یا مه کوردانه د دهرهقا نفیسینا ژینه نیگار ناقدارین مه دا .. تشتی ژ جزیری هاتی به زانین ب تنی ئه وه: ناڤی وی ئه حمده و خه لکی جزیرا بۆتانه !

یا ناڤی تشتی کی ناشکه رایه کو ناڤی وی ئه حمده چونکی ئه و ب خو د پتر ژجه کی دا ژ دیوانا خو ناڤی خو بی دورست دئینت، وه کی:

ئه حمده م سینه سپهر پیشبه ری تیرا فهله کی
ده وه داری ته مه ئیرۆ تو ژده حلی وه ره دهر

یان:

ئه ر ب کوشتن وه ر ب هشتن ئه مر و فه رمانا ته بت
(احمد عبد رقیق واقف بین العبیید)

و کو خه لکی بۆتانه، ئه فه ژ ی نه جهی گومانی به، چونکی ئه و ب خو د شعره کا خو دا د بیژت:

گولی باغی ئره می بو هتانه
شه بچراغی شه بی کوردستانم

وناڤی بابی وی یی دورست کو محمه ده ب تنی ديهك ژیدهر دا هاتی به ئه و ژ ی ده ستنیسا دیوانا جزیری به ئه و ال سال (۱۲۳۸) ی مشه ختی ب ده ستی عه بدلقادری نامیدی هاتی به نفیسین، وه کی سهیدا عه لئه ددین سجادی ژ ی فه دگوهیزت^(۱). و تشته کی زیده به لاقه دناڤ گه لهك مه لایین کورد دا کو جزیری ژ ئویجاخا بو هتی یانه، و دده ستنیسا (عه مر) دا هاتی به کو مه لا ژ بنه مالا (ئه نصاری یانه) کو یهك ژ بنه مالین ناقدارین جزیرا بۆتانه.

جزیری کهنگی ب سه ر دنیا یی کهفتی به؟

ده ستنیسانکرنا ده می جزیری تیدا ژیا یی هه تا ده مه کی نیزیک ژ ی تشته کی ب ساناه ی نه بوو .. و بۆچوونا ژ هه می یان نیزیکتر بۆ راستی یی بۆچوونا سهیدا مه لا ئه حمده ی زفنگی بوو ئه وی پشتی خواندنه کا هویر بۆ دیوانا جزیری گه هشتی به وی باوه ری کو مه لایی جزیری ل نیڤا دووی ژ سه د ساله ده هی یا مشه ختی و نیڤا یه کی ژ سه د ساله یازدی ژیا به^(۲).

و پشتی خواندنه کا هویر د دیوانا جزیری دا بۆ مه ساله بوونا وی ب خو ژ ی دیار بوو کو ساله (۹۷۵) ی مشه ختی به رانبه ری (۱۵۶۷ - ۱۵۶۸) ی زایینی به، جزیری ب خو ئه ف چه نده - د دیوانا خو دا - گۆتی به^(۳)، ده می د چارینه یا شه شی دا ژ یه که مین شعرا دیوانا خو د بیژت:

ژحه رفا ماه و سالی ما

نه هات دهر شه کلی فالی ما

و ده می مرؤف ب هه ژمارا ئه بجه دی حسیبا فان په یقان کۆم دکه ت:

ماه = ۴۶

حه رفا = ۲۸۹

شکل = ۳۵۰

وسال = ۹۷

ههژمار (۹۷۵) دوردکەفت، وئەفە ئەو ههژماره یا جزیری دناڤ شه کلی فالای خو دا دیتی! (۴)

ژ فی دیار دبت کو مه لایی جزیری ل سالا (۹۷۵) ی مشهختی (بهرا نبه ر ۱۵۶۷-۱۵۶۸ ز) هاتی به سهر دنایی.

ژین و سه رهاتی یا جزیری:

چو تشتی و هسا ژ ژین و سه رهاتی یا مه لایی جزیری مه نه زانی به؛ چونکی چو ژیده نه ل سهر ده می وی و نه پشتی وی ژی ل دور ژینه نیگارا وی نه هاتینه نفیسین، وئەگەر تشتەك هاتبته گۆتن ژی هەر گۆتتا ده فی به!

سهیدا علائەددین سجادی هندەك پیزانیان ل دور ژینا مه لایی جزیری فه دگوهیزت و دده ته دیار کرن کو ئەف پیزانینه ئەون یین محمد عه لی عه ونی دکاغه زه کی دا بو وی هنارتین، و هسا دیاره کو عه ونی ئەف پیزانینه ژ هندەك مه لایین کورد بهیستینه .. ژ وان پیزانیان:

جزیری ده می هیشتا زارو قه ستا مزگه فتی کری به و ل نک بابی خو شیخ محمد فیری خواندنی و نفیسینی و قورئانی بوویه، پاشی ل گه له ك ده فه رین کوردستانی گه ریایه وه ك فه قی ژ بو وەرگرتنا زانینی، قه ستا ئامیدی یی و جو له میرگی و ئامه دی (دیار به کری) کری به، و ده می ژ یی وی سیه و دو سال ل گوندی سترباسی - ل نیزیکی ئامه دی - و ژ مه لایه کی دبیزنی : مه لا طاها ئیجازا مه لاتی یی وەرگرت و بوو مه لایه کی دووا زده علم.

پشتی وەرگرتنا ئیجازی بوو مه لایی گوندی سربا ل ده فه را دیار به کری پاشی چوو حه سه نکیفی و ل ویری بوو مه لا و دهرس ددانه فه قی بان و ئیجازین مه لاتی یی ژی ددان.

پشتی هه یامه کی ژ حه سه نکیفی زفیری وهاته باژیری خو (جزیرا بو تان) وهه تا مرنا خو ل ژ یی حه فتی و پینج سالی یی لی ئاکنجی بوو (۵).

به لی وه کی ئاشکه را ئەف پیزانینه د چو ژیده رین نفیسی دا نه هاتینه.

جزیری یی شاعر:

فه کۆله رین دیرۆکا ئەده بیاتین کوردی هه می ل وی باوهرینه کو مه لایی جزیری سه رده فه تهری هه می شاعر و ئەدیبین کورده، و دیوانا وی ئەوا گه هشتی به مه باشتین نیشان و گروقه یه ل سهر فی چه ندی ..

جزیری ب شاعری یی یی هاتی به ناسین به لی کانی چاوا ئەم چو ژ سه رهاتی یا ژینا وی نزانین و هسا ئەم چو ژ سه رهاتی یا وی یا شعری ژی نزانین، کانی کهنگی ده ست ب فه هاندنا شعری کری به؟ وچ به رهه م - ژبلی دیوانی - هه نه ؟ ب تنی مه ئەو هه لبه ستین وی دیتینه ئەوین د دیوانی دا پاراستی مایین ئەوین هندی دگه هینن کو جزیری شاعره کی پایه بلند وبی هه فتا بوو!

دخواندنه کی دا بو دیوانا جزیری ل سی جهان دیرۆکا فه هاندنی بو مه دیار دبت:

جهی یه کی: د قافی یا (سین) ی دا ، ده می دبیزت:

تورکی خوونریز و خوماری مه ب یه ك غه مزویه کی

زوهدی چل ساله ل من زیر و زه بهر کر ژ ئەساس!

ژ فی د ئیته زانین کو جزیری ئەف هه لبه سته ل چل سالی یی فه هاندی به، ئانه کول سالا (۱۰۱۵) ی مش (۱۶۰۶) ی ز.

جهی دووی: د قافی یا (نوون) ی دا ده می دبیزت:

سه ساله ژ دهرد و ژبه لایی ته هلاکین

حه تتا ب فه له ك هه ر دهرتن ئاه و ئەهی من!

ژفی ژی دئیتته زانین کو وی ئەف شعره ل سیه سالی بی فهانندی به،
ئانه کول سالا (۱۰۰۵) ی مشهختی.

جهی سی بی: دهه لبهستا دویماهی بی دا ژبناخه بی دیوانی جزیری د بیژت:

دهمه کی دا بسهیرین سهه د سالان

لهو ئەلیف تین مه دحرفین فالان

کول شه کلی رهقه می سهه سالان

توی مرادا مه ژ عه ره عهه بالان

ودیاره کو مه بهستا جزیری ب دو ئەلیفان دو هه ژمارین یه کن، ئانه کو یه کی
هه یفا یه ک - سهه سال - وهه ژمارا سالی ژی ب فی رهنگی دهه دکهفت:

شکل = ۳۵۰

رقم = ۳۴۰

سهه سال = ۳۵۱

وکوما هه ژماری دبتته (۱۰۴۱)، ئانه کول روژا سی شه نیسی
(۱۰۴۱/۱/۱) ی مشهختی بهه رانهه (۱۶۳۱/۷/۲۹) ی زایینی جزیری دیوانا خو
ب دویماهی ئینایه، وهنگی ژی بی مه لابی جزیری (۶۶) سال بوو.

وتشتی پتر فی بوچوونی بنهجه دکهت نه وه جزیری د شعره کا خو یا دی دا
دبیژت:

ئه لاهل من حه یاته چ شه ککهه ونه باته

ژ نوو فه دی جوان بم گهه بهن بکم گولا گهش

وهه ژمارا نه بجه دی یا په یفا (الله) دبتته (۶۶) وه کی مه ل جهی وی د دیوانی دا

ئیشارهت دایی.

جزیری بی عاشق:

جزیری بی شاعر د دیوانا خو یا مه زن دا گه لهک بابه تین جودا جودا فه گرتینه و
به حس ژی کری به، لی بابه تی ژ هه می یان پتر ل دور زفری عشق و ئەقینداری به
.. و ئەقینداری یا وی نه وه کی ئەقینداری به کا دی به، ئەقینه کا تیکه له دگه ل
فهلسه فی و صوفیاتی بی و ل گه لهک جهان زه حمه ته کا زیده ب خوانده فانی
دکهفت هه تا بشیت فان بابه تان ژیک فاقیرت .

گه لهک گوتن د دهه ره قا ئەقینداری یا جزیری دا هاتینه کرن، لی ئەف گوتنه
هه می دبی بنیاتن و چو نیشانین ئاشکههرا و بنبر ل سهه نینن و یه کی وه کی جزیری
سهه هاتی یا ژینا وی هیشتا د تاری بی دا مایی، یا غه ریب نینه کو سهه هاتی یا
عشقا وی ژی یا روهن و ئاشکههرا نه بت. و ههه چهنده جزیری دشعیرین خو دا
ههه ژماره کا نا قین کچان ئینایینه لی ئەفه نابته ده لیل کو یه ک ژ فان نا قان نا قی
دل بههرا وی یه، نه خاسمه نه گهه نهه ل بیره خو بینین کو ئەف نا فه د شعیرین بارا پتر ژ
شاعران دا دوباره بووینه .

مه لا .. یان نیشانی؟

ئه فه نه وهه ره دوو ناسنا قن بین کو جزیری د شعیرین خو دا بو خو دانایین و
پتر ژ جاره کی دوباره کرین .. مه لا؛ چونکی وی دهه ستوبرنامه یا مه لاتی بی
وهه رگرتبوو و دژینا خو دا مه لاتی دکر، ههه وهه سا دهه رس ژی ددانه فه قی یان
وئیحازه ددان، وهه کی دئیتته زانین نه وه یه ک ژ سهه یدایین مهه ره سا (سور) بوو
ئهوا ل جزیری ناقدار.

ول دور هه لبرارتنا وی بو ناسنا قی نیشانی، سهه یدا مه لا نه حمه دی زفنگی
دبیژت: نیشانی دبت پالقه دان بت بو نیشانی کو ب رامانا ئارمانجی دئیت ئانه کو
ئهو بی بوویه ئارمانجا تیرین ئەقینی یان ژی ئارمانجا نه خو شوی و گرفتاری یان ژ بهه

ئەقىنا خۆ، و دېت پالقهەدان بت بۇ نیشانان ل سەر روى، ھەر وەكى وى دڧىت خۆ بۇ نیشانان پالقهەدەت ژبەر وان مەدحىن وى بۇ كرىن^(۶).
 و ژبلى فان ھەردوو ناسانان جزىرى ھندەك جاران ناڧى خۆ يى دورست ژى
 - كو ئەحمەدە - ل دویمایى یا ھندەك ھەلبەستىن خۆ د ئىنت.

ژى يى جزىرى و مرنا وى:

وەكى مە قە گىرايى جزىرى ل سالان (۹۷۵) ى مشەختى بەرانبەرى (۱۵۶۷ - ۱۵۶۸) ى ز ھاتبوو سەر دنيايى، ول سالان (۱۰۴۱) ى مشەختى (۱۶۳۱) ى ز ديوانا خۆ ب دویمایى ئىنا بوو.. ژڧى دئىتە زانين كو ژى يى جزىرى ھەر چاوا بت ژ شىست و ھەفت سالان كىمتر نابت.

د وى شعرى دا ئەوا مەلایى جزىرى و فەقى يى تەيران ھاقىتى يە بەرىكەك، تەيران سۆر ب سۆر ئاشكەرا دكەت كو وى و جزىرى ئەف شعره ل جزىرى قەھاندى يە ل سالان (۱۰۳۱) ى مشەختى (۱۶۲۱) ى ز تەيران دىيژت:

برىندارى عشقىمە دوورم ژ سەھا بەھان
 دزان مەدداھى كىمە دەھزار و يەك وسەھان
 ئەناخوانى (مەلى) مە ل ھەموو ەھرد و جەھان

پىگۆتتا (ئىرۆ وەرن ..) ئەوا فەقى يى تەيران ب مرنا جزىرى قەھاندى و دەقا وى ل دووماھى يا قى ديوانى ھەيە، فەقى ل سالان (۱۰۵۰) ى مشەختى قەھاندى يە. وسەيدا ەل ئەدەدىن سجادى ژ دەستقىسا ەبدلقادرى ئامىدى قەدگۆھىزت كو جزىرى ل ژى يى (ھەفتى و پىنج) سالى يى مېر بوو^(۷).

ل دويف قى گۆتنى دڧىت بىژىن: جزىرى ل سالان (۱۰۵۰) ى مشەختى (بەرانبەرى ۱۶۴۰ ى ز) چوو بوو بەر دلۇفانى يا خودى، و ئەقە چەندەكى وى گۆتنى ب ھىز دئىخت ئەوا د بىژت: فەقى يى تەيران ل سالان (۱۰۵۰) ى

مشەختى ھەلبەستا (ئىرۆ وەرن..) ب مرنا جزىرى قەھاندى يە، ويا زانايە كو سالان قەھاندى قى پىگۆتنى ب رىكا حسىبا ئەبجەدى دەردكەفت و ب قى رەنگى:

ھەفت ەھىن كو لام ژى بوو جودا شىن و گىرى دىسا تە دا
 ع (۷۰) × ۷ = ۴۹۰
 ۴۹۰ - ل (۳۰) = ۴۶۰
 شىن = ۳۶۰
 گىرى = ۲۳۰

كۆما ھەژمارى دبتە (۱۰۵۰) كو سالان مرنا جزىرى يە.

گۆرا جزىرى:

مەلایى جزىرى ئەوى بى دووندەھ چوويى چونكوو ژن نە ئىنا بوو - وەكى دىيژن! - ل جزىرى مېر بوو و گۆرا وى ھەتا نوکە يا ئاشكەرايە دكەفتە د سەرداقەكى دال ئاقاھى يى مەدرەسا (سۆر) ل جزىرى و دەمەكى درىژ خەلكى دەقەرى ب چاقى پىرۆزى يى بەرى خۆ ددایى!

ديوانا مەلایى جزىرى:

مە نە باو ەره د دىرۆكا ئەدەبىياتىن كوردى دا بەرھەمەكى وەكى ديوانا مەلایى جزىرى ناڧ و دەنگىن خۆ ھەبن، ئەف ديوانە ھەر دكەفن دا ب سەدان - يان پىتر - دانە ژى ھاتىنە نڧىسین و بى ھەژمار شاعرىن كورد تەخمىسات ل سەر ھەلبەستىن وى دانايىنە و گەلەك رۆژھەلاتناسان ژى پويتە پى كرى يە.. و پىشتى دەركەفتنا چاپخانەيان گەلەك جاران و ل گەلەك جەھان ديوانا جزىرى ھاتى يە چاپكرن.

ئەف دانەيە ژ ديوانا جزيرى:

وہكى مە ديار كرى ديوانا جزيرى گەلەك جاران چاپ بوويە، بەلى دەمى مە ديتى كو ديوان نوکە ب ساناهى ب دەست نا كەفت ژ بەر نەمانا دانەيەين چاپين بۆرى، ئەفەژ لايەكى قە، و ژ لايەكى دى قە مفاوەر گرتسا كيم ژ چاپين بۆرى ژ لايى خواندەفانى كوردى ئەفرو قە چ ژ بەر رەنگى رينفيسى بت يان ژى ژبەر هەبوونا هەژمارەكانە يا كيم ژ خەلەتەيان.. مە ديت يا د جەي خۇدايە ديوان د چاپەكانوى دا دەربكەفت، ب رينفيسا كوردى يا نوى و ب كراسەكى قەشەنگ..

ژيدەرين مە:

پينج ژيدەرين سەرەكى هەنە مە ژ بۆ ب جەكرنا فى چاپا نوى پالدايە سەر ئەو ژى ئەفەنە:

۱- دەستفيسا شاعرى باديني، مېرى ئاميدى يى: محەمد طەيارى كورى ئيسماعيل پاشايى، ئەوال سالا (۱۲۳۱)ى مشەختى (۱۸۱۵)ى ز هاتىيە نقيسين. ئەف دەستفيسە د كتيبخانەيا سەيدا مەلا تاهاىي مايى داىە، و د فەرۆز و دەهمەنان دا نيشانا (پاشا) مە بۆ فى دەستفيسى دانايە.

۲- دەستفيسا مەلا مستەفايى يووسفى، ئەوال سالا (۱۳۵۷)ى مشەختى بەرانبەر (۱۹۳۷)ى ز هاتىيە نقيسين، و د كتيبخانەيا سەيدا مەلا مەحمودى يووسفى داىە، و نيشانا (يووسفى) مە د دەهمەنان دا بۆ دانايە.

۳- دەستفيسا سەيدا مەلا تاهاىي كوڤلى ئەوال سالا (۱۳۶۹)ى مشەختى (۱۹۴۹)ى ز ل بەر دانەيا شىخ طاهرى شۆشى نقيسى، و د كتيبخانەيا سەيدا محسن ئىبراهيم دۆسكى داىە، و نيشانا (كوڤلى) مە بۆ دانايە.

۴- دەستفيسە كا دى يا ديوانى ل سالا (۱۳۵۷)ى مشەختى (۱۹۳۷)ى ز هاتىيە نقيسين، ناڤى كاتىبى ل سەر نينە، ل پيشىي نقيسىيە: (صاحبە و مالکە

عمر بن أسعد) ئەفە ژى د كتيبخانەيا محسن دۆسكى داىە، و مە نيشانا (عەمەر) بۆ دانايە.

۵- چاپا (العقد الجوهري) يا مەلا ئەحمەدى زفنگى ئەوال قامشلى چاپ بوويى. و مە د دەهمەنا هەر شەرەكى دا جوداهىيەين بەرچاڤ دەستتيشان كرينە، و مە رەنگى دورستتر ژ لايى كيشى قە پاشى ژ لايى زمانى قە - ل دويڤ لەهجەيا جزيرى - ل سەرى هەلبژارتىيە وبنەجە كرىيە.

هەر وەسا ئەم ل چاپا سەيدا صادق بەاءالدين ئاميدى ژى زفرينە بۆ مفا ژى وەرگرتن و هەقبەر كرنى، و مە نيشانا (ئاميدى) ل دەهمەنى بۆ دانايە.

هيفيدارم ئەز شيايم - ب فى كارى خۆ - خزمەتەكى پيشكىشى ئەدەبى كوردى و ديوانا مەلايى جزيرى بكمم .. و ل دووماهى يا فى پيشگورتى سوپاسىيە كا گەرم ئاراستەى سەيدا ئيسماعيل تاها شاهين دكەم ژ بەر رەنج و زەحمەتا وى د گەل مە كيشايى هەتا ئەف بەرهمە مە ب فى رەنگى هاتىيە پيش، و خودى هاريكارى مە هەمىيان بت.

(۱) علاءالدين سجادی: میژووی ئەدەبى كوردى، چاپا دووی، سالا ۱۹۷۱ز، بپ ۱۸۶.

(۲) أحمد بن الملا محمد الزفنگي: العقد الجوهري في شرح ديوان الجزيري، چاپا دووی، سالا ۱۹۸۷ز، بپ (ل).

(۳) تحسین ابراهیم الدوسکی: مراجعة تاريخية في ديوان الجزيري، كوفارا (مەتین) هەژمارا (۴۱)ى، خزيرانا ۱۹۹۵ز.

(۴) بۆ پتر پيزانين ل گۆتارا مە يا بەرى نوکە بەحس ژى هاتىيە کرن بزقرە.

(۵) علاءالدين سجادی: ژيدەرى بەرى، بپ ۱۸۶-۱۸۷.

(۶) أحمد الزفنگي: ژيدەرى بەرى، بپ (و).

(۷) علاءالدين سجادی: ژيدەرى بەرى، بپ ۱۸۷.

قافی‌یا (۱)

ژ مهرا وی شه‌فَه‌ق سه‌عدی شرین له‌علی شه‌که‌ر وه‌عدی
دنالم شو‌به‌ه‌تی ره‌عدی عه‌جیب لی ژ فی جه‌عدی
(که دل راتاب هر چینش بکفری^(۲) میرد دینش)
(زتاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دلها)

دقی طاقی^(۳) دقی خانی مه عه‌یش و ئیمنی کانی؟
که‌سی ده‌ست دت ژ ده‌ورانی نهاله‌ک فی گولستانی
(در آغوشش چه می آرد که از دل جانش بسپارد)
(جرس فریاد می دارد که بر بنیدید محملها)

ب قورئانی ب نایاتی نه‌گهر پیری خه‌راباتی
ببیژت: سه‌جده بن لاتی موریدی وی دبن قاتی
(میرد آر بی بصر نبود ز فرمانش بدر نبود)
(کو سالک بی خبر نبود ز راه و رسم منزلها)

ژ فی^(۴) طولمات و ده‌ریایی ژ مه‌وجان قه‌ط خه‌به‌ر نایی
شکه‌ستی که‌شتی‌یا بایی عه‌جاجی وی شه‌فی^(۵) دایی
ژ ه‌رفا^(۶) ماه و سالی ما نه‌هات در شه‌کلی فالی ما
(کجا دانند حال ما سبک باران ساحلها)

مه را ژ نه‌ووه‌ل چ بر^(۷) خامی کشاند ئاخر ب به‌دنامی
ژ رهنگی سه‌عدی و جامی ژ شوهره‌ت پی ه‌سین عامی
ب دهنگ و بانگ و ئاوازی د بیژت نه‌غمه‌یا سازی
(نهان کی ماند آن رازی کز و سازند محفلها)

نه‌وایا مو‌طرب و چه‌نگی / ۱

{چارخشته کرنا شعره‌کا
حافظی شیرازی‌یه}

نه‌وایا مو‌طرب و چه‌نگی فه‌غان ئاقیته خه‌رچه‌نگی
وهره ساقی هه‌تا که‌نگی نه شو‌یین دل ژ فی ژه‌نگی
حه‌یاتا دل مه‌یا باقی بنووشین دا ب موشتاقی
(الا یا ایها الساقی ادر کأسا وناولها)

کو کاتب دیمی جه‌دوه‌ل کت شکه‌سته خه‌ط مو‌سه‌لسه‌ل کت
ژ یه‌ک ه‌رفان موفه‌صه‌ل کت کیه فی مو‌شکلی هه‌ل کت
دزانی روودی عوود^(۱) نه‌ووه‌ل چ داقیتن سرود نه‌ووه‌ل
(که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مو‌شکلها)

ژ حافظ قوطبی شیرازی مهلا فهم ئهر بکی رازی
 ب ئاوازی نهی و سازی بی بهر چه رخی پهروازی
 (تزد من حبه الصفوی به اهل الهوی نشوی)
 (متی ما تلق من تهوی دع الدنیا و أهملها) (۸)

ئسمی تهیه مه کتوب / ۲

ئسمی تهیه مه کتوب د دیوانی قـدم دا
 حهرفهك قهلهمی علمی ب تهقویمی رهقم دا
 ئەشكال و خهطین دائرهیی نوقطهیی علمین
 ئەف نهقش و مثالین د خهیالاتی عهدهم دا
 میم مهطلهعی شه مسائمه حد ئایینه صفهت کر
 لامع ژ عه ره ب بهرقی ل فهخاری عهجهم دا
 دا شاهدی ئەسما ب ههمی وهجهی بناسین
 یهك مهستی صه مه دکر، ب یه کی نهقشی صه نه م دا
 یهك گرتی یه زولفی ویه کی خال نومایی
 ئایینه ب ئەسکه ندهری وجام ب جهم دا
 ئهرواحی موقه ددهس شه بی قه دران ته دخوازان
 نوورا تهیه مصباحی د قه ندیلی حه ره م دا
 دا وهقتی لقایی ب ته حه ی بین دبه قایی
 من نه قدی دل و جان د فه نایی ب سه له م دا
 یاقووت فروشان د کهف ئەلماسی شکه ستن
 ئەف صه فحه یی ئەلماسی کو نه ققاشی قه له م دا
 یا ره ب ژ چ روو له ب ب ئەنایا ته کوشایم
 (سبجانك لن أحصي في شأنك حمدا)
 مننهت ژ خودایی کو ب عه بدی خوه مه لایی
 ئکسیری غه می عشقی - نه دینار ودره م - دا

- (۱) روود و عوود (یووسفی، زفنگی، ئامیدی).
 (۲) ب فکری (پاشا).
 (۳) تاقی (کۆفلی، یووسفی).
 (۴) شهفی (یووسفی، زفنگی، ئامیدی) ژوی (کۆفلی).
 (۵) شهفهق (کۆفلی، یووسفی، زفنگی، ئامیدی) و ب من وهره شهفهق دورستتره!
 (۶) حهرفان (یووسفی، زفنگی، ئامیدی)
 (۷) پر (پاشا).
 (۸) وامهلهها (پاشا، کۆفلی).

وان دهست و زه نند و ساعدان
مهستی ب چه شمی شاهدان
مهی دانه شهیخ و زاهدان
ئهو نیرگزا سیراب دا

مسکی ره شانندی ئەز دبیم
لی خه ططی رهیحانی ل دیم
وان نوقطه یان هن بوونه کیم
کاتب ژ نوو ئعراب دا

نازک قه دا نوورین به شهه
ئینا ^(۲) خه یالی هه ره سه هه
ئهو بوو ل من نه قشی به صهر
ناف دیده یی بی خواب دا

ئهو تللی یین نازک ره قیق
ئهو باده یا نوورین ره حیق
پور دا مه فنجانا عه قیق
مننهت ب من وهه هاب دا

دا خه ف نه بین ^(۳) به ژنا فه ری
مننهت کو ئیرو دیم دوری
مه ی هاته شهه کاسا سوری
دیسا شهه رابا نواب دا

مه ی هاته فنجانا سه دهه ف
ساقی ب چه ننگ و نای و دهه ف
کی دی قه خوت ئیرو ب خه ف
فه رفووری یا مههتاب دا

عیده و چه بی بی نه ذره لی
یاره ب ببینم روژ هه لی ^(۴)
یان دی ب قوربان بی مه لی
سککین د دهست قه صصاب دا

(۱) مه بی (زفنگی، نامیدی).

(۲) دینا (کۆفلی، یووسفی، زفنگی، نامیدی).

(۳) نهبت (زفنگی، نامیدی).

(۴) دهندهک ژیدهه ران دا (وه کی: پاشا، یووسفی، عه مهه ر) ریزکا دووی و سی بی ژفی چارینه یی پیک دگوهۆرن.

مه ششاطه یی حوسنا ئەزه ل / ۳

مه ششاطه یی حوسنا ئەزه ل
دا عشق هل بت پیل پیل
چه نگالی زولفان تابی دا
قه لبی مه لی ^(۱) جه للاب دا

حوسنا چه بیب و لوطفی یار
له و سه لب کر ژی ئختیار
ئاقیته دل عشقا غه دار
وی حوسنی ئەف ئیجاب دا

من دی سه هه زولفین دمه ست
چوون سه جده یا خالی ب قه ست
هاتن سه ما ئحرام به ست
له و حاجبان محراب دا

رووح و رهوانی من چه بیب
رهنجیده کر مسکین غه رب
دیساب ته لبیسا ره قیب
تهرکا دلی ئه حباب دا

مه حبووب ب جاما پور گولاف
زههرا هه لاهل بوو دناف
کهر کر ل من جهه رگ وهناف
له و ساقی ئهو جوللاب دا

موغبه چهيين مهی فروش / ۴

موغبه چهيين مهی فروش
باده خوه ران نووشا نووش
هه ر سه حه رى تين سه ما
مانه ل دؤرى جه ما

هن گولى بوو عه ن به رن
هن گو هه رى دانه يين
هن د شرين نه سمه رن
مثلة سوه يلى سه ما

هن زه رينه پور سورن
من كو د چه ر خى وه دى
سه ر ب په ر و^(۱) ديم دورن
سه بر و قه رارم نه ما^(۲)

سه بر و قه رارم كو بر
ظولمى وه رهنك كى دكر
جه رگ وجه گه ر هوور دكر
جان دبر و دل ته با

جان و دلى من نه وه
په ا د شه هى من نه وه
هوور وه شى من نه وه
نه م ل ده رى وى گه دا^(۳)

يارى كو دى نه م گه دا
نه م ب سه ما يى برين
ده ست ب ده ستى مه دا
ره قص و سه ما ژى وه ما

گوته مه دور دانه يى
له و ب حه قيقه ت يه كين
نه م ژ ته و تو ژ مه يى
مه سه ل له بى شوبه ه ما

دامه ب ده ستى سورى
جه ذبه گه ا جان و دل
جاما ژ رهنك گى دورى
پور شه وو شان دن هه ما^(۴)

باده م نووشى ژ ده ست
قه طره ب به حرى گه ا
چوومه ژخوه ومامه مه ست
به حرب عه ينى خوه ما

گووشى ب عامى مه ده
(أكثرهم في غمما
ته ر كى مو دامى مه ده
أغلبهم في عما)

حه رف ژ يه ك بوونه فه صل
حه رف دب ت يه ك خه طه ك
گه ر ببرى وان ب نه صل
خه ط كو نه ما نوقطه ما

وه حده تى (مطلق) مه لا
زؤر د قى مه سه ل له لى
نووره د قه لبان جه لا
نه ه لى دلان شوبه ه ما

(۱) سور په رينه (كو قلى).

(۲) من گز وه چه ر خى د ده م مثل سه يل السما (كو قلى)

(۳) نه ف مالكه ويا به رى وى ل نك (پاشا، و كو قلى) نينه.

(۴) نه ف مالكه ژى ل نك (پاشا، كو قلى) نينه.

چین چین کرن .. / ۵

چین چین کرن زولفین سیا	کەسک ئەطلەسا دىبا قەبا
ئىدى نشان نابن خویا	تيكل کرن لازم صەبا
من دی صەبا بايى سەحەر	ماداری بەدرى کر دو کەر
قەوس وقوزەح ژى ھاتە دەر	ديسا ب زولفان را تەبا
ئىرۆ ژ مە ل بەدرا تەمام ^(۱)	عەنبەرفەشان بن سەد سەلام
ئەى ھودھودی شیرین کەلام	(أهلا و سهلا مرحبا)
من دل بەرەك وەك دور ھەيە	مەحبوب و شیرین سور ھەيە
حوسن وجەمالەك پور ھەيە	بەلقىس صفەت مەسكەن سەبا
مە دقى پەرىيا دل بەرى	لى ھى ل ئوسلووبا بەرى
لى كفش ببى تو ژ پەنجەرى	تى و دچى تەشبیھى با ^(۲)
شۆخ و شەپالا مەى پەرەست	ئەو ظالما ھشيار و مەست
قى نامەيى خەف دى ق دەست	(في طيها نشر النبا)

بىژ ئەو شیرینا سور پەرى	دوردانەيا ئەز موشتەرى :
کان عەھد و پەیماننا بەرى؟	بى فايده چوون شوبهى ھەبا ^(۳)
نەى شەككەرا سپى دەست وزەند	زانم مەجالى نامە خوەند
ليشان تەبەسسوم کر ژقەند	(ماست کبان في ربا)
دل بەر مەجالى نامە دى	ناسى کو نیشاننا مە دى
نوونەك موخالف تى نە دى	(هل قلبها نحوي صبا) ^(۴)
قاصد ب مەقصوصدا مە ھات	با موژدە ئوئەمر و بەرات
نیشان ھنارن ھەم خەلات	شەھزادەيا گولگوون قەبا ^(۵)
ئىرۆ مەجال لى ھات و وەخت	ديسا جوان بوو من درەخت
ئەو لامعا دايبى ژ تەخت	(ما كان برقا خلبا)
سەلوا رەوان زەررىن وەرەق	چىچەك مەلى دین ئەو نەسەق
(ياقوتها يحكي الشفق)	يحيكي عقودا كو كبا)

(۱) ئىرۆ مە دى بەدرا تەمام (كۆڧلى).

(۲) لى كفش ببىتە ژ پەنجەرى بى و بچت تەشبیھى با (زفنگى ، نامىدى).

(۳) تەشبیھى با (پاشا، عەمەر، كۆڧلى، يووسفى).

(۴) ھل قلبها نحو الصبا (پاشا، كۆڧلى).

(۵) گول گول (كۆڧلى).

(*) ب ريز كرنا مالکين فى ھەلبەستى دەھمى ژیدەرەن دا وەكى يەك نینە ، مە وەكى دەستقیسا (پاشا) ی نقیسی یە.

دلبر شکینا شه ککه رهک / ٦

دلبر شکینا شه ککه رهک (فقلت: یا روجی متی ؟)
گو من: هتا خاطر هه بت من گو: چ کم نهز با هه تا ؟

زولفان تو بهس چین چین بکه بسکین موقابل دین بکه
پیشکیشی یهک زولفهک ته بن مولکی خوتهن تهختی هه تا

دل بهندی داڤا زولفهکی کهفتی کهمه ندا ئولفهکی
(هل في يد المفتون شيء ؟) او کیف اصنع یا فتی ؟

زولفین بوت وشیرین له بان ژههرینه شوبههت عهقره بان
لی من ژبسکا پور گری ئیرو تنی گرتن دو تا

نسبهت پهری زیبایه ئه و هک نیرگزایه کتایه ئه و
(یا من رأی خلی فهل یشبې بشيء قامتا ؟)

مه ژ بوغچهیا یار زهینی بی پورس یهک سیفهک چنی
(فبما جنیت جنییتی ألفت علی جنایتا)

(*) ژ دووماهی یا فی شعری وهسا دیار دبت، ههچکوو یه کیم (ئیسماعیل).

ب ناری فورقهتی سوهم / ٧

ب ناری فورقهتی سوهم ژ فهرقی سهر هه تا پیدا
خهدهنگا غهفلهتی نوهم ژ بهرقا لامعا تیدا
خهدهنگا فورقهتی رهعه دلی ئه و غهفلهتی لی دت
دبیژم: وهر جهبهل بت ئه و بکه ربت وی د گافی دا (١)
ههچی فورقهت نه دی هجران نه بی من داغ و کهی لینه
ژ بل دهر بی د هجرانی فراقی رووح و جان کی دا
ژ ههر بی داغ و بی دهر دی مه پورسن محنه تا عشقی
چ زانن بی خه بهر ژانا دلی داغ و کهسه ر تیدا
کهسی محنه ت دی و فورقهت فهخواری جورعهیا هه جری
گری وان تی ب حالی من دقی هجران و زه جری دا

ب دامام^(۲) موحبه تی بهندم خهدهنگا فورقه تی دل نوهت
 ب شوبهی مورغی نیم بسمل دههف وهرتیم د خوونی دا
 برووسکا باطنی دا دل دپیتی سینه وی وهر بوو
 کو دی بیتن ته بیتا دل دناف وی نار و پیتی دا!؟
 ژ ئولفی شوبهه تی زولفی مه دام لهو بی قهرارم نهز
 کو جانی من عهزیز ئیرۆ چوو و دل وی د ئولفی دا
 ژ مه جووب دوور کرم چه رخی فهلهک وی پور هلاقیتم
 نزانم دی ل کوو دت من د قی دهوران و چه رخی دا
 حه بیبی بی خه طا کوشتم ب دهر با فورقه تی ئاخر
 ژ وی روژی دزانی من کو یار نهو تیر ل جهرگی دا
 گه لو دیسا ببینم نهز چراییی وه صله تی هل بت
 بسوژم شوبهی پهروانی ل بهر وی نوور وشهوقی دا
 ب دهر بی کهو که با صوبحی ل مەشرق زوهره طالع بت
 زوحه ل دوور بت ب شەش بورجان و وندا بت دغه ربی دا
 ژ قوندوس زوهره پهیدا بت ژ هندس موشته ری بیت دهر
 سپیدی دت ثوره ییایی شهفهق دت قامه تی پیدا
 ژ شهوقی نه برووان بنمیت هلال دیسا د قهوسه یینان
 ژ خاوهر بیته دهر خورشید ظهلام وهر بی دنووری دا
 ب وهر دان زه یینین گولشن چه مهن^(۳) و لاله بشکفتن
 بنهفش و چیچه کان قیکرا شهفهق دا یهک د رهوضی دا
 سه حهر گهه عهنده لیب مهستن ژ بهنا وهر د و بشکوژان
 شبی تووتاک و گو یینان دنالین نه م دفهرقی دا

ل کهلبی ئاستانی خوه نه پورسی قهط حه بیب جار هک
 گه لو نائینه بیری نه م د قی نیچیر^(۴) و راقی دا
 دزانم شههسواری من غهزالهک وی دفتر اکی
 ب جاییی صهیدی نهز بووما دوی فتراک و بهندی دا
 چ حه د صهیدی ههزار جانن دفتر اکا حه بیبی من
 کو سه د جهمشید و که یخوسره و غولامن سه ر دهقی ری دا
 د دهه سالان مولازم مام ویاری روونه دا جار هک
 وه گهر نه یار نه گهر روو دت هه یه جار هک د سالی دا
 دلۆ مزگینه من شابه کو سولتانی مه دی بیتن
 ژ من باوهر که په یغامی سه حهر مزگین ب من پیدا
 شوکور بیناهی یا من هات و یه عقووب دیده رهوشه ن بوو
 ببوویا یووسفی مصری ل کهنعانی به صهر پی دا
 نه سیمی سونبول و سیقان سه حهر دا حه بس و زندانی
 قه بوو قوفلامه بی مفته زرنگینی ژ قوفلی دا
 فراقی شهف ب ئاخر چوو سپیده کفش بوو دیسا
 مه ریخا نه حس ئاقابوو خویا بوو روژ د شهرقی دا
 دچه رخی وهک نوجووم دیم دوور سه ما هاتن قرانا یهک
 هه ییقا بهدر بوو نهو سورپه ری من دی د رهقصی دا
 ژ وادی نهیمه نی دل بهر نزام نهنگوشتهک ئظهار کر
 کو خواهش نهوار و بهرقن نهو ته جه للی بوون دطووری دا
 قرانا زوهره یی من دی د بهر عقدا ثوره ییایی
 ژ پهروینان دبیزم عه کسه هیژ کهفتی دجامی دا

کو توولی ئاستانی دوور نه کی ئیدی ژ دهر گاهی
 ژ باخوی قی رجووناکین د بابی لوظف وره چی دا
 تو باری فورقه تی زانی دکارم ئەز تهحه ممول کم
 ب ناری کووهی قهندیلم بلا فیلم^(۷) دعشقی دا
 زهی دهردی مهزن فورقه ت جه گهر سۆت ئاته شی دا دل
 جهی صهبری نه ما چهندان فره ج من دی د صهبری دا
 مه لا بی قامه تا یه کتا قیامهت^(۸) من ب چه هقان دی
 فراقی رووسیا بن ته ژ من جانی شرین جی دا

حه بیبی عه زمی صوحبه ت کر دجامان لهو شهرا ب ئانی
 دلی من دی دو صه ییادان ژ بریان را بهری وی دا
 ژ شه کلی ئه برووین ساقی وه به دهره ک من موقابل دی
 هلاتن سه د هلال ئیرۆ^(۵) ئشارهت من ژ عه کسی دا
 ب توولین ئاستانی را قه خوه ندیم میر ب دهر گاهی
 ب قی چاقی حه بیب دیتیم شوکور ئەف شه فقه مه ولی دا
 ب زه هری خوهی شهریف خوه ندیم گۆ: خدمه تکاری دیرینی
 ته پور جهور وجه فا دینه د سلووک وسه عی وجه هدی دا
 بچین^(۶) وهردان ژ گولزاران کو ئه غیاران ب دهست خارن
 ژ مه خصوصان د دهر گاهی دو عا من ئەو د هه جری دا
 ب ته شریفا خوه ئەز خوه ندیم ژ لوظفی بهنده نیشان کر
 خه لات وشه فقه ودل دان شوکور خوازین کو باخوی دا
 مه هادر سه جده یا شوکری ل وی عهردی موقه ددهس کر
 ب موژگانین خوه دور سوفتن ئەنی مالی ل عهردی دا
 هه یا بیناهی یا چه هقان بوت وعوززا ولاتی من
 تویی پیشه بر سو جوودا من سه حه رگاهان دخه لوی دا !

ل بال علمی ته مه علوومه ژ ژینی من تو مه قصوودی
 فدایی جان مه دی جان بت د قه ستا وه صل ودینی دا
 ب حوسنا خوهی ئلاهی کی ب سه هم و هه بیبه تی دینی
 نوجووم و که وکه ب و لامع ژ بالا تین ب به ژنی دا
 ب خالین وهرد ونه سرینان ژقودره ت خه ط کشانندی لی
 ب ته رحا نیرگرا عیلی سه حه رگاهان نه سیم لیدا

(۱) ئەف مالکه د ده سنتقیسا (پاشا) ی دا نه هاتی به.

(۲) ب به ندا (پاشا).

(۳) دچیمه ن لاله (کۆفلی) چمه ن دا لاله (یوسفی).

(۴) نه خچیر (پاشا).

(۵) هلال ئەبروو (کۆفلی)

(۶) بچین ئانه کو: بچینه، و ل نک (کۆفلی) بچن، هاتی به، ئانکو بچنه.

(۷) دیاری کووهی قهندیلم مه گهر (زفنگی، نامیدی).

(۸) قه با یا (پاشا).

سەرى زولفا تە / ۸

سەرى زولفا تە ب كوللابى دوعا
 ھاتە دەستى مە ب جەللابى دوعا
 صووفىيى خەلوە نشىن بىن د سوجوود
 ھەردو بورھىن تەنە محرابى دوعا
 عەرضى كى دى بكرم صوورەتى حال
 كو تويى قبلەيى ئەربابى دوعا
 ژ دوعايى قەدەحك دەر دەستە
 ھەر سەھەر سوننەتى مەي^(۱) نايى دوعا
 گولى ئقبالى ژ گولزارى قەبوول
 مە چنى بوو دىشەكەر خوابى^(۲) دوعا
 بەر دو بورھىن تە ژ ئخلاص ويەقىن
 مە دوى سەجدەيە ئادابى دوعا
 ژ دلەك صافى تو محرابى بىن
 سەجدەيەك لازمە دەر بابى دوعا
 مە ب دل (عروۋە وثقى) تە دەست^(۴)
 ژ ئەنايا تە سەرنەلقابى دوعا
 ژ ئەزەل يەك جەھەتى دايمە مەلى
 ھەر مە ئخلاصە ژ ئەسبابى دوعا

(۱) مەستى مەيى (كۆڭلى، زىنكى، نامىدى).

(۲) شوكر خوازى (بووسقى).

(۳) م دىر سەجدە ب (زىنكى، نامىدى).

(۴) م د دل عوروتى وونقايمە ب دەست (زىنكى) مە د دل "عروۋەتى وثقايمە" ب دەست (نامىدى).

ئىروژ دەربا خەنجەرى / ۹

ئىروژ دەربا خەنجەرى
 تەشبيھى زولفا دلەبرى
 لازم ب ئىشانى مەلا
 زانم پەرىشانى مەلا
 زانم پەرىشانى ژ دل
 تەشبيھى بىرئانى ژ دل
 (باللە) چ طەبەعت ئادەمى
 دەريايى قاف و قولزەمى
 يەك سەر دىم يەك عالمى
 يان چەرخى گەردانى مەلا
 يا رەب چ وى محنەت كەشى
 مەجرووحى قەوسى تۆزرەشى
 سەر تا قەدەم تىك ئاتەشى
 لەو دل ب پەيكانى مەلا
 زانم ژ عشقى دۆژەھى
 ئىروژ ماھى خەرگەھى
 بەھرەك ژ نارى ئىلەھى^(۱)
 تەشبيھى سەيوانى مەلا
 ئەف سىنەيا وەك ناي ونەي^(۲)
 ھەر دل ب نائەھلان نە دەي
 پورلى كشاندىن داغ وكەي
 يارەب چ نادانى مەلا

دوردانه‌یا دیم گه‌وه‌ه‌ره
بی مروه‌تان دل کر کهره
نایینه‌یا نه‌سکه‌نده‌ره
مه‌جرووحی خالانی مه‌لا

بی مروه‌تی دل هه‌ررشان‌د
که‌ر کر جه‌گه‌ر خوی^(۳) لی ره‌شان‌د
ته‌شبی‌هی شیشی لی کشان‌د
نات‌ه‌ش ل سه‌ر دانی مه‌لا

ناری ژ ره‌نگی دژژه‌هی
مه‌د پهرده‌یا فی خه‌ر گه‌هی
حوسن وجه‌مالا وی مه‌هی
خه‌ف کر چ عوممانی مه‌لا

ئیرۆل عومری خوه‌ی ته‌له‌ف
بی چه‌نگ و ساز ونای وده‌ف
بی شاهد و جاما سه‌ده‌ف
زانم په‌شیمان‌ی مه‌لا

زانم ته‌ کووه‌ی طووره‌ دل^(۴)
شه‌ه‌کاسه‌یا فه‌رفووره‌ دل
له‌و هه‌ر ب نار و نووره‌ دل
له‌و مه‌ست و سه‌کرانی مه‌لا

هه‌ر سینه‌یی تاب‌ی ته‌مام
غه‌رقین د خوونا دل مه‌دام
ناپوخته‌ خام بی مهر و جام
له‌علا به‌ده‌خشانی مه‌لا

پور له‌عل و دور ته‌ ژ کلکی عشق
ده‌ر به‌رر و به‌حر و مولکی عشق
ئانینه‌ نه‌ظما سلکی عشق
مه‌علوومه‌ خاقانی مه‌لا

بی حه‌دل قه‌لبی شوبه‌ی نه‌ی
له‌و بی مه‌حل^(۵) خوه‌ش نینه‌ مه‌ی
جه‌ورا ته‌ دانین داغ و که‌ی
ئه‌مما ب شیرانی مه‌لا

مننه‌ت ژ طالع هه‌ر ژ به‌خت
به‌لقیس ئه‌وی ئانی ب ته‌خت^(۶)
ئاصف ب ته‌خت و به‌خت و ره‌خت
ئیرۆ سوله‌یمان‌ی مه‌لا

ئه‌و هه‌ردو له‌عل و هه‌ردو وه‌شم
ئه‌و به‌ژن و بالا هاته‌ چه‌شم
گه‌ه گه‌ه ب ناز و گه‌ه ب خه‌شم
مه‌د سه‌یری رووحانی مه‌لا

(۱) ناسه‌هی (بیوسفی).

(۲) هی دل ب نانه‌هلان دده‌ی (زفنگی، ئامیدی).

(۳) خوون (پاشا).

(۴) زانم ته‌ کو هه‌ر طووره‌ دل (پاشا).

(۵) حه‌مه‌ل (بیوسفی، زفنگی، ئامیدی).

(۶) ب وه‌خت (زفنگی، ئامیدی).

(الله) سه حەر / ۱۰

یہ لموومی عشقی شوعله دا ذاتی ته جه لایا خوه دا ^(۱)	(الله) سه حەر گاهه ئه زهل نوورا جه مالا (لم یزل)
بی (اسم) و (آثار) و (صفات) خهف بوو دستر و پهرده دا	ذاتهك ته جه لابلوول ذات سررا حورووفین عالیات
جووشش نه دابوو به حری جوود یهك ژی ته جه لایلی نه دا	ذاتهك موقه ددهس بوو ووجود وه صفی نضافات و قویوود
فیکرا د یهك ذاتی جه فین وان پیکفه ناز و عشوه دا	حوسن و جه مالی خوه ست نه فین نوورا قه دیم بوو عشق و فین
حوسن و جه مالا بی مثال دیسا خوه لی په روانه دا	عشقاژ نوورا (لا یزال) ئیساندی یه لمووم و شه مال ^(۲)
حەق عاشقی ذاتی خوه بوو نهقل وروایهت ژی وه دا	عشق و مه حه بیهت هه ره بوو موحتاجی حوسنهك دی نه بوو

بورهانی عهقل دوور کر قیاس ئهووهل ئلاهه ^(۳) پی بناس	بورهانی عهقل دوور کر قیاس ئهووهل ئلاهه ^(۳) پی بناس
ئهو نووره دا بوو شهوق و تاف بهرقین خوه ئافیتن به لاف	ئهو نووره دا بوو شهوق و تاف بهرقین خوه ئافیتن به لاف
سوبحان ژ ره مزا خالقی ئافیتنه قهلبی عاشقی	سوبحان ژ ره مزا خالقی ئافیتنه قهلبی عاشقی
مه عنایی عشقی بیم: چی یه؟ عه کسا جه مالک صافی یه	مه عنایی عشقی بیم: چی یه؟ عه کسا جه مالک صافی یه
حوسن و مه حه بیهت ذاته کن لی صوورته و مرئاته کن	حوسن و مه حه بیهت ذاته کن لی صوورته و مرئاته کن
گهر دل بهر و گهر عاشقن ئایینه یی نوورا حه قن	گهر دل بهر و گهر عاشقن ئایینه یی نوورا حه قن
عاشق ئه وه مه عشوق ئه وه رووح هه ره ئه وه گه وه ره ئه وه	عاشق ئه وه مه عشوق ئه وه رووح هه ره ئه وه گه وه ره ئه وه
دهر شاهدهك دا شوعله دا	دهر شاهدهك دا شوعله دا
د هه ره شاهدهك دا دیم ژ دور خه ططی غوباری نوقطه پور	د هه ره شاهدهك دا دیم ژ دور خه ططی غوباری نوقطه پور
ئسمی كه مالاتی د خاص فی نووری ئه و په رته و قه دا	ئسمی كه مالاتی د خاص فی نووری ئه و په رته و قه دا
عالم خویا بوو هه م د ناف رهنگ رهنگه ئه و نوور بهرقه دا	عالم خویا بوو هه م د ناف رهنگ رهنگه ئه و نوور بهرقه دا
نوورا سپیدا صادقی له رزین و تا و جه ذبه دا ^(۴)	نوورا سپیدا صادقی له رزین و تا و جه ذبه دا ^(۴)
له و من ب چه شمی دل دی یه ظاهر د مرئاتا مه دا	له و من ب چه شمی دل دی یه ظاهر د مرئاتا مه دا
مه عشوق و عاشق لاته کن هه ره یهك د مه عنایا خوه دا	مه عشوق و عاشق لاته کن هه ره یهك د مه عنایا خوه دا
عارف د فیدا صادقن جی جی د وان دا جه لوه دا	عارف د فیدا صادقن جی جی د وان دا جه لوه دا
ظاهر ئه وه موظهر ئه وه دهره شاهدهك دا شوعله دا	ظاهر ئه وه موظهر ئه وه دهره شاهدهك دا شوعله دا
پور نازدارن ره مز و سور کاتب ژ باله نه سخه دا	پور نازدارن ره مز و سور کاتب ژ باله نه سخه دا

رهنګ رهنګی حوسنا صووره تان
بالا و بهژن و قامه تان

نه قش و نگارین ده ستخته تان
نازک له بان پور خه نده دا

شیرین له بین قه د نهی شه کهر
زولفان ستار بوو روژ د بهر

سیمین بهرین نازک به شهر
بسکان ل مسکی طه عنده دا

گولده سته بین نوورین قه دهم
نهو لالهیی باغی نره م

دهستان ژ نهنگوشتان قه له م
ماوهر ل زولفان^(۸) ژاله دا

هنن نه سمرن هن دیم زهری
ولدان و حوور و نهو پهری

مهه په یکه رن سور موشته ری
من دی د لبسی جامه دا

چه ندی کو خه مل و ره ونه قن
تیک جلو هیی نوورا حه قن

ته زینی حوسنا (مطلق) ن
عشقا نه زهل پی شیوه دا

حوسنا مونه ززه بی نشان
خال و خه طین عه ن بهر فه شان

وی لی نقیسی زهر که شان
هر کهس ب وان دل یه غمه دا

دارووی حوسنا دل بهران
بیته شو هوودا به ص بهران

ب خه مل و لباس و زیوهران
بینا هی یه ده هر دیده دا

بیتن د حوسنی رهنګ رهنګ
نهو عشقه فان تینت ب ده نګ

نای و ده ف و قانون و چه نګ
له ورا ب حوسنی یه غمه دا

حرفین کشاندی کاتبی
یهک یهک ب نسمی واهی

نوورن ژسه ر حه تتا قه دهم
پی زهیناند له وحی عه دهم

نه ققاشی سه رمه شقی قه دم
یهک یهک د وان دا چه شنه دا

نهصلن^(۵) ل بالا زهینین
ته رتیبی خه لاقی وه دا

نهو شه کل و صووره ت صه وورین
نسبه ت ب وان نه م سایه بین

بوو نایینه نه سمائی حه ق
عه کسی جه مال هک^(۶) ساده دا

عالم ب عالم نهو نه سه ق
نوورا ته جه لایا ته ته ق

ههر هه یئه تا روو لی و جسم
ههر یهک ژیهک رابوو نسم

شه کلی کولی دانی طلسم
لهو حه رف حه رف نه ندازه دا

نهم تیک هوویاتین یه قین
مهو هووم و لاشه یء موطله قین

نسمین ژ مه صده ر موشته قین
عه کسین د نیف نایینه دا

ههر هه یئه تا روو لی و جسم
ههر یهک ژیهک رابوو نسم

تین تین ته جه للا طووره کی
لهو چه ندی له ب له ب قه طره دا^(۷)

ههر جه لو یهک دایی ژغهب
دیسا ژ وی ره ونه ق قه دا

په رته و ژ عهینی نووره کی
نهو سه ر ددت یهک فووره کی

نهو شاهدی زهر رین ژ عهیب
قی عالمی نهو تیته جهیب

زیوهر بدی تی سه د عمل هندی کو سه عی وجهده دا	مهفهووم کو بوو مهعلووم د دل بینت لباسهك پور خهمل
مهحبووبی مهعنایی ب خوه یه لهورا ب حوسنی زیبه دا	لهفظ و عبارهت جامهیه لی خهمل وحوسنهك زیدهیه
زوران ب زولفان دل فه بهست دوری یهتیم بی فهیده دا	من نهف مثال لهو بوو ته بهست هر چ ته دی صوورهت پهرهست
مائو ب خهملی تینه کار حوببی ب خوه داخی نه دا	پیس و خهراب و زشت و عار ئی دقهیدی لبسی نهديه یار
نه د پهردهیا تاری بین گول وی دنیفا بوغچه دا (۱۱)	چاری هلین یاری بین سه د جاری ئهو کاری بین
لهو کر ئراده وئختیار گول گهش دباغی غونچه دا	ئهو بوو مورادا کردگار قی بوغچهیی هر لی بوهار
هاتن ل سهر زولفان چهقی خالان د دامی دا نه دا	بایی نهقینی کو لقی هر دهم هزار دل دا کهقی
نوورهك تهنهزول بوو ژذات ئهشیا ظوهور علمیه دا	بهحرا ووجودی جووش هات هاتن تهعهیون هر صفات

سررا کهلامی نهقدهسی تین تهنهزول بی حهسی (۹)	دهم دهم د لبسی نهنفهسی نه ب گوفت وگوو بوو قصه دا
وه دقی کو عوششاقن ههبن وی شهسی ئافاقن ههبن	دلدار و موشتاقن ههبن دا کفش بت دسپیده دا
دا کفش ببن کهوکهب ژ چهرخ شبلی و سهعدی وئالی فهرخ	رابن هزار مهرووف ژ کهرخ عشقی دوان کهشفا خوه دا
دا حوسن و خوبب ومهظههران عاشق بخوونن دهفتههران	کفش کن ل هر عهر د و دهران دلبر مهحبهبت نامه دا
حوسن و جهمال و عشقهیه مهحبووب لهو حهتتا ههیه	ئارام دپهردهی دا نهیه نابت د پهرده و خلوه دا
مهحبووب و خوبب و دلبران دی خوه ژ شوبباک و پهنجهران	بگری ل وان ههفتی دهران ظاهر بکن د هر دیده (۱۰) دا
ئهو لالهیی ژ گول تازه تهر جی جی ب ههقرا تینه دهر	فهصلا بوهاری بیته سهر خوهش خوهش دهردی خاره دا
ره مزهك غهریب وفاطری قووهت ته نینن راگری	پهیدا بت نیف خاطری خهف کی دنیف قهلی خوه دا

دئایینهیا ئسمی وه دوود	جووشش کو دا دهریایی جوود
نوورهك ژ نووری ژی قه دا	جارهك ته جه لابلوو ووجوود
گهنجا ظوهووری پی قه کر	نوورهك ژ نووری وی قه کر
هیژ وی دقوفل و مفته دا	که نزا خوه قوفل و مفته کر
نوورا حه بیب ژی ئافراند	حوسنهك مونه ززه هه ووراناند
(روح القدس) جان نه فخره دا	عالمه د کونهی حه بیراند
ئهو شاهدی قودسی صفات	عهرشی جهات لی بوو حه یات
سهیوانی شهوقی هاله دا	ژی بوو ته عه بیون نووری ذات
غارته کرن حوور و پهری	عشقا ژ حوسنی راکری
ئهو ماد عه جز و حیره دا	ههرچی د کونهی فه ککری
ژی بوو ظوهوور ئایاتی حوسن	ئهو صووره تی مرئاتی حوسن
قی حوسنی ئهو سهرچه شمه دا	لی بوو ته جه لالا ذاتی حوسن
خورشید و عالمه پهرته وه	سهرچه شمه یا حوسنی ئه وه
وهر موشتهری یان زوهره دا	گه ه به دره گه ه ماهی نه وه
شیرین و مه حبووبین بهری	ولدان و حوورن گهر پهری
نووری دوان یهك زهره دا	جومله ژ حوسنا خاوهری

ئه شیا دعلمی بوون ظوهور	ئسمان ژ فه یضا ئسمی نوور
ته قویم بهستن بی قوصوور	حوکمی صفاتی سه بعه دا
قی عالهمی ته قویم بهست	ههر ئسمه کی فعلا خوه خوه ست
حوکم وته صهرروف دا ب دهست	ههر وی د مولک وقه بضه دا
ئه عراضی عهینی جه وه هران	واحد ژ وه صلا مه صده ران
ته ئثیر ب حوسنی مه ظه ه ران	سه د رهنگی، حهرفان صیغه دا
فه یضا حووروفین عالیات	به حثا سوطوورین سافلات
ئایات ووه صفین مو حکه مات	ته رتیبی عوشر و سووره دا
کاتب نقیسین ئهو حووروف	ههر طالبهك پی بوو ووقووف
هاتن ژ دل سه د ئاه و ئووف	سهر خه ط ل له وحی ساده دا
ئهو دهستخه تی کاتب سه مه د	واحد ل سه ر له وحان ه حه د
نه قشهك ره شانندی بی عه ده د	جه عدا جه مالی شاننه دا
ئه سما د کامل راست کرن	جه جه قه وائیل راست کرن
بالا فه واعل راست کرن	ژی علله تهك صووریه دا
ئه سما موقابل بوونه زهوج	لی جومله ژی بوون فهوج فهوج
به حرا ووجوودی هاته مهوج	مهوجان د به حری لوجه دا

ناری ژ نوورا ئه حمه دی
د ئاینه یا ذاتی خوه دی

سرا صفاتی سهرمه دی
کشفه کمالاتی خوه دا

ئهو بوو قه له م ئهو بوو عقل
دهریایی علمی کر شوغول

لهو بی خودووثی دا نه قل
تفصیلی علمی جومله دا

ئهو بوو دجوملی رابطه
فهیضا حهق ئهو بوو واسطه

میزان ئسمی باسطة
چه شمی ووجودی سورمه دا

چهندی شه کل لی زیده کر
بالا ب بالا روتبه دا

پهیمانه ئهو جاما سوری
ههم جام و ههم پهیمانه دا

واحد ژ نوورا وی دوری
مهی خستی ئانی بهر فری

پهیهوسته ئانی میمی مولک
ژ وی خامهیی ئهف ره شحه دا

غهب مثالن ههر دو سلک
ئهو کاتبی ئهلماسی کلک

نوورا تهجه للا هاته عهرش
شهوقا د وان چوو تاب فهرش

ئهسما حمی لی بوونه نه قش
ئسمان ب ذاتی سهجده دا

کاتب قه له م دیسا گهراند
کورسی ژ نووری ئافراند

ئسمهک ژ ئسمان سهووراند
جهنناتی خولد و سدره دا

سهر چه شمه یا قی بهرزه خی
فهیضهک ژ نوورا بهرزه خی

بهحرا جهمه د دابوو ره خی
داگرت و گهه گهه فووره دا

ئهو بهرزه خارهنگ ئاینه
وان تی شه مال ئیساینه

هنگی کو ئه شیا داینه
ژی صوره تهک عه کسینه دا

وه صف و کمالاتین سوبووح
ئسمهک دقی لی بن ووضووح

حرفین کتابا عقل و رووح
لهو لهووح وکلک وخامه دا^(۱۳)

ئهو نوسخه یا عالی ئسم
دا حرف لی بن مورتهسم

لهو حهک دقی ژیرا جسم
حرفان شه کل نوورییه دا

لهفظی کو مه عنایهک دقی
صوورهت هه یوولایهک دقی

تهرکیبی ئملایهک دقی
رووحان دنه فسی جوئشه دا

ما تینه دیتن حوسن و سور
کاتب ژ وان حهرفین د پور

بی بهژن و بالاین ژ دور
نوونهک خه یالی به صمه دا^(۱۴)

دوردانه یین خاوره مثال
نوورهک مونه ززه ئهو جهمال

ئاینه یین تیدا شه مال
مهی کر د^(۱۵) نیقا شووشه دا

رووحان دبن^(۱۶) قودسی مثال
ساقی مهیا گولگوون وئال

تینه لباسی خه طط وخال
تینت د فنجانا مه دا

مهی کو د جامی بیته نووش
ژی تیته دل ههردهم سورووش
بی دهنگ و سهوت ههرتیته گووش
لهو ئەف شهرا ب ئالووده دا

ئەف رهنگ تهجه لالا کر سو بووح
مهی ربهته جاما عقل و رووح
ساقی ژ شههکاسا فوتووح
روژ بوو دقهوسی قوبه دا

روژ بوو دنیقا نهینکی
نیف گو شهیا قهوسهینکی
کاتب ژ چهرفی عهینکی
طوغرا ب ئسمهک تازه دا

طهی کر دنیف طوغراییی ئسم
حوسنا موقه ددهس بوو دو قسم
ته کثیر ژ چهرفان کر طلسم
حوکمی تهجه لایی وه دا

یهک عقل و رووحی ئەعظمه
چهوواء و نهقشی ئادهمه
مصباح و نوورا عالهمه
بی مووده هم بی مادده دا

ئی دی کو نهفسا کوللی یه
ئهوژی ب رووح را ئەصلی یه
حوسنهک مونهززه عالی یه
وان ههرد ههف دا سایه دا

ئایینهیی ذاتی یه کن
قیکرا دمرئاتی یه کن
لهو دل بهر و لاتی یه کن
ههمتا د ناز و عشوه دا

ئهو تین ب جهمعی فرع و ئەصل
نابن ژ یهک فهرق و فهصل
مائل دبن قیکرا ب وهصل
حوکمی وصالی لی وه دا

قیکرا کو بوون وهصل و جهمع
ئیسا ژ ئهرواحان شهمع
بارین ژ مابهینی لهمع
شهمعانوفووسان شوعله دا

ئیسا ژ ئهرواحان قه بهس
نهفسان ب عشقی دا نهفس
پور شوعله تین نوورین قهفس
قهلبان ب حوبی لههجه دا

ئهلالاتی حوسن و عهینی نوور
ئنس و پهری ولدان و حوور
صوورته ب صوورته تین ظوهور
جی جی دوان دا جلوه دا

ههریهک ژ فهیضا ئسمه کی
لهو معنهیا ههرد جسمه کی
تین صوورته تا طلسمه کی
پهرتهو ژ نووری لی قه دا

دا سرری تهولیدی ببیم
مهعنا ژ تهو حیدی ببیم
نه ژ وههم و تهقلیدی ببیم
دل قی ئەدائی شههده دا

مهعشورق و عاشق ههرد دو لات
حینا کو بوو یهک ئلتفات
مهجدووبی یهک دی بن صفات
بهعضهک صفاتان حصه دا

های و هوویا سو بووحی یان
تهشبیهی جووشا صووفی یان
رهقص و سهمایا قودسی یان
فهریاد و ذکر ولهرزه دا

وهستانه شاهد^(۱۷) صهف صهفن
تهشبیهی بهرقا خاطفن
باطن دغهیبی خهف خهفن^(۱۸)
لامع د چهرخی تسعه دا

سررا دجاما بادهيي مهدهووش و مهستي مهيي	يار هاته نيڤا حهلقهيي شووشا گولاڤ ئاشوفته دا ^(۱۹)
ره مزا د جاما شه ربه تي هر چي كو فنجاني ده تي	خه ف تيته نيڤا صوحبه تي وي جان ب نه ذر و صه دقه دا
شه معا و صالي هر گه شه مهي تيته جامي بي غه شه	شه و قوا شه مالي ئاته شه ساقى عه جب ئه ف با ده دا
ساقى عه جب ئه ف با ده ريت فنجان ب فنجان دا و ميت	عاشق ژ مه عشوق ئه ف دقيت كاما دلي بي چاره دا
ئەشیا ل پەي هەف وەلەلدين هەم مەصدەرين هەم مەوردین	يەك يەك ژ وەصلي بەددين ڤي قولزومي ئەو رەشحه دا
ئەف رەشحه دا وي قولزەمي جاما جههان بين دا جهمي	مهي هاته طاسا عالهمي ب ئەسكەندەري ئايينه دا
عه كسا ژ حوسنا مهی فرووش ناگه ه د جامان هاته جووش	ئاقيتە فنجانين ب پووش فووري دنيڤا كووزە دا
ساقى ژ رەنگى بولبوله رووحان ل دووري سلسله	ئاقيتە چەرخى غولغوله گوڤەند و رەقص و حەلقە دا

مه حبووب خوه نيشاندا صه في هاتن ب ئاوازي ده في	جارهك د جاما قه رقه في طه نبور و چهنگي نه غمه دا
عەينى طەبىعەت جووزە و كول عشقى گه راندى جامي مول	بشكفت د وي باغي دو گول حوسنى دوان دا په نجه دا
بەرزەخ ب بەرزەخ بوونە راست مەنزەل ب مەنزەل هەر گوهاست	نينن دنيڤدا كيم و كاست دورجى لوئالى حوققه دا ^(۲۰)
ئاقيتە دوردانا خوه دور دولابي نه جمى نه حس و كور	ئيسانند ژ مصباحا خوه سور مهرا ستيرا سه عده دا
چەوگانى بايى لامە كان تەشبيهي گو دا بەر شە كان	فولكا فەلەك قائم سە كان هەر بي سوكون وسه كنه دا
ئەو كاملى بي عەيب ونەقص نەھ وي يەك ب يەك ئانينە رەقص	چەرخ ^(۲۱) ب هەريەك نەوع وشەخص تى سەبعەيي سەييارە دا
هەر نەھ دڤي چەرخ و لەزي بەحرا دو عالەم لى كەزي ^(۲۲)	چەرخن ل دوورا مەر كەزي تى ئەف حەباب سەر گەشتە دا
بەحرا دو عالەم لى زەبەد پەيوەستە تیتن جەزر و مەد	مەوج و حەبابن هن جەمەد سەيوان ل صەحرايى ڤەدا

تیه دویرو و سهیرا کهو که بان
دۆلابی هر زی تی صه دا

تیه بایی چه رخ و لهوله بان
شه عشانی یا روروز و شه بان

صوورهت ب صوورهت لی کشاند
زیرئاب ژ نووری لی ره شاند

لهو حی هه یوولا نه ققشانند
ته قویم و شه کل و خانه دا

کاتب د چه رخی جه دوه لی
کر حاشی یا هفت هه یکه لی

خویش نه قش ئافیتی وه لی
نیف کوللیاتی خه مسه دا

دانیین دپه رگاران ئه صل
قیکرا ده وائر بوون وه صل

به ستین موقابل دهه فه صل
به رزه خ ب به رزه خ حصه دا (۲۵)

چار عونصرن چار طه بعه تن
ب هه قرا موخالف سیره تن

قیکرا ب میزان قیک که تن
لی دصووره تی شه خصیه دا

چه تتاب میزان چار ئه صل
جسمان ژ هه ق نابن فه صل

ب هه قرا نه بن جمع و وه صل
بازوو ژ بازوو شه ق نه دا (۲۶)

چار ئوممه اتن سی به نات
پور عشق و مه یلن ئلتفات

هه ر بی قه رارن بی نه بات
دقی تازه دهیری کوهنه دا

هن سوفله وی بازی دکن
خویش ره قص و شه بازی دکن

هن مه یلی ئه قرازی دکن
سه رگه شته نه د حالی خوه دا

ئهو خه یفه تا کهو کهب مثال
سیزده دوازده ماه و سال

گه به در ومهه تی گه هلال
چه رخن د سهیرا تسعه دا

ژ وی صووره تی چاربا گره
نه قشه ک ژ وی ته روونه دا

من دل ژ فه می قاصره
پی کر ته مام ئه و دائره

یه ک یه ک ژ ته قویما قه دیم
ئافیته وی لهو حی ره قیم

ئهو نه سه ق حوکمی جه کیم
ئهو عاله ما سوفلییه دا (۲۳)

ئهو ضاع وئه شکال تی هه نه
ئه صلا ته صه وور ری نه دا

هنگی کو خه طط و نوقطه نه
هه ر یه ک ب مقدا ری خوه نه

کیم زیده یه ک پی ناحه سی
چه تتا د سه طحی سوفله دا

مقدار و شه کلی هه نده سی
ته صویر دکر ئه قلیده سی

قه طعا مه سافا مه رحه لان
ره سما سولوو کی جادده دا (۲۴)

مه صره ف دناق فان مه شه لان
سررا بورووج و مه نزلان

ئهو یه ک ب یه ک خالی نه هن
گه ر فان سوره ک حالی نه هن

بی حکمه ته ک عالی نه هن
ره قصه ک چرا مه ستانه دا ؟

مه ستانه گو قه ندی دکن
قه ستا شه که ره خه ندی دکن

ره قصی ل دۆر فه ندی دکن
له علان ژ گه وه ره خه نده دا

دل ژ من بر دلبرهك / ۱۱

دل ژ من بر دلبرهك زيبا قهبا
چههش غهزال وپور شهپال ومهه لقا
نازداره ئهول تهختى دلبرى
دلروبايه جان فهزايه رووح شفا
حوورى عينه ئهز نزانم يا پهرى
يا گولهك رهعنا ژ گولزارى وهفا
يا رهب ئهو گولدهستهيى باغى ئرهه^(۱)
دوور نهبت ژى ههر سهحر بادى صهبا
سورگولهك من دى دگولزارى ب مهش
لاله ورهيحان ل سهر تينه سهما
سونبولين رهعنا ل بهر طاقى هلال
وى دكن سهعيى ل سهر مهروه و صهفا
نازكا من ههر دهما بيتن حرام
سهدهزار دل وى ل پهى ههش دهر قهفا
ئهز چ بيژم كول من لهعلى د ته
پور كرن بى حد گهلهك جهور و جهفا
ئهى مهلا باوهر ب مهحبوبان مهكه
كارى وان ههر ئهخدى جانه بى خهطا

(۱) دناقبره بورجا بهلهك وروبارى دجله دا باغكى ب خهمل ههبوو دگوتنى: (باغى ئرهه) جزيرى گهلهك جارن ناڤى وى ئينايبه.
(* ئهف ههلبهسته ب تنى ل نك (زفنگى، وناميدى) ههيه، وهزار ل وى باوهرى به كو ئهو نه يا جزيرى به.

- (۲) دانى دمومى دا شهمال (پاشا، يوسفى، عهمر، كؤفلى).
(۳) نهليفى (زفنگى، ناميدى).
(۴) لهرزين و تاب و ههيه دا (كؤفلى).
(۵) نهصالن (كؤفلى).
(۶) خهبالهك (زفنگى، ناميدى).
(۷) ئهف چارينه ل نك (كؤفلى) نينه.
(۸) ل بهلگان (زفنگى، ناميدى).
(۹) بى حهسى (كؤفلى).
(۱۰) عهرده (زفنگى، ناميدى).
(۱۱) ئهف ههر پينج چارينه بين دويمه بى ل نك (كؤفلى) نينن.
(۱۲) دا ئايه تا ئسمى وروود (كؤفلى).
(۱۳) ئهف چارينه ل نك (كؤفلى) نينه.
(۱۴) تى نه دا (كؤفلى).
(۱۵) مهبگون (كؤفلى).
(۱۶) رووحانى بين (زفنگى).
(۱۷) شاخص (زفنگى، ناميدى).
(۱۸) باطن د عهينى دا خهفن (زفنگى، ناميدى).
(۱۹) شاش و كولاھ ناشوفته دا (زفنگى، ناميدى).
(۲۰) حهتنا كو دور چوو حوققه دا (زفنگى، ناميدى).
(۲۱) چهرخين (زفنگى، ناميدى).
(۲۲) دزى (كؤفلى).
(۲۳) تيك عالمى بى شوعله دا (زفنگى، ناميدى).
(۲۴) ئهف چارينه ل نك (كؤفلى) نينه.
(۲۵) خهسفه دا (زفنگى، ناميدى).
(۲۶) ئهف چارينه ل نك (كؤفلى) نينه.
(۲۷) من دى دجامهك قهرقهفه (زفنگى، ناميدى).
(۲۸) ئهف ههر دو چارينه ل نك (كؤفلى) نينن.
(۲۹) نه (كؤفلى).
(۳۰) سهيباله دا (زفنگى، ناميدى).
(۳۱) سوبوك (زفنگى، ناميدى).
(۳۲) ئهف چارينه ل نك (كؤفلى) نينه.
(۳۳) ئهف ههلبهسته هه مى ل نك (پاشا، يوسفى، عهمر) نينه.

قافی یا (ب)

دهستی قودرهت / ۱۲

دهستی قودرهت کو هلاقییت ژ بهژنا ته نقاب
ب جهمالا جه بهرووتی مه نه مان په رده و حجاب
ل گولین تهی تهر و نازک کو سه حهر گرتی خوناف
د ئه باریق و قنینان ژ حهسه د سوهتی گولاب
عهینی کافووره ب مه شره ب مه ژ حوسنا تهیه صاف
لهو ژ عشقا ته د دل دا مه فه بوو علمی عوباب
مه ژ سه رچه شمهیی حیوان قه ده حهک صافی فه خوار
ناگهن له ذذته و شهوقا مه ب سه د جلدی کتاب
لهو د چهنگی مه دخوونی کو د عشقا ته ب ساز
مه ب بهژنا ته د خوونن نهی و قانون و ره باب
قه هویا ته لخ د گهل زه هری هه لاهل بدهری
مه ژ دهستی ته موبارهک شه کهر ئامیزه گولاب

گهر ژ دهستی تهی موبارهک زه هریی قاتل فه خوم نهز
قی ل من شه هد و عهسه ل بت شه کهر ئامیز و خوشاب^(۱)
قولزومی عشقی ژ بایی خوه موخالف ده مه کی
ته هوما هاته^(۲) عه جاجی مه ل سه ر دهستی غوراب
سه حهری خضری عنایهت کو برین چه شمهیی دل
ب جه هانی مه نه ظه ر دا کو جه هان عهینی سه راب
ب حه بابی مه به مه غروور و وهه سه ر گه شته مه لا
با ف بهر که فته یه وی بی وه مه^(۳) سه ر گه شته حه باب
دی مه هود هود ژ سه با بیت و نزانن چی یه حال
کول حالی مه غه ریبان نه سوئاله و نه جه و اب
هه ر دو بورهین ته نه محراب چ ئیمان و چ کوفر
بوود و نابوود کو یه کن ئه ف چ شه و اب و چ عقاب
وهه نیشانی نیشانی ده خوه بی په رده سه حهر
لی ژ خوونی بکه په رهیز کو شه هیدان چ حساب

(۱) ئه ف مالکه - ب تنی - ئامیدی ژ کوفارا هاوار فه د گوهیزت.

(۲) دهه ماماتی عه جاجی (بووسقی، زفنگی، ئامیدی).

(۳) بهیه ووده (زفنگی، ئامیدی).

جاره کی گوهده نشانی نه مه لایی وهره باقی^(۵)
 ژ خوونی من دل و جان ودههن و کامه له باله^(۶)
 ته دزانم ته دبینم کو تویی نووری ووجودی
 (الله، الله) ژ چ نووره ته سهراپا^(۷) مه له باله
 ژ عنایهت نه ظهري خاصه کو ههر مصره ع و بهیتهک
 قهده حین ئابی حیاتینه د شعرا مه له باله

(۱) ژ یاری مه (یوسفی، زفنگی، ئامیدی) مه ددهستی مهی پور جامه (کؤفلی).. و نه گهر بیته خواندن: (کو ژ یاری مه.. کیش دی یا دورستتر بت، چونکی دی بته فعلتن.. چار جاران!
 (۲) د ری یا (کؤفلی، زفنگی، ئامیدی).
 (۳) چا (زفنگی، ئامیدی) و زفنگی د بیژت: چا رویاره.
 (۴) مهژی (یوسفی) مه شی (کؤفلی، زفنگی، ئامیدی).
 (۵) جاره کی گوهدی نشانی نه مه لایی وهره بانی (زفنگی، ئامیدی).
 (۶) نهف د خواست مه ژ دل.. (زفنگی، ئامیدی).
 (۷) سهراپا مه (زفنگی، ئامیدی).

الله الحمد / ۱۳

(لله الحمد) کو دائم مه^(۱) د دهست جامه له باله
 ژ له بی نووشی په یاپه دی دلی ئیلهامه له باله
 ته ری یا^(۲) وان خهط وخالان کو نه حهر فین قه له مینه
 مه ژ فهیضا تهیه مه ستانه ره وان جامه^(۳) له باله
 مهستی شهه کاسی مهیا جاذبه بین رووحی ددین
 رووح دزانت کو ژ بهر له ذذته تی عشقی مه له باله
 نیرگزا مهست ژ بالا چه مهنا سونبول و گول تی
 قهده حهک تازه ب دهستی خوه هشی^(۴) دامه له باله
 واحدهک صرفه مه مه شرب ته چ ئکسیری ووجود
 ئم له باله چ له باله ب خوه هم جامه له باله
 شه مع و پهروانه ب ذاتی خوه ژحالی مه د دوورن
 ئاته شهک صرفه ژ عشقاته فه وه ستامه له باله
 قهده حهک تازه ژ عشقی د نه زهل دا مه حه کیمی
 ژی دنووشین هه ی وهی، هی ب خوه جاما مه له باله

شاه ب قهصدا كوشتنا من / ۱۴

شاه ب قهصدا كوشتنا من رم ههژاند و بوو سهبهب
دامه چهشمی قههر و خهشمی رم ل دل دا كو نهدهب
كوشتی یین دیدار و دینی بی خهطا ههر دهه سهدن
ههر سهههر دیسا ژ نوو وین تینه کیری سهه جهلهب
دی ژ چهرخی بی خهمین^(۱) بیتن ته نه زول كت مه ریخ
مثلی شه می گهر کشینیتن نهوان تپین^(۲) غهضه ب
ههر مه جالی نهو د جهنگی بیت ورهت ههر جاره کی
راست و چهپ دی بیختن سهه سهه د ب مزراق وقه صه ب
رؤسته م و جهمشید و خالد جه مزه یان شیری عه لی
ئافه رین یا شهه سواری تورك ورمبازی عه ره ب
لی ل توولی ئاستانی چخ^(۳) ب وان له اعلان کرین
دهر گه می فه تحی قه بوو ئیرو ل مه هجووران عه جه ب
به نه دیی صادق سهه هر ئامانجی ره شتوزین خوه کر
من ب قه ولی دژمنان دت بهر خه ده نگان بی سه به ب
له شکه ری قه هر و غه مان وین چوون حصارا دل بکن
که عبه و بهیتول حه رامه لی ب نوور بیتن ره جه ب

سوفتی یین پور له عل و مهر جانان ب موژگانان حه تا
دیده ره وشه ن بوون ب دینا دیم دوری سیمین غه به ب
ئی ب خضری را دقیت ئاقا حه یاتی بت نه صیب
دی ب سه عی و جه هدی یه کسان بن ل بال وی رووزوشه ب
خدمه تا پیری موغان دی كت که سی مه قصووده مه ی
شیشه و جاما زوجاجی ئی دقیت دی رهت حه له ب^(۴)
جهوری هندی دی کشینت ههر که سی طاووس دقیت
گه وههر و دوررا یه تیم بی تهر کی سهر تیتن طه له ب!؟
غه فله تی کو که ششفی شیر دهست ب دهست هاتن جه گهر
گو: غه بینهت یا مه لی مسکین مه لا کهر کر که زه ب^(۵)

(۱) پهنجومین (کوڤلی، زفنگی، نامیدی).

(۲) ل وان تپین (زفنگی، نامیدی).

(۳) خه ج (پاشا، عه مهر) حه ج (کوڤلی).

(۴) دی ئیت جه له ب (کوڤلی).

(۵) .. مه لا مسکین مه لی کهر کر که زه ب (زفنگی، نامیدی).

لهو تهنه ززول کر مه ریخی نهوبه چوو دؤرا زوحهل
 چوو طهرهف مهرا سپهری نه زلی عهردان عهزاب
 لهو ل شهش بورجان عوطارد ژ نافتابی دوور بوو
 لی زوحهل بوو موشته ری ئاقیته چهرخی ئنقلاب
 شهووشی نهظما نوجوومان ههینه تا چهرخی بورووج
 لهو ل وهضعهک دهر نه تیتن ماه وزوهره وئافتاب
 مونقهلب من دین مهنازل فاژی نهو سهیری دکن
 یهک ب یهک خوون زی دبارن ئاتاش و لهمع و شهاب
 زوهرهیی جهنگ و سهواش ئهف دی ژ جهنگ ئاقیته جهنگ
 خواهش ل پی قانونی وی گوهده تو قانون و رهباب
 نهز دبیم ئاخیر زهمانه و دی قیامت رابتن
 لهو شهقا تاری کشاندی ونهشت نهسوده غوراب
 خواهش ل من عالهم سیاه ما ستیر و کهوکهب قهط نهمان
 نهز ژ فی روژی وه ترسام ئاخیری زوو کر شتاب
 نهف نه نهو ئقلیمه یا شهمس و کهواکب تی ب سهیر
 نهز نه وی عهردی دبیم یا کولی نهو ماهتاب
 جننی طه ییارهک مه دی وهربوو د من وندا کرم
 دامه بهر پهنجه و کولابان هلفراندم وهک عوقاب
 سوفلهوی ئینام وئاقیهتم زهمینا ظولمهتی
 لی کو هشیارم گهلؤ، یان خهونه من دیتی ب خواب
 دیوی مهلعوونی مونافق ئی خودی روورهش کری
 ما ب بالا هلکشیتن عاقبت جه بت صهلاب
 نههرمن تهعلیم دابوو نهبیهضی دهست تی ههبوو
 پور ب فی تهعلیم وراپی هاتبوو چووبوو خطاب

من د دل کۆقان ههزارن / ۱۵

من د دل کۆقان ههزارن داغ وکهی پر بی حساب
 محنه تا وهردین ب خارن وین د دل دا سهد نوشاب
 سهد نوشابن من ددل ئیرو ژ خارین سوړگولان
 یهک ب یهک پهیکان چهقی بوون چوونه جهرگی دا کولاب
 پور ب وان جهرحان کو تیرن لهو کو دی دهرمان دکر؟
 شهربهت وئابا حهیاتی شهککه و قهند و گولاب
 گهر دوسه دپهیکان دنیقاً دل ب وان دی خواهش بووان
 ههر دهمی کهوکهب بدینا نهجم و پهروین بی حجاب
 زوهره و عقدا ثورهیا کهششفی بوون نهو د شهرق
 سایهیا بهختی مه دایی مال سهر پهرده و نقاب
 واژگوون دهوری نوما من چهرخ و بایی لهولهبان
 کهوکهبان سهیرا موخالف گرت و تیکل کر حساب
 فیک کهتن شهمس و زوحهل ئیرو د بورجا عهقره بی
 سهیف چوو دهستی مه ریخی مولکی دل^(۱) لهو کر خهراب

سور پهري عللهت نه زانی سحرهیا نه بیهض دکت
 پور غهلهط نه رزان مه دی دهرحق خوه نهو عالی جهناب
 ناه نهیامین وصالی وهه چ خواهش بۆرین و چوون!
 نهو شهرا با عهیش ونووشی مال پیشبهر من سهراب
 شهربهتا شیرین له بان زههرا هه لاهل بوو دناف
 لهو ب ناری فورقهتی ئاخو ل من دل کر که باب
 هو دهودهک خواهش طهبع من ئیرو دفی ههر وهک نهسیم
 دا ب بال دل بهر هنارا و بانیا دیسا جهواب
 عهروض و حالی من بگوتایی ب عنوان وئدهدب
 ئاستان بکرا زیارهت چهتر وسه یوان و طه ناب
 دا د چه شما من وهرینا خاک ههر وهک تووتیا
 یا حه بیبی لی نهایی بانیا وی نهو توراب
 ههر کهسی رابت و بهحسی مه هدهری جارهک بکت
 خیری ههفتی حه ج ددیرت بهلکوو بهتهر نهو شهواب
 وهعهه دابوو: دی شههیدکم وی ب شیری خواهی شهریف
 ما نه بی ئیرو په شیمان نهو ژ ته دبیرا سهواب
 شهرحی حالی من مه لا نارت بهیاضی هی تهمام
 فی سهوادی گهر چ هه ردهم زی برن سهه د ئنتخاب

(۱) دنی (یوسفی).

قافی یا (پ)

لهو سه حهر جهولان ددت / ۱۶

لهو سه حهر جهولان ددت بایی سه بایی راست و چهپ
 سووسن و سونبول ب مهستی تین^(۱) سه مایی راست و چهپ
 دا ژ محرابا دونونان سه جده بت نه سوهد حه جهر
 دل ب میزان ماهی نهو نه بروو نومایی راست و چهپ
 دل ژ بسکا سلسلین بوو فر ددا خالا سیاھ
 شههپهری زولفی شهپال و دال دایی راست و چهپ
 عالهمی ویران دکن زولفین ژ رهنگی عه نهری
 چه رخ و پهروازی ددن جارهک ل بایی راست و چهپ
 خه نجهر و تیر و ته بهر بارین شبی بهرق و برووسک
 مصری یان لامع ژ نه لماسان ددایی راست و چهپ
 طه یرک و عقد و شهرا ب و نه ترک و بهرگ و وهرهق
 ههر ب لهرز وجه ذبهین یا قووت و تایی راست و چهپ

بشکۆوین بهندا گریبانى ژ رهنكى كهو كه بان
 بهرق وتیرریژان ژ خورشیدی قه دایى راست و چهپ
 كهو كه ب وقهوس وقوزه ح لولوء د بهندا حهیدهرى
 تین طه و افازولف و خالین دلروبايى راست و چهپ
 دل دخوونت زولف و خالان دیم و بالاین ژ نوور
 هه رب قانون موژدهیا غهیبى ژنایى راست و چهپ
 زهنگى یان جهوشه^(۲) قه بهستن پیشبهرى جو قه حه بهش
 دابه رستن یهك ب یهك چوون بهر لوایى راست و چهپ
 چنگه چنگا بشکۆوان ئاواز و دهنگى زهر گۆوان
 سه د مهلائك گو ه ددن بهر وی نهوایى راست و چهپ
 لهو ژ عشقا وی دنالن بازن و بهرگ و وه رهق
 جه ذبهیا دل من ژ ره مزا وان گهایى راست و چهپ
 زوه ره و عقدا ثوره یایی د شهرقى كه شف بوون
 (لیلة القدر) ی ژ مه غرب په رده دایى راست و چهپ
 زوه ره رهنكى ماه و خورشیدی ژ بالا وی نوما
 لهو دو كهو كه ب چوونه قیرا د ئستوایى راست و چهپ
 ما مه لایى (أز) له بی له عمل ئابى حیوان بت نه صیب
 قودسى یان راگرتیین دهستى دوعایى راست و چهپ

(۱) بین (زفنگى، نامیدی).
 (۲) قووشن (پاشا، عمه ر، كۆفلى).

قافى یا (ت)

نیرگزیں شهنگ دمهستن / ۱۷

نیرگزیں شهنگ دمهستن چهپ و راست
 ساقى یان جام د دهستن چهپ و راست
 راست و چهپ دان^(۱) جه گهر وسینه كولا ب
 عه رعه رین شهنگ د مهستن چهپ و راست
 توخ و عالا كو خویا بوون ژ عه جه م
 عه ره بان تیپ شكهستن چهپ و راست
 بهر ف شهرقى دسه حه ر وه ستاین^(۲)
 هندووین روژ په رهستن چهپ و راست
 قه یصه رى رو مى ل سه ر حه ددی فه رهنك
 توپ و زنجیر قه بهستن چهپ و راست
 هه ر دو دهستین خوه حه مائل شه قه كى
 مه ژ بو یارى د خوهستن چهپ و راست
 قه مه لى سور په رى یا حوورى صفه ت
 سه د مه لهك دهست ب دهستن چهپ و راست

(*) نهف هه لهسته یا هاتى به ته خیسكرن ژ لایى محمه د طه یار پاشایی نامیدی قه.

(۱) تین (زفنگى، نامیدی).

(۲) ب قى رهنكى دهه مى ژیده ران دا هاتى به، ونه گهر بیته خواندن: (وهسته یین wesiteyIn) كیش دى دورستتر لى ئیت (فاعلاتن فاعلاتن فعال).

گەر ژوی حوورسارشتی / ۱۸

گەر ژوی حوورسارشتی عشویهك ئظهار بت^(۱)
دی ببت ناری (خلیل الله) ودۆژه سار بت
وهر ژ بهر پهردی یهدی بهیضا ب موعجز بیته دهر
شهمس وکوه کوب دی هلین عالم تهژی نهوار بت
وهر ژ عه کسا خه مری یان قهوس وقوزه ح دت یاسه مین
دی گول و رهیحان ببارن تیک وتی^(۲) گولزار بت
شهمع دی جان دت ژشوقی بیته بهر صوبحی نهفیس
نارت ناخر گهر ب موویته^(۳) بهحشی زولفا یار بت
سلسلا بهحشی ژخوونا دل برن زولفا ب چین
دی خه طا بت نافه مسک^(۴) ئهر نافهیی تاتار بت
طهوقی گهردهن حهلقهیا زونناری زولفا یاری من
دی کلیتا کهلبی عشقی حهلقهیی زوننار بت
عهقدی ئحرامی د عشقی دا کو پیری عشقی بهست
دی چ غهم گهر خرقة رههنی خانهیی خه ممار بت
گهزمیهك قهوسی شهفین عاشق ب نیفا دل کهفت
دی ژ جان دهستان بشوت خاسما کهفان نووبار بت
وهر ژ قهوسهینان ب میزان بیته دهر جوتهك خهدهنگ
دی جه گهر بت پاره پاره سیننه تارومار بت
خوون ژ میلاکی ب دهر با خه نجهری ما^(۵) بیته دهر
بوو شههیدی عشقی ئیدی دی ژ کوو هشیار بت؟

دی ژ وان لهعلان شفایی دل ب قانون طهلبه کت
دا ئشارهت خواهش بکن دی ههر کهسی بیمار بت
بولبولی مهجرووحی عشقی طاقه تا خاران نههن
دی که لافا ریشی سیننه بشکووهك بی خار بت
ههر دلی بازی صفت دی صهیدی تهیغوونهك وهبی
فر وپهروازا هومایی په نجهیی شونقار بت
یار دققی حاکم بتن قهولی رهقیبان گوهر نهکت
شاهی مولکی دل بهری دی فاعلهك موختار بت
دل ب طولمی ناسوژی غونج وخهط وخالین ل دل
خهیرخواهین دهولتهی میر دی ژ وان گوهدار بت
طهیری دل بی طهمعهکی نائیته دهست شهزادهیان
قووشچی شاهین د دهستی دی د پی ئازار بت^(۶)
بهندهیی باخوی بقیت دی مهیلی سیم و زهر نهکت
دا عه طا پادشاهان بی حهد وئه ژمار بت
سار نابت دل ب سهد جهور وجهفایان زهرهیهك
عشق طهبعهت ناره هنگی دی بچت^(۷) دژوار بت
لهشکهری عالم مه گهر یه کسهر ته دژمن بن مهلا
غهم ب موویهك ناکشیننی گهر ته دل بهر یار بت

(۱) ل دویماهی یا ههمی مالکین فی ههلبهستی دقیت بیتا (ر) بیته کیشان ب جرئی به کا کورت دا کیش لهنگ نهبت.

(۲) دنی (کوڤلی).

(۳) موویهك (زفنگی، نامیدی).

(۴) نافی مسک (زفنگی، نامیدی).

(۵) گهر (زفنگی، نامیدی).

(۶) وی دبی (زفنگی، نامیدی).

(۷) بچت (زفنگی، نامیدی).

قهلبی مه شوبی زیره / ۱۹

قهلبی مه ^(۱) شوبی زیره ژ فهیضا ته جهلا گرت
ما رووسییه و سفر صفهت رهنگی صهفا گرت
تهشبهی جهسه دل مه د نیف ئاتهشی عشقی
دل قهلبی حهقیقهت بت وئکسیری ههما گرت
سالک کییه هاتی ژ مهجازی ب حهقیقهت
صوورهت نه شناسی و ب مهعنا ته ^(۲) فهنا گرت
تهنها نه ل من لامعی حوسنا ته شهفهق دا
عالم ب خوه وی حوسن وجهمالی د خوه دا گرت
تهیغوونی د دهستی ته وهی دهولت وئقبال
ههر چی ته بوویی رام ^(۳) دتورا خوه هوما گرت
جانی خوه مه کر دانه و دامما کو قهدایی
ناهوو صفهت نهو پی حسیا راهی خهتا گرت
عهنقا نه شکارا کهسه داڤا تو بچین قه
داڤا تول عهنقا کو قهدی بادی ههوا گرت
ههر کهس سهحری طالبی تشتهک ب چهمن هات
هن سووسن وهن سونبول وهن زولفی دوتا گرت
دهستی مه سهحهر گرت و برین سهیری حهیبی
(فی الحال) رهقیبی ژ حهسه دلهرزه و تا گرت

نهو کهبکی خهرامان کو دکوزی ل قهبوهات
شاهینی قهضایی ب تهغافول ژ خوه را گرت
زنهار کهسی دهست ببت نهرقهمی سهروی
بی عشوهی لهعلان ته ب تهسلیمی ژها گرت
صهبری بهری شیرینه، وه ئوستادی خهبهه دا
لهو دل مه ب تهحلی وغهمان خورره و شا گرت
ههر نهشتهر و شهو کین کو حهیبی مه ل دل دا
من یهک ب یهک و تیکی ل دهردی خوه شفا گرت
عاشق ژ غهمی سایهیی وی جامه طهلهب کر
پور عهقل ددیرت مه ژ قسمی حوکهما گرت
صهف صهف نهتنی گهزمه د بارن ژ کهڤانان
دل کاکولی زولفان ژ کهمهندی ب تهبا گرت
دیوانه ههری تین و د قی سلسل و بهندی
کو موستهحقی خوسرهوی خووبان ب جهزا گرت
پهیهسته دو فیرس ژ مه را دابهرزین دل
زولفان ژ چهپ وراستی ل ئوغلمه جهما گرت
قهوسی دو هلالان کول سهر بورجی نهسه د بت
بوو شوهره دعامی عهمل نهنگوشت نهما گرت
شعرا ته مهلا سحری شه کهرریزه ب موعجز
زانم ژ لهبی لهعلی ته نهف لهفظ و نهدا گرت

(۱) ته (پاشا).

(۲) نه (زفنگی، نامیدی).

(۳) بری دامی (زفنگی، نامیدی).

حاجهت نيه جانا يه دى به يضا بدهر ئانى
ئىكار د دىن دا نه بت ئعجاز چ حاجهت
ئەسرارى ئەزەل دى د ئەبەد بينه ظوهورى
ئەنجامى سەرئەنجامى ژ ئاغاز چ حاجهت
گەر لوئلوئى مەنئور ژ نه ظمى تو دخوازى
وهر شعرى مەلى بين ته ب شيراز چ حاجهت

(۱) ل دويمه ييا همى مالکين فى ههلبهستى دقیت حەرفارز) بيته کيشان دا کيش لهنگ نه بت.

(۲) چ (زفنگى، ئاميدى).

(*) ئەف ههلبهسته ييا هاتى به تهخميسکرن ژ لايى مهلا مهحموودى يوسفى فه.

مه حبووب ب دل بت ... / ۲۰

مه حبووب ب دل بت مه ب ئەفراز چ حاجهت
عهنقا ب خوه بيتن فر وپهرواز چ حاجهت (۱)
نهى دووره حەيبى مه ب (۲) فهرياد وفهغان کين
وهك گوهل ضهه ميرا دلە ئاواز چ حاجهت
گو: سوخته مورادا خوه ژمن طهلبه كه ئيرۆ
من گو: ژ كهريم طهلبه وداخواز چ حاجهت
من ناله رهفيقن غهه وتەحلينه موصاحب
فهرياد ئەنيسى منه دهه مساز چ حاجهت
دلدان ونهوازش چنه دوشنام بهسن من
پور دهره وجهفا حورمهت و ئعزاز چ حاجهت
صوحبهت ب مهى و چهنگى حەيبى مه بقتين
فهرياد وفهغان مه نه بهسن ساز چ حاجهت
رازين مه ژ حاجهت وه كوو غهه مازى بزائن
ئەشکين مه بهسن ديدهيى غهه ماز چ حاجهت
ههر له حظه چ حاجهت كو ب نازان بكوژى من
جانا ژ خوه قوربانى ته مه ناز چ حاجهت
تا چه ندى ب هه جرا خوه تو من ته جربه ئينى
زيرى ژ خوه خالص مه حهك و گاز چ حاجهت

نه (۳) غهروض فيككهتينا يهك و ل يهك مورشد بت
 سالك و طالبى ئرشادى ب بهغداد دى چ كت؟
 سهعى وجههد و طهلهب نهو (۴) بى ئهئهرهك صافى نههن
 تو نهبى پهرده نشين چاكهر وقهوواد دى چ كت؟
 چ ئهئهر دى ل بهرى خاره بكت قهطرهىى ئاب
 قهلهمى ما ب دوسى قهطرهىى زوهها دى چ كت؟
 دى ژ حهق جاذبهيهك دل بگرت وهر نه مهلا
 ژ نهزل گهر تو هدايهت نهبت ئرشاد دى چ كت؟

كهس ب دادا مه نهپرست / ۲۱

كهس ب دادا مه نهپرست گلهه و داد دى چ كت؟
 ته نهبت دادرهسهك بيهووده فهرياد دى چ كت؟
 ب شرينى نه گههت دهست ئه گهر رؤستهه بت
 دى ب بازوو و ملان شوبههتى فههاد دى چ كت؟
 فاعلهك لازمه دا فعل و ئهئهر پهيدا ببت (۱)
 گهر تو حهدداد نهبن كوورهىى حهدداد دى چ كت؟
 مومكنهك دى ههبتن داكو طهلهب حاصل ببت
 سهيد و نيچير كو نهبت توولهىى سهييا دى چ كت؟
 ههر گل و سهنگ دبتن زير ب ته دبيري حهكيم
 قابليهت كو نهبت حكههتى ئوستاد دى چ كت؟
 كان ب گهوههر چ بكت گهوههر ئه گهر پاك نهبت
 تو بهصيرهت ته نهبت سيرهتى ئهجداد دى چ كت؟
 زير وزيوهر دكرن جهلبى قولووبان حاشا (۲)
 حوسن و سور ذات نهبت قامهتى مهييا دى چ كت؟
 عاشقى مهست ب عشقى نيه حاجهت ب مهىى
 واردى وارد وئهحوال ب ئههوراد دى چ كت؟

(۱) بت (ب تنى ل نك يووسفى نه بت).
 (۲) ل فيرى گوهورين كهفنى يه تهفعيلا دويماهى بى ژ (فعلن) بوويه (موسطف).
 (۴) ته (عومهر، زفنگى، ئاميدى).
 (۴) نهو (ل نك كوؤلى ب تنى ههيه).

ئەطوارى عشق و مەستى ئەسرارى بوت پەرەستى
تەقرىرى سەد روايەت ناکت ل بو کفایەت
(ليطمئن قلبي، عين اليقين) د بەخشت
(عين العيان) دقیتن کافی نەهن درایەت
میری و پادشاهی موویەك ل نك مەلایى
نادم ب مولكى عالم يەك زەررەيەك عنایەت

ئەووەل کو یاری دا مه / ۲۲

ئەووەل کو یاری دا مه يەك زەررەيەك عنایەت
قسمەت مه خەمر و جامە د دەفتەرا ھدایەت
حوسن و جەمالى جانان نادیرتن تو پایان
ھەر چ نەبت بەدایەت ئەصلەن نەهن نەھایەت
فەيضا عولوومى حکمەت جاما سەدەف کو گیرا
مه ژدەستى موعبەچان دیت ب موصحف و ب ئایەت
عارف حەتانه نووشى ژ دەستى مەى فرووشى
غائب نە بوو ژ ھووشى پەيدا نە کر ولایەت
گوناه و زوھد و طامات ھل ناگرت خەرابات
کەسى ب فى دەرى رەت دقى بکت رعایەت
عشقى ژ ھەردو چەشمان ئەووەل د دل ئەشەر کر
لى زەررە زەررە ئاخەر سۆتن کر وسرایەت
(شاکي السلاح) ھەر دەم ب کوشتنا مەلى بت
گازندەیان ژ کى کم ژ کى بکم شکایەت؟
جاماد دەستى شاھد ژەنگى ژ دل د شۆتن
پیری موغان ژ رەندان وھ وھ دکر روايەت

(*) ئەف ھەلبەستە یا ھاتىيە تەخمیسکرن ژ لایى مەلا مەجوودى یووسفى فە.

عەرعر خەراما / ۲۳

عەرعر خەراما ب قەدد و قامەت
 یەك بووسە دا مە ب سەد قیامەت
 یەك بووسە بەخشی ئەووەل ب ئحسان
 ئاخەر ل من کر جورم و غەرامەت
 ژ ژەنگ وزەر قی دل دا بشوۆتن
 جاما صەدەف بن رەند و کەرامەت
 ژ هەردو چەشمین تە ی مەست و خوونریز
 نوورا دو چەشمان کی دی سەلامەت
 ل دەرد و ئیشان پەیکان و نیشان
 مە ژ دل دچەهقان^(۱) کفشن عەلامەت
 رسوایی عشقی نە تەنھا ئەز بووم
 کی^(۲) دی زەمانان حوب بی مەلامەت
 دو سەجدە فەرضن (فی الحال) ببین بەر
 دەما خووبابن ئەو قەدد و قامەت
 دا عەیبی رەندان نەکی ب بادی
 (نفوس قوم بەها تسامەت)
 مە ل عومری بی فەیدە بووری
 کوشتا^(۳) ب زووری قەهر و نەدامەت

(۱) مە ژ هەردو چەشمان (زفنگی، ئامیدی، عەمەر).

(۲) کەس (زفنگی، ئامیدی، عەمەر).

(۳) کیشا (زفنگی، ئامیدی).

(*) ئەف هەلبەستە شیخ نوورەددینی بریفکی چارخشته کری یە.

قافی یا (ث)

عومر ضائع بوو مە بی دل بەر / ۲۴

عومر (ضائع) بوو مە بی دل بەر عەبەث
 وە ی! تە قی عومری مە بووری پور^(۱) عەبەث
 دل - ئەمانەت - دا ب نائەهلان نەدی
 لی ب نائەهلان مە دا گەوہەر عەبەث
 دا د سەیرا عشقی بی دل بەر نەچی
 لی دبت سەیرا تە بی دل بەر عەبەث
 پور د پی وەصلی مە سەعی و جەهەدە دا
 جەهەدە و سەعی مە هاتن دەر عەبەث
 ئاھ وی کوشتم ب دەر با خەنجەری
 ما دمیلاک کی درەت خەنجەر عەبەث
 دەست نە هیلین ئەم ژ سەعی و جەهەدی
 جەهەدە و سەعی مە نادت هەر عەبەث^(۲)
 دل ژ دەر با کاشووان بوو پارە پار
 گۆ د مەیدانی دبت سەد کەر عەبەث
 مە هەدرا قی سوختەیی ئیرو بکن
 ئەز دبیژم نابت ئەف مە هەدەر عەبەث

کفشه مه‌عنا کی ل له‌وحی سیم دی^(۳)
نوقطه‌یی مسک وخه‌طی عه‌نبره‌ه‌به‌ث
دامه‌لا ه‌شیار بی لی پورکه‌سان
سینه پور لیدانه سه‌نگ و به‌ره‌به‌ث

نامی عه‌نبره‌شکه‌نی بیت / ۲۵

نامی عه‌نبره‌شکه‌نی بیت ژ^(۱) عه‌نبره‌مه‌که به‌ح
بل ژ وی سلسله وزولفی موعه‌نبره‌مه‌که به‌ح
قه‌که لیقی و ژ نیقی بوهرین قهند ونه‌بات
ژ له‌بی له‌علی شه‌که‌ریژ و ژ شه‌که‌که‌ر مه‌که به‌ح
ب سه‌رئه‌نگوشتی عه‌قیقی بده فنجانی ره‌حیق
ئابی حیوان ته‌چین ناف و ژ که‌و‌ت‌هر مه‌که به‌ح
زه‌ری‌یین شو به‌ه‌تی^(۲) دوردانه بین شاه‌دی به‌زم
ژ که‌نم ره‌نگ و سیه‌ه‌چهرده وئه‌سمه‌ر مه‌که به‌ح
دی بشاره‌ت ژ ئشاره‌ت ژ نه‌یی بینه سه‌ماع
تو ژ نایی و سه‌مایمی^(۳) بکه باوهر مه‌که به‌ح
دی^(۴) نهانی ب ده‌رئاغووش بدی جانی شرین
شاخی عومری بنخوه به‌ر ژی و ژ قه‌یصر مه‌که به‌ح
ئایه‌تی حوسنی موفه‌صصل که ژ که‌ششافی جه‌مال
علمی عشقی بکه ته‌فسیر و ژ ده‌فته‌ر مه‌که به‌ح

(۱) بهر (کؤفلی، زفنگی، نامیدی).
(۲) نه‌ف مالکه ب تنی ل نک (نامیدی) ه‌یه.
(۳) وی (پاشا، یوسفی، عه‌مه‌ر).

رازی دههري ژ سپهري تو نزانى ب جهدهل
 حكمةتى داوهره تو ژ حكمةتى داوهره مه كه بهحث
 ئابى حهيوان ته دفتين تو ببه ههمرههى خضر
 جامى جهم بين و ژ دارا و سكهندهر مه كه بهحث
 ژ نهزل عاقبهتى كار كو مه علووم نهبت
 جامى مهى نووشه ژتهقدير وموقهدهر مه كه بهحث
 دلى يارى مه نهبوو نهرم ب سهد ئابى گرى
 ژ دلى دلبرى ما وبهرى مهرمههر مه كه بهحث
 تير سهد تينه جه گهر سينه ل بهر مايه چهپهر
 ژ دل وجهرگى كول وسينهى كهر كهر مه كه بهحث
 شيرى نهلماسى كشينت تو ژ لامع ده خهبر
 شه كرت حوققهى ياقووت ژ گهوههر مه كه بهحث
 ژ شهفهق زوهره خويا بت تو بنى پهروينهيان^(۵)
 جهبههتى نهو بنوميت تو ژ مهه و خاوهر مه كه بهحث
 ل روويى يارى دو مهه نهو مه قران دينه دمهست
 تو ژ سهير وقهمههر وطالع ونهختههر مه كه بهحث
 پور ژ ديمى خهط وخالان ته خهبر دايه مهلى
 نهظهري وهر بده بهژنى ژ موفهسسهر مه كه بهحث

(۱) ل فبرى دفتيت (ت) و (ژ) ههر دو بينه كيشان دا كيشا مالكى لهنگ نهبت.

(۲) شههلاو (يووسفى، عهههر، ژفنگى، ناميدى).

(۳) سهماعى (يووسفى، عهههر، ژفنگى، ناميدى).

(۴) وى نهالى (ژفنگى، ناميدى).

(۵) ژبلى يووسفى ل نك هميان (پهروينان) هاتى به، لى يا يووسفى ژ لايبى كيشى فه راستتيره.

تو سهحهر گهه ب تهماشا وهره / ۲۶

تو سهحهر گهه ب تهماشا وهره بازارى خودووت
 ل^(۱) ته بى فائده نازارى نهدت خارى خودووت
 دا ژ دل غونچه لهبهك نازك وتهردانه بژيرى
 ب تهبهسسوم ب ته را بيته ژ گولزارى خودووت
 سهد گرهر من د دلن ژى كو چهپ وراست دكت^(۲)
 شاهدى حوسنى قدهم زولفى گرهدارى خودووت
 بل ژ سولطانى قدهم من ب تو ئقرار نههن
 گهر ل كابا مه نههن مهتهقب^(۳) وبزمارى خودووت
 دل ددهريايى قدهم قافه ب ثابت قدهمى
 گهر چ دائم ل سهري فهرقه مه منشارى خودووت
 بهلكوو ديوار ب گوهن لى ب خودى كى ب خودى
 ب تو رهنگى نه كرى نهشكهره نهسرارى خودووت
 لهمعيهك گهر ژ كنارى قدهمى پهرتهوى دت
 دى ژ بهر وى سهعهتى مهحوو بن نهنوارى خودووت

بهر^(۴) ب سهد پهنجهره‌یان دایه شو‌عاعی قدیمی
 گونبه‌دی عشقی ل سهر کورسی‌بی دیواری^(۵) خودووث
 توحودووثی وه مه بین قهنج نه‌ظهر دی جاره‌کی
 ل ئەساسی قدیمی دانسی‌یه دی‌واری خودووث
 ههره ئەصلی خوه وت‌ه‌رتیب و قیاسی ژی بکه
 گهر ن‌زانی چیه یه‌کجاری به‌ری داری خودووث
 ئات‌ه‌شی عشقی شوبی زیره ووجوودی حهل دکت
 هه‌یه مومکن نه فرت زیبه‌قی فهرراری خودووث
 (الله الله) کو د عومری خوه تو جاره‌ک نه بهی
 چ صهدا تیت ژقی گونبه‌دی ده‌واری خودووث
 تو ژ بهر په‌رده‌یی وه‌همی وه‌ره دهر دا ببه‌ی
 چ نه‌وا تیت ب سهد نه‌غمه ژ نه‌وتاری خودووث
 حال وموسته‌قبل وماضی دخوه دا تیک یه‌کن
 صوبح مه‌وجووده ب عه‌ینی خوه دئیقاری خودووث
 راست وچه‌پ گاف وسه‌عت ههر ل مه نه‌وداتینت
 ذوولفه‌قاری قدیمی حه‌یده‌ری که‌رراری خودووث
 راست وئه‌قراز ونشووقی نه بووارن یه‌ک ویه‌ک
 لی تنی وی ل مه بوو دائره به‌رواری خودووث
 دی ب قه‌لبی مه چ دت لامعه‌یا ئسلامی‌یی
 کول جانی خوه مه خه‌ف به‌ستی‌یه زوناری خودووث
 ره‌نگ و ژه‌نگی حه‌ده‌شی نه‌قشی خودووثی مه د دل
 بده بهر رهنده‌شی عشقی ئه‌وه قه‌صصاری خودووث
 جان ل سهر ده‌ستی نه‌ایی دری‌یا جانان دا
 رووح صه‌ف صه‌ف کو قه‌وه‌ستانه دبازاری خودووث

وی ژ غه‌فله‌ت بره‌تن سایه زه‌والی ئه‌ی دل
 روون تنی^(۶) دا تو ئەمانه‌ت ل سها داری خودووث
 تو ژ فه‌صلی ههره ئەصلی کو دقئ ده‌یری خه‌راب
 دا نه‌بی مه‌رکه‌بی جه‌لی تول بن باری خودووث
 دا نگاری خوه ب سهد ره‌نگی ببینی ئی‌رو
 وه‌ره جاره‌ک بکه سه‌یری تو د نه‌طواری خودووث
 تو ب حالی مه‌ دزانی^(۷) چیه ههر له‌حظه‌مه‌لا
 مه د دل تیت و دره‌ت خه‌نجهری غه‌دداری خودووث

(۱) لی (یوسفی، عه‌مه‌ر، ژفنگی، نامیدی).

(۲) دکر (عه‌مه‌ر، ژفنگی، نامیدی).

(۳) مثقب (کۆقلی) مه‌دقهب (پاشا، عه‌مه‌ر).

(۴) وی (ژفنگی، نامیدی).

(۵) ده‌واری (ژفنگی، نامیدی).

(۶) رووبنی (کۆقلی) رووتنی (یوسفی، عه‌مه‌ر) روونه‌نی (ژفنگی، نامیدی).

(۷) نرانی (پاشا).

سیمما کو نومانا مال هاش سیم
 سیماب ژ خه جالته ما ژ ئخراج
 مرئاتی سکه ندهری ل پیشه
 (بحر ولها العکوس أمواج)
 دؤرا قه مہری ژ بہر شہ فہق دا
 کو سپیدہ ل فہرقی سہر نہا تاج
 چہرخ وفہلہک ومہلہک دیارن^(۳)
 (شمس وکواکب وأبـراج)
 زوہرہ ب قرانی قابی قہوسہین
 (والنجم اذا ہوی بمـدراج)
 دہنگی مہلہکان زمیہنہ^(۴) زمزم
 ئہرواحی ژ عشقی تینہ معراج
 دل بہحرہ وسہد ہہزاری مہوجن
 عارف چ خہ بہر ژ بہحری مہوواج
 بؤری و ب غہنجہ کی مہلا کوشت
 ئہو غونچہ لہبا دہلال وغہنناج

(۱) دیباج (زفنگی، نامیدی).
 (۲) دیبارن (یووسفی) دیبارن (زفنگی، نامیدی).
 (۳) زمہتہ (پاشا، کؤقلی، عہمہر).
 (*) نھف شعرہ یا ہاتیہ تہخیسکرن ژ لایی شیخ نورہددینی بریفکی فہ.

قافی یا (ج)

شمشادی خہرام / ۲۷

شمشادی خہرام وسہروی غہنناج
 جانان دبرت ب عشوہ تاراج
 من دی سہحرہری د خوابی مہستی
 بی دہنگہ تہذہروو ولالہ دورراج
 بشکفتی ژ غونچہ نیرگزا مہست
 بوو فہرق ژ سہر قہدیفہ تاراج^(۱)
 جہبہت کہشفی ژ صوبحی صادق
 نووری کو قہدا ژ سہر شہبی داج
 ئہلماسی نومانہ شوہی مصری
 دانین جہگہری مہ دل کر ئاماچ
 نہسرین وبہنہفشہ تہووزاندن
 ماوہر درہشانندہ شووشہیی عاج
 جوہتی حہبہشان (بطرفۃ العین)
 ئانی قہدہرہک ژ ئہسپہہان باج

دل ژ علاجی .. / ۲۸

دل ژ علاجی کو بدهرکت مزاج
دی ژ لهبی نووش عطا بت علاج
نایینهیی جامی جههان بینی جهم
بادهیی لهعلینه د جاما زوجاج
ناقئ حهياتی ب مه دا شهر بهتک
زنده کرین ما ژ عهدوو را نهشاج
بهنده کرم گهر چ شوبهیی فیل بووم
سیمبهری ساعد و بازوو ژ عاج
ئهختهری ئقبال ومههی بورجی بهخت
مهر وسپهر وکهمهر وتهخت وتاج
کووسی کو هنگاقتی ب شاهی ل تهخت
پادشههان نهقدی رهوان دا خهراج
خوسرهوی شیرینی ل دهر بهندی حوسن
سیمبهران لازمه لی موهر و باج
سککهیی شعری مه ب ناقئ ته هات
لهو ب عهیاری د جههان دا رهواج
ئابیی رهوان من دی یه شعرا مهلا
(ینکر للماء لسوء المزاج)

دیسا ژ نوو بی حاله دل / ۲۹

دیسا ژ نوو بی حاله دل
موشتاقتی خهمرا ئاله دل
ساقی وهرین جاما زوجاج
لی خووشی ئانی بت مزاج
ساقی کو دی مههوش بتن
قهرقهف بلا ئاتشهش بتن
دا ئهم ب وی دل حهیی بکین
سه د مهنزلان پی طهیی بکین
بی نوور وناری موحبهتی
ناچین مهقامی وهصلهتی
ئهف نار وسیقالا (۲) دلله
نهووروز وسهرساله دلله
دائم ل وی قالا دلله
وهقتی هلینن ئهو سراج
هتتا ب نوورا بادهیی
دووری ژ وی شههزادهیی
رنگین نه کی سه ججادهیی
دوردانهیا گهردهن ژ عاج

(بوسه‌زنان هر که بر ان استان)

(مکن من جبهته لا براح)

حل له القتل بشرع الهوى

(من كشف السر وبالسرباح)

حوسنى ئەدايا ته مهلا ههركى دى

(صح له أنك عين الفصاح)

حهيف د قهيدا خاك وگل بت / ۳۱

حهيف دقهيدا^(۱) خاك وگل بت عارفى چالاک رووح
دى موجه‌رره د بت کو په‌رتهو دت ژ نوو ئەو پاک رووح
قهيدى خاك وگل نهبت دا بى حجاب و په‌رده بى
مثلى به‌درى جارنان تيخت خوسووفى خاك رووح
شهمعى سهر نوور نادر ت گهر ئەو نه‌کت په‌رهيزى دل
ذهوقى جاما عشقى ناکت گهر نه‌کت ئمساك رووح
دل ب طايه‌ك نيرگزان ده نازكه‌ك ته‌روه‌نده ده
گول دکن ته‌شبيهى خاران هه‌ر خه‌س وخاشاک رووح
جامى عشقى پاكى رووحانى طه‌هورا باطنه
شه‌ووشى وه‌ر وه ما حه‌تتا ئەبه‌د ناپاک رووح
هه‌يه‌تا كه‌يف و كه‌مى بى كه‌يف و كه‌يفا عارفه
دى بمينت گهر نهبت ناچار بى ته‌رياک رووح
دى ب گولزارا جه‌مالا سه‌بزيپووشان وى چ بت
ئى د مه‌رى دا نهبت دل پاره‌پاره چاک رووح
به‌ر ژ جان ده‌ررا كه‌يه‌ك^(۲) ره‌وشه‌نته‌ر والا دقئيت
صووره‌تى حوسنا موقه‌دده‌س دا بکت ئدراك رووح

(۱) د (تنى ل نك پاشاى نهبت)

(۲) ب حالى (كۆڤلى)

(۳) كم (كۆڤلى)

گهر خه بهرداری ژ سررا (کنت کنزا) ^(۳) گوهر بدیر
 دا ب سهد نووری ^(۴) بهیان کت مه عنیهی (لولاک) ^(۵) رووح
 لامعی سررا ته جله لی سهر ل طووری دل ددت
 ضه ب ط ناکت وی مه جالی سهد هزاره فلاك رووح
 ههر دو ئیلانین ته دی من طهوقی گهردهن کر مه دام
 دا مه ههر بیتن ته به سوسوم وهی گولا ضه ححاک رووح
 جه وهه ری حوسنی ئەدا ته نها دبت مهقبولی طبع
 گهر نه صه یقه ل دت ب نووری عشقی وهک حه ککاک رووح
 دی ب قی ئەنداز و ته رزی که ی ببت سحری حه لال
 گهر نه بالا طبع بت وهک په هله وان چالاک رووح
 دل ب رم ئاقیه ت وه لی وی بار کر قهوسی شهقی
 دی بدت بهر گه زمه یان بی سووچ ئەو سه ففک رووح
 شه هسوار ئیرۆ که مه ند ئاقیه تنه قه لبی مه لی
 به ند ناکت غه یری فتراکاک ته سهد فتراک رووح

(۱) حه یفه قه یدا (پاشا، کۆ قلی، عه مه ر).

(۲) پور ژ جان را ده رگه هه ک (کۆ قلی).

(۳) ئەفه ئیشاره ته بو وی حه دیسا قودسی ئەوا دبیژت: (کنت کنزا مخفیا فآردت أن أعرف فخلقت الخلق لیعرفونی) ملا (علی القاری) دبیژت: حه دیسه کا دانایی به. برینه (الاسرار المرفوعة فی الاخبار الموضوعه) بپ ۲۶۹، دیسا برینه: ابن عراق: (تنزیه الشریعه المرفوعة من الاخبار الشنیعه الموضوعه) ۱/۱۴۸.

(۴) نهو عی (کۆ قلی) تۆری (زفنگی، ئامیدی).

(۵) ئەفه ئی ئیشاره ته بو وی حه دیسا قودسی ئەوا دبیژت: (لولاک لولاک لما خلقت الأفلاك) و ئەو زی یایی بناخه به وه کی ملا علی القاری دبیژت (الاسرار المرفوعة ۲۸۸) و ابن الجوزی (الموضوعات) ۱/۲۸۸، سه یدایی ناصر الدین الالبانی د (سلسله الاحادیث الضعیفه والموضوعه) ۱/۴۵۰.

عشقی کو بدن / ۳۲

عشقی کو بدن ب یهک دو ئهرواح
 به یوهسته دقی ب هه ف بن ئەشباح
 جان وجه سه دان کو ئتت حاده
 (والماء له المزاج بالراح)
 وه صلا ته ل جان ودل حه یاته
 (من ذاق مرارة النوى طراح)
 ته نهانه د سینه من خه ده ننگن
 (من لحظك في القلوب أرماح)
 په روین ژ شهفه ق سه حهر خویا بوون
 (لابدع و فیه منک مصباح
 لومست من الهوی کبان ^(۱)
 لابدع و قد تمید ارواح ^(۲)
 ههر شام وسه حهر ب دهستی خووبان
 (من خمرتنا تدور ^(۳) أقداح
 إفتح بلقاک قفل قلبی
 فالقلب له لقاك مفتاح
 سه ییاح مه دین د خه لوه ئیرۆ
 ئەللاه کوچ خه لوه وچ سه ییاح

بهرقی کوفه‌دا ژ بهر نقابی

(واللامع من سناه قد لاح)

قهوس وقوزه‌حان نومان ژ بالا

(والعنبر من شذاه قد فاح)

ناینه‌یی دل مه‌لا جه‌لا ده^(۴)

(من طلعتہ فقد صفی الراح)

قافی یا (خ)

نہی ژ دہردی دل نہکت / ۳۳

نہی ژ دہردی دل نہکت^(۱) ہہرچی نہ دی نازاری چہرخ
دہربی ل نیقنا دل ددت لامع صفہت نووباری چہرخ

تین سینہیان پھیکان نہین نامانجی وان تیران نہمین
داما بہ‌لایی دہر کہمین ہہرگوشہ دؤرماداری^(۲) چہرخ

بیرا خوه تینن غہنجہیان عاشق دنیف نشکہنجہیان
تاقیتہ دل بہر پہنجہیان ہہر دہم ژ نوو شونقاری چہرخ

کو شان^(۳) لہطیفان گولعذار لہو تین ژ بولبول ناہ وزار^(۴)
شوونا گولان رہستینہ^(۵) خار نیقنا جہی گولزاری چہرخ

سہد بازییان ئەف حہققہباز تینت ب حیلہ کارساز
گہہ گہہ کو نازہ وگہہ نیاز سہحجار و پور مہ ککاری چہرخ

ہہرچی بخوونت صوحبہتی ناخر د جاما شہربہتی
زہہرا ہہلاہل دی دہتی دا دل نہدن نازاری چہرخ

(۱) کتان (کوفلی).

(۲) تمیل ادواح (کوفلی).

(۳) تدوح (پاشا).

(۴) دا (زفنگی نامیدی) ما (کوفلی).

مه ژ حهسره تا شیرین له بان
فه ریاد دهرن^(۱۳) بهر که و که بان
خه و تیته چه هقان قه ط شه بان
پورسی بکه ژ بیداری چه رخ

شان ره ره روین^(۱۴) هممهت بلند
سه رگه شته یین هه تا ب چه ند
بهردانه مهیدانی سه مه ند^(۱۵)
ئهف ره کبی مه شعه لداري چه رخ

گافه ک ژ دهنگی زهنگلان
هه ی هه ی بیین مه حملان
ئیمن چ روونین مه نزلان
فه ریاده هه ر قه نتاری چه رخ

پور من ژ قی چه رخی مه لا
ئه بله هه دبینم وی هه لا
کیشانه ئافات و به لا
هه رچی ژ دل بت یاری چه رخ

- (۱) دکت (یووسفی، زفنگی، ئامیدی).
(۲) دور ناماری (پاشا، عه مه ر) دا ناماری (کؤفلی).
(۳) تیردان (کؤفلی).
(۴) ناه هه زار (عه مه ر).
(۵) ره شتینه (یووسفی).
(۶) نن (زفنگی، ئامیدی).
(۷) نه و خوه هه ر ژ نالان (زفنگی، ئامیدی).
(۸) دتافی (پاشا، کؤفلی).
(۹) تافی (پاشا) باری (یووسفی، عه مه ر) ناری (زفنگی).
(۱۰) دهردی (پاشا، یووسفی، عه مه ر).
(۱۱) دبینت (کؤفلی).
(۱۲) چه ندین کو خویان بین ره زم (زفنگی، ئامیدی).
(۱۳) دهر (یووسفی، زفنگی، ئامیدی).
(۱۴) هه ردوین (پاشا) زه ره فین (کؤفلی).
(۱۵) که مه ند (پاشا، یووسفی).

ئهف ئه ره ریه ا ژه هری ددان
مال به هری فه رقی دژمنان
من ژ ی د دل دا بن^(۱) سنان
بیت و به رت منشاری چه رخ

دژمن ژ جان تالان بتن
میلاک و دل کالان بتن
نه و خوه هری وه ک نالان^(۷) بتن
لی بیت وره ت غه دداری چه رخ

داف گه هته خانی مثلی دهیر
په یکان ب دافی^(۸) شوبهی طهیر
چه ندین که و اکب تینه سهیر
هه ر ژ ی دبارن تاری^(۹) چه رخ

شه مس ب شه مس جام ب جام
ئاته ش دریه ژت هه ر مه دام
هه تا دکن دهوری^(۱۰) ته مام
ئهف گونبه دی دهواری چه رخ

ئاگر د ئاب و گل دکت
مه تقه ب د جان و دل دکت
قه لبان ژ قه لبان هل دکت
دائم ئه فستن^(۱۱) کاری چه رخ

چه ندین د خوبانن ره زم^(۱۲)
ئامانجی وان ره زمان ئه زم
من ژ ی د دل دانن گه زم
سه رعه سکه ری سه ییاری چه رخ

من پور شهقان هه تا سه حه ر
نه و ماهر و ما بیته دهر
دانینه ری سه مع و به صه ر
تا بیمه نه و به تداري چه رخ

که س دی ل له وحی سینه قه ط
هه رده م ژ نوو یه ک تازه خه ط
نه قشه ک قه هاتی بی غه له ط
تافیته دهر په رگاری چه رخ

لەو ھەرفتم ئەز ژ مەیلی
موحبەت و عشقا دلەیلی

شوبهەتی سەھل و سۆھەیلی
ئەز کرم یە کسەر پلۆخ

دەست نە ھیلیم ئەز ژ دینی
وەر ژ بەر عشق و ئەفینی

شوبهھی فەرھاد و شرینی
من دری چت ئەف کلۆخ

صوحبەتا چەر خ و سەما تی
زەمزەم و ئافا حەیاتی

وہک مەلی سەد موبتەلا تی
موشتەری سەد شەیخ و شوخ

(۱) رۆمی فرەنگە (پاشا، یوسفی، عەمەر، کۆفلی).
(۲) بیریك (پاشا).
(۳) پیشی (یوسفی، زفنگی، نامیدی).

دل بەری ئیرو سەحەر / ۳۴

دل بەری ئیرو سەحەر
یەك ل سینە یەك ل دل دا

ئافیتە جەرگی من دو دۆخ
لەو ژ من تین ئاخ و ئۆخ

ئاھ و ئۆخین من ژ دل تین
یان ژ کۆقانین د کول تین

لی ژ بەر تیرا قزل تین
ژی دزیت ھەر خوون و زۆخ

خوون ژ دل جو جو رهوان تی
لی ژ دەست سەلوا جوان تی

وہک عەقیق و ئەرغەوان تی
ئەو شەپالا شەنگ و شوخ

ئەو شەپالا شوخ و شەنگە
دامە بەر جوھتەك خەدەنگە

کافرا رۆم و^(۱) فرەنگە
ظالمی کوشتەم ب دۆخ

ظالمی کوشتەم شەپالی
بوون حجابا زولف و خالی

نازکی قەنجی دەلالی
ئیدەك و عالا و تـوـخ

نەترک^(۲) و تایین ب ریشی
من دو فیرس دین د بیشی^(۳)

ئی د زیرن پیقە ویشی
مروەت و ئنصاف یۆخ!

هه‌ی هه‌یا ره‌قص و سه‌مایا ته / ۳۵

قافی‌یا (د)

سرری وه‌حدوت / ۳۶

سرری وه‌حدوت ژ ئه‌زهل گرتی‌یه هه‌تتا ب ئه‌به‌د
واحد وفه‌رده ب ذاتی خوه وی نینن چوعه‌ده‌د
د قده‌م دا ئه‌زهل وعه‌ینی ئه‌به‌د هه‌ردو یه‌کن
سه‌رمه‌دییه‌ت وه دخوازت نه ئه‌زهل بت نه ئه‌به‌د
فه‌رقه واحد ژ ئه‌حد لی د مه‌قامی سه‌مه‌دی
ب حه‌قیقه‌ت کویه‌کن هه‌ردو چ واحد چ ئه‌حد
یه‌که ده‌ریا تو بزبان قه‌نج چ مه‌وج و چ حه‌باب
د ئه‌صل دا کو حه‌می ئاقه‌ چ ئاف و چ جه‌مه‌د
ئافتابی ئه‌حه‌دییه‌ت د خوه دا گرتی‌یه‌که‌ون
نه‌کو عه‌وره‌ک هه‌یه لی گرتی‌یه‌چه‌ه‌قین مه‌ره‌مه‌د
حوسنی ذاتی بوت ولاتان ژ جه‌مالا سه‌مه‌ده
ژ مثالی سه‌نه‌می وه‌ه کو ته‌جه‌ل‌لیا سه‌مه‌د!
غه‌یری ده‌ریا نییه سه‌حرا ب حه‌قیقه‌ت ئه‌مما
ژ رووی که‌یفه‌ کو^(۱) ئه‌ف ئاقه‌ بووی شوبهی زه‌به‌د

هه‌ی هه‌یا ره‌قص و سه‌مایا ته چ خوه‌ش به‌ستی یه‌چه‌رخ
کول سلسل^(۱) ب سه‌ما تیت و ل سه‌ر ده‌ستی چوو^(۲) به‌رخ
صووفی‌یین هه‌ر د طه‌وافی (حجر الأسود) ه‌قه‌صد
گول وسونبول ب سه‌ما تین حه‌می‌یان زمزمه‌چه‌رخ
نه‌قشی ئه‌لماسی ژ^(۳) ئه‌لماسی بنی گرتی‌یه‌حه‌رف
خه‌طی یاقووتی ل یاقووتی شکیناندی‌یه‌نه‌رخ
که‌رخین ئه‌م دقایمی مه‌ژ دل په‌رده دران‌د
عارفی وه‌قتم ومه‌عرووف بلا بیت ژ که‌رخ
دا بناسی خه‌طه‌رین ری وتو نه‌بی غافل ژ
دجله‌یه‌لی د پورن بربری پیل وبه‌ر ومه‌رخ
پیری شه‌عه‌اره د شعری ومه‌لی شال فروش
تو نشان^(۴) من مه‌ده فه‌رخ کول نک من بوویه فه‌رخ

(۱) دبورجی (ب تنی ل تک پاشای نه‌بت)

(۲) خوه (زفنگی، ئامیدی).

(۳) ل (یووسفی، عه‌مه‌ر، زفنگی، ئامیدی).

(۴) له‌و نشانی (پاشا، یووسفی، عه‌مه‌ر، کۆفلی).

عیدہ و ہەر کەس .. / ۳۷

عیدہ و ہەر کەس ژ دیدارا تە لی پیرۆزە عید
ئەز تنی مەحرومی دیدارم ب سەد مەنزل بە عید
هەر سەحەر دەنیرم ئەز جانا ب ئاھان را ژ دل
(بارك الباري بإسعاد علیها یوم عید)
دەرگەھی لوطفا تە خانم مال مەحرومان قەبی
(إن کلبا باسطا دھرا ذراعا بالوصید)
پیرە مەردم عاشقم ئیرۆ مورادا من ببەخش
(یا حبیبی یا مرادی یا منی قلبی المرید)
فر عقالی من لەیبی مثل باز او عقاب
ذاب روحی مثل ما إنحل فی نار جلید
دمع عینی من بکاء مثل نار فی سکوب
نار قلبی من غرام فی ضرام^(۱) فی الوقید)
دل ژ بەر ناری مەجازی بلحەقیقەت بوو پەرەنگ
(نار قلبی فی هواها^(۲) مثل نار فی حدید)
کی خلاص از دوزخ هجر تو یابم ای جوان
هەر نفس دارد صلاء^(۳) و نعرء، هل من مزید)
کی دزانت من ژ رمبازان دەما ئو غلمە تین
تینە دل سەد رم رهوان وسینە تینی سەد جەرید

(کل یوم هو فی شأن) نەبی غافل ژ
هەر پەیاپەیی ژ شوئوونان دکر ت فەبض و مەدەد^(۲)
گەر د ئادەم بدیا سرری علم ئبلیس
(حینما أبصره کبر حینا وسجد)
چ زەمان و چ مەکان و چ جەاتن چ حودوود
چ مەقادیر و تەفاصیل و حسابن چ عەدەد
چ مونافات و لوزوومن چ قیاس و چ مثال
ئەف چ تەولیدە چ تەرکیبە چ رووحن چ جەسەد
سەر ب عەجزی ددرت قوووەتی دەرراکەبی ما
(رجع القلب کلیلا و متی قام قعد)
حیرەت و عەجزە سەرئەنجام دبایی نەظەری
(کی بخالق نظر قاصر مخلوق رسد؟)
گوفت و گووی مەعرفەت^(۳) چەندی مەلا پەیدا بکی
گەوھەرا مەعرفەتی ناگەتی کەس ب خەرەد

(۱) کەیف و کەمی (کۆفلی).

(۲) فەبضی مەدەد (پاشا، یووسفی، عەمەر).

(۳) گوفت و گووچەندی مەلا مەعرفەتی (پاشا، یووسفی، کۆفلی، عەمەر).

(* ئەف هەلبەستە یا هاتی یە تەخمیسکرن ژ لایی مەلا مەحمودی یووسفی قە.

نهى شه ککهره گهردهن ژ عاج / ۳۸

نهى شه ککهره گهردهن ژ عاج	ديسا ^(۱) ب رهشتوزين صهمهد
قهوسين ل بالا فهرق وتاج	کهيبر رهشاندن بي عهدهد
کهيبر رهشاندن بي حساب	مصرى کو دان سيقال وتاب
سهده رؤستم وئه فراسياب	کوشتن ل وان کهر کر جهسهده
سهده پادشاه وخوسرهوان	جان دان ژ عشقى و رهوان
شيرين ^(۲) ولبسى ئه رغهوان	من دين ل بهژنا (سرو قد)
من دين ل بهژنا عه رغه رين	تايين زه باد وعه نبه رين
بايى صهبا دا چه نبه رين ^(۳)	زولف چوونه سهر نوورا صهمهد
زولف چوونه سهر نوورا زه لال	جارهك وهره بايى شه مال
بسكان ژ سهر ديمى قه مال	زولفان ل سهر جوهتي ئه سهده
سه ححارى جوهتي جادووان	ئيرؤ ژ ره مزا ئه برووان
دل گرت و دا بهر کاشووان	کهر کر ل مسکينان که بهده

من ژ صه ففهينا ژنيقا مه قتهلى رم تينه دل
 لى ل وان دهستان نههن خوون وغه زايه^(۴) ئه ز شه هيد
 مو صه فها حوسن و جه مالى سووره تا^(۵) خال وخه طان
 (ما تلونا غير حرف ، لا و قرآن مجيد)
 گهر چ ههر دائم ژ مهرا^(۶) نهينکا دل بهدره من
 وهك هلالى صوبح تيم ئه ز جارنان بم ناپه ديد
 ما ب له علين جان فهزا ناقي مه بينت جاره كي
 (بالدعا بلغ تحياتي ل سلمى يا بريد)
 تو ژ مه لايى ههر بپورس ئه سرارى عشقى حل دكت
 قى موعه ممايى چ زانن سهده مه لا وموسته عيد
 ئه ر ب کوشتن وهر ب هشتن ئه مر وفه رمانا ته بت
 (أحمد عبد رقيق واقف بين العبيد)

(۱) خرام (پاشا، يووسفى، عه مەر).
 (۲) ههواه (زفنگى، ناميدى).
 (۳) صهبا (يووسفى، کؤفلى).
 (۴) خوونا غه زايه (زفنگى، ناميدى).
 (۵) سووره تا (پاشا، يووسفى، کؤفلى، عه مەر).
 (۶) ميهرى (زفنگى، ناميدى).
 * ئه ف هه لبه سته يا هاتى به ته خميسکرن ژ لايى مه لا مه حموودى يووسفى فه.

دل گرت و دا بهر خه نجه ران کوشتم نگار و^(۴) دل به ران
مه ژ دهستی ظلما نه سمران داد و مه دده داد و مه دده

دل بهر ژ له علین خوهی شه فاف دا من مهیا گولگون و صاف
دهریایی عشقی قاف و قاف په یوه سته تیتن جه زر و مه د

حوسنا مونه ززه بی مثال سه ردا لباسی خه ط و خال
سه رگه شته حیران مایی لال نه حمه د کو دی نوورا نه حه د

نه لاله ژ نوورا سه رمه دی یه ک قه طریه ک دا نه حمه دی
شیرینی و ره مزه ک^(۵) وه دی مه دهووش ما حه تا نه به د

قافی یا (ر)

ناه ژ دهستی وی سوری / ۳۹

ناه ژ دهستی وی سوری دل ژ^(۱) مهیی حه واله کر
ههر چ ل من کری مه لا جامی مهیا دوساله کر
شهنگی ب نازی مه ششها مسک وزه باد و ه ششها
روو مه د بن پی یانه هی ژ زیده ل من ده لاله کر
چیچکه و گول سه حه رگه هان نه سته ره نین د خه رگه هان
تیک ژ مسک و ماوهری ماره^(۲) خوناف و ژاله کر
دیمی و بسک خه مری یان تا و لفین شه تری یان
مانه ته مام که سک و سوهر به دره ل دوری هاله کر
دوور کرین ژ سونبولان چیچکه و بشکۆ و گولان
دل ژ مه رهنگی بولبولان شوبه ته تی داغی لاله کر
پیری موغان ژ شیشهیی دا مه سه فینه کی مهیی
شوکور خودی کو قولزومه ک من ژ خوه را قه باله کر

(۱) ژ (کۆفلی، زفنگی، نامیدی).
(۲) نه سرین (کۆفلی، زفنگی، نامیدی).
(۳) په نجه رین (یووسفی).
(۴) نگارا (کۆفلی).
(۵) لذة (کۆفلی).

خضری د ره مز و موعجزی مهست مه دی د دهنگزی
هات په یاله یهک د دست نه شکره سه د په یاله کر
غونچه له با ژ رهنګ گولی دیمی ب سر نوما مهلی
شوبه تی بولبولان سه حهر لهو مه فهغان وناله کر

دهری مه یخانیا عشقی / ۴۰

دهری مه یخانیا عشقی سه حهر عارف زیارهت کر
ب ئابی چه شم و خوونی دل و وضو بهست و طه هارت کر
وهرین^(۱) جاما هلالی دا ژ عه کسی ماهی نهو بینی
کو خانی^(۲) مهر و جهرگی چه رخ^(۳) و خوانی رووزه غارهت کر
ب میزان قهوسی ماهی نهو ب^(۴) و هجهی دل بهری من دی
ژ چه شم و گۆشه یی نه بروو ب دؤر جامی نشارهت کر
ب نه بصاران نه ظه ر من چوو ژ چه رخی قهوسی نه بروویان
شو کور خوازین کو چه هقان کار بهر عینی بصارهت کر
ژ بهر دیمی نقاب نافی هت و ده ستوورا طه وافی دا
د سه عیی بهیت و نحر امی و من نه سوه د زیارهت کر
د دیداری هه زاران جان نثاری^(۵) مه قده می یارن^(۶)
که سی جانان ب جان بینت ب عشقی وی تجارهت کر
ب دیناری دهنی زنه ار دا یاری خوه تو نه فرؤشی
که سی یووسف فرؤتی وی د عالم دا خه سارهت کر
تنی نهو سه جده یا شو کری ته بت^(۷) محرابی قهوسه یینان
کو دهلق و شهمل و سوججاده ب فی نافی قهسارهت کر

(۱) من ژ غما ب سه د بهلا دل.. (کؤفلی).
(۲) تازه (کؤفلی) ماهی (زفنگی، نامیدی).

د به حشى له على له ب هدر خام نارت طهبعى نهلماسى
 وهلى تهئشيري فهيضى مهره ته دبيري حه رارهت كر
 د ئعجازا به يانى دا سوخه ن گهر بيته ئنصافى
 دزانت موخته صهر هدر كهس مهلى سحرى ^(۸) عبارته كر

خهلقو ل من كن شيره تى / ۴۱

خهلقو ل من كن شيره تى	ئهو دل به را زهر رين كه مه ر
من دى د حالى غه فله تى	هات دهر ژ بورجى وهك قه مه ر
هات دهر ژ بورج وپه نجه ران	دل گرت و دا به ر خه نجه ران
ئهف رهنگه حالى دل به ران	لهو عاشقان خوون بوو جه گهر
قهلب وجه گهر من بوونه خوین	لهورا ژ من ^(۱) دهر بوون برين
ئهى جان وهره حالم ببين	وهر رووح ژ قالب بينه دهر
جانى من ئهر بى سهر جه سه د	مزرگين ب خاقانى ^(۲) ره سه د
عالم حهمى پى بن حه سه د	ئنسان وجنن و جان ه وه ر
عالم حهمى تيك بوونه صف	سهيرين ل ^(۳) شاهى من ب خه ف
هاتن ته ماشا چار طه ره ف	شاطر خومار تايين ^(۴) د به ر
هات پادشاهى پور سپاه	قامهت ئه ليف ديم شوبه ي ماه
داد ومه ده د سه د ئاه وئاه	زولف وعه قارب تينه سه ر

(۱) دهرين (كوڤلى).
 (۲) خوونى (يووسفى) خانى (كوڤلى، زفنگى، ئاميدى).
 (۳) جه رگى خوه (يووسفى) ته رك و جه رخ (كوڤلى).
 (۴) ل (كوڤلى، زفنگى، ئاميدى).
 (۵) نشارى (يووسفى) نيشانى (كوڤلى).
 (۶) يارم (پاشا، عه مه ر).
 (۷) بر (زفنگى).
 (۸) سحره (زفنگى).

ئەي مەلا نامى تەيە / ۴۲

ئەي مەلا نامى تەيە (خمسة عشر)^(۱)

توب شعرا نه ته گۆتى خوه دكى قهند وشه كهر
دوررى ناسوفته دهوونى مه نهدى مثلى ته قهط
نه د سهمتى عجهمى دا نه د ئقلىمى ته تهر

ئەف چ شعر وغه زەلن، مه دح وئەنايا خوه دكى
د جقاتان وه د تى مه تو^(۲) ب طه عن و ب خه بهر
ئەف چ ته قلىد و خطابن^(۳) چ بطاظن تو دكى

سهرى قىرا دهه ژىنى ب دوسه د ئاه و كه سهه
تو دزانى د فنك دا^(۴) نه مه كانى غه زه لانە
چ بوها نينه^(۵) مه تاغى ته ئەيا بى سهه و بهر

دهست و پايان ژ بهرى زبده بكى دى ته بكم
مثلى حه ممادى عه ره ب هه و كه شەيخ ئانى ب سهه^(۶)
ئەحمه دم سینه سپهه پيشبهه رى تيرا فه له كى

ده عوه دارى ته مه ئىرؤ تو ژ ده حلى وه ره دهه را!

(۱) ئەفە حسييا ئەبجەدىيە يا ناڤى وى مەلايى يى شعريى جزيرى د دزين و ب ناڤى خوۆ به لاف دكرن، سەيدا عەبەد ررەحمان دورە دىبىژت: ناڤى وى مەلا داودى فنكى بوو. وئەگەر ئەم ناڤى (الملا داوود الفنكى) بههژميرىن دى دەر كەفت پازدە حەرف!

(۲) وه دىبىژى مه (زفنگى، نامىدى).

(۳) شطاظن (زفنگى، نامىدى).

(۴) فنكا ته (زفنگى، نامىدى).

(۵) تينه (زفنگى، نامىدى).

(۶) حه ممادى عه ره ب: (حماد بن مىسرة الكوفى) يه ئەوى ب ناڤى (حماد الراوية) هاتى يه ناڤى كرن، ل سالا (۹۵) مشه ختى بوو بوو و ل سالا (۱۵۵) مر بوو، دىبىژن: وى شعريى خەلكى فەدگواستن و ژ نك خوۆ لى زبده دكرن!

(*) ئەف هەلبەستە ل نك (پاشايى) نينه.

مەستم ژ شهوقا غه بغه بى
ئىرؤ عه قارب تينه دهه

ئىرؤ عه قارب هاته خوار
ئەف بوغچه يا هه ر لى بوهار

د ئەو بوغچه يا رضوانى غەيب
سوه تينه ئەم دل بوو سه قهه

وه ردین د هوور گرتن خوناف
بايى نه سيم وه قتى سه حهه

زولفين د دورا جه بهه تى
عالم ببت زيروزه بهه ر

دا دل نهدى زولفا حه رير
گوهديره قهولى موعته بهه ر

بى حەد ژ دل نالى كو عەيب^(۵)
قان نالى يان نينن تو عەيب

سۆتن ل من جهه رگ وه نناڤ
زولف هاتنه سهه ر لى كر به لاف

ترسم موخالف با ده تى
راكت قيام وى ساعه تى

ظاهه ر د بىژم په نه دگير
شوبه يى مه لى دمىنى ئەسیر

(۱) لەورا كو نوو (عەمەر، يووسفى، زفنگى، نامىدى) لەورا ژ نوو (كۆڤلى).

(۲) ئافاقان (كۆڤلى، زفنگى، نامىدى).

(۳) ب (پاشا، كۆڤلى).

(۴) نهتن (كۆڤلى).

(۵) كهيب (يووسفى، عەمەر، زفنگى، نامىدى) و كۆڤلى دىبىژت: كو عەيب يان كو عەيت ئانە كو: بلبل.

قافی یا (ز)

جانا ژ جهمالا ته / ۴۳

جانا ژ جهمالا ته موقه ددهس قه بهسم ئەز
گەر خووب^(۱) وپه ریزاده نه ظه رکی ته بهسم ئەز
مثلی مههی نهو گەر ته د فیتن مه ببینی
میزه بکه جامی تو دزانی چ کهسم ئەز
یه غما ژ مه جان کر کو ته جهلالایی ل دل دا
من رووحی د قالب تویی ته نها قه فهسم ئەز
حوببا تهیه من راده هژینی کو بنالم
شهب تاب سه حەر ناله ژ رهنگی جه رهسم ئەز
من گۆ: مههی نهو چاشنییی ئەبروویی یاری
گۆ: من چ حهده شوبههتی نه علی فه رهسم ئەز
ساقی ژ ئەزهل یهک دو قه ده ح باده ب من دا
حه تتا ب ئەبه د مهست و خومار و ته له سم ئەز
جانا تویی من جان گولییی خار چ که ره م پی
مننهت کو نه وهک بولبولی محنهت عه به سم ئەز
سه د جهور وجه فا دی ب مه ناچین ژ ده ری ته
یه کسهر تو نه باتی و ل طهبعی مه گه سم ئەز
گەر وهه! ته د فیتن ببری سهر بکه فه رمان
دا قی سهعهتی سهر بېرم خواهش مه قه سم ئەز
سهر تا ب قه دم نهر بسوژم شوبههی مه لایی
په روانه صفهت صوهتم و بی صهوت و حه سم ئەز
(* نهف ههلبهسته ژ لایی شیخ طاهری شوژی ولایی مهلا مه محمودی یووسفی وجه گهر خوینی فه هاتی یه
تهخمیسکرن. (۱) حورر (ههژار) [ئیسماعیل]

طوورم ب دل / ۴۴

طوورم ب دل وپهیرهوی موسایم ئەز
ئاتهش په رهسی^(۱) نووری ته جهلالایم ئەز
باری ژ (وعلم) کو خه به ردار کرین
ئیرۆ تو بزانی ئه سمایم ئەز
ئنشائی عولوومی له دونی چونکه م زانی
زانی کو ب حه قیقتهت چ ئنشایم ئەز
حه رفین ره قه می له وحی و وجودا مه بخوونه^(۲)
دا قه نج ببینی کو چ ئملایم ئەز
ظاهر تو په ریشانییی حالی م نه بین
مه جموعه د زانی^(۳) خوه و طوغرایم ئەز
عالمه چیه؟ ئعراب و حورووف و کهلماتن
ئهو نو قطه د نه فسا خوه و مه عنایم ئەز
سه د نیل و فورات^(۴) تین ددهرن قه لیبی مه
پی ناحه سهین قولزوم و ده ریایم ئەز
سه د نه قل و روایهت د مهیا صاف و موویهک
ئیرۆ کو ژ پیری خوه ب فه توایم ئەز

عاشق نهر جارهك / ٤٥

عاشق نهر جارهك ژ بالایی ^(١) بدت بهرقا مهجاز
دی ل نك صاحب دلان هتتا ئه بهد بت سهر فراهراز
كشفتی ئه سراری صفاتان بی مه حبه بت نابتن
صوور هتی ئه سما د فیتن دا بكن ^(٢) ژی فهم راز
لامعا حوسن وجه مالی دی ژ علمی بیته عهین
عشق دا ژی هلبتن کی دی حهقیقهت بی مهجاز؟
حوسن و حوب بی یهك دو نابن دی بكن شاه و گه دا
نوور نادت شوعلهیا مه حموود بی شه معا ئه یاز
مه عنهیا عشقی دزانی ئایه تا حوسنی بخوون
دا تو حهرفین موحبه تی یهك یهك ژ ههف کی ئم تیار
عاشقان بی گاف لهو کالین ژ دل تین شوبهیی رهعد
وان ژ بالایی ^(٣) دبارن وهك برووسکان ره مز وراز
کی خه بهردار كت ^(٤) ژ عشقی که ی ژ بهر وهستا گرت
(گر چه راه از ذره ذره سیننه سوز و جان گداز)
ئافه رین سهد ئافه رین هی من ژ وان را ئافه رین
ئی ژ تیرین دل بهران دائم د دل په یکان و گاز

په یوه سته تو ههر بانگی مه کی شوبه تی نهی
بی یار ومه ی وساز وه کوو ^(٥) نایم نهز
ههر چی ته د فیتن ژ مه وهر جان ب خوه بت
جانا بکه فهروار وهستایم نهز
تو ژ نوسخهیی ته وحیدی مه خوون ئایه تی نه فیی
بی ئاله تی ئثباتی کو (إلا) یم نهز ^(٦)
سهد شیش ل دل دانه ژ مه ری مه مه لا
لهو ههر ب فهغان مثلی نهی ونایم نهز
ئیرۆ تو بهس بکه لوقمانی یی خانم
لوظفهك ب مهلی را بکه سهو دایم نهز ^(٧)

(١) په رس و (یوسفی، عه مهر، زفنگی، ئامیدی).
(٢) بخوان (پاشا، عه مهر، زفنگی، ئامیدی) بخوون (یوسفی).
(٣) زانی (پاشا، کۆفلی، عه مهر).
(٤) نیلی وهه تین و ددهرن (زفنگی، ئامیدی).
(٥) مه گو (زفنگی، ئامیدی).
(٦، ٧) ئەف ههردو مالکه ل نك (پاشا، یوسفی، عه مهر) نین.

گوهده ئاوازی نهیی^(۵) وهفتی سهما تین موغبهچه
 فههمی رازی گهر د کی چاوا دنالن چهنگ وساز
 نهو دلی من وهك كه بووتهر نابتن كهس لهومهكت
 لهو د فی تووری وه دا كهفتی مه دین سهد شاهباز
 وهر دلۆ دا چین تهماشایا جوانانین چهمنه
 وی هلالنی سهر ب ناز وسایبان دانی نیاز
 زولف وسونبول مشك بووی وبسك وسووسن سرشرین
 (سرو بالا) سهبزپووش وگول^(۶) نشان وغونچه باز
 نیرگزین قامهت زومورود سهرگران هاتن خهرام
 چار نهطرفان ب رهف رهف لی ب مهش تین سی وقاز
 دل ب کی دم نهز ژ وان؟ ههر یهك ب غهنگان دل دبن!
 دلروبیاین جان فهزاین دلبرین عاشق نهواز^(۷)
 عهقدی ئحرامی دهما دلبر خویابی (فرض عین)ه
 سهجدهیهك بهر وان دو برهان ناگرت جه سهد نهماز
 عیده ومیری مه ئیرو دهر گههی لوطفی فه کر
 گو: مهلا هنگی بخوازی دی بدم بهس تو بخواز

- (۱) بالا لی (کۆفلی، زفنگی، نامیدی).
 (۲) بکین (کۆفلی، زفنگی، نامیدی).
 (۳) بالا لی (کۆفلی، زفنگی، نامیدی).
 (۴) خهبردار (کۆفلی ب تی).
 (۵) ئاوازی بنی (پاشا).
 (۶) کل (زفنگی، نامیدی).
 (۷) گوداذ (یووسفی، عهمر، زفنگی، نامیدی).

ژ رهعنا نیرگزین ته / ۴۶

ژ رهعنا نیرگزین تهی مهست وخوونریز
 زهمان بوو عههدی جهنگ نهنگیزی جهنگیز
 ته جانی من دقیت نهی جانی عالم
 ژ من بستین ب لهعلین خوهی شه کهرریز
 دو عهنبه ربوو ل شمشادی ب مهستی^(۱)
 فهبهستن لهو ههوا بوو عهنبه رئا میز
 ژ ئاخا ئاستانی مسته کی بین
 ل داغان دا بینم خوهش سهبا تیز
 تنی فهرهاد دزانت لهذذتی عشق
 کو وی جان دایه شیرینی نه^(۲) پهرویز
 تهب وتابی ههزار ئشکه نجه دا دل
 ژ شیرازی نگاهی مهستی تهبریز
 ئلاهی نیرگزا مهی مهست ونازك
 ژ دهستی خوار وبه دخواهان بپاریز
 کو لی تیت نهو قهباپی ئاسمانی
 لهطیفاشهنگ ونازك وهك بهلازیز

تو دزانی ب خودی / ۴۷

تو دزانی ب خودی من تو خهیالی شهب و رووز
ب خهیالا خوه مه‌دام من تول بالی شهب و رووز
هر ب میزان دره‌شینی جه‌گه‌ری تیر وخه‌ده‌نگ
ژ نه‌سه‌ق صاعقه مه ژقه‌وسی هلالی شهب و رووز
مثلی گۆبین ته ره‌وان ناله ژ دل تین مسکین^(۱)
نهم نزانین تو چرا هر وه دنالی شهب و رووز
ته ژ^(۲) فه‌ریاد وفه‌غانان ب خوه بولبول که‌ر‌کر
ئه‌للاه ئه‌للاه! ژ چ دهردی وه دکالی شهب و رووز
دا کو دل‌بهر قه‌ده‌می لی بنه‌هد ره‌وشه‌ن کت
له‌و تو خوونی وه ژ چه‌ه‌شان قه‌دمالی شهب و رووز
ته^(۳) تنی ذه‌وق وصفه‌فا کر ب سه‌یین دل‌بهری را
سه‌رنخوون گه‌ه شیبی نوون گه‌ه وه کوو دالی شهب و رووز
فه‌تو‌ه‌یا پیر^(۴) و مه‌لا یان تو ب ئله‌امی نه‌بی
قی مه‌یی هر وه دنووشی ب حلالی شهب و رووز

(۱) مسکین تین (یووسفی، عه‌مه‌ر، زفنگی، نامیدی).

(۲) ب (زفنگی، نامیدی).

(۳) نه (پاشا، کۆفلی).

(۴) پیری (زفنگی، نامیدی).

سه‌واشه‌ک ری‌هته دیسا عال‌مه‌دا دل

ب جادوویی دو چه‌شمی فتنه ئه‌نگیز
خه‌باث طه‌بعه ژئه‌هلی^(۳) سه‌گ سرشته
یه‌قین ئه‌و که‌ر ژ جانان له‌و دکت بیز
مه‌لا جانی ته‌ چاوا په‌هله‌وان کر
ل تایین خه‌مری‌یان زولفا دل ئاو‌یز
ژ حوسنا بی نشان نادی نشان‌ه‌ک
نشانی گه‌ر ژ دل نه‌کرا ب^(۴) په‌ره‌یز
مه‌بین ئه‌ف گه‌ر ب صووره‌ت ئاده‌مینه
حه‌می دارن ژ ئی‌گر را کری ریز

(۱) ف به‌ستی (پاشا، عه‌مه‌ر).

(۲) ب (پاشا، کۆفلی).

(۳) ژاهل (پاشا) ژاهل (کۆفلی).

(۴) ته (یووسفی، زفنگی، نامیدی).

چوومه تهماشا چهمن / ۴۸

چوومه تهماشا چهمن تازه گول ونهستههرن
غونچه وبشکوب کن چيچهک ونهسرین سهمن

تيك سهحر مهست بوون موحبهتهكي خواهست بوون
زولفهكي نهو بهست بوون عهقرهبييان گهست بوون

يهك ب يهك نهو خهملين بوغچه ب وان كهملين
بولبولي سوهتي دليين تيك ژ وان دهست بليين

دل ب مهیی بیته ساز
رهوضهیی باغی مهجاز
مهست وخهرامان ب ساز
لی دمهشن سی وقاز

بولبولي حهيران هزار نالهيه وان زاره زار
غونچه لهب وگولعدار نازكي زیرین هزار

هن گهش وهن غونچهنه پیشی یهکن غونچهنه
پور سور وپور عشونه عاشقی حوسنا خونه

پهتهوی عشقی^(۱) ژ حهق سهده صفت وسهده نهسهق
نهو دهرن يهك شهفهق لهو مه رهوان تین سهبهق

مهعرفهتی رهمز وناز
رهوضهیی باغی مهجاز
مهست وخهرامان ب ساز
لی دمهشن سی وقاز

موغنی وسازهندهین لی ب^(۲) مهجالا مهین
خهف ژ سورا پهردهین بیژه مه^(۳) تو موژدهین

زیده ب حوسنن د قهنج شوخ وشهپالن د غهنج
لی مه نهوان زیر وگهنج دامه نهوان سهده شکهنج

جان بده وان دلکران^(۴) گهوههر ولعهعل ودوران
بهخشه ب شیرین سوران دل ب خوه بر ئاوران

زهرمه کرین ئحتراز
رهوضهیی باغی مهجاز
مهست وخهرامان ب ساز
لی دمهشن سی وقاز

لات وبوت وسیمبهر قامهت وقهده نهی شهکههر
گوفت ب قهندی دتهر وان ل مه کههر کر جهکههر

وهه كوچ شيرين لهبن غه بغب وديم كهو كه بن
كاكول وگيسوو شه بن ظولم وجه فامه شره بن

حوورى وشه هزاده يهك ديم گول وله ب غونچه يهك
بوړي يي حق شيويهك⁽⁵⁾ نازه نه مان غونچه يهك

رم مه د دل چوو وگاز
ره وضه يي باغي مه جاز
مه ست وخه راما ن ب ساز
لي دمه شن سي وقاز

پور خه جلين سيم وزه ر غه يري ل ته رحين د ته ر
به لگ ووهره ق تاج وسه ر⁽⁶⁾ زولف ل سه ر بوونه گه ر

دل بده وان بشكووان لوئلو وعه قد وگووان
عه رعه ر وسه روا جوان دا توب وان بي جوان

نازك وخووب وزه رى ره ننگ مه له كن سور په رى
ديم دور وله ب گه وهه رى لي ببه جان موشته رى

حوسن وجه مالا بخواز
ره وضه يي باغي مه جاز
مه ست وخه راما ن ب ساز
لي دمه شن سي وقاز

گولشه ني باغي نره م نه ي شه كه رين موخته رهم
جومله يي نه هلي حه رهم زه مزه مه وان صوبح دهم

په رده نشيني خومار ديم ژ خه ططي غوبار
روژ ب حوسني قه شار پور ل مولووكين كوبار

عه رعه ر وسه روا جوان ياسه مه ن وئه رغه وان
رووح نه ون وهه ر⁽⁷⁾ ره وان دي دل وجان دين ب وان

لات وبوتى دلنه واز
ره وضه يي باغي مه جاز
مه ست وخه راما ن ب ساز
لي دمه شن سي وقاز

دل ب شه پالان بده ب ناسك وغه زالان بده
سينه ب تالان بده رووحى ب خالان بده

نوورى چرايى دن چه ره گوشايى دن
شه يخ ومه لايى دن قبله نه مايى دن

كه عبه وئه سه وه د حه جهر په رده هلي نين ژ به ر
لازمه يهك سه جده فه ر سه جده يي شوكرى⁽⁸⁾ به ر

دا تو ببی سه فـهـراز
رهوضهیی باغی مهـجاز
مهست و خهـرامان ب ساز
لی دمهـشن سی وقـاز

قافی یا (س)

شاهدی جهلوه نوما / ۴۹

شاهدی جهلوه نوما قودسییی فیرووزه لباس
ههر چ ^(۱) رهنگی ته نشان دت تو نشانی خوه بناس
حوسن بی نایینهیی عشقی ته جهللی نادر ^(۲)
عشقی مهـحموود د مهـعنا نهـمه کی حوسنا ئه یاس
ههر چ رهنگی ته بقیتن خوه ببینی (له)
نهظهری وهر بده کاسی چ خواهش نایینهیه کاس
تو شهرابی ب غهرابی ^(۳) ب نهههنگان ده ومه ^(۴)
دی کفایهت ب چ رهنگی مه بکن ^(۵) کووزه ئوطاس
رهمز ورازین نهی ونایی کو سهماعینه ههمی
ژ مهـحالاته ب عهقلی خوه بزانی ژ قیاس
وی دکت مهـغلهطه ههر دم ل حهریفان ب ^(۶) جهدهل
ب دو جامان شهـدخون سیرهتی (أبيض وسواس)
دهستگیری ته نهبت خضری عنایهت ل قدم
ناگهی ئابی حیاتی ب دو عهسکهـر ئلیاس
تو بنی ماهی نهو ودهستی قهضایی ههی ههی
نه ل زهرعی فهله کی بهلکی ژ ^(۷) عومری مهیه داس

- (۱) شهوقی (نامیدی).
(۲) پور د (نامیدی).
(۳) زی ب بهن (نامیدی).
(۴) گران (نامیدی).
(۵) شهپوهیهك (کؤفلی).
(۶) پهر (نامیدی).
(۷) ههم (نامیدی).
(۸) سوجدی (پاشا).
(*) ئهف ههلبهسته ب تنی ددهستنقیسا (کؤفلی) دا ههیه.. و ددانهیا (نامیدی) ژی دا ههیه.

تورکی خوونریز و خوماری مه ب یهك غه مزیه کی
زوهدی چل ساله ل من زیروزه بهر کر ژ ئه ساس
ژله بی له علی شه کهر یار قه نه کر پورسا مهلی^(۸)
مصری یان گه زمه ره شاندن کو کشانندن ئه لماس

دل یه که / ۵۰

دل یه که دی عشق یهك بت عاشقان یهك یار^(۱) بهس
قبله دی یهك بت قولووبان دل بهر هك دلدار بهس
من د بهندا زولفه کی دل دا ب دهستی پیری عشق
لهو د عشقی دا مه^(۲) بهست ئحرام ویهك زوننار بهس
تهرح و ته رزی^(۳) بوونه زوننار وچه لپیا یهك ب یهك
لهو م زوننار وچه لپیا یهك تنی یهك جار بهس
هن ژ نك دیری قه تین قه ستا کنشتی هن دکن
نه ی ژ وانم نه ی ژ وانم من ده ری خه م مار بهس
گه ر چ تین ره قص و سه مایی هه ر سه حه ر سه د نه ی شه کهر
من د به زما سور شرینان نهو شرین ره فتار بهس
وهه چ والا گه وهه رن هاتن لباسی جسم و جان
من ژ وان حوور سر شتان نهو په ریره و خسار بهس

-
- (۱) ههچی (یوسفی، عه مه ر، زفنگی، ئامیدی).
 - (۲) دت (پاشا، یوسفی، عه مه ر، زفنگی، ئامیدی).
 - (۳) قیرابی (کۆقلی).
 - (۴) ده می (عه مه ر، زفنگی، ئامیدی).
 - (۵) بدن (پاشا).
 - (۶) ل (زفنگی، ئامیدی).
 - (۷) ل (کۆقلی، زفنگی، ئامیدی).
 - (۸) باری قه نهك مصری مه لی (پاشا، یوسفی، کۆقلی، عه مه ر).

قافی یا (ش)

ئیرۆ مهلا سهراپا / ۵۱

ئیرۆ مهلا سهراپا لهو تیک بوومه ئاتەش
من دی سهحر خهرامان نهی شه ککهرا شرین مهش
یا ره ب چ طورفه میوه ئەف رهنگه مهی دبه خشت
شعرا مه تی^(۱) په ریشان نه ظما مه تی^(۲) موشه ووهش
دل گهشته مه ژ دیری ناچم کنشتهیی قهط
محراب وی ب من را^(۳) وهر دا بچینه لالهش^(۴)
مه حبووب وهك ستیرا^(۵) گۆفهنده عشقبازی
تیکل بچین سهمایه هشیار ومهست وسه رخوهش
حهیوان ل کوو د مینت؟ ئەم موفتییی زهمانین
بیتن ژ دهستی ساقی جاما زه لاله بی غهش؟
وهر گوهده چهنگ ونایی شیرین کو بین سهمایه
جامی بنووشه فیران چ ساده و چ زهرکەش
طالع کو تیت وفورصهت موهلهت ل نک حهرا مه
من عومری نووح نینه وهره ساقی^(۶) و ب لهزخوهش
نهی شه ککهرا شرین قهد مه ژ دهست ته مهی دقیتن
دا سیننه پی جهلا دین رهوشه ن بکین دلی رهش
جامد^(۷) چ کن^(۸) ب حوسنی کو وان نه ظهه ل خواره
خه رطه بعهتن د ئه بلهه چ نیرگز و چ که رهش

حهوجه سحری سامری نینن کو زولفا رهش بکت^(۴)

چهشم بهندا دلروبایان کاکولا عهییار بهس
بولبولان سهد گول د چافن چاف ل سهد گول دی دکن
من ژ باغی گولعذاران یهك گول و گولنار بهس
من د باغی گولفرۆشان دی عهجهب رهسمهك غه ریب
خارطهبعان گول ب دهست^(۵) و گول په رهستان خار بهس
ئهو جهفا چوو دهر ژ هه د طولما ته بر ههتاب چین^(۶)
رهحمهکی جارهك نه کی ههی ظالم ئەف نازار بهس
غهرقی دهریایی گونا هین تشنهیی لوطفا حهقین
رهحمهتی ئامورزگار وشه فقهیی غه ففار بهس
ئههلی دونیایی سهراسهه دژمینن من بن مهلا
پشته میری من عهلی بت حهیدهری کهررار بهس

(۱) حهرفا (ر) بهری په یفا (بهس) دهه می قافی یین فی ههلهستی دا دقیت بیته کیشان دا کیشا ههلهستی یا دورست بت.
(۲) کو (یووسفی، کۆفلی، عه مهه، زفنگی، نامیدی).
(۳) تهرحی سونبول (کۆفلی).
(۴) بکهی (یووسفی) بکن (پاشا، عه مهه).
(۵) د دهستن (یووسفی، زفنگی، نامیدی) د دهست (کۆفلی).
(۶) به جید (پاشا، یووسفی، عه مهه) طولماته ئەم ویران کرین (کۆفلی).

ئەبلەھ^(۹) خوە ناسپیرت جارەك ب دەست دەلیلان
 كۆرە^(۱۰) چ كت طهوافی نابینتن بەری رهش
 بیزی^(۱۱) دكت ژ قەنجان ژ ناز ورەمز و غەنجان
 قەدری گولان چ زانت كەربەش دقیت كەری رهش
 شوخا كو ئەز د بەندی دل گرتی یە كەمەندی
 لە طیفە زوهرەسیما ئەبروو هلال و مەهوش
 فەیضا مە شوبهیی نیلە ئەم دجلە و فوراتین
 گەر شەیخ ووەر ئمامە فیرا یە من كەشاكەش
 برهین ژ دەستی قودرەت نشانە كر^(۱۲) نشانی
 لامع ژ بەر دبارن چ یەنگی یەك وە پـهـر وەش
 ئەللاھ ل من حەیاتە^(۱۳) چ شەكەر و نەباتە
 ژ نووفە دی جوان بم گەر بەن بكم گولا گەش

(۱۱) بیزی (زفنگی، نامیدی) و زفنگی دبیزت: راما نا فی پەیفی من نە زانی یە و بەلکی ژ بەزی (رهفینی) هاتبته وەرگرتن. بەلی كۆفلی نفیسی یە: بیزی و د بن دا نفیسی یە: (بالیاء الكردي كراهیة وعیلفة) ئانە كو: راما نا وی نهقیان و هیلانە.
 (۱۲) وەك (پاشا).
 (۱۳) حوبباتە (زفنگی، نامیدی) و دیارە كو زفنگی شاش بوویە! ژ بەر كو حسیبە كا ئەبجەدی دقە مالکی دا هەیه: (الله) كو ب هەژمارا ئەبجەدی دبته (۶۶) ئەو هەژمارا ژ یسی جزیری بوو دەمی ئەف هەلبەستە نفیسی، ئانە كو ل سالا (۱۰۴۱) مشەختی – وەکی مە ل سەری دیوانی دیار کری – لەو دبیزت: ئەللاھ ل من حەیاتە! نیشانە كو هنگی جزیری یی پیر بوو ئەو ب خو د دویف دا دبیزت: ژ نووفە دی جوان بم.

(۱، ۲) دی (پاشا، یووسفی، عەمەر) تبت (كۆفلی).

(۳) دا (پاشا، كۆفلی).

(۴) لالەش: ئەو گەلی یە یی رەهەتی شیخ (عەدی بن مسافر) هاتی یی و تەکیا خو لى دانایی، ویا زانیە كوشیخ عەدی – خودی ژى رازی بت – پیری طهریقا عەدەوی یان (نادی یان) یا سۆفی بوو، و ژ زانیین موسلمان یین سەرراست و بژوون بوو. و ئیزدی یین نوکە شوونخەر تو کین عەدەویانە.

(۵) ستیره (زفنگی، نامیدی) مەحبوب وەکی ستیران (كۆفلی).

(۶) ساقیۆ یووسفی، زفنگی، نامیدی).

(۷) جاھل (كۆفلی).

(۸) كت (پاشا، یووسفی، عەمەر).

(۹) كۆرە (یووسفی، عەمەر، زفنگی، نامیدی).

(۱۰) ئەبلەھ (یووسفی، عەمەر، زفنگی، نامیدی).

شهبی قهدری / ۵۲

شهبی قهدری ل مه رهوشن که تو رووحی وهره خوهش
مه ژ نوو خوهش که ل سهر چههفین شههیدین خوه بومهش
مال من کی نهظههک لوطفی ژ دل غهمزیهیان^(۱)
برهشینی جهگهری ریش ژ قهوسین خوه ب وهش
سهحهری جومله شههیدین ته ب رم ئاقیهتی
ئیژمارینه یه کایهک مه حهمی شهش سهد وشهش
لی شههیدین ته ب نهژماری ب خهنجهر کوشتین
هی نهچووی خوون ژ برینان سهد وههفتاد ودولهش
جهنگی هندی د کرن فیرس ورمبازی عهره ب
توخ وعالا د فهرهنگینه کهمانداری حهبهش
تو بنی رۆم وعهجهم کوشتنه زهنگی د کهمین
هانه^(۲) ههر تیپ^(۳) پهپایهی ژ طهرهف روو^(۴) خوهش وخوهش
دا مه شههزاده ب دهستی خوه موبارهک قهدهحهک
نه غوبارهک ژ خوماری ونه توندی ونه غهش
دو قهدهح مهی ب نشانی ددهرت^(۵) رهنگ ب رهنگ
نیرگزا ناز که رهعنا وگولا تازه یه گهش
غالبا نههلی زهمانی ما مهلا ئادهمین؟!
قه نه مایین^(۶) ژ کهری مهی رهش وگایی تهیی بهش

(۱) غهمز بهیان (یووسفی، عهمهر) غهمز نهياز (کۆفلی). [غهمز نههان (د هندهک ژیدههرین دی ده) نهقه
پتر د گهل راما نا ریژهیی دگونجت. ئیسماعیل].
(۲) هانته (یووسفی) هانته (عهمهر).
(۳) تیهته (عهمهر، زفنگی، ئامیدی).
(۴) رۆم (زفنگی، ئامیدی).
(۵) د دهرین (پاشا).
(۶) نومایین (یووسفی، زفنگی، ئامیدی).

پهروانهیی شه معا گه شین
شه و کین د دل دا پی خوه شین
زولفی^(۴) د نازک راوه شین
مه ژ په نجه یین شیرانه ره قص

عالا و تایین قورمزین
نیرگزد باغان ته ووزین
ئه صلان د بهر دابه رزین
نه ی شه ککه ران نیشانه ره قص

وه قتی کو بالن^(۵) ئه رغه وان
فیرانه بی سه لـوا ره وان
گولچیچهک و ته رحین جوان
عارف ل فه رقی جانه ره قص

ئیرۆ شه که رخنه ندی برین
دیساب گو فنه ندی برین
دهستی سپی زهنه ندی برین
دهردی مه لی دهرمانه ره قص

قافی یا (ص)

سه لوا سه هی قه د / ۵۳

سه لوا سه هی قه د خه مملی
وه ر صوحبه تی گهر قابلی
له و که مملی مه ستانه ره قص
دی بیت و هره شاهانه ره قص

مه ستانه مه ستان نووشه نووش
ما دی بمینت که س ل^(۱) هووش
قه رقه ف د جامان هاته جووش
وه قتی کو بین دوردانه ره قص

صوحبه ت ب سازان هاته ساز
دا دل ژ نوو بایی مه جاز
پی مه ووجی دهریایی راز
وی که شتی پی سوکانه ره قص

مه حبووب ب عهینی که و که بن
سه د جان گرامی^(۳) من هه بن
ره قصی کو دی دل بهر هه بن^(۲)
با فیمه ری ئه رزانه ره قص

کرشمه ورازا بهری
حه تاد نیقا ئاگری
عارف قه نابن لی دهری
ئه و خه ف نه بت په روانه ره قص

(۱) ل (کۆفلی، زفنگی، نامیدی).

(۲) ره قص کو دل بهر تی هه بن (کۆفلی، زفنگی، نامیدی).

(۳) گرانی (پاشا).

(۴) وه (یوسفی، زفنگی، نامیدی).

(۵) بابن (زفنگی، نامیدی) خویابن (هه ژار) و خویابن پتر دکه فته کراسی ریزه بی [ئیسماعیل].

شیوهی دلبری بز ان / ۵۴

شیوهی دلبری بز ان، سوننه‌ته شیوه عشوه فہرض
 ہہردو نہظہر کو بن قران واجہ یہک کرشمہ فہرض
 ہہردو قران کو قبلہ بن ہہر چ دہما خویا بن ئہو
 وی سہعہتی د دینی عشق لازمہ یہک دو سہجدہ فہرض
 خر قہیی زہرق وژہنگی^(۱) زوہد من ب مہیی موغانہ شوست
 شوست وشووک د مہیکہدی ئہوولی کار فہرضہ، فہرض
 نہی شہ ککہرین شریں زہبان مہستی ب جام وبادہ تین^(۲)
 فہرضہ دبت ژ تہوبہیی سالکی عشقی تہوبہ فہرض
 ساقی پی سیمی ساقی ما زہہری ہہلاہلی ب دہست
 جانی مہ شوکر ومننہتہ تیز ورہوانہ^(۳) رقصہ فہرض
 خال ئہ گہر ب وہجہہ کی بیتہ قرانی ئہبرووان
 شوبہہتی بہیتی مہقدس وکعبہ دبن دو قبلہ فہرض
 ئہز کو د دہعوا عاشقی کفشہ دکت زہبان دہرہو
 کہتمی شہہادہتی دبت وی سہعہتی ب شہہدہ فہرض
 جہبہت و دیم و گہردہنی پہردہ دہما ژ بہر بہت
 فہرضہ مہلال حاجی یان سہعیوطہواف وعومرہ فہرض

(۱) رہنگ (پاشا).

(۲) بین (یووسفی، زفنگی، نامیدی) بین (عمہر) بن (کؤفلی).

(۳) تیزرہوانہ (زفنگی، ہہزار) وتیزرہوان رمانا (چون خوہش، پی سفک) ددت. [نیسماعیل]

(*) ہہزار ل وی باوہری بی یہ کو ئہف شعرہ نہ یا جزیری بہ. [نیسماعیل]

مہ ژ بل حوسن وجہمالی / ۵۵

مہ ژ بل حوسن وجہمالی چ غہرض
 بی جہمالی ژ پہیالی چ غہرض؟
 گہر نہ تہشبہیی دو برہین تہ بتن
 مہ د عیدان ب ہلالی چ غہرض؟
 گہر نہ رووحی مہ د پی دل برہتن
 مہ ژ وی قہنج و دہلالی چ غہرض؟
 گہر نہ قہستا دل وجانی مہ دکت
 مہ ژ وی شوخ وشہپالی چ غہرض؟
 گہر نہ ب ئسمی تہ موعہمما بن حورووف
 مہ ب شہ کلی خہط وخالی چ غہرض؟
 نہ کو شہرمہندہ ژ روویکی تہ بووا
 ئافتابی ب زہوالی چ غہرض؟
 قہستی وہحدہت دکرت رووح ب رووح
 وہر نہ، عاشق ژ وصالی چ غہرض؟
 د شہبی قہدری تہجہللی تو بکی
 مہ ل پہی مؤم وشہمالی چ غہرض؟
 نہ جہمالا تہ تہجہللی بکرت
 مہ ژ خووبان ب جہمالی چ غہرض؟
 نہ ژ لہعلین تہ مہلا بہحشی بکت
 مہ ژ قی بہحث وسوئالی چ غہرض؟

وهللاه ژ ههر دو عالهمان / ۵۶

وهللاه ژ ههر دو عالهمان من حوسنی جانانه غهرهض
 لهو من ژ حوسنا دلبران ههر صونعی رهحمانه غهرهض
 نهو کافرین جامه سیاه هاتن ب ههفرا صهف ب صهف
 زانم کو ههر تین نهو مهدام وان نهخدی ئیمان غهرهض
 ئیرو دلی من دلبران ئاقیته سهر سه د پهیکهران
 ئانین مهیا گولگون و صاف دان من کو بریانه غهرهض
 ب شاهی ب ههفرا همنهشین رهنک ورووی ههف مه نه دین
 ههریهک طهعامهک بوو نهفین لهورا کو پور خوانه غهرهض
 عهقل ودلی من بر نهوان شاهان ب رهمز وعشو هیان
 وان عهقل ودل قیکرا دقین لهو نهخذ وئعطانه غهرهض
 من گو: گهلؤ نهی دلروبا فتنا رهقیب فهیده ههیه ؟
 گو: سووند ب حوسنا من کو نه! لی فعلی شهیطانه غهرهض
 نهو سونبولین بووعه نهبری رهیحان به نهفش وعهر عهری
 لهو تین ب دیمی دا ب لهز وان سهیر ل نیشانه غهرهض
 خالین موده ووهر فلفلین ماوهر ژ بسکان لی وهرین
 زولفین په ریشان تینه مهست بهنا بها وان غهرهض
 دل گرت ب دامما سونبولان بهردا و دیسا حه بس کر
 میره کو ههر نهو دائمه ن گرتن وبهردانه غهرهض
 فان عشو هیان دل ههر رشانده سهر تیر ژ خوونی نهققشانده
 لهو نهز دبیم جانی مهلی ئیرو ته قوربانه غهرهض

(*) نهف ههلبهسته ب تنی ل نک (زفنگی) ههیه، و(نامیدی) ژی ژ وی فهگوهاستی به. [ههزار ل وی باوهری بی یه کو نهف شعره نه یا جزیری یه، وینا چافلیکونا شعرا بووری ژی دیت. ئیسماعیل]

قافی یا (ط)

دیسا ل بهدري کاتبی / ۵۷

دیسا ل بهدري کاتبی
 نوورا^(۱) رهشانندی واهبی
 کیشا ژ نوو ژهنگاری خهط
 دهر گهردشی^(۲) په رگار خهط

حهرفین ژ قودرهت نوقطه پور
 نهف رهنکه کی دی وه ب سور
 ماداری حهوضا لهعل ودور
 قودرهت نه موون زهنگار خهط

نهو چیچه کین شهتری شوبهت
 سهلوا ژ بالایی وه ریبهت
 نهفعا صفهت قهلبی مه مهت
 نهف په ردهیا گولنار خهط

نهقش ونگارین دلبران
 ههر تین ژ دهست نهی شه ککهران
 دهر جین^(۳) ژ رهمزین نه سمه ران
 مه ژ گولشه نی فخر خار خهط

مه ژ دهستخهتا ته رحین شهلال
 دانسی ل صهندوو قا^(۴) ل بال
 خال وخهطین نوورا زهلال
 مالی مه سه د قهنتار خهط

بەرگىن^(۵) گولا رەيحانىيى
كەس دى ب قى شيرانىيى

رەيحان وسونبول تى ھەنە
زەرباف وبولبول تى ھەنە

مادارى دىم وجەبھەتى
لى راست وچەپ بۇ وەصلەتى

گولچىچەك ونەقشىن غەريب
لى راست وچەپ بوويىن سەلب

ئىرۆ سەحەر طوغرا نشان
ھاتن د گەل بايى سەبان^(۱۱)

ئەللاھ د بەر (قالوا): بەلى
ئاقىھتە چەرخى جەدوھلى

ئىرۆ بەراتائەحمەدى
خەطتى ھومايوون كەس نەدى^(۱۲)

كاتب ب خوە خال^(۶) دانىيى
دەر سەنەتتى جەببار خەط؟

سەد چىچەك و گول تى ھەنە
ئەو بەغچەيا گولزار خەط

حاشال دۇرا ئايەتى
جەدوھل كەشى زوننار خەط^(۷)

نەسرین ورەيحانى حەبیب^(۸)
جەدوھل كەشىن^(۹) زوننار خەط

ئعراب وجەزمىن^(۱۰) زەرفەشان
مە ژ جانبى دلدار خەط

دا يەغمە كت قەلبى مەلى
ئەف رەنگە عەنبەر بار خەط

طوغرا نشان زەركەش مە دى
شىرىن ومەئنادار خەط

(۱) نوورە (زىنگى، ئامىدى).

(۲) دىگەر رەشى (پاشا، يوسىقى، عەمەر).

(۳) دور (كۆڧلى، عەمەر).

(۴) سەندووقان (كۆڧلى، زىنگى، ئامىدى).

(۵) بەلگىن (كۆڧلى، عەمەر).

(۶) نمووچەك (يوسىقى، عەمەر، زىنگى، ئامىدى) ب وەجھەك (كۆڧلى).

(۷) ئەف مالكة ب تى ل نك (كۆڧلى) ھەيە، و (ئامىدى) ژى د دەھمەنى دا ئىنايە.

(۸) عەجىب (كۆڧلى، زىنگى، ئامىدى).

(۹) سەد دل گەشىن (كۆڧلى).

(۱۰) حەرف (زىنگى، ئامىدى).

(۱۱) سەبان (زىنگى).

(۱۲) كى وە دى (زىنگى، ئامىدى).

شعری مهلی کوه رهوان^(۷)
دایه دجان مه دل رهقان^(۸)
پور مه ل بهرگی ئه رغهوان
دینه غه زهل ل نک شهطهط

(۱) نهبروو (کۆفلی).
(۲، ۳، ۴) ئهف ههرسی پهیغه دقیت بینه کیشان دا کیش لهنگ نه بیت.
(۵) کشانده (کۆفلی).
(۶) بهریکین (زفنگی، ئامیدی) دیمی نه موونه بر ب چین (کۆفلی).
(۷) رووان (زفنگی، ئامیدی).
(۸) دایه تهجانی مهرۆفان (زفنگی، ئامیدی) دایه دجان مه دل د وان (کۆفلی) دایه دجانی مه ل رهقان
(یووسفی، عه مەر).

خوون کوژ دل / ۵۸

خوون کوژ دل ب مهوج بیست
ئهشکی رهوان مه تینه خهط
نیل ژ دیده یان دزیت
کهفتنه نافی شوبهی بهط
کاتبی نه قشی قودرهتی
زیر ره شانده سه ره خهتی
ئهرزه ن^(۱) ودیم وجه بههتی
پی نه قشانده وکر نوقهط
جه بههت ودیم^(۲) نه قشانده
مسک وزه باد^(۳) لی فه شانده
نوور^(۴) ژ ظولمه تی ره شانده^(۵)
تازه کشانده خهط ب خهط
حوور وفرشته کی وه دین
نازک و خووب و سورشرین
دیمی نه موونه پور ب کین^(۶)
صووره تی چین نوما غه لهط

مه‌ی نه نووشی / ۵۹

مه‌ی نه نووشی شه‌یخی صه‌نعانی ^(۱) غه‌له‌ط
ئهو نه چوو نیف ئه‌رمه‌نستانی غه‌له‌ط
مثلی مووسا وی ته‌جه‌لایا ته‌دی
ئی تو دی کانی خه‌طا کانی ^(۲) غه‌له‌ط؟
وی ^(۳) نه دی به‌ژنا ته‌ وداپی قیاس
حکمه‌تی له‌و چوویره بورهانی غه‌له‌ط
سه‌طوه‌تا له‌یلی یه‌قین مه‌جنوون ته‌پاند
وه‌ر نه قه‌یس ناکه‌ت بیابانی غه‌له‌ط
وه‌ک نشانی نه‌قش ونشانه‌ک ته‌ ^(۴) دی
ئی کو نشانه‌ک ته‌ ^(۵) دی کانی غه‌له‌ط؟
ئه‌ز گه‌ام ئاقا حه‌یاتی خه‌ف ژ دل
خضر فاژی چوویره حه‌یوانی غه‌له‌ط
شه‌ه نشینین ^(۶) نازکان ضائع (مکن)
دا ببینی ^(۷) دل ب‌قی خانی غه‌له‌ط
ئه‌للاه ئه‌للاه چه‌رخ ودؤلابی بنی ^(۸)
نوقطه‌قه‌ط ناکت د‌ده‌ورانی غه‌له‌ط

رووز وشهب هه‌ر سه‌یری دیدارا ته‌ تین
ناکرن ئهو سه‌یر وده‌ورانی غه‌له‌ط
هوون ببین ^(۹) مه‌ششاطه‌یی خه‌ف دانی‌یه؟
هه‌م‌مقران کر ^(۱۰) خال ونیشانی غه‌له‌ط
دی ^(۱۱) ب‌سه‌ر جانی مه‌ مروه‌ت دامه‌ئ‌یخ
بشکووین به‌ندا گریبانی غه‌له‌ط
سه‌ر نه‌بی به‌ر کوفری زولفی عاقبه‌ت
ئه‌ز دترسم لی ژ ئی‌مانی غه‌له‌ط
په‌هنی‌یا قی چه‌رخ ودؤلابی دنی
نسبه‌تا ده‌ر بابی ^(۱۲) عرفانی غه‌له‌ط
نوسخه‌یی عالم هه‌می عنوانه‌که
نوقطه‌یه‌ک نابت د‌عنوانی غه‌له‌ط
قولزوم وبایین موخالف تی ^(۱۳) پورن
دا نه‌که‌لشین داری سوککانی غه‌له‌ط ^(۱۴)
دا بزانی په‌هله‌وانی مووبه‌که ^(۱۵)
ده‌ست نه‌دی (لله) میزانی غه‌له‌ط
وی د‌ده‌ستی من گولا‌گه‌ش پور خوناف
حه‌یغه‌ بولبول چوو گولستانی غه‌له‌ط
هیژ سه‌ه‌وا خامه‌یی بوو وه‌ر نه‌ من
ئه‌ف غه‌له‌ط ناکر د‌دیوانی غه‌له‌ط
وی ل‌سه‌ر به‌ژنا ته‌ ئه‌ف سه‌یوان قه‌دا
وه‌ر نه‌ نادا روژ سه‌یوانی غه‌له‌ط
گه‌ه‌ دل وگه‌ه‌ جان د‌بن تورکین ته‌ تین
ناکرن یه‌غما وتالانی غه‌له‌ط

قافی یا (ظ)

بی له بی له علی مه لا / ۶۰

بی له بی له علی مه لا مه ژ مه یا ئال (۱) چ چه ظ؟
صوحبه تا تی نه بتن یار ب هه ر حال چ چه ظ؟
قه ده حه ك باده ب دهستی خوه ل قه لبی مه بریژ
عاشقی سوخته بی ئاته شی سه ییال چ چه ظ؟
نه کو وهك طهیر ژ موژین (۲) ته بارن په یکان
ژ برینین د دلی شوبه هتی غربال چ چه ظ؟
چه ظ وله ذذت مه ب عومری خوه د عشقا ته نه دی
هه م ب قان دهر د وغه مان زیده تو ئیسال چ چه ظ؟
حوسن وسور کو تونه یین (۳) جه ذبه ل دل دت مه حبوب
مه ژ زولف و خه ط و خال وقه دی مه ییال چ چه ظ؟
علمی عشقی بوت ولاتان ب روایه ت نابتن
قه دهره ك حال کو نه بت شوبه هتی هه ر قال چ چه ظ؟
به ده وی پاک چ کت فوسحه تی مه یدان کو نه بت
موسه مع گو ه نه درت مو طرب وقه ووال چ چه ظ؟
دوری ناسوفته دریژم ژ له بی له علی مه لی
گه ر ره وان به خش نه بت نه ظمی که ر ولال چ چه ظ؟

(۱) حه رفا (ل) ده می قافی یان دا دقیت بیته کیشان .

(۲) موژگان (کؤفلی) میژین (کؤفلی، یووسفی).

(۳) گه ر نه بتن (کؤفلی) گه ر تو نه بن (یووسفی) گه ر تو نه بن (عه مەر) ذاتی نه بت (زفنگی، نامیدی).

مه شره بی (۱۶) تورکان فورات ونیل (۱۷) کر

تشنه له ب چوو طه رفی عوممانی غه له ط
پیری حکمه ت بین ل و فقا مه شره بان
که س نه دی مه ی ریته فنجانی غه له ط
راسته یهك قانون سه راسه ر نینه تی
خوه هری وپیچین په ریشانی غه له ط
پاک طهبع وقوه تهك مه وزوون د قیت
دا ژ سه نه عه ت دت ب ئدمانی (۱۸) غه له ط
مه ردومین چه هقین مه لی عه کسا خوه دی
وهك نشانی مال نیشانی غه له ط

(۱) ل نک (یووسفی) هه می حه رفین (ی) دقافی بی دا بوینه (ی).

(۲) هانی (زفنگی، نامیدی).

(۳) وی (زفنگی) ودیژت: (سککونا وئی یه) به لی ب هزرا من (وی) یه وئیشاره ت بو شیخی سه نعی یه .
(۴، ۵) نه (کؤفلی).

(۶) شاه نوشینین (زفنگی، نامیدی).

(۷) نه بیینی (کؤفای، زفنگی، نامیدی).

(۸) دنی (عه مەر، یووسفی، زفنگی، نامیدی).

(۹) نه بین (زفنگی، نامیدی).

(۱۰) که ی (پاشا، یووسفی، کؤفلی).

(۱۱) بی (کؤفلی)، دل بهری جانی مه .. (یووسفی) دی ب سه ر جانی مه روونت (عه مەر).

(۱۲) نه ربابی (عه مەر، یووسفی، زفنگی، نامیدی).

(۱۳) بی (پاشا، عه مەر، یووسفی، کؤفلی).

(۱۴) دا گه شینی داری شوککانی (کؤفلی) دا ب گولشهینی دهره سکانی (پاشا، یووسفی).

(۱۵) موویه کی (زفنگی، نامیدی، یووسفی، عه مەر).

(۱۶) لی مه ژی ته رکا فورات و نیل کر (کؤفلی).

(۱۷) ل قیری دقیت (ل) بیته کیشان.

(۱۸) دا نه دت سه نه عه ت ب ئدمانی (زفنگی، کؤفلی).

ئىرۆ ژ شەھكاسا سوری / ۶۲

ئىرۆ ژ شەھكاسا سوری مەى ھاتە فنجانا سەدەف
مننەت كو ئىرۆ دىم دورى دا من مەيا حوسنا خوە خەف

خەف دا مە جاما كەوئەرى شىرىن قەد ولەب شەككەرى
بايى سەبا دا چەنبەرى^(۱) ھاتن سەما شەترى ولەف

شەترى وزولف وبەلگ وپەر ھەمیان ل دىم دەعوا وشەر^(۲)
ئىلان ل سەلوا بوونە گەر عەقرەب خویان (أز هر طرف)

عەقرەب نەھن ئەو سونبولن بووعەنبەر وداقا دلن
نىشان ژ مسك و فلفلن وان سىنەيى من كر ھەدەف

دا سىنە جوھتى تىر خوەش^(۳) قەوسى ھاللى تۆزرەش^(۴)
يەك تىرى پور كوشتن ل مەش^(۵) خونى د جەرھان داپە كەف

من خوون ب جو تىتن ژ دل ئەو بازى يى بى تۆر وسل
داكەفتە نيئ تۆرا قزل قومرى نە ھشتن رەف ب رەف

رەف رەف نەھشتن زاغ زاغ دانىنە دل من^(۶) داغ داغ
دى كى بمىنت ساغ ساغ ۋەستانە لەشكەر سەف ب سەف

سەف سەف مە دىن ھندى وزەنگ جەنگىز ھات تەيموورى لەنگ
خەف وان رەشاندن دل خەدەنگ تەشبيھى تىرىن خان شەرەف^(۷)

تىرەك ژ قەوسى مال زراف بى دل تو وى باقىژە ناف^(۸)
خوون تى پورى^(۹) تەشبيھى ناف فەرياد وئەفغان سەد ئەسەف

جان دى بدت^(۱۰) ئەو مال خەراب ھەر سىنەيى جو تەك غوراب
تىدا برن پەنجە و كولا ب وى جان د دەست ورووح د كەف

جانى مەلى رووحا مەلى نوورا ژ قودرەت نوقطە لى
رەمزەك نەين دا من ۋەلى نالى ژبەر ۋەك نای ۋدەف

(۱) پەنجەرى (كۆڧلى، يووسقى).

(۲) ل دىم دەعوى وشەر (كۆڧلى، زىنگى، نامىدى).

(۳) خوەشە (يووسقى، عەمەر، زىنگى، نامىدى).

(۴) رەشە (يووسقى، عەمەر، زىنگى، نامىدى).

(۵) لەشە (يووسقى، عەمەر، زىنگى، نامىدى).

(۶) دانىن ل دل من (زىنگى، نامىدى).

(۷) شەرەفخان، يان خان شەرەف: نافى مېرەكى يە ژ مېرىن جىرىا بۇتان، زىنگى دىبىت: ((ئەو يى ھەفچاخ دگەل مەلایى جىزىرى، و ل سالا (۱۰۰۵) ك (۱۵۹۶) ز مېر بوو، وئەو يى مەدرەسا سۆر ئاڧا كرى)).

بەلى ب من ۋەرە ئەف خان شەرەفە يى جىزىرى مەدحىن تىرىن وى دكەت ئەو خان شەرەفە يى كو ژ سالا (۱۴۹۸) ز ھەتا (۱۵۰۹) ز مىراتى كرى پىشتى كو سەر كىشى يا وى لەشكەرى كرى يى جىزىرە ژ دەستىن تۆر كومانان ئىناپە دەر. و د ناف خەلكى جىزىرى دا يا بەلاڧ بوو كو قى مېرى ب تېرەكى دو سى تۆر كومان كوشتىبون! ۋەر ئەف مېرەپە يى كو بورجا بەلەك و مەدرەسا سۆر ئاڧا كرىن.

(۸) تى دل قەوى تاقىژە ناف (زىنگى، نامىدى).

(۹) پەرى (كۆڧلى، عەمەر).

(۱۰) نەدت (زىنگى، نامىدى).

تیر ورم ههردو ل دل دان ل جه گهر چه سپان کر
 ئهو ژ خوونا منه رشتی تلی یین سوهری عه قیق
 سووسنین تهی تهر ونازک ل گولان طه عنه ددن
 (فبها العنبر فائح، وبها المسک عبیق)
 چ ب کوشتن چ ب هشتن تو کو فه رمان بکری
 ئه ز ب حوکمی ته خواهشم (أحمد عبد و رقیق)

(۱) دهست ویهدی (کۆفلی، زفنگی، ئامیدی).
 (۲) بسناه (زفنگی، ئامیدی).
 (۳) ئهف مالکه ل نک (پاشای نینه).
 (۴) دفی پهیفی دا دقیت (ش) بیته کیشان دا کیش لهنگ نهبت.
 (۵) ل فییری تهفعیلا جاری (فعالان) بوویه (فع) لهو دهنگه کی کیم بووی، وئه گهر پهیفا (ئهو) ل دویماهی بی
 زیده ببت، کیش دی یا کامل بت، بهلی شاعری وه نه کری به!

قافی یا (ق)

نازکا من د سه مایی / ۶۳

نازکا من د سه مایی ب سه رئه نگوشتی عه قیق
 دا مه ئیرو د سه راییی قه ده حه ک تازه ره حیق
 مه ژ دهستی^(۱) یه دی به یضا قه ده حه ک صافی قه خوار
 (شعشعانی کنجم بسناء^(۲) وبریق)
 سرری له علی له بی جان به خش نزانئ تو ب به حث
 (أعد النظرة یا ناظر فالسر دقیق)
 ب له بی له علی شه که رخنه ده شکینا شه که ره ک
 (أنا بالوعد لوائق فلها الوعد وثیق)
 دری یا دورری مورادی م سه ری دانئ یه ری
 (خضت فی البحر ولا زورق والبحر عمیق)^(۳)
 من ژ غه فلهت سه حه ری دی و دو ره مزان کوشتم^(۴)
 خواهش ب حه ققی خوه گه هشتم (أنا بالقتل حیق)
 قه ط نه گو قه تله دکم بی گوننه ه و مه ظلوممه!^(۵)
 (رشقتنی بنبال ورم تنی برمیق)

ئەز تەلبەيا ئاقا حەيا
تى بووم تەيا كوژ بادە يا
جاما خوە يا بوو عشوہيا
يار لەو پەياپەھى تىن سەبەق

جانى مەلى ژ (قالوا): بەلى
بەندم وەلى دەر كاكولى
بەلگىن گولى رووھەيكەلى
ئەو مسكە لى جارەك ھلى

پەردە و سوتوور دا بى قوصوور
بىتن ظوھوور دىمى ب نوور
نوورا غەفوور خالىن دھوور
جاما تەھوور لەعلين شەفەق

دەرھات^(۱۱) مەست صوبحا (ألست)
من دەست ب دەست دى^(۱۲) جام دەست
كاكول دبەست تايەك قەرەست
قىرا شكەست نیشانە قەست

ئەو لەب شەكەر و اھاتە دەر
تايىن دبەر دا سوور و زەر^(۱۳)
خالىن دقەر لەف^(۱۴) چوونە سەر
لەعلان^(۱۵) سەھەر لى بوو عەرەق^(۱۶)

- (۵) چەنگ بو ميان (عەمەر).
(۶) كر (پاشا، يووسفى).
(۷) پور دان (پاشا، يووسفى، عەمەر، كوڧلى).
(۸) كو مر (پاشا، يووسفى، عەمەر).
(۹) دانى ب حەق (پاشا، يووسفى، عەمەر، كوڧلى).
(۱۰) كلب (يووسفى، زىنگى، ئامىدى).
(۱۱) يار ھات و (پاشا تى نەبت).
(۱۲) وى (پاشا، يووسفى، عەمەر).
(۱۳) رابوو ژبەر تايىن دبەر (يووسفى، عەمەر، زىنگى، ئامىدى).
(۱۴) زولف (كوڧلى، زىنگى، ئامىدى).
(۱۵) ئەصلان (يووسفى، عەمەر، زىنگى، ئامىدى).
(۱۶) بوون فەرەق (زىنگى، ئامىدى).

- (۱) نەجەف (زىنگى، ئامىدى).
(۲) ب قەف (پاشا، يووسفى، عەمەر، كوڧلى).
(۳) جەرگ وھناف (پاشا، يووسفى، عەمەر، كوڧلى).
(۴) مەرىيان (كوڧلى).

ب ئەقىنى مەلەك وچەرخ وفەلەك تىنە سەما
 رەوشەنن تىك ب مەرى ژسەما تا ب سەمەك
 نەكو پەيوەستە ب يەك بن ژ سوری عشقى دو رووح
 دى ب ئەشباحى ببن واصل وپەيوەستە ب يەك
 ژ موسەممایی عەدەد كثرەتى ئەسما تو مەبىن
 زەيىد وعەمرىن مە حەتا چەند دونىنە يەك ويەك
 چ فەصاحت ب مەلاحەت وە ددىرى تو مەلا
 ئەف ئەداياتە د شعرى وە شرىنە و ب نەمەك

(۱) دەھمى ژىدەرىن من دا (دلىبرا) ھاتىيە ب تنى ل نك (پاشا)ى نەبت، و من ئەو ھلبژارت چونكى پىشتى
 ھنگى ھاتىيە (قال..) و (قلت أستودعك..) ئانەكو ھەر جەنئافى نىر ھاتىيە ب كار ئىنان.
 (۲) يارەب چوو مە بواری (پاشا) يار بوو چوو مە بواری (بووسفى، زىنگى، ئامىدى) يار چوو مە بواری
 (عەمەر).
 (۳) دلى (زىنگى، ئامىدى).
 (۴) لەو (زىنگى، ئامىدى).

قافى يا (ك)

دلبەرى من سەحەرى / ۶۵

دلبەرى ^(۱) من سەحەرى ھات ب توخ و ب يەدەك
 سەد يەدەك بوون د بەرى تىك ب سنجاب و وەشەك
 ب ئەدەب چوومە طەوافى ^(۲) ب زيارەت كەف و پا
 (قال: يا عاشق ھاتىك يىدى ھات يىدك)
 دل و جان ھەردو م دانى كو ئجازەت ژ م خوەست
 (قلت: أستودعك الباري اللہ معك)
 تە دقى صاف وزەغەل ژىك قەدى تەجرىبە كە
 دا عيارى ب تەمامى بنومىتن تە مەحەك
 دەورى زولفا تە موسەلسەل ب نەظەر ھەل كو نەبت
 نەظەرى صافى دنى ^(۳) سەر ددەرت نوقطەبى شەك
 ئاھووا من نەكو رەنجەك تە ب خاطر بگەھت
 ب خودى كى تە ^(۴) كو ئەو سەگ ب خودى ھات مەسەك

ناز کهک من سه حهری دی / ۶۷

ناز کهک من سه حهری دی ب جهمالا خوه نه وهک
حوور و ولدان و پهری بوو، نه به شهر بوو، نه مهلهک
وهر ته ماشای شه هیدین خوه که جارهک تو بنی
(أحسن الله تبارک) ژ دو چه هقین د بهلهک
سونبولین تهر ل گولان پال ب مهستی دهرن
سووسنین تازو ونه سرین وهره قان بوونه ههلهک
نازکا من کو ب مهستی د چه من هاته خهرام
ژ چهسه د چوونه خوسوفی مه و مهری د فهلهک
ئی ژ غه فلهت ته ببینت کو دمینت؟ ههیهات!
ته ب چه هقین د بهلهک کوشتنه مه ظلوم گهلهک
ذهره یهک عشق گها کی و ژ عه قلی خوه نه بر
(کل من صادفه داهیه العشق هلك)
خوسره وی عشقی کو روونشت ل سهر ته ختی ووجود
(فتح القلب علی الفور و للروح ملك)
وهه چ عشق و چه سه لامهت ههر دو دوورن ژ یه کی^(۱)
(کل من یسلك حبا سبل النار سلك)
ناه بی گاف ژ دل تین مه ژ پیتا د جه گهر
بهس تو بی فهیده نه صحیحت که مه دل بوویه پهلهک

ما ژ عومری مه چه مابت وهره ئیدی ف مه را
دا د ئه قطاری^(۲) ووجودی بکرین سهیری مهلهک
دئستوائی کو ژ حوسنا ته فه دا لامعه کی
(نظر الشمس من الشرق إلى الغرب ذلك)
ئافتابی کو نه ته صویر ژ حوسنا ته بتن
(نورها في نظري ظلمة داج و حلك)
ژ ههوا بهند ته کرم شوبه ته بی^(۳) د سقک
چه ژ بسکا ته بیم؟ ناه ژ بسکا ته چه لهک!
ئهز ژ بسکا ته فه رستم مه طه له ب کر له بی له عل
لی د چاها ذه قه نی بی سهروپا چوومه ههلهک
ب ئومیدا ته هومایی نه مه لی تئور فه دا
وهر ته ماشای جههان بوویه هه می تئور وشه بهک

(* نهف هه لیهسته یا هاتی به ته خیسکرن ژ لایی مهلا مه حموودی یوسفی فه.

(۱) د دهرن (کؤقلی) ژ یه کی دی دهرن (پاشا، عه مهر، کؤقلی).

(۲) أقطاب (پاشا، عه مهر).

(۳) بازی (کؤقلی).

قافی یا (گ)

کو ئشارهت ب بشارهت / ۶۸

کو ئشارهت ب بشارهت بدمت نه غمهي چهنهنگ
ژ رووی ئايينهیی دل برهتن پهردهيی زهنهنگ
فههمی راز ئهر بکری وهر ببهي موژدهیی ساز
چهنگی بی پهرده دبیت مه^(۱) نهی ونایی ب دهنگ
وهه کو بی شاهد ومه حبوب ته عومری خوه بووار
کاره کی رابه بکه وهفته کو ئیشاره دهرهنگ
بهری مه قصوود ژ طووبا بگرین^(۲) مه علوممه
مه ژ دهستی خوه یی کووتاه و ژ پایی خوه یی لهنگ
دلی یاری مه نه بوو نهرم ب سه د ئابی گری
ئه شهری دی چ بکت ئاب ب سه د قه طره ل سهنگ؟
سینه گه تیت کو بکهر بت نهو ژ دهری موحه تی
مه جه گهر شوبه ته تی بارووته و دل مایه په رهنهنگ
ب چ رهنهگی مه د دل خه ف بیتن گه وهه ری عشق
عاشقان موحه بت ومهرا زهری یان کفشه ژ رهنهنگ
کفشه مه جمووع وپه ریشانی یی حالی مه د دل
ژ سهری زولفا په ریشان و ژ بسکا ته یه شهنگ

نه تنی گه زمه دبارن مه ژ قهوسی دو هلال
مه ژ موژگانی سیهه تینه جه گهر تیر وخه دهنگ
مثلی وی قهوسی هلالی کو دو نوون رهیحانی
کی نشان دانه ژ شیراز وکی ئاینه ژ یهنگ؟
ههر ل دؤرا جه جهر نه سوهد جه به شان چه رخ و طه و اف
تین ووقو وفا عه ره فاتی ب سه ما نووبی وزهنگ
صه ف ب صه ف تورک وموغول دو گوش وهندی دکه مین
نه عه جه ب^(۳) هاتنه جهنگی جه به ش و رؤم وفه رهنهنگ
میر و کرمانج ل هولان قه دهره ک وهستانه
لی د نیقی ب صه ف وتیپی عه ره ب هاتنه جهنگ
ژ گوهر غونچه گوشایی د گرت دورجی عه قیق
ب شه که رخنه ده زه نی گهر بگریت^(۴) شه ککهری تهنگ
وهه بی په رده مه لاقی غه زه لی بینه مه قام
ههر ده ما بینه سه ما ده ف ب ده ف وچه نگ ب چهنگ

(۱) نه (یووسفی ، عه مهر ، زفنگی ، نامیدی).

(۲) نه گرین (زفنگی ، نامیدی).

(۳) ژ عه جه م (کو قلی) نه عه جه م (پاشا) ب عه جه ب (زفنگی ، نامیدی).

(۴) بگرت (یووسفی ، پاشا، عه مهر، کو قلی).

بهس مه نه سه د چه شمه ژ چه شمان دزین
 (مزج دم دمع عیونی یسیل)
 پور مه نه ظه ر دا ته ژ سهر تا قه دهم
 (قد رجع القلب^(٦) وعقلي کلیل)
 مثلی ته ما بوونه؟ وه یا ما دبن؟
 روژ کو ته جه لایه چ حاجت ده لیل؟
 (قد سلب الروح علی غفلة)
 إذ هجم القلب بطرف کحیل)
 گهر چ ل بهر ضه رب وشه قان^(٧) فیل بووم
 بی مه فهر نه ز مات کرم شاه وفیل
 جان ددرم گوفت^(٨) ب یه ک بووسه ده
 لی ببتن له علی شه که رخا که فیل
 گهر چ د نیف حهلقه یی شیرانم نه ز
 (لیس علینا لعذانا سبیل)
 زور مه لا فورقه تی نه بته ر کرین
 (إن من الساعة يوم الرحیل)

- (١) پور (یوسفی).
 (٢) ل حوسن (زفنگی، نامیدی).
 (٣) دیل (پاشا، عه مەر).
 (٤) قبلی (زفنگی، نامیدی).
 (٥) قتیل (زفنگی، نامیدی).
 (٦) الطرف (زفنگی، نامیدی).
 (٧) جه فان (ل نک پاشای تینه بت).
 (٨) کوفتی (کوفلی).

قافی یا (ل)

گهر بدیا نه و صه نه ما / ٦٩

گهر بدیا نه و صه نه ما سور^(١) جه میل
 نازلی نه رضان نه دبوو جبره ئیل!
 من نه ظه ره ک حوسن^(٢) وجه مالا ته کر
 ئایینه یه ک دی مه ژ نوورا جه لیل
 له و ژ له بی له علی ته بوو جام خه جه ل
 باده یی نه نگوور (کجا) سه لسه بیل
 دیل مه^(٣) هه زارن ته د بهندی وه لی
 (لیس لنا عنک مجال بدیل
 ما أنا وحدي بک من مغرم
 کم لک قتلی^(٤) شغفا من قبیل)^(٥)
 دارووی دی دهر دی مه تووی جانی من
 (هل بسوی الوصل شفاء العلیل)
 صه بر وسو کوون چوون مه د نیف دجه دا
 له و ژ دو چه شمان مه دزیت ئابی نیل

گەر چ ب چه شمی (أنا) عالم مهلا کر فهنا^(۶)
(دون فنا بابکم إنه عبد اقل)

شاهدی قودسی نشان / ۷۰

شاهدی قودسی نشان حوسنه ژ ره مزا نه زهل
دا مه ب دهستی سوری جامی مهیا (لم یزل)
مه ی کو بچت ساغهری د دهستی وی دل بهری
سووندی ب خالق دخوم روژه د بورجا حمه ل
دیم د جامی مه دی سور د مودامی مه دی
لهو مه ژ مه یخانیهی گرتی یه بهر دهر مه زهل
ههر ژ که فانی ب وهش قه بضعه زهری گو شهره ش
گه زمه ب جوهرت تینه دل کهس دموت بی نه جهل؟
حوسن وسورا سوورتهی کهس ددرت قودرتهی؟
لهو دئه صل دووره ژی طه عنیهی (لما اقل)
زوربه وهتیتن^(۱) عه رب تیک چه فاندن قه صهب
قه نج ب چه هقان مه دی جهنگ وجدالا جه مه ل^(۲)
شیر ورممان فیکران په نجه برن تیکران
لهو^(۳) مه دکن ژیکران قیمه دکن دل د گهل
نازک وقه نجا شه پال دل قه گهرینت^(۴) مه حال
لی ژمه دی دل ببت دل^(۵) ب مه دت موحتمه ل
نه ی شه کهر و دیم دوری دا مه ب دهستی سوری
جام وقه ده ح شوبهی ئاف لهو مه ره وان تین غه زهل

(۱) زور ب تیپین (کۆفلی) تینن (پاشا، یووسفی، عه مه ر).
(۲) شهری جه مه ل: نهو شهر بوو بی کو د نافیهره لهشکه ری ئیمام عه لی وهه فر کین وی ژ لهشکه ری (طلحه)
و (الزبیر)ی دا قهومی ل نیزیکی باژیبری به صرا.
(۳) لی (پاشا، یووسفی، عه مه ر، کۆفلی).
(۴) قه کهوینت (کۆفلی).
(۵) لی ژمه دل دل بت (پاشا، عه مه ر، کۆفلی).
(۶) گهر چ ب چه شمی مهلا بوونه دو عالم (کۆفلی، یووسفی، عه مه ر).

ئىروژ رەمزا دىم دورى / ۷۱

دل كەعبەيە مەولايە لى بانگى (أنا الله) دايبە لى
نارى كەلىم ئىسايە لى ھەم كەعبە ۋەھم طورە دل

سەد جو وسەد جو بارە تى چەندان ژ عشقى نارە تى
سەد گولشەن و گولزارە تى صافى نەظەر دى كوورە (۴) دل

صوحبەت كو كامل بوو برى (۵) قەلبى مە باقى (۷) مەجمەرى
جارەك ب جايى (۶) عەنبەرى خوەش عەنبەر و كافوورە دل

شوڭ وشەپالا لەب ژ قەند وى دل ژ دل دلدا و خوەند
ئەو نازكا وى قەنج ورنەند ئىروژ يەقىن فەغفوورە دل

ئەر دل ژ تە مەسروور بىتن دى كت جەھان پور نوور بىتن
من ژ مەلى دەستوور بىتن لى دائمەن رەنجوورە دل

ئىروژ رەمزا دىم دورى دل بەر ب فنجانا سورى
مننەت كو من مەسروورە دل مەى دا مە و مەخموورە دل

رەمزەك نەين ئاقىھتە دل شەھزادەيى سور رىھتە دل
مەرى ژ باطن مېھتە دل شەھكاسەيا فەرفوورە دل

ھۆستايى عشقى دل ھەقۇت رەمزا (أنا الحق) ھەر دگۇت
سەر تا قەدەم ھنگى دسۇت باوەر بكن مەنصوورە دل

دل لى بدت نوورا مەيى فەھم ئەر بكى (۱) ۋەحيا نەيى
ۋەقتى سەواش ۋەھى ھەيى ژى دت (۲) خەبەر مەئمورە دل

نوورا ژ قودرەت لى دو نوون ۋەر ئايەتا عشقى بخوون
ژىرا دنال نەرغەنوون خوەش نوسخەيەك مەسطوورە دل

تەفسىرى سررا ئايەتى رازا رمووزىن قودرەتى
عارف دقېتن گوھ دەتى گەر دەين (۳) بكىن مەعدوورە دل

(۱) بكن (كۆڭلى) بكى (پاشا، عەمەر، يووسفى).

(۲) دن (پاشا، عەمەر، يووسفى، كۆڭلى).

(۳) دىن بكت (كۆڭلى).

(۴) نوورە (كۆڭلى، زىنكى، ئامىدى).

(۵) بەرى (پاشا).

(۶) جاما (پاشا).

(۷) قەلبى ب ئافى (زىنكى، ئامىدى).

طهلبه کر وهصل ژ دلبره م ب عنوانی زه کات
 گۆ: تو عهبدی و ب عهبدی خوه زه کاتی نادم!
 دی ب پهیکی بکرین مات ره قیبی دیسا
 ب روخ وفیل وفهرهس ئەز شهه ماتی نادم
 د سهمایا سهحهری دهست ب کهس دی ئیرۆ
 غهیری شیرین قهه د ومهوزوون حهره کاتی نادم
 هاته دهستی مه د رهقصی و دگۆ: بل ژ مهلی
 دهست ب کهس دی د سهمایا کو مهلا تی نادم!

(۱) لام وبی: ئانه کو (لب) کو ب فارسی ب رامانا لیف دئیت.
 (۲) ته (پاشا، عهمر، یوسفی، کو قلی).
 (۳) سهفایی (پاشا، یوسفی، عهمر، کو قلی).
 * ئەف ههلبهسته یا هاتی به ته چیسکرن ژ لایی محمهه د طهیار پاشایی نامیدی فه.

قافی یا (م)

شهر به تا لام وبی یان / ۷۲

شهر به تا لام وبی یان ^(۱) ئەز ب حهياتی نادم
 بادهیا له علی ب ئاڤا طولوماتی نادم
 حوور و ولدان و پهیری جومله جهما بن ئیرۆ
 موویه کی پی ژ خهطی وی بوت ولاتی نادم
 گهر بدت دهست طه و افا پی و دهستان بگرم
 وی مه جالی ب ووقو و فا عه ره فاتی نادم
 ئەز و یار گهر شهفه کی ههردو ههه ئاغووش ببین
 (لیلة القدر) ه مه ئەو شهف ب بهراتی نادم
 جانی شیرین کو ژ یار را ب خودان ئەز دکرم
 نه ب یاری خوه د وهقتی سه کهراتی نادم
 نه ^(۲) ب قانون کو ئشارهت ب شفایی ^(۳) بکرت
 ئەز هه لاکا خوه د عشقی ب نه جاتی نادم
 شهر به تا زه هری هه لاهل کو حه بیی مه بدت
 ب گولاب وشه کهر وقه ند ونه باتی نادم

عیده و دا عالہمی / ۷۳

عیده و دا عالہمی بانگی صہفایی خاص و عام
ماہی نہو ئہبروو نوماندن چوو ژ بہر عہور و غہمام
خوہش ب دؤر جامی ئشارہت کر ہلالی ساقی یان
ماہتابین زوہرہ سیما چارده سالی تہمام
نامہ طہی کر رووزہیی ^(۱) عیدی قہ کر فہصلا مہیی
لی ب زمزم تین ^(۲) ب ناوازی نہی و فنجان ^(۳) و جام
شاہدین گول رہنگ ساقی بہلکی نہسرین بہشہر ^(۴)
ئی د لبسی ئہرغہوانی نیرگزین عہر عہر خہرام
یا رہب ئہو رووحن موحہسسہم یان مثالی رووحن ئہو
لہو ب سہر جامان د بہخشن نازکین شیرین کہلام
ئہو چ عالی گہوہہرن ہاتن لباسی جسم و جان
عشوہیین وان شوبہی ئکسیری د قہلبانن مہقام
وہک مہلی گافہک تنی غائب ژ دیدارا تہبم
وہر ببم وی ساعہتی لی بن ژ من دا سہد سہلام

(۱) رووزہنی (پاشا، کؤقلى، یوسفی، عہمہر).

(۲) بین (پاشا، کؤقلى، یوسفی، عہمہر).

(۳) نہیی فنجان (زفنگی، نامیدی).

(۴) بہر کی نہسرینی دہر (کؤقلى).

دانہیین عہنہر ل نہسرینان .. / ۷۴

دانہیین عہنہر ل نہسرینان رہشاندن ^(۱) خال خام
سووسنین نازک ل سہر خالان چہقانندن دال دام ^(۲)
ئہو پہری و ہفتی د سوندوس دا ژ قوندوس بن ^(۳) خویا
بہندہ دی شاہ ^(۴) و گہدا بت خوہرہوی شیرین کہلام
(لیلة القدر) و بہراتن زولف و جہبہت صوبحی عید
دیم و ہکوو فہصلا بوہاری لی قیامہت قہدد و قام
ہہر کہسی جارہک دی بہ ئہو زندہ ما حہتتا ئہبہد
ئی نہدیتی ئہو پہری روو زندہگی لی بت حہرام
ہہر کہسی جامی ژ دہستی وی بنوشت، نوش بت
ئی ژ دہستی وی ^(۵) نہنووشی زہر بت لی ئہو مودام
وان د رہقصی دا کو دیم ئاور پہیاپہی دانہ من
بہرق و تیریزان ^(۶) ل دل دا جہذبہیا عشقی رہقام
جہبہت و دیمی ژ قودرہت لی نقیسی حہرف حہرف
کاکولان تاتال سہر حہرفان کشاندی لام لام
عومرہ کہ ^(۷) دوور بووم ژ جانان کہتمہ بہندا فورقہتی
ناگہان پہردہ ہلانہ گؤ: مہلایم (السلام)! ^(۸)

(۲) رہشانندی (پاشا، یوسفی، کؤقلى، عہمہر).

(۲) دام دام (عمه‌مر).

(۳) بت (زفنگی، نامیدی).

(۴) به‌نده‌تی شاه‌ی گه‌دا (پاشا، به‌نده‌یی شاه و گه‌دا) (کۆفلی) به‌نده‌یی شاه‌ی گه‌دا (یووسفی، عمه‌مر).

(۵) وی نانکۆ: وئی .. ئی ژ وی دهستی (زفنگی، نامیدی).

(۶) تیر نه‌ز ئان (پاشا، یووسفی، عمه‌مر) تیران ژان (کۆفلی).

(۷) عومره‌کی (پاشا، یووسفی، کۆفلی، عمه‌مر).

(۸) نه‌ف مالکه ل نک (پاشا، کۆفلی) نینه، و ل نک (زفنگی، نامیدی) پیشخستن و پاشخستن د مالکین فی

هه‌لبه‌ستی دا هه‌یه.

قافی‌یا (ن)

یارب این گلدستهء / ۷۵

[ب زمانی فارسی]

یارب این گلدستهء یا نرگس رعناست این

سرو گلشن یا آلف یا قامت یکتااست این

این ملک یا شاهد قدسی است یا ماه فلک

حور یا روح القدس یا نور چشم مااست این

کوکب صبح است یا خورشید یا در یتیم

یا تن سیمین بر است یا گوهر والااست این

عارض است این یا شعاع شمس یا بدر منیر

لاله یا نسرین و گل یا بادهء حمرا است این

سنبل تر یا بنفش یا سوسن و گل چیچکه

زلف یا مشک ختن یا صورت طغراست این

غمزه این یا گزمه این یا تیر یا سحر حلال

ساحر این یا چشم شوخ ترک بی پرواست این

رهمزین ته د جانان / ۷۶

رهمزین ته د جانان نه ^(۱) ب ئه ندازه درازن
هه ر یهك ب هه زار رهنګ رهوانی مه دخوازن
وان دهر به ل جانی مه وه کی بهرق وبرووسكان
رهمزین ته ^(۲) د جانان نه تنی سینه گودازن
جانا ژ جهفایا ته وظولمی چ خه بهر دین
کو تیر ژ جهورا ته د دل دا مه ب گازن
په روانه وبولبول ب دلن ^(۳) شوعله یی عشقی
لی گهر تو نه ظه ر دی ب خوه ئه و گولشه نی رازن ^(۴)
په یوه سته د وه صلی کو دمینن ب سه راسه ر ^(۵)
بشکوژ وطلسم ووه رهق ونه ترك وبازن
سوبووحی وقوددووسی وحوورین د بهشتی
په یوه سته شهبی قه دری لقایا ته دخوازن
سونبول ب سه ماتین وگولان په رده دراندن
بشکفتنه ئالال وهشین بوونه ته رازن
جو بار د رهوانن چه مه نان ته رح جوانن
مه ستانه ^(۶) ب رهف رهف ل کناران سی وقازن

میم یا یاقوت یا سرچشمهء آب حیات

حقه ی یا دردانه این یا لعل شکرخا است این
خط یا قوس ^(۱) دو نون مکتوب مشک اذفرند ^(۲)
یا هلال العید یا ابروی بی همتاست این
کوی او یا کعبه یا بیت المقدس یا بهشت
خلد یا فردوس این یا جنة المأوی است این
هاتف غیب است این یا ترجمان روح القدس
بلبل شیدا است در گلزار یا ملاست این

(۱) خط یاقوتی (پاشا، یووسفی، کورقلی، عه مەر).

(۲) اذفران (پاشا).

(*) هه زار ل وی باوهری بی یه کو ئه ف شعره نه یا جزیری یه [ئیسماعیل].

مهلا مه ل گهردهنا دلبر / ۷۷

مهلا مه ل گهردهنا دلبر ژ نوو سهد بووسه ماین دهین
مهجالی دی بخوازم ژی دبی: دهینی ته (فوق العین!)
ب ره مزا قابه قهوسهینی ژوان برهان خه بهردارین
(فآت القوس باریها آلا یا رامی القوسین)
ژ سررا (لا مکان) واجب تهنه زول کرد ئمکانی
(فأین العلم أین العین وأین الأین إذ لا أین؟)
ژ مابهینا دو ئه بروویان پهیاپهیی بهرقی لامع تین
ب عهینی گهر بی صافه چ نوورهك صرفه ئه (ما بین)
ب دهستوورا ته دا وی ژی ژ فی ناخی قهریکم نهز
(فصف العین نور العین آلا یا زین کل الزین)
بوهایی عشویهك لهعلان مه یه کسهر (ما ملک) بهخشی
دل و جان ژی ل سهر دانی و ظالم هیژ د بیژت دهین!
مهلا ههر وی ببین ههر وی نه گهر ههر وی د ناسی تو
(هو المعبود والمشهود بل لا غیر فی الدارین)

(*) نهف ههلبهسته هادی بی لجهیی ته سدیس کریه.

ههر یهك ب تهماشاگههی حوسنا ته ژ ههر جا
ته شبیهی نگاران ب جهمالا ته دنازن
تیران ل مه دت دوست مه تی سینه ههدهف کر
نازان ل مه کت یاری مه زاری و نیازن
محرابی دو ئه بروو کوژ بالا قه خویا بن
دهر سه جده گههی عشقی نیازی مه نهمازن
گهر حوسن و مه حبهت ب سهراپه ردهیی جان بن
گهه شاه و گهدا، گهه ب خوه مه محمود و ئه یازن
نهف حوور و پهیری چهره، بوت ولاتی جهمالی
دهر سووره تی ته حقیق مهلا، عهینی مه جازن

- (۱) دجانان ب نه اندازه (پاشا) دجانی مه ب نه اندازه (کوڤلی).
- (۲) تیری ته (زفتگی، نامیدی).
- (۳) ب دلین (پاشا، یوسفی، عه مەر، کوڤلی).
- (۴) گولشه ن و رازن (عه مەر، بووسفی، زفتگی، نامیدی).
- (۵) کو مه دامن چنه دائم (کوڤلی) لهو دسینم کو سهرا سهر (بووسفی، عه مەر، زفتگی، نامیدی).
- (۵) وهستانه (کوڤلی).

من د بهر (قالوا بلی) / ۷۸

من د بهر (قالوا بلی) باطن ف ویرا بوو ئەقین
هیژ ل سەر عهه‌دا (ألستم) تا ب روژا ئاخیرین
من دقێ لی ئەشکه‌را کم جاره‌کی داغا نهین
(گفتم أورا ما دعاگوی تو ام ای حورعین
أعرضت عني وقالت: ما دعاء الكافرين)

ئەه‌ی شه‌ه‌ی عالی جه‌ناب پور عاجز و په‌رکه‌نده‌ ئەم
ئاه‌ژ ده‌ست جه‌ورا ئەقینی چ بکرم؟ من به‌نده‌ ئەم
سه‌بر و طاقت من نه‌مان لی بی که‌س و ده‌رمانده‌ ئەم
(گر بخوانی و برانی بنده‌ ام تا زنده‌ ام
واجب لي إمتثال الأمر ماذا تأمرین؟)

سوهتم ئەز پیتا ئەقینی تیک بووم گه‌رد وه‌ه‌با
إن لي آیات صدق كان في هذا النبأ
حووری یا روژا لقائی نازکا مه‌خموور قه‌با

(حبذا روضات نجد زرتها عهد الصبا
روضة يجري على أرجائها ماء معين)

من ل سەر به‌درا مونیر مه‌کتووب دی‌یه نه‌قشی سه‌واد
سەر ب یه‌ك ئانی دو نوونان خه‌ططی ره‌یحانی دو صاد
هادری من سه‌جده‌ بر له‌و غه‌رقی خوونی بوو فوئاد

(بر در باغ وصالش هاتفی ئاواز داد:
هذه جنات عدن فادخلوها خالدين)

نائیتن گوه‌تن ب قال، شهرح و به‌یانا حوسنی تو
دی ب حال و سر بناسین^(۱) دل فه‌سانا^(۲) حوسنی تو
خوه‌ش مه‌لا ئامانجی تیران کر که‌مانا حوسنی تو

(قصه‌ی عشق جلال وداستان حوسن تو)
(تلك أنباء يقول الناس منا بعد حين)

(۱) بناسن (زفنگی، نامیدی).

(۲) فه‌شانا (پاشا، یوسفی، کۆقلی، عه‌مه‌ر).

(*) ئەف هه‌لبه‌سته‌ ته‌خه‌سه‌که‌ ژ لایبی جزیری فه‌ ل سەر هه‌لبه‌سته‌ کا شاعره‌کی ب ناڤی جه‌لاله‌دین، و ئەم
نزانین کانی جه‌لاله‌ددینی رۆمی یه‌ یان نه‌؟ وه‌یژای گۆرتنی یه‌ ئەف هه‌لبه‌سته‌ د دیوانا رۆمی دا ب به‌رچاڤی مه‌
نه‌که‌فت.

صه نه می ژ قهوسی ئه بروو / ۷۹

صه نه می ژ قهوسی ئه بروو دو هلالی نهو نوماندن
دو کهمان ل بورجی میزان ب غه ضه ب ل من کشاندن
نه دو نوون قه له م موقابل ب به دیع خط نقی سین
دو هلالی دهستی قودرته ب قرانی یه ک کشاندن
چ به راتی حوسنه یا ره ب نشانی پادشاهی
ب طه ره ف دو طوره، طوغرا وه ب ماوهری ره شانندن
ئه لیف ودو لام وهی دین مه د ئایه تا جه مالی
ژ جه گهر مه کر ته سه للی و ژ سینه دهست فه شانندن
نه تنی ژ قشت وزولفان مه د سینه سه د کولابن
ل جه گهر سیه ه که مانان دو هزار تیر ره شانندن
ژ جه گهر مه لا پلنگان ب کولابی په نس^(۱) کهر کر
ئه سه دان ژ په نجه قیران دل وسینه هه رشانندن

(۱) کولاب وپه نس (زفنگی، نامیدی).

خه شمی ل فه قیران مه که / ۸۰

خه شمی ل فه قیران مه که زوو پادشه هی من
پورسی بکه جاره ک ل خه طا وگونه هی من
ته فتیشی ب مووموو بکه ئه ر ئه م ب خه طا یین
هنجا نه که بیتن ت^(۱) وه لاتی ت^(۲) جه هی من
جه ورا ته به هیتین وجه فایا ته په ریتین
قوربانی ته بم گو ه بده جاره ک گله هی من
زانی کو ژ بهر ضه رب^(۲) وجه فایان ئه له مین دل
ره حمی ب گه دایی خوه که سولطان وشه هی من
سه ساله ژ دهر د و ژ به لایی ته هه لاکین
حه تتا ب فه له ک هه ر هه ر دره تن ئاه وئه هی من
ما یه ک نه فه سه ک من دبتن صه بر وقه راره ک
قه د بی ته و بی ته دبتن مثلی سه هی من
گهر شوبه هتی په روانه د به زمی ته چ سه د گهر^(۳)
سه د ناله هزاره رنگ وه کی چه نگ و ژه هی من
نوورین قه ده حا خه مر وحه یاتا مه ب سه ر دان^(۴)
گهر وی بده تن دهست ب دهست موشته ره هی من

ئەز نزانم سەبەبی .. / ۸۱

ئەز نزانم سەبەبی، یاری چەرا دوور^(۱) کرین
شاهی شیرین دەهەنان ئەم ژ خوہ مه‌هجوور کرین
شبھی گۆ بی سەر وپا بوومە ل بەر ضەرب وشەکان
لەو ب چەوگانێ جەفایا خوہ ژ دل هورور کرین
دا مه سه‌د جامی فراقی ژ خوہ غائب نەبووین
ژ وصالێ قەدەحەك دا مه و مه‌خمورور کرین
نووری چەشمی مه کو عالەم مه ب چەشمین ته‌ ددی
ب جەمالا خوہ ته‌ وه‌ك دیدەیی بی نوور کرین
نەفەسەك بی ته‌ مه ناچی نه‌ دژین بی ته‌ دەمەك
ژ ته‌ هات ئەمری هومايوون ته‌ وه‌ مه‌ئموور کرین
مه‌ دزانی کو تو دی (عاقبە الأمر) چ کی
لەبی لەعلی شەكەرین ئاھ کو مه‌غروور کرین!
ذەررەیه‌ك بووم دەه‌وایا ته‌ د ویرانیه‌کی
مثلی رۆژی ب شو‌عاعا خوہ ته‌ مه‌شهوور کرین
ژ (أنا الحق) ب لەبین لەعل خەبەردار بووین
ب کولابا^(۲) سەری زولفا خوہ ته‌ مه‌نصوور کرین
مونسەرف ما د بووین ئەم ب دو سه‌د جارری مه‌لی
لی ب وی کەسر وئ‌ضافی ف خوہ مه‌جروور کرین

(۱) حەرفا (ر) دەهەمی قافی‌بین فی شعری دا دقیت بینه کیشان ب کەسره‌یه‌ کا کورت.

(۲) گولابا (پاشا، عەمەر، زفنگی، نامیدی).

(*) ئەف هەلبەستە شیخ طاهری شو‌شی ته‌خیس کری‌یه.

(۱) (ت) کورت‌کرنا (تو) یه‌ ئانه‌کو: چو، ورامانا فی ریزکی ئەوه‌ : هنگی تو نه‌هیلە چو وه‌لات وچو جه‌یین من بن.

(۲) جه‌وور (زفنگی، نامیدی).

(۳) تو چو سه‌د گەه (پاشا، کۆفلی، عەمەر).

(۴) دان (پاشا، عەمەر، یووسفی).

(۵) مه‌لایی ب بوها بیتە (یووسفی، عەمەر، زفنگی، نامیدی).

ئىروژ حوسنا دىم دورى / ۸۲

ئىروژ حوسنا دىم دورى ^(۱)
 رەمزين دوى شيرين سورى
 سوهتم ب بەرقا لامعه
 شەمسە سەمەئى رابعە
 پور شەووشاندن وى دلە
 تورا موخالف ^(۲) سلسلە
 سەلوا عەقارب لى وەطەن
 قەندى دريژن گوفت وکەن
 بسکا سياه رەعنايە مەست
 حەمیان ب مەستى حەلقە بەست
 ئيسير كرم زولفا چەلەك
 تير دان ژ رەشتوزين هەلەك
 تير دان ژ قەوسى مال زراف
 سۆتن ل من جەرگ وەنارف

ديسا هەلاک وسەر خوەشين
 سوهتم ب پیتا ئاتەشين
 ئەو نەجم و بەدرا طالعه
 لەو پور ژ شەوقى شەووشين
 زولفين سياه سەر دان ملە
 سەلوا عەقارب لى مەشين
 ئەو نازکا نوورين بەدەن
 بسکان د لى کر ^(۳) باوەشين
 يەك دى ب حەيران پيڤه رەست ^(۴)
 دەر بەندى ئەو زولفا رەشين
 ئەو حوورى يا شوبهەت مەلەك
 مەجرووحى قەوسى پەرەشين
 ئەو گەوھەرا پور شەوق وتاف
 لەو تىك ژ جەرگى ھەررشين

جەرگ و جەسەد ^(۵) تىك سوهتنە
 ژ قەوسى ھالالى ژھ تونە
 ھەم بەدر و ھەم زوھرايە دىم
 خوەش دەستخەت و طوغرايە دىم
 لەوحى ژ نوو ^(۶) سيقال بدن
 دا دل ب يەك دى پال بدن
 زولفا سياه عەنبەر بکە
 زەرباف و ديبا بەر بکە
 ماوەرکە طەرح و بشکۆوان
 ئەو عەرەەر و سەلوا جوان
 شەترى و تايين سۆر وزەر
 ل ^(۱۱) جەبەتەتى ھەژيان دو پەر
 مەشها سەحەر يارى ^(۱۳) شەفيق
 ژ بادەيا نوورين رەحيق
 مەخمورى بى ^(۱۴) جامى ئەزم
 چاقنيرى پەيغامى ئەزم

لەو خەف خەدەنگان نوھتنە
 حەيرانى دىمى ^(۶) مەھوشين
 ژ وى عالەما ^(۷) کوبرا يە دىم
 حەرفا ژ مسكى رەش وەشين ^(۸)
 ھەردەم ژ نوو قە خال بدن
 نقتان ژ زيرابى وەشين
 خەملى ژ زيرى زەر بکە
 مسك و گولاقى لى رەشين
 جيرانى ^(۱۰) بەرگ و لوئولووان
 شەترى ب مەستى لى خوەشين
 بايى نەسەم ليدا سەحەر
 لەورا سوکارا بى ھەشين ^(۱۲)
 دا من ب ئەنگوشتين عەقيق
 مەخمورى خەمرا بى غەشين
 يەغماکرى رامى ئەزم
 پەروانەيى شەمعا گەشين

وهره جانم / ۸۳

وهره جانم کوچ نازك وهره سین
ژ گول ونهسته رهنان ئەم ته به سین
تو شهه ن شاهي بهسی من ژ بوتان
نه موحب هەر نه کەس وخار وخه سین
ژ خوه خانم قه دی (۱) ناکي مه ب تیغ
تو نه باتی و ل طهبعی مه گه سین
(هر شبم نعره زنان تا به سحر
به سگ کوی ترا) هه م نه فه سین
بی تو (بالله) نه بووین (۲) یهک نه فه سهک
مه تویی رروح وموجه رره د قه فه سین
جه ذبه دل رادهه ژینت ژ مه لهو
د شهبان ناله ژ رهنگی جه ره سین
مه ژ زولفین د سیهه (۳) ره شتره بهخت
سه حهری بیت (۴) په ری پی نه حه سین
وهره مه یخانیهی شاهد په ره سان
شه معی مه جلس ته نه بیتن (۵) چ که سین
مه ژ ناری دی یه نوورا ته د دل
لی (۶) ژ عشقا ته هەر ئاتهش په ره سین
عهینی عشقین و د دل ئاتهشی طوور
ژسه نا بهرقی جه مالی قه به سین

په روانه یین سوۆتی که بهد
تیر دان ژ ره شتوۆزین صه مه د
دل بهر ژ بهر بورجا ئەسه د
لهو تیک ژ خوونی نه ققشین

کوشتم ب قهوسی عهنبه ره
ئیکخته دل سه د په نجه ره
شوخی ژ دل مل دان به ره
ئهف رهنگه ئەم محنت کهشین

محنت کهشین رروز وشه بی
ظولما ژ بهر دهستی ته بی
دهر فورقه تا شیرین له بی
ئهو عه دله ئەم پور پی خوهشین

ظولما تو کی پور پی خوه شم
مثلی په رهنگی ئاته شم
سو هتی دلی هجران که شم
رووحهک موجه رره د بی لهشین

من دی سه حهر گاها (ألست)
ژی دا مهلی لهو مایه مهست
جامهک ژ کهو ثهر دوۆست د دهست
حهتتا حه یاتی سه رخوهشین

(۱) دل بهری (ب تی کۆفلی تی نه بت).

(۲) موخا بش (پاشا، یووسفی، عه مه ر).

(۳) کو (پاشا، عه مه ر).

(۴) بهست (زفنگی، نامیدی).

(۵) که بهد (پاشا).

(۶) دیما (کۆفلی تی نه بت).

(۷) نی ژ عالهما (کۆفلی) وی ژ عالهما (یووسفی) ژ عالهمی (پاشا، عه مه ر).

(۸) حه رفان ژ مسکی لی نشین (زفنگی) حه رفان ژ مسکر لی ره شین (نامیدی).

(۹) نوور (کۆفلی).

(۱۰) حه برانی (کۆفلی).

(۱۱) ل وی (یووسفی، زفنگی، نامیدی).

(۱۲) سوکار و سه رخوهشین (یووسفی، عه مه ر) لهو ئەم دمهست وی هه شین (کۆفلی).

(۱۳) بادی شه فیق (پاشا). (۱۴) وی، فی (نامیدی - د فه رۆزی ده) [ئیسماعیل].

پهيوهسته دو نهبروو / ٨٤

پهيوهسته دو نهبروو ل مه مهحبوبوبی کشاندن
سه د گهزمه پهياپه ل نهزی خهسته رهشانندن
تيرهك ژ كهمانی غهضهبی دا جه گهري ریش
مل دانه بهر وسهر^(١) ژ دو گووشان فهوشاندن
جوهتی نهسهدان په نجه ل سهر سینه نهاندن
کولاب گهاندن دل وههستی ههرشانندن
برهین ته ژ قودرهت کو نومان گوشهیی ئعجاز
پهيوهسته كهمانان ل گوهان گوشه کشاندن
مهرا ته د جانی خوه ژ دل خهف کربوو من
دل چوو جه گهر وسینه ل سهر جانی فهشانندن
نووین ته هلالی ب قران یهك ژ سورا حهق
بی عهیب ل دیمی قهلهمی غهیبی کشاندن
نهققاشی نهزل ئسمی جه مالی کو نقیسی
حرفین ته موجه سسهم ژ سوری تازه رهشانندن
رهیحانی و دیوانی وههم ثولث وموسهلسه
یهك یهك وه ههزار رهنگ ژ حوسنی نهققاشاندن
ئهف ئایهتی نووری ژ مهلا را کو نقیسی
کاتب ژ سوری نوقطه ب زیرابی فهشانندن

(*) ئهف ههلبهسته یا هاتی یه تهخیسکر ن ژ لایی محمهد کهر بهلانی ومهلا مهحموددی یووسفی فه.

(١) رهس (پاشا، یووسفی، عههر).

ته دققی داوی بری بت نهه دا
ببرم سهر ب دو نهنگوشت مهقهسین
گهر چ یه کسه ل روخین فیل صفت
راست وچهپ بازی ل سهیری فهرهسین
ب مهیی صافی بدین خرقهیی زهرق
ب خهراباتی موغان ئهر برهسین
ئهف قهدیم باده دنووشین ژ طههور
لهو موقیم مهست وخومار وتلهسین
مه شهان جام د کف وباری د بهر
ههی ههی وصوحبت ومیری عهسهسین
مه سهراپه ردهیی حوورانه مهقام
ژ سیهه زولفی بوتان ئهر فهرهسین
قهلبی ئهعیان دکرت حوبب و ووجود
عشق ئکسیره وئهف سیم ومهسین
مولهمی غهیبی وه ئملا دکرت
مهدهد وفهیض ژ (روح القدس)ین
جهوهیری عالی یه عونصور مه مهلا
(بالحقیقه) نه ژ خوار ئوسطوقوسین

(١) فهدهر (پاشا).

(٢) بکین (پاشا).

(٣) دپوتان (زفنگی، ئامیدی).

(٤) سههران تیت (زفنگی، ئامیدی).

(٥) شه معی ته ئهر نه بنیسین (زفنگی، ئامیدی).

(٦) لهو (کؤفلی، زفنگی، ئامیدی).

شوځ وشهنگي / ۸۵

شوځ وشهنگي زوهره رهنګي
 ټاورين ههيبهت پهلهنگي
 وي شهپالي مسك خالي
 جهبههتا بسكان سهمالي
 زولف وخالان نوون ودالان
 گوښهيي قهوسكي هالان
 ديم نهديري بووعهبيري
 سينه كر ټامانجي تيري
 سور شريني نازه نيني
 وي ب چهنگالا ټهقيني

دل ژ من بر دل ژ من
 دل ژ من بر دل ژ من
 ديم دوري گهردهن شهمالي
 دل ژ من بر دل ژ من
 وان ژ من بر دل ب تالان
 دل ژ من بر دل ژ من
 خه مري وگيسوو حهريري
 دل ژ من بر دل ژ من
 كوشتم وناكت يهقيني
 دل ژ من بر دل ژ من

فهتل^(۱) وتابان دا غورابان^(۲)
 دامه بهر په نجه وکولابان
 خواهش خهرامي ټهز غولامي
 طووطي يا ټهيوان مهقامي
 ماهروويي مسك بوويي
 وي ب زولفا^(۴) شوبهي گوويي
 ههر دو چه شمان ناز وخه شمان
 ساعه تا من دي ب چه شمان
 ماهتابي ټافتابي
 خواهش ب چهنگال وکولابي
 (سرون ازي) سهرفه رازي
 دامه بهر چاکووچ وگازي
 بهژن وبالا ټوځ وعالا
 چيچه کاته رحين والا^(۶)
 ميري غازي شيري طازي
 کر ل م ژ غه فلهت فه غازي

ټهبلهق وجوهتي شبابان^(۳)
 دل ژ من بر دل ژ من
 نازكي شيرين کهلامي
 دل ژ من بر دل ژ من
 سور پلنګي شيرخوويي
 دل ژ من بر دل ژ من
 کي^(۵) ژ بهر وان عهقل وههش مان
 دل ژ من بر دل ژ من
 ديم ژ روژي شهب نقابي
 دل ژ من بر دل ژ من
 شوبهي زير ره مزاه جازي
 دل ژ من بر دل ژ من
 من کرن ټيکرا مطالالا
 دل ژ من بر دل ژ من
 ټيکرا من دين^(۷) ب بازي
 دل ژ من بر دل ژ من

شیر و خشتن زولف و قشتن
په هله وانان دهست قه مشتن
هن قه شارن هن وه هشتن^(۸)
دل ژ من بر دل ژ من

روهنی یا چه هفتین مه لایی
یا ژ نه حمه د دل ره فایی
نهو ته جه لایا ته دایی
دل ژ من بر دل ژ من

ئهی دل وهره / ۸۶

ئهی دل وهره وهقت و مه جال
عه بدال ببین ئهم لا ئوبال
دا بکین نه نایا هندی یان
دیسا ژ دهست قان خه مری یان

دیسا ژ دهست قان سۆر گولان
په رجان ژ تایین سونبولان
په رده ژ خال و فلفلان
به ندم ب دا قبا به ندی یان

به ندم ب دا قبا عه نبه رین
زهنگی سپاه دی پیک برین
شاهان ژ من بیدا به رین
دا بینه جهنگی جندی یان

دا بینه جهنگ و حه رب و شه ر
تیک دا خورین تورک و ته ته ر
کرمه که قانی بی وه ته ر
دهنگ چوو ب نیقا مهستی یان

مهستی مه دیم^(۱) نهز بووم مه دام
مه جنوون نهزم صه حرا مه قام
چوو بوو ژ دهست من عه قل و قام
دل که فته زاری نه فعی یان

نه فعال سه ر وان سلسلین
وهر دا ببین باغی گولین
ره شمار ل بورجان که مملین
دائم خه یالا حه بسی یان

- (۱) قه تل (پاشا، یووسفی، کۆقلی).
- (۲) وان شهابان (کۆقلی).
- (۳) شه رابان (پاشا) غورابان (کۆقلی).
- (۴) زولفان (پاشا، کۆقلی).
- (۵) کهی (کۆقلی).
- (۶) د نالا (کۆقلی) ژ نالا (عه مەر) وئالا (یووسفی).
- (۷) فیکران من دی (زفنگی، نامیدی).
- (۸) قه هشتن (زفنگی، نامیدی).

مه‌ج‌ب‌و‌وس‌ ئه‌زم‌ زندان‌ قه‌فه‌س‌ شاهي‌ ژ من‌ گرتي‌ هه‌وه‌س‌
داغا‌ ژ ديمي‌ ره‌نگ‌ وه‌رس‌ مه‌خلووق‌ ژ مسكي‌ جسمي‌يان‌

مه‌خلووق‌ ژ مسكي‌ ره‌نگ‌ جه‌سه‌د‌ دهن‌دان‌ وليف‌ له‌عل‌ و‌به‌ره‌د‌
په‌يدا‌ نه‌ بوون‌ ئه‌و‌ ره‌نگ‌ چو‌قه‌د‌ نه‌ د‌ مه‌غرب‌ و‌ نه‌ د‌ شه‌رق‌ي‌يان‌

نينن‌ د‌ شه‌رق‌ي‌ ئه‌و‌ زه‌ري‌ ئنسانه‌كه‌ مثلي‌ په‌ري‌
مه‌ولي‌ ژ نووري‌ ئافه‌ري‌ نائيت‌ ژ وي‌ دين‌ وه‌صف‌ي‌يان‌

نائيت‌ ژ وي‌ دين‌ وه‌صفه‌تا‌ سه‌رده‌اره‌ تا‌ ئنسانه‌تا‌
ديمي‌ شه‌مالا‌ ظولمه‌تا‌ ئدراك‌ ژ وي‌ گرت‌ ئه‌صلي‌يان‌^(۲)

ئه‌حمه‌د‌ مه‌به‌ جه‌ور‌ وجه‌فا‌ تو‌ ته‌رك‌ مه‌كه‌ ئه‌مري‌ ئه‌للاه‌
له‌و‌ عاقبه‌ت‌ دي‌ بن‌ فه‌نا‌ بگرن‌ طه‌ريقا‌ شه‌رعي‌يان‌^(۳)

(*) ئه‌ف‌ هه‌لبه‌سته‌ ب‌ تني‌ ل‌ نك‌ (كو‌فلي‌) هه‌يه‌ ، و‌ (ئاميدي‌) ژي‌ ژ سه‌يدا‌ (عبد‌ الرقيب‌ يوسف‌) فه‌گوه‌استي‌يه‌ : و‌سه‌يدايي‌ (عبد‌ الرقيب‌) ئه‌ف‌ هه‌لبه‌سته‌ د‌ په‌رتوو‌كا‌ خو‌ (ديوانا‌ كرمانجي‌) دا‌ ل‌ بپ‌ ۱۹ ، ۲۰ ئينايه‌ و‌ وي‌ ژ ده‌ستنه‌قيسه‌ كا‌ كه‌فن‌ ئه‌وا‌ ل‌ سالا‌ ۱۱۸۱ك‌ ۱۷۶۷ز هاتي‌يه‌ نفيسين‌ فه‌گوه‌استي‌يه‌. و‌ ژ به‌ر‌ كو‌ دانه‌يا‌ سه‌يدا‌ (عبد‌ الرقيب‌) ي‌ گه‌له‌ك‌ خه‌له‌تي‌ تيدا‌ هه‌نه‌ مه‌ دانه‌يا‌ (كو‌فلي‌) هلبزارتي‌يه‌. و‌يا‌ كو‌فلي‌ ب‌ خوه‌ ژي‌ نه‌هند‌ يا‌ ب‌ سه‌روبه‌ره‌.

(۱) ل‌ بني‌ گوه‌يه‌ ((مه‌ستي‌ مه‌ ديم‌)) ، ((مه‌ستي‌ نه‌ديم‌)) بت‌ هاتبته‌ ته‌صحيف‌ كرن‌. { ئيسماعيل }

(۲) ئه‌ف‌ مالكه‌ ل‌ نك‌ (عبد‌ الرقيب‌) نينه‌.

(۳) سه‌روبه‌ري‌ سه‌روا‌ وليكدانا‌ فان‌ هه‌ردو‌ مالكان‌ گه‌له‌ك‌ يي‌ فه‌هه‌رفتي‌يه‌. { ئيسماعيل }

قافي‌يا‌ (ه‌)

ژ ره‌مزا‌ دلبه‌ري‌ ديسا‌ / ۸۷

ژ ره‌مزا‌ دلبه‌ري‌ ديسا‌ ل‌ من‌ باطن‌ فه‌ژين‌ ده‌رده‌
د‌ لبسي‌ تاري‌يي‌ من‌ دي‌ خويا‌ بوو‌ ئه‌و‌ سيه‌ه‌ چه‌رده‌^(۱)

د‌ لبسي‌ تاري‌ و‌نووري‌ په‌ري‌ ره‌نگي‌ صفه‌ت‌ حووري‌
ژ وادي‌ ئه‌يمه‌نا‌ طووري‌ موقه‌دده‌س‌ كر‌ ل‌ من‌ عه‌رده‌

ژ نار‌ و‌نووري‌ ته‌قديسي‌ ته‌جه‌لا‌ كر‌ ل‌ من‌ ديسي‌
ل‌ سه‌ر‌ ته‌ختي‌ خوه‌ به‌لقيسي‌ هالانين‌ بي‌ حجاب‌ په‌رده‌

حجاب‌ و‌په‌رده‌ ئاقيه‌تن‌ سه‌با‌ ره‌يحان‌ هلاقيه‌تن‌
ژ بورجان‌ تير‌ پور‌ ريه‌تن‌ گهان‌ من‌ راست‌ و‌چه‌پ‌ جه‌رده‌^(۲)

كرم‌ ئامانجي‌ مزراقان‌ د‌ دل‌ دا‌ تير‌ چوون‌ فاقان‌
ب‌ جه‌للادي‌ خوه‌ ئه‌و‌ خاقان‌ د‌ بيژت‌: هيژ‌ تو‌ خه‌نجه‌ر‌ ده‌

ب دهر بين خه نجه ران كوشتين
 د چينا سونبولين قشتين
 ب خوونا سوهر ليمشتين
 مه دل پور مسك وماوهرده
 گولين ههر مسكي نه ذفه ر لي
 سه مايا سووسنان ههر لي
 ب سه روي سونبولين تاري
 ب جو دا خوون ببت جاري
 نه زم ئامانجي وان تيران
 بوويم پوولاد ل بهر شيران
 كو دل بهر هاته في يولي
 ژ قه نجان گور هفا هولی
 ژ قه دد وبه ژن وبالا يی
 تور هنگی قه ط خه بهر نایی
 ب خه مل وره ننگ وره عنایی
 ب ئه و حوسنا خودی دایی
 نه بات وشه ککهره لیقی
 هلینت په رده یا شیقی

ژ نه قش وصونعی جه بباری
 ل نووری مسکی تاتاری
 موطه ررا طور ره یا تاری
 ل سه ر وان خه مری بان به رده
 ل بهر روژی ببت خیلی
 قه دیف وزه رکه شی (۷) تیلی
 ب سیمافی، ب زیرافی
 کو دا ئه رژه ننگ ژ وی نافی
 ئه گهر بهر قه ک ژ وی روژی
 بدت قه لیبی وه کی دژی
 د مهیدانی (۹) شرین غه نجان
 تورابا بهر پی یی قه نجان
 دبت بیژن وی سولطانی (۱۱)
 ل مه حبووبان تو خاقانی
 مه لا زانم ژ مه جذووبان
 ده ما دل دی ب مه حبووبان
 ده ما جه لاد بین بازی
 ل دهر گه ده دا نه کی گازی
 بنیرم (۶) قامه تا عیلی
 زه باد و مسك وعه نبه ر ده
 تو روژی نه قشه کی باقی
 ل بهر روژی نه ببت په رده
 ژ شه وقا (۸) عقد وبشکوژی
 ل بهر دژ هه دبت به رده
 بچه رخن (۱۰) مثلثی شه طره نجان
 زه باد وعه نبه رین گه رده
 ب هه فت ئایاتی فورقانی
 وهره دهر بی ل قه یصه ر ده
 تنی ناژی تو بی خووبان
 ب شوخ وشه ننگ وئه سمه ر ده
 ب شیر وخه نجه رین طازی
 ده لال ونناز پی هره ر ده

دل‌بەری سەرداری خووبان / ۸۸

دل‌بەری سەرداری خووبان ئەز نزام ئاگەه‌هەیه
د^(۱) حەبس و زندانی ئەسیر و گرتی‌بی^(۲) دەرماندەیه؟
گرتی‌هەم^(۳) مایم^(۴) د حەبسی کی گەلۆ مەهدەر بکت؟
جارەکی ناڤی مە بینت پور ئەوابەك زی‌دەیه
محنەتی حالی^(۵) ئەسیران کی ل میران عەرضە کت
دی بتن پورسی ل من لەو پور ب رحم وشەفقەیه
گەر بپورست جارەکی خاتوون ل حالی سوختەیی^(۶)
قوفل و زنجیر دی قەبن بی ئسم و دەست و مفتەیه
بەند و زنجیر دی قەبن جەر حین د کول دی خووش بکت
لەو کو ناڤی دل‌بەری دەرمانی دەردی بەندەیه
هەر چ بی‌قیری^(۷) کو ناڤی دل‌بەری بیتن ل سەر
خووش دبت هادر د گاڤی بی گومان و شو‌بەه‌یه
بی گومان خا‌کاری یا وی تووتیا و دانەیه^(۸)
گەر د چەه‌قین کۆر قە ئینن خووش دبن پی دیدەیه
مەیی‌تی سەدسالە ژی وی ری ف بەر قەبری کەفت
دی قەژی رووح بیتە سەر ساتا خووش بیتن زندەیه
مەیی‌تان ئەو^(۹) رادکت یە کسەر دلان یە غما دکت
ئەسمی ئە‌عظەم ما دزانت یا مەسیح ئەو ب خو‌ه‌یه؟

- (۱) جەردە (یووسفی، عەمەر، زفنگی).
- (۲) گەها من راست و چەپ کەردە (کۆڤلی).
- (۳) بەردە (عەمەر، زفنگی، ئامیدی).
- (۴) پور هنگتن (پاشا، یووسفی، عەمەر، کۆڤلی).
- (۵) کو ره‌فاند (زفنگی، ئامیدی).
- (۶) بیژم (پاشا، یووسفی) بیژن (عەمەر) بی‌نیم (کۆڤلی).
- (۷) سەر کەشی (پاشا، یووسفی، عەمەر، کۆڤلی).
- (۸) ژ بەر وی (زفنگی، ئامیدی).
- (۹) دمه‌یدانی (پاشا، یووسفی، عەمەر، کۆڤلی).
- (۱۰) بچەر حین (پاشا، یووسفی، عەمەر، کۆڤلی).
- (۱۱) دبت بەژنا مە خاقانی (پاشا، یووسفی، کۆڤلی، عەمەر).

ئەز دېم عيسايە ئەو، يا بووعەلى سيناىە ئەو
 لەو ب رەمز وعشويان پور موعجزات وشيوهيه
 شيوه ورەمزين د وي تەشبيهي بەرقى لامعن
 كووهى قاف بت كەر دكت ساتا خويا بت پەردەيه
 پەردەيا مەحبوب د نيڤ قەلبان كو دى كەر كەر بكت
 قەط د پەردى خەف دبن خورشيد وماه وزوهرهيه!
 زوهره وخورشيد ومەھ من دين^(۱۰) د قەوسى ھەمقران
 سوررى^(۱۱) دا دل عەقرەبان چەرخ وسەما وھەي ھەيه
 عەقرەب وقەوس وقوزەح ڤيرا موقابل موشتەرى
 رۆژ وشەف نوور وي دريژن بەرقى دايه سپيدەيه^(۱۲)
 ئەو ھەمى ڤيكرامە دين تىكل د چەرخى جارەكى
 ھەر^(۱۳) ژ وان بى حال ئەز ئەحوال وعشق وجەذبەيه
 حال ژ وي رەمزي گھا من مەستى وي رەمزيمە ھيژ
 سەرخوھشم ھەتتا ئەبەد بى جام ونەقل وبادەيه
 سەرخوھشم بى جام ومەي رەمزا نھين ئەبەتەركرم
 ناگەھان تير دانە دل لەو كوشتە ھادر سوختەيه
 كوشتىيان خوون دى ل قالب لەو ب وي دى خوھش بتن^(۱۴)

ھيڤىيان قەط نابرم مەقصوود مە ديدارا تەيه
 ھيڤىيان قەط نابرم جارەك تو بى يى شەفقەكى
 عەقدى ئحرامى دى بينم ھادى بى سەجدەيه
 سەجدەيا بەر ئەسوەدان^(۱۵) نادم ب سەد ھەج ئەكبران
 سووند ب وان زولف وخالان ھەچوھكى بيژم وھيه!

سووند ب وي زولفا سياه ئەز عابدى حوسنا تەمە!
 خەف دنووشم ڤى شەرابى خوھش شەراب وقەھوھيه
 عومرەكە دسوژم ب خەف چەھڤەنيرى يەك^(۱۶) پورسەك تەمە
 دا بەيان كەم شەرحى حالى دل ب ھەرف ونوكتەيه
 سەد ھەزار بار شاكرم ئەز كوژ بەلقيسا پەرى
 ھودھودى شيرين زەبان ئيرو خەبەردارى مەيه
 ئسم وناقى تەي شەريف خوھش كر ل من قەلبى مرى
 لەو د مەدحى تە وئەنائى بووييمە چەنگ ونەيه
 شوبھەتى چەنگى دنالم ھيژ دەست داغا قەديم
 ھەر وھكى مەشعل دسوژم دۆست نزام ئاگەھ ھەيه!
 من دڤى سەر ل ئاستانى ھەر وھكى توولان نھم
 بەلكى جارەك كەيل^(۱۷) بپورست ئەف چ مەحروروم^(۱۸) توولەيه؟
 گەر ب ناقى توولەيان جارەك قەخوونت بەندەيى
 ب مەلى خوھشتر ژ مال وگەوھەر وگەنجينەيه
 گەوھەر وگەنجين مەلى حوسن وجەمالا دل بەرە
 سەد (تعالى الله تبارك) ئەف چ حوسن وجلوھيه!؟

- (۱) تە (پاشا، يووسڤى، عەمەر).
- (۲) گرتى يە (پاشا، يووسڤى) گرتى و (كۆڤلى).
- (۳) گرتى يم (كۆڤلى).
- (۴) مايبى (پاشا، يووسڤى).
- (۵) مەنەت وحالى (زڤنگى، ناميدى).
- (۶) خەستەيى (كۆڤلى- ل فەرۆزى).
- (۷) پەيڤيرى (يووسڤى) بى ڤى رى (عەمەر). ويڤير مرۆڤى نەساخە.
- (۸) تۆتى يا دەر دانە ئەو (كۆڤلى).
- (۹) لەو (يووسڤى، عەمەر، زڤنگى، ناميدى).
- (۱۰) .. خورشيد من دين (عەمەر، زڤنگى، ناميدى).

فەلەكا ئەطلەسى / ۸۹

فەلەكا ئەطلەسى سەرگەشتە د جاما مە حەبابە
مەوج ددت قولزومی عشقی مە ل سەر دەست غورابە
دل كەمەربەستەیی عشقە و ب خوە زونار پەرەستین
مەی و مە عشووقە دوغایی مە وسە ججادە قبابە
ژ حجابی وەرە دەر نازك و مەستانە بمەش تو
تە جەهان زیر وزەبەر كەرب خودی ئەف چ حجابە!
دەستی جبریل ھلاقیت ژ بەژنا تە نقاب
ب یەقین قافە ل رۆژی وەرە دەر سینە نقابە
مە ب ئشراقی سوئالەك ژ لەبی غونچە گوشا كر
گۆ ب ئلھامی دزانی د سوئالا مە جەوابە
تو بنی ساز ب ئاوازی چ رەنگی مە دخوازن
(اللہ ، اللہ) ب خودی قەط دبھی ئەف چ خطابە؟
گۆھدە نایی ژ لەبی لەعلی ب قانونی حکایەت
دی چ شەھدە ب دەفی را بدرت شەھدە رەبابە
تە دقیتن ب مەرا شوست وشووا چەرەیی دل كەی
مە طەھوور ئاتەشی سەییالە و جاما مەیی نابە (۱)
خوەش پەریشان صفەت و مەجمەعیی صوورەتی حالین
پیری عشقین و جوان طەبع ودلی عەھدی شەبابە

- (۱۱) سەررە (پاشا) سرری (كۆفلی، یووسفی، عەمەر).
(۱۲) رۆژ وشیف ونوور وتیریژ بەرق وھەم ئسپیدەییە (یووسفی، عەمەر، زفنگی، ئامیدی).
(۱۳) ھی (زفنگی، ئامیدی).
(۱۴) كۆشتی یان خەون دی لقائی لەو ب وی دی خوەش ببن (زفنگی، ئامیدی) خوون دی لقائی (پاشا، عەمەر، یووسفی).
(۱۵) ئەسوەدی (پاشا، كۆفلی، یووسفی، عەمەر).
(۱۶) چەھقیرەکی (پاشا، كۆفلی، یووسفی، عەمەر).
(۱۷) لەیل (كۆفلی).
(۱۸) مەجنوون (كۆفلی).

موحبه تي محنت د زورن / ۹۰

موحبه تي محنت د زورن
 عومر و ژي خوښ پي دپورن
 خوب د بيم بي شهك بهلايه
 سوتن ودهرد وجه فايه
 سوتن ودهردى نه فينى
 خوښ دبن ما نهو ب ديني؟
 عليله تي داغ و برينى
 شهربه تا ليقان مه فايه!
 يار نه دهرمان كت ب زولفي
 عشق دهردهك بي دهوايه
 ههر دلى سوهتي ب ئولفي
 تا نه بهد نهو بهندي قولفي
 عشق دهردهك بي طه بيبه
 كو شتمه جهورا ره قيبه
 لي مه فا وه صلا حه بيبه
 پور له عيني رووسيايه
 گول د دهست شهو كين ب خارن
 نه هرمه ن خاتهم ره فايه
 داغ و كهى من لي هه زارن
 سورپه رى ديو وى ل كنارن
 طه بع ديوان دهست گه هشتى
 عاشقى دل به ندى قشتى
 حوور و ولدانين بهشتى
 جان بدت يه كجار رهوايه

محنت وجهورا حه بيبى
 حهق تنى دا من غه ريبى
 قه هر وئازارا ره قيبى
 لى شوكور باخوى وه دايه
 روهنى يا وى شهوق و تاقى
 كهس نه هن مه حرووم ژ ناقى
 شهربه تا قهند و گولاقي
 لى تنى بو من غه لايه
 بي نه صيب من دى ژ جامى
 گرتى پي وى قه يد و دامى
 دوور ده ستم بي نه صيبم
 پور ژ دينا تهى غه ريبم
 دل بهرم خانم حه بيبم
 رووح و راحت من لقايه
 پور مولازم تيم لقايى
 من رحى شيرين ددايى
 مامه حه تا مولته قايى
 هو دهود ئه ر مزگين بدايه
 هو دهودى رضوانى غه بيبى
 دا دلى من مورد حه بى
 سهد خه بهر شيرين ژ جهيبى
 گو هل رى من وهك صه بايه
 چه هغه نيرم گو هل ريمه
 عه رضحالا موحبه تي مه
 لى صه با روو^(۱) دايه پي مه
 به ندهيهك صادق مه لايه
 جانفدايى من د رى دا
 قالبهك بي رووحه وى دا
 فورقه تي دهر بهك وه لى دا
 كوشت دبيم بي من رهوايه^(۲)

گول هتا سوهرن ب طی فه
بولبولی سه رخوش د نیقه

بین ته به سوسوم پیقه پیقه
نه غمه ونال ونه وایه

هه ر چ جلوا بوو ژ ناخی
وی ژ دل چوو موحبه تاخی

نوو گولهك دی گرت خوناقی
ئهو ب یا دی را ته بایه

هه ر كهسی موحبه ت ژ رووچه
وی د دل دا سه د جورو وچه

موبته لای نوورا سو بووچه
جه ذبه و له رزین وتایه

هه ردو رووچ یهك نووری تاخن
هه ردو دانه مورغ وداخن

چه رخه كه ودو ستیر ل ناخن
ئسمی حه ی دام لی فه دایه

نووره پور نادر وو جووده
به رقی لامع دی ل کوو ده؟

گه ر چ ئه وو هل نار و دووده
حوب د قه لبان کیمیا یه

عارفی جه وهه ر شناسی
دی قه در به تر بناسی

ئی ب قی وه صف ولباسی
مه قعه دی صدقی جه زایه

دوور نه کی دا وی ژ ده ری^(۹) خوه
بووری یه ئه و د سه ری خوه

وه رنه گیری وی ژ به ری خوه
سه ر د نا قاری نه هایه

ما دبت ئه و دووره ده ست بت
جام ژ شه هکاسی ب ده ست بت

وی^(۱۰) ژ فنجانا ته مه ست بت
ئه به تران ئه و مه ی ده وایه

دهم ب دهم ئه و چه هقه نیره
دا ببت ئه و زنده قیره

بیته نیشانهك مه ژیره^(۳)
یاری صادق بی بوهایه

عاشقین صادق د کیمن
زانم ئه و ناژیته بی من

یار^(۴) د بی: سه د جان فدی من
عاشق وپور موبته لایه

عالمین ئه م قی دزانیین
قه ط ژ هف باطن خویانیین

جسمه ئه و ئه م رووچ وجانیین^(۵)
گه ر چ ظاهر ئه و جو دایه

با بوو ئه و چوو گو فت و سازی^(۶)
قاصدی خوه ش طبع بایه

هودهودی وی ره مز و رازی
قصه بر به حثا مه جازی

با ده می وه قتی مه جال دا
قصه یا حالی ب حال دا

چوو کو ئه و یاره^(۷) بیالدا
گوه ددیرت یاری بایه^(۸)

پور فه کر زیوه ر صفاتان
روژ د مرئاتی خویایه

موحبه تا مه حبووب ولاتان
دایه قه لب ورووچ وذاتان

موحبه تا سووری دو قسمه
هن ژ رووحن هن ژ جسمه

قوفل ومفتاح وطلسمه
نار ونووره هن هه وایه

حوبی جسمانی دو روژن
خه ف جه گه ر په یکان د نوژن

گه ر چ دل پور پی د سوژن
مثلی نه قشی بی به قایه

يار پور حوسنهك ل بال بوو
 ئەو ژ حال ئاگهه ب حال بوو

مههدەرا وی خیرخوازی
 وی ب دل سهح کر ژ سازی

یووسفی دەوری زهمانی
 لی ژ بو نه کههی دههانی

ماوهرا بهلگین گولی بوو
 داروویی قهلبی مهلی بوو

با نهسیم دی چی لهزینی
 قی کومهیدی لی گههینی

غهفلهتی بایی نهسیم هات
 پور ب ئحسانهك عهظیم هات

دل نهفهس دیسا ب بهر هات
 نافعی دهردی جه گهر هات

من کو ئەو نیشان گههشتی
 دهررهیهك خوهرش لی نهههشت تی

دل بهرهك غایهت جهمال بوو
 شوبههی وی شهفقه وعهطایه

نوکتیهك وی رهمز ورازی
 موغنی وقانوون ونایه

گو نهسیم: هان قی نشانی
 نهخوهشان ئەو لی شفایه

بهن و بوویا کاکولی بوو
 لهو ب چههقین دل جهلایه^(۱۱)

ساغ و سالم ما تو بینی
 دا سوار بت لی پهیایه

خهف ژ بال یاری کهریم هات
 قاصدی شاهی گهدایه

لهو حکیم لوقمان ب سهر هات
 طالعی کهو کهب نومایه

ئهف دلی سهد داغی رهش تی
 ئسمی ئەعظم پی گههیايه

چوومه سهر پشتا کومهیدی
 بهحر و بهر مه ل بهر خوه طههی دی

مه ونهسیم خوهرش پهنجه تیکرا
 بهحشی زولفا یار پیکرا

گونبهدا نوورین خویا بوو
 یهك ب یهك شهوقی فهدا بوو

قومری وبولبول د خوینن
 ههر سهحر مهحبوب دبینن

بوغچهیا سۆرگول د گهش تی
 دل بهری سهیران^(۱۶) و گهشت تی

سهبزهیان شهبنهه گولاف لی
 دل بهران سهیران وراف لی

بووم شهریف ئەز ب ئاستانی
 ساقی یان جام جام ددانی

چهنده کی چه مهن حهروم^(۱۷) بوو
 من بهشت^(۱۹) باغی ئروم بوو

من ژی پور ئەو ژان و کهی دی^(۱۲)
 دهشت و چۆل و کهربهلایه^(۱۳)

وی دچین وهك طهیر فیکرا
 بووری عشقی پور فرایه^(۱۴)

سپیدهیا صادق نوما بوو
 قهصر و ئەیوان و سهرایه

لی عهجهب ئەو خوهرش دمینن
 عهندهلیب قیرا تهبایه

چیچهك ورهیحانی^(۱۵) رهش تی
 سونبولان طاطا سهمایه

سۆر عهقیقان دور خوناف لی
 عهعهران سیتاب دایه

شاهدین وی گولستانی
 کهو کهبان سهیوان قهدایه

لی مهدام وهك^(۱۸) صوبجدهم بوو
 لی صهبا گو من: سهبایه

صهف ب صهف ولدان پهری بوون
تيك ل ديمى موشتهرى بوون
بهندی زولفا عهنبهرى بوون
رهقص وگۆقهند و صهفایه

پور عومر من چوو ب سهختی
زوهرهیهك بوو ئەول تهختی
لی شوکورخووزم ژ بهختی
بهلکوو بیم (شمس الضحی) یه

پهردهیا خه لوی کو هلدا
گهزمهیا ژههـرى ل دل دا
یهنگی یهك من دی د مل دا
قهط نهگۆ قهتل و خهطایه

هادری چووم سهجده ژیرا
عاشقی ئەف گهزمه تیرا
لی نیهت ئحرام نه قیرا (۲۰)
هه ر چ طاعت كت رهوایه

چووم زیارهت پی ودهستی
دا بسۆژت رووح وههستی
لی نههشت ئەوو هل ب قهستی
عاشقان سۆتن جهزایه

شهر بهتا وهصلا خوه نادهت
دلبران ئەف رهنگه عادهت
یار هه نن (۲۱) عاشق جهزا دهت
مههرووان كهمتەر وهفایه

پیشه مهحبوب (۲۲) غهنج ونازه
یار ل بهر زازان ئجازه
وهصفهتی (۲۳) عاشق نیازه
شهر بهتا شیرین مهفایه

چووم طه و افای پی و دهستان
ئههلی حال و خووب په دهستان
شوبههتی سه کران ومهستان
وان ژ عومر ئەف مودده عایه

تللی یین نازك شه مالین
طالبی وهردین ب خالین
من ل سه ر چههفین خوه مالین
دل د قی فکری تهیایه

چوو عومر مه د قی خه یالی
بیم زیارهت زولف و خالی
ما شهفهك عیدان د سالی
روژ وشهف من ئەف دوعایه

چهرخ دترسم كت شتابی
جان برت مه د قی عه ذابی
زوو ئەجهل پی دت رکابی
ئەف سیا ه رهنگ ئەژده هایه

چهنده کی صادق جه ما بن
وهك مهلی لازم تو نا بن
ئه ر بیژی جانفدابن
وی ژ دل جانی خوه دایه

(۱) زوو (کۆفلی) رو ه (عه مەر) ری (زفنگی، نامیدی).

(۲) کوشتننا من کر رهوایه (عه مەر) لی من رهوایه (یووسفی) من لی رهوایه (زفنگی، نامیدی).

(۳) نیت و نشانەك ژ ئیره (پاشا، عه مەر، یووسفی، کۆفلی).

(۴) ما (زفنگی، نامیدی).

(۵) جسم و رام و رووح و جانین (پاشا، عه مەر، یووسفی) رووحه ئەو ئەم جسم و جانین (کۆفلی).

(۶) کوفته سازی (کۆفلی) کهشف و سازی (یووسفی، عه مەر) گوفت ب سازی (زفنگی، نامیدی).

(۷) چوو گوھی یاری (کۆفلی).

(۸) یا ره پایه (پاشا، عه مەر) یار بهایه (کۆفلی) یاره با یه (یووسفی).

(۹) ژ ری (پاشا، یووسفی).

(۱۰) دی (زفنگی، نامیدی).

(۱۱) من جه لایه (عه مەر، یووسفی، نامیدی) من جلا یه (زفنگی).

(۱۲) من ئەوی پور ژان و کهی دی (پاشا، عه مەر، یووسفی) ئەو بهزی شیران و کهی دی (کۆفلی).

(۱۳) چۆلی کهر به لایه (کۆفلی).

(۱۴) فرایه (پاشا، یووسفی).

(۱۵) ره یحان د رهش (پاشا، یووسفی، عه مەر).

(۱۶) دلرو بایان تینه (زفنگی، نامیدی).

دلبهري سهرداري خووبان / ۹۱

دلبهري سهرداري خووبان	ئەز نزام ئاگەھ ھەيە
عارفە ب حالى قولووبان	عالمە ب حالى مەيە
عالمە ب داغين فوئادان	گەزمەيەن وان نوون وصادان
چوونە دل ھەتتا ب رادان	يەنگىي رەش گۆشەيە
گەزمەيەن وان صاد و نوونان	ئاورين ئەسود عويوونان
رادکن ئەو قەتل و خوونان	من دىيە و دل شەھدەيە
لازمە ل سولطان وميران	پورسکرن ل حالى ئەسيران
ئەم کرين ئامانجى تيران	سوختەيەن دەرماندەيە
ھيژ نزانم ميرد بيرين	زانت ئەم سى سال ئەسيران
چەھقەنير پورسەك ئەميرين	لەو ب رەحم وشەفقەيە
پور دبیم شەفقە ل بالە	عارف و صاحب کەمالە
جارنان بيینە خەيالە	پورس بکت چ لی ھەيە
شەفقە کت جارجار نھينى	توولەيى ئاستان فەخوينى
دا قەکم داغان ببينى	نار و پیت وشوعلەيە

(۱۷) خورەم (زفنگى، نامیدی).

(۱۸) ئەو (زفنگى، نامیدی).

(۱۹) ب ھش (زفنگى، نامیدی).

(۲۰) لی نەبت نحران تەفیرا (پاشا، یووسفی، عەمەر).

(۲۱) تا ھنەك (زفنگى، نامیدی) یار ھەتا (کۆڧلی).

(۲۲) پيشەيى وان (زفنگى، نامیدی).

(۲۳) صەنەتەتى (زفنگى، نامیدی).

دا بزانت پييت و نارم موحبه تي سوهتم بووارم	کوشتي يي جوهتي خومارم لازم نهو زانت وه يه
عالمه ب دهر د و بريني خهف دبت ره مزا نه فيني	ما ده ما ديدار و ديني في بزانت بي شوبه يه
هر ده ما دل بهر ديار بت دي چ رهنگ موحبه ت ستار بت	جان و دل تيك تارومار بت خهف کرن بي فه يديه
هر ده ما مه حبوب ظوهور بت دي ته جه لايه ک ل طوور بت	زيده مه ظهه ر بي قو صوور بت به رقي لامع جه ذبه يه
جه ذبه يي دل ژ ^(۱) و وجود بر من ب ^(۲) محرابي سوجود بر	خهف ژ بهر عه يني هه سوود بر لي هه جهر نيشانه يه
سه جه ديا بهر نوون و دالان نهو به سه ژ صاحب جه مالان	من طه و افا زولف و خالان دا بچين لي عومره يه
ئي يه کي صادق ^(۳) هه بيني مال هشيار ي دمييني	بي حجاب گهر نهو ^(۴) بيني سه رخوه شي بي باده يه
عشقه طوغرا يا نه يني دي ب دل لازم بخوييني	هر ده ما مه حبوب د بيني نهف چ ئسم ونوسخه يه ^(۵) ؟

لامعا وي حوسن ونووري باطنه نايي ظوهووري	گهر چ تي دل شوبه يي طووري لي حجاب و په رديه
عارفن مه عاشناسن غهي ري مه حبوب وان نه ناسن	نهو ^(۶) ب سه د صوره ت لباسن خهف ژ وان زاني مه يه
ئي ل من يه ننگي کشاندي دل ژ دهر بي هه رر شاندي	سه د خه دهننگ فيرا ره شاندي نه ز کري نه خته رمه يه
لازم نهو زانت ب حالي گه زمه يين قهوسي هلالی	دل بهر وياري مووالي دهر ب ل نيثا سينه يه
هيژ دبيم مه حبوب نزاني پورس نه کر بير خوه ناني	من نهوه رووحي گياني نهف چرا په رکه نده يه؟
پورس نه کر شاهي جه هاني نهف چ خاکه ل ناستاني	يووسفي دهور ي زه ماني بهل نه سيره ک ژ ين مه يه
بوومه خا ک نه ز لهو ژ ريغه دامه ني بگرم ژ پيغه	دا ده ما يار بي ژ ويغه چه نده کي من جه هديه
چه نده کي طاقه ت دديرم گهر ژ چه هقان نه ز بويرم	بم غوبار به دري فه شيرم من زه نه خدان طه لبه يه

دا بنووشم مهی ژ لیقی
لوئلوئین شه ککهرد نیقی

چهشمهیا ئاڤا حهياتی
من ل داغان ئه و مهفاتی

له و وه کوو سه ودا و دینم
دین دیم حهیران دینم

شه مس د نیف بورجا شه ر ه ف دا
موشتهری هاتی ب ر ه ف دا

ئاڤتابی د ئستوائی
جانفدا تیمه لقائی

من تویی مه قصوود ژ ژینی^(۷)
سه د کم دیدار و دیننی

روهنی یا چه هڤین نه بینان
داروویی دهرد و برینان

بینه پی نازک موبارهک
من جوو روح خواهش بن ب جارهک

دهینه سه ر چه هڤین م بارهک^(۸)
روهن بن پی دیدیه

بین کهفا نازک ژ نووری
بهن ژ ماوهرد و بخووری

دا ل سه ر چه هڤان بمالم
جاره کی ره حمی که ظالم

ئه ر نه کی ره حمی تو میرو
قه ط نه جارهک بیی ئه سیرو

شوونجهی په یکان ونه صلی
ئه ر نه کی ده رمان ب وه صلی

گه زمه یین یاری کو باقی
بیت ده واکت وان د گافی

نه تنی قهند ونه باتی
هم بوت و عوززا ولاتی

خوندی لاتی ئازهری تو
هه ر جهی لی بیوهری تو

ما دبت بی حهق^(۹) خلافی
ئه ر بکی بیمه طه وافی

سه ر ده تی^(۱۰) ما فی نصابی
من ب ئه سوهد سه جده یه

تللی یین جاما طه هووری
من زیارهت ته و قه یه

بولبولی وهر دین ب خالم
شه فقه خووی حه ققی وه یه

دی چ بت حالی مه ئیرو
گرتی یی سی ساله یه

ژ تللی یین یاقووت و فه صلی
ژ ده ر ب وتیر و گه زمه یه

نه ژ مه ی و قهند و گولا فی
ما حه یات هک لی هه یه؟

مه ظه هری روو ح و حه یاتی
له و مه دل بو تخانه یه

بی چ شیرین دل بهری تو
بی خلاف ئه و که عبه یه!

سه ر ده تی^(۱۰) ما فی نصابی
من ب ئه سوهد سه جده یه

سه ر ده تی^(۱۰) ما فی نصابی
من ب ئه سوهد سه جده یه

دا زیارهت کم نشانی
توولهیم سهر ل ئاستانی

ما ب زههری شه ککهرینی
داره قیب مهلعوون نه بیینی

گهر ببه خشی دل مورادی
دی بکم^(۱۱) گلله و دادی

گوه بده بهر گلله و دادان
دی تو داخواز و مورادان

دی تو دیسا شه فقهه تی کی
مه ژ حهریمین خدمه تی کی

بی نشانین مه نشان کی
بهنده کهلبی ئاستان کی

دا دهما صوحبهت ب جووش بی
مه ژ حهیب سه د دهنگ سوروش بی

شهر بهتا وی جام و طاسی
بیت مه ژی فه یضهک ژ کاسی

بهر زوحهل بیتن قرانی
چه هقه نیری مووچه یه

ئی ژ فی ظهرفی شه خواری
مهستی یا چه هقین خوماری

من ل دل تیرهک موغل دی
لی دبیم دهردی کو دل دی

روهنی یا چه هقین مه لایی
حوب تنی دا من گه دایی

دیتی یه^(۱۳) نوورایه فقه^(۱۴) مه
پور نه بی ئه رزان ل حهق مه

سهد نه سهق لهو تین سه بهق مه
لی مه لا خواهش بهنده یه

خالقی حوسنا ته دایی
حوسن و حوب یهک چه شنه یه

تیك ژ بهر خوونی قزل دی
هیژ ژ چه هقین شه هله یه

روهنی یا چه هقین مه لایی
حوب تنی دا من گه دایی

سهد نه سهق لهو تین سه بهق مه
لی مه لا خواهش بهنده یه

(۱) ژی (پاشا، عه مهر).
(۲) د (زفنگی، نامیدی).
(۳) صاحب (پاشا، یوسفی، عه مهر، کؤقلی).
(۴) نهو لی (پاشا، یوسفی، عه مهر، کؤقلی).
(۵) نهف چارینه ل نک (پاشا، یوسفی، عه مهر) نینه.
(۶) لهو (پاشا) لی (زفنگی، نامیدی).
(۷) دینی (پاشا، کؤقلی، یوسفی، عه مهر).
(۸) جارهک (پاشا، یوسفی، عه مهر، کؤقلی).
(۹) بیخن (زفنگی، نامیدی).
(۱۰) د دهت (زفنگی، نامیدی).
(۱۱) دانه کم (زفنگی، نامیدی).
(۱۲) خواهش (پاشا تی نه بت).
(۱۳) دیتی یا (زفنگی، نامیدی) دیتنا (پاشا).
(۱۴) ب حهق (پاشا، یوسفی، عه مهر، کؤقلی).
(*) هه ژار ل وی باوهری بی یه کو نهف شعره نه یا جزیری یه [ئیسماعیل].

طوررهيا تابدار عهنبهر كه / ۹۲

طوررهيا تابدار عهنبهر كه
خهمرى يين شهنگ مسك نهذفهركه
ل گولان مسك وعهنبهر برهشين
ژ گولاڤى جنهسرى يان تهر كه
كهسك وسورين ژ رهنكى قهوس قوزهح
ژ سهراپا گولاڤ و ماوهركه
سورمه پووشين سورى ب سهر كل ده
عاقلان لى خهراب و نهبتهر كه
ههر سههر دهستهكى ژ نوو وهرگر
عهرهرى تيكدا سهراسهر كه
قهده وقاما شرين^(۱) ونازك وتهر
لى سهراسهر بفهصلين وكهركهركه
نيرگزين سهرگران هلين جارهك
دو قرانان ل يهك بهرابهر كه

تو بمهش كوك ل سهر دهري قهسرى
ب خوه كوكى ل شاه وقهيهصر كه
وهه وهك روژ ب سهر دهري كهلهي
عالمى تيكدا مونهووهر كه
وهك گولا زهر ژ بو سهروا ته مرم
مه ب قوربانى خوه وهك گولا زهر كه
وهك گولا زهر د بوغچهيا تهمه نهز
تو مه تيكل خوه وهك گولا زهر كه
زاهدى هشك طهبع سهوداييه
ب دو جامان طهبيعهتى تهر كه
وهه جارهك تو دهري لوطفى قهكه
مه ب قوربانى تيك خهنجهر كه^(۲)
قهكه جارهك ب خهنده شهككهرى تهنگ
تيك مصرا مه قهند و شهككهر كه
پى ل سهر ديدهيين مهلى داين
خهلوها صووفى يان مونهووهر كه
خهط وخالان نشانى نشانى ده
مه ژ ناڤى خوه را ب دهفتهر كه

(۱) شهريف (زفنگى، ناميدى).
(۲) نهف مالكه ل نك (كوڤلى) ب تنى ههيه.

نیرگزا نازک قه‌دا شه‌ه‌لایا مه‌ست
دین کرم ئەز بولبولان سه‌ودا گوله
طه‌بعی لامع وه‌ش ز مننه‌ت بولحه‌سه‌ن
من د ده‌ست دا (ذوالفقار) ودولدوله
عه‌شقه‌ری به‌د فعلی چی هیکر عه‌جه‌ب
(بارک الله) خواه‌ش به‌زی هه‌سپی قوله
زولف وبسکان پور ژ من دل بر به‌لی
رشته‌یا جانی مه‌لی ئەو کاکوله

گه‌ر چ بولبول / ۹۳

گه‌ر چ بولبول جه‌وه‌ری ذاتی گوله
لی گولی ره‌ونه‌ق ژ عشقا بولبوله
گوه‌ده‌ ذکرى حال وجووشا باده‌یی
وی ب بولبول را د خوونت بولبوله
سووسنان سه‌د ره‌نگ ئاقیه‌تن که‌مه‌ند
وان نه‌ گو‌ دل به‌ندی تايه‌ک سونبوله
سونبولان سه‌یوان ل دیمی تازه‌ کر
ئافتاب ئیرو د بورجا سونبوله
قه‌ط قه‌ریکی قی ده‌می حاضر دبت
قصه‌یا فه‌صلی نه‌ کاری سونبوله
عه‌ره‌را ره‌نگین ژ تایی سو‌ر وزه‌ر
قومری‌یان سه‌د ره‌نگی شیرین غولغوله
ره‌مه‌زیه‌ا عشقی ژ بالا هاته‌ خوار
قودسی‌یان ئاقیه‌ته‌ چه‌رخى غولغوله
من ژ دل ناسوره‌کی دا هه‌ستی‌یان
(لاجرم) هیژ نه‌شه‌یه‌ا داغا کوله
بولبول وپه‌روانه‌ وه‌صل وده‌من
جنسی عشقا من تنی ده‌ردی کوله

یاری مه پور / ۹۴

یاری مه پور نیشان و سور
سیمما ژ دور دیم که و که به
ئهو لهب شه کهر نازک به شه
جه بهت سه حر کاکول شه به

شهب کاکوله خال فلفله
چین سونبوله دا قلا دلله
من غه فله تی دی قبله تی
وهک ماه د تیسا غه به به (۱)

من دی ب خه ف صوحهت ب ده ف
شاهی ب خه ف (۲) فنجان د که ف
نوونین ژ یهنگ (۳) بهردان خه دهنگ
وی پور ژ تهنگ (۴) شیرین له به

دئانی ظوهوور دیمی ب نوور
خالین دهوور جاما طه هوور
ساقی وه رین جاما زه رین
ئهو سور شیرین جام مه شره به

خال و خه تی شوخ قامه تی
مه ژ فی کتیب و ده ستخه تی
هه ردهم ژ نهو دل فه یضه نهو
ئهف عشق و سه ودا مه ذه به به (۵)

من بی قه دار ئهف سر قه شار
عشقا غه دار سو هتی ستار

مهرا بوتان خال و خه تان
صه ندووقه جان (۶) ومه قله به

دیمی ب خال نهو نوون ودال
ئسمی جه لال به ژنا شه پال
یه کتا ئه لف نایی وه صف
من عه قلی طفلی مه ذه به به (۷)

حه تتا نه مام سالک ته مام
شیرین که لام ما دا مه جام
بی جه هد قه ط تین نه مر و خه ط
هه ر چ کو مه طلب مه نصه به

دهر مانده ییم حه یران ته ییم
پیرانه ییم خواهش به نده ییم
زازا ب س س ر دل ژیم قه کر
دهر حه ق مه پر ئه رزان مه به

به رگین گولی نهو مسکه لی
هوور هوور وه لی ده ر حه ق مه لی
بی په رده و و خواهش مه عده و و
یهک وه عده و و پور شه فقه به

(۱) وهک ماهی نیشان غه به به (پاشا، یووسفی، عه مر) وهک ماهی تی بان غه به به (کۆفلی).

(۲) نه جه ف (زفنگی، ئامیدی).

(۳) نوونی کوژی (پاشا، یووسفی، عه مر) نوون کو ژ یهنگ (کۆفلی).

(۴) وی پور ژهنگ (پاشا، عه مر).

(۵) مه وه به (زفنگی، ئامیدی).

(۶) خان (یووسفی، زفنگی، ئامیدی).

(۷) مه کته به (پاشا، یووسفی، عه مر، کۆفلی).

ئېرۆ ژ مورادا ته / ۹۵

ئېرۆ ژ مورادا^(۱) ته دلی من ب برینه

(الله) چ حەبیبی چ طەبیبی قە کەوینە
جارەك تو نەظەر دە ل مە مسکین وغەریبان^(۲)

بەر دە تو^(۳) ژ حەبسی و ژ زندانی دەرینە
دائەم ژ خەيالاً تە مە سەد نالە د دل دا

لەورا ژ مثالا تە چو سۆرگول مە نەدینە
مثلی تە نە ئادەم وە نە ئبراهیم ونووحە

یوسف ب تە مەحبوب ول یەعقوب شرینە
معراجی تە کر کەس دی نە کر صەدری رسالەت

قاصد ژ خودی را بۆ تە جبریلی ئەمینە
غەیری تە نەهن دەر صەدەفی بەحری ووجوودی

لەو لازمە ئەم قەصدی بکین راهی مەدینە
ظالم قەشرا کوفر نەما قەط د دنی دا

جەننەت بوو موزەبیەن خەملین حوور وپەرینە
بووبە کر و عومەر هەردو ژ حوبیا تە دنالن

مەقتوول ژ فراقا تە چ عوثمان وەلینە
شەمس وقەمەران شوعلە ژ رووی تە قەدابوو

یەلمووم ژ تە بوو مؤم وشەمال ژی ئەیسینە

گاڤا کو تو هاتی بوویه رۆناهی ل هەر جا

ئیدی مە نە دی ظولم و خرابی قەشرینە
ئسمی تەیه مە کتوب د گەل ئسمی خودایی

چەند موزنب و عاصی ب وی ناڤی غەفرینە
عە کسی ژ روخی تە شەب و رووزان وە دخوازن

هندی کو هەنە جوملەتی مرئات وئایینە
گەر دی تو نەبوویا نەدبوو چەرخی ب دائر^(۴)

سەرگەشتە ژ شەوقی نە^(۵) تنی نەھ فەلە کینە
فەهما منە قاصر وە نەشیم وە صفی ئەداکم

مەدداح ژ تە را خالق و هندی مەلە کینە
جارەك تو شەفاعەت کە ب ناڤی خوہ ژ بۆ من

لەورا کو مەلی غەیری تە ئمداد تو نینە

(*) ئەف هەلبەستە ب تنی ل نك (كۆڤلی، ئامیدی) هەیه، وسەیدا (عبد الرقیب یوسف) ی ژی د (دیوانا کرمانجی) دا ئینایە.. وھیژای گۆرتنی یە مە مالکین فی هەلبەستی ل دویف تەرتیباً (كۆڤلی) نفیسینە.

(۱) جەمالاتە (عبدالرقیب، ئامیدی).

(۲) منی مسکینی غەریبە (عبدالرقیب) من مسکین وغەریبە(ئامیدی).

(۳) مە (عبدالرقیب).

(۴) ئەفە ئشارەتە بۆ وی حەدیساً قودسی ئەوا دیبژت: "لولاك لولاك ماخلقت الافلاك" و ئەف حەدیسە وەکی بەری نوکە ژی مە دیار کری یا دانایی یە مەوضوعە وچو بناخە بۆ نینن.

(۵) شەوقا تە (كۆڤلی) شەوقی تە نی نەھ مەلە کینە(عبدالرقیب).

قافی یا (و)

مه لهو فنجان ل سهر دهسته / ۹۶

مه لهو فنجان ل سهر دهسته کو مهتابا هلال نهبروو
نوماین من د مرئاتی مهیا صافا زهلال نهبروو
ب شیرینی ب زیبایی ب رهفتاری ب بالایی
بنی نوونین د طوغرای ل بالا هردو خال نهبروو
بلا بیت (صائم الدهر) و بلا فطار جارهك بت
کەسی زانی ژ دلبر وی خویابن هردو سال نهبروو
مهشی^(۱) مهستانه رهیحانی دلی من دی د ئامانجی
رهشانندی سینهی^(۲) تیران ب قهوسی هردو مال نهبروو^(۳)
سههر گه زوهره سیمایا مه^(۴) چوو گولشه ب سهیرانی
ب سهر چههقیین نشانی دا خرامی نهو هلال نهبروو
د بین:خاوه رههستی تو! نزانن من د کەشفی دا
نوماین من د شهرقی نازکا گهردهن شهمال نهبروو

تنی ما ههر تهرازوونه د بابی حوسنی کیشایی
هلالی خاتهمی حوسنن ل وی دیمی ب خال نهبروو
مه جهوههر عونصرهك خامس نوما ئیرۆ د طالع دا
د قی تهقویمی ئنسانی ل طالع بوونه فال نهبروو
ب زوننارا د دیری دا ل هنداقا چهلیپایی
ب محرابی مه بر سهجده بهلی نهما خهیال نهبروو
د مابهینا دو نهبروویان د بینم قابهقهوسهینی
ددت من (طرفة العين)ی جهوابا سهد سوئال نهبروو
د باطن سهجده گاهها من ژ بو وی^(۵) ههردو نهبروونه
ب عهینی طاقی محرابن د علمی نههلی حال نهبروو
نه گهر دهعوایی مووسایی^(۶) د عشقی دا بکم جائز
مهلا دائم تهجهلالیه ژ وی تهرحا شهلال نهبروو
ب شیرینی ب زیبایی، چ کاتب بوو وه کیشایی؟!
(تعالی الله) نشان دانه وه شیرین نهف مثال نهبروو
نه شیرینا ل دهر بهندی نه مهحبووی سهمهرقهندی
نه کیشاین ب قی رنگی ل نهقشی بی زهوال نهبروو
نشانا قابهقهوسهینی کو قهوس ئاقیهته نهبصاران
د تهقویما تهجهلالی ب سهر لی بوون هلال نهبروو

(۱) شه بی (پاشا، یوسفی، کۆفلی، عهمر).

(۲) کشانندی شیهیهك (پاشا، یوفی، عهمر) رهشانندی شیهیهك (کۆفلی).

(۳) نهف مالکه ل نک (عهمر) یا پاشخستی به.

(۴) نه (یوسفی، عهمر) سیمایا د چوو (زفنگی، نامیدی).

(۵) سهجده گاهی من ل بهر وان (زفنگی، نامیدی).

(۶) عیسایی (پاشا، عهمر).

من دی سه‌حەر / ۹۷

من دی سه‌حەر شاهى مه‌جهر
لبسى د بهر مه‌خموور بوو^(۱)
ئهو ديم زهرى سور موشتهرى
ياره ب پهرى يا حوور بوو

حووروه شه شيرين مه‌شه
كاكول ره شه خال حه‌به‌شه
خالين د قهر مسكى ته‌ته‌ر
نازك به‌شه‌ر كافوور بوو
نازك له‌طيف گهردهن ظهريف^(۲)
لبسى شهريف كه‌مخه وقه‌ديف
من دی ب وهخت ئه‌و نيك به‌خت
ئيرؤل ته‌خت فه‌غفوور بوو

فه‌غفوور سوره سيمما دوره
هه‌يبه‌ت پوره دل كر گوره
ئهو هاته مه‌ش من چوونه هه‌ش
دل من ژ عشقى فوور بوو

دل بوو كه‌رى زاييا به‌رى
لازم هه‌رى دی ئه‌و زهرى
من دی گه‌له‌ك ئه‌و سور مه‌له‌ك
وه‌ك مه‌شه‌له‌ك پور نوور بوو

ديم فه‌نهره خال عه‌نبهره
بووم‌اوهره له‌ب شه‌ككه‌ره
ئهو مه‌ى پهره‌ست مه‌شها و مه‌ست
جاماد ده‌ست فه‌رفوور بوو

مه‌ى به‌ر كه‌فى مه‌شها سه‌فى
سووزا ده‌فى دا قه‌رقه‌فى
حوسنال ديم وه‌صفان نه‌شيم
هه‌ر چ دبيم ژى دوور بوو

دا من سوورووش وه‌ر مه‌ى بنووش
ذهوق و خورووش له‌و چووم ژ هووش
ژوى عشوه‌يا يار بوو خوويا
ئهو نه‌ ژ مه‌يا ئه‌نگوور بوو

من دی ب خواب ئه‌و ماهتاب
دا دل كوولاب جوه‌تى غوراب
دل شه‌وووشاند خوى^(۳) لى ره‌شاند
خوه‌ش هه‌ررشاند تيك هوور بوو

هوور كر جه‌سه‌د قه‌وسى سه‌مه‌د
تير دان كه‌به‌د داد ومه‌ده‌د
جه‌رحان ژ نه‌و خوون دايه كه‌و
عشقا مه‌ له‌و مه‌شه‌وور بوو

له‌و يه‌ك نه‌سه‌ق من تين سه‌به‌ق
نوورا يه‌قه‌ق^(۴) دا دل شه‌فه‌ق
شيرين له‌بى ديم كه‌و كه‌بى
لى به‌نده بى ده‌ستوور بوو

دلبر نهظهه دا من سهههه
خهجلیم ژ بهر لی نهو قهدهه
زانم گهوهوا نهو ماهروهوا
وهك لوهوهوهوا مهنشورهووهو

پاش فورقههتهی زوره موحبهتهی
م ژ طهلههتهی چووم ههظهتهی
وهصلا هههبیب من بووه نهصیب
مهلهوهون رهقیب رهنجورهووهو

جهامهه زهلال خهمهراههلال
یهاری شهپهاله دا من ب هاله
عشقههغهدار سههتهی ستاره
نیف مه وههاره سهه سووره بووه

شاهیه جهقهین غهه ژیه رهقهین
مهاری شهقهین نهساندههقهین
دهرد وههوههاله وهین چووه ههاله
عومههك مههاله مههجهورهووهو

پوره من زهجهر دیهتن ههجهر
مهه بووه نهجهر صوبهه وهجهر
شهمهعهه ههاله بووه سههدههعهه
مننهتهه مهه دهه مهسروهووهو

نجرام مه بهسته نهسوهده ب قهسته
یهارههتهه مهسته نهزه چوومه دهسته

جههتهی هههبهش تهردان ب وهش
ههجهه مه خوهش مهبرورهووهو

یهاره وهعهدهه ده ب لهعلین خوه ده
وهه بهه ده ده^(ه) چیهن پهرده ده
ده سهپهدهیهی چووم وهعهدهیهی
كهوژ بهدهیهی مهخمووره بووه

وهی كهكهوهلی چیهنیهن دهلی
قهلهیه مهلی دهف دهانهه لی
دهقههه دهلان نهیف سونهولان
سهه سهورههوهولان مهنهقورهووهو

(۱) ههرفا (ر) یاله بهری (بووه) لهههه قافیهیهن قیه ههلهبهستهی دهقیتهه بیهتهه کیهشان ده بکهفتهه بهرانبهه (مهستهعهن).
(۲) ههفهیه (پاشا، كهوهلی).
(۳) خوهون (پاشا).
(۴) یهفهقه (پاشا، یوهسهی، عهمهه).
(۵) دههیهه ده ده (پاشا، عهمهه، یوهسهی، كهوهلی).

د دهست دا يهنگی يهك / ۹۸

د دهست دا يهنگی يهك نووبار من دی ئه و كهمان ئهبروو
ل بالا جه دوه لهك جه بباری تيدا (۱) هممقران ئهبروو
كو حق ئهف حهرف و خهط كيشان ل طالایی مه دهرويشان
دو قهوسان گۆشه لی بادان وسهر پهيوهسته مان ئهبروو
ته دیداری ته رهفتاری ته ئهلماسین شه كهرباری
ب عهینی ری ل سهر صادان دو نوون رهبحان نومان ئهبروو
(بحمد الله) ب فیرووزی ل وهجهی دل بهری من دی
كو ماهی نهو نشان من دان ل طاقی ئاسمان ئهبروو
(تعالی الله) نشان دانه ب حوسنی ئهف نهسهق دانه
ژ نهقش و صهغهتی حهق ئهف نشان چهشم ئهف نشان ئهبروو
ژ رهعنا نیرگزين شههلا مه جالی هممقران بینم
ههزار رهمز وئشاراتن ژ وان قهوسین چهقان ئهبروو
مهلا دل تيك ته پهيكانن ژ مهحبوبان مه نیشانن
كهماندارین (۲) د غه ددارن (۳) د بورجا ئهسمهران ئهبروو

(۱) لیدا (زفنگی، نامیدی).
(۲) كهماندارن (كۆفلی).
(۳) دغه ددارین (عهمه، یوسفی).

وهی سپیده ژ بورجی قهوس / ۹۹

وهی (۱) سپیده ژ بورجی قهوس ئهبروو (۲) نوماندن ماهی نهو
خوهش ژ قهوسی ئهبروو ان قیرا (۳) كشاندن ماهی نهو
گۆشه یین نوونان ب سهر بادان ژ قهوسی بی وهتهر
مثلی ئهنگوشتا نه بی سهه سهر بهیانندن ماهی نهو
كهششفی بهدرا تهمام ئهحسهن ژ بالا طهلهعتی
ژ ئستوا دا گهزمه یان چهرخی رهشانندن ماهی نهو
وی ل وهجهی ئافتابی گاهی كفش (۴) و گاهی خهف (۵)
عارفین صاحب (۶) به صارهت حهیراندن ماهی نهو
مل دزانم دانه بهر قهوسی هلالی گۆشه زهر
لهو ژ بالا گۆشه یین نوونان لئانندن ماهی نهو
ئهز دبیژم دی (۷) ل من دیسا جه گهر سهه پاره كن (۸)
وی ب میزان ههر دو شیرازی چهقانندن ماهی نهو
داخلی مهجلس بوویی ئیشهف نشانی لهو كو خهف
جامی رووحانی ل ئههلی دل نشانندن (۹) ماهی نهو

(۱) وی (كۆفلی).
(۲) ئیرۆ (كۆفلی).
(۳) خهط لی (پاشا) يهنگی (كۆفلی).
(۴) كهشف (كۆفلی).
(۵) خهسف (كۆفلی).
(۶) ئههلی (زفنگی، نامیدی).
(۷) وی (پاشا، یوسفی، عهمه).
(۸) كر (پاشا). (۹) نهشانندن (ههزار) [ئيسماعيل].

هی د بهر (قالوا: بلی)یی / ۱۰۰

هی د بهر (قالوا: بلی)یی به لکورو ئەف عالم نه بوو
چهرخی دهوران دهوری گهردوون گونبهدی مینا نه بوو
عهرش و کورسی هیژ د مهخفی بوون د که نزا قودره تی
حوسنی حهق بوو د ئستوائی لامعا عشقی هه بوو
نه هتبوو حوکمی صفاتان ئەو ژ ذاتی (لم یزل)
عاشق ومه عشووق یهک بوون شه مع وههم پهروانه بوو
حوسن و حوب ذاتی قه دیمن لی جودابوون ئەو ژ یهک
لی نهائسمی حودووئی حکمهت وتهفصیل وه بوو
یهک د ذاتی سورشرینان بوو جهمال و حوسن و سور
یهک د قهلبی ئەهلی دل نار وجهلال وجهذبه بوو
حوسنی حوب ئانی ظوهووری عشقه ئەصلی عالمی
ئەصلی ئەشیا دا بزانی وان چ ئەصل وماددهبوو^(۱)
عاشق ومه عشووقی ئەلحوق ههردو مرئاتی یهکن
بوو د عهینی^(۲) جه معیدا ئەصلی قه دیم ئایینه بوو
جهذبه وسهیرا سولووکی بی مه حه بهت نابتن
جه هدهیا بی عشق و حوب چهندی کو کر بی فهیده بوو
سالکین عشقی یه کایهک حهوجه نینن ئەز ببیم
جامهیا پیری طهریقی سهر ژ نک شههزاده بوو

رهنگ رهنگ ئەهلی مهقاماتی طهریقی چوونه سهیر
هن جهلال وهن جهمال وسهرمهیان ئەف باده بوو
ئی بری عهینی بهقاییی باده نووشی عشقی بوو
ئی بوویی مهحوی فهنایی عشقی بی چاره بوو
ئیک ژ وان پهروانه بوو سوخت وفه غانهک ژی نه هات
ئیک ژ وان ته شیهی گۆیییی ب ئاه وناله بوو
ئاورین ئەسوهد عویوونان عاقلان سهودا دکن
گهزمهیا عاشق ف دل کهفتی ژ چه هقین شه هله بوو
عاشق ومه عشووق دا واصل ب یهک بن بی حجاب
مهحوو بوو (بالذات) عاشق لهو د عشقی پهرده بوو
لهو د عشقیدا فهنا بوو دا ببت باقی ب دؤست
عاشقی فانی نه بوو واصل هتا باقی نه بوو
نوقطه و علم وسه وادی حهرف ونه قشی عالمی
سهر ددن مه عنایه کی ئەصلی سه وادی نوقطه بوو
هه ر یه که و دی یهک بمینت ئەوو هل وئاخر یه که
(لا جرم) نابت دو بن ئی دی بمینت هه ر هه بوو
هه ر چ ده عوایی د عشقیدا مهلی ثابت کری
عهینی ده عوایی د (نفس الأمر) دیسا شه هده بوو

(۱) ئەف مالکه ل نک (عمههه ، یووسفی ، نامیدی) نینه ، و (زفنگی) د ناف شهرحی دا ئینایه .
(۲) لهو د ئەصلی (زفنگی ، نامیدی) .

کەس نەدی یە سەحەر گەھ / ۱۰۱

کەس نەدی یە سەحەر گەھ کە چ نازک وەرەسی تو
مە ژ بەلگی گول ونیرگزی سەرمەست بەسی تو
زانم نە تنی کویەدی بەیضا تو ددیری
وەر خوەش کە شەهیدین خوە کو عیسا نەفەسی تو
رووحی ونە جسمی ژ جەمالی ب چ ئسمی
رەنگ رەنگ دبی^(۱) کەشف وشو هوودی چ کەسی تو؟
رۆژی تول شەرقی ب جەمالا خوە و^(۲) بەرقی
(بالله) نە^(۳) ژ سەرچەشمەیی ئەقدەس قەبەسی تو؟!
(بالله) ژ چ نووری وتەجەلل ل چ طووری؟
گەھ گەھ ل سەراپەردەیی جان مولتەمەسی تو
شەمسافەلەکی؟ یا مەلەکی؟ هیژ زانم!
حووری وپەری؟ یا ب خوە (روح القدس) ی تو؟
جانا! جەرەس ورەبەری عشقا تە ئەزم قەط
ئاگەھ ب فەغان و حەرە کاتی جەرەسی تو!
ما یەک نەفەسەک من دبتن بی تو ووجوودەک؟
دی بی تە چ بم؟ هەم تو رووحی هەم نەفەسی تو!

عشقا تە مەگەر^(۴) زیر صفەت زەر دکرین، گۆ:^(۵)
ئکسیرە ئەفینا مە ب عەینی ومەسی تو
من گۆ: ژ نگاران تو گولی بەس ب شوکووہ بە
زانم نە موحب هەر نە کەس و خاار وخەسی تو
وہی^(۶) حوورسەرشتی ل مە خوەش میوہ تە^(۷) بەر کر
جەنناتە د وەصلا تە وئاتەش پەرەسی تو
من گۆ: د شەقان شوبھی نوجوومان ب طەوافین
گۆ: عشوہ دزانن ب چ قەست وەوہسی تو
من گۆ: مە ب تیغان^(۸) فەدی ناکن ژ دەری تە
گۆ: ئەم ژ نەباتین و ل طەبعی مەگەسی تو
من گۆ: ژ کەمەندا سەری زولفا تە قەرەستم
پەرروازی لەبی لەعلی مە، گۆ: گەر قەرەسی تو!
یەک دەم قەنەهشتین تە د هاموونی فراقی
بی هەمەمی دەردان کو چ فەریادەسی تو؟
من گۆ: ژ مە دل شوبھی بخوور خوەش تە بکەر کر
کەر کر! ب دو لەعلین خوە شە کەر گۆ: عەدەسی تو!!
من گۆ: ل روخانین نە کو کەج رەو وەکوو فەرزین
شاھ گۆتە مە: کش مات! ل بازی فەرەسی تو
من گۆ: تە دقە سەر ژ رەقیبی بېرم ئەز
گۆ: من دی یە زانم دبیری ژی مەقەسی تو
تا چەند ب خەف بادە بنووشی وە نەفەس^(۹) دا
ئیجا ب دەف ونەی وەرە میری عەسەسی^(۱۰) تو

من گۆ: د شهقان شوبهیی شهمالان وه د سوژین
 پهروانه صفهت جا هه ره بی صهوت وحهسی تو
 من گۆ: به صهر وقووه تی سه معا مه تویی، گۆ:
 زانین ته ئەمین رووح وموجهرره د قه فهسی تو
 ته ژ زولفی بوتان صفحه^(۱) مه لا ره شتره طالع
 یاری ته سه حهر بیت وبرهت پی نه حهسی تو

قافی یا (ی)

نیرگزا مهست و خه رامان / ۱۰۲

نیرگزا مهست و خه رامان د سه حهر گهه کو مهشی
 بشکفت صفهت غونچه ژ چارا ئه رهشی
 شمشاد ب مهش سووسن و سونبول ب سه ما تین
 ئەه سهروی خه رامان کو تو جارهک ب مهشی
 رۆم و عه جه می گرتی یه ئو غلمه ب صهف صهف
 جو هتی موغولان هاتنه جهنگی حه بهشی
 وهک زهره هه ری سینه ژ مهرا ته شه فهق دا
 بوو شوهرهیی ئافاقی ب خورشیدی وهشی
 کی دهسته ژ قودرهت وه کشانندی وه ره شانندی
 قهوسی دو هلالان ل بهیاضی ب رهشی؟
 چه ندان^(۱) ته بوت ولاتی نشاری قه ده مینه
 ئعجاز مه که فی کو تو ژ نه سلی قورهشی^(۲)
 ئەه دل ژ که قانی هه لهک ئەخته رمه شه هیدی
 مننهت کو تو ئەخته رمه یی قهوسی ب وهشی

(۱) تی یه (عه مه ر) بوتی (کۆفلی) ته یی (یووسفی).
 (۲) ده (کۆفلی).
 (۳) کو (زفنگی، نامیدی).
 (۴) مه گۆ (زفنگی، نامیدی).
 (۵) کو (کۆفلی).
 (۶) وهی (پاشا، یووسفی، عه مه ر، کۆفلی).
 (۷) ب (پاشا، یووسفی، عه مه ر، کۆفلی).
 (۸) په یغام (یووسفی، عه مه ر).
 (۹) نه قش (پاشا، یووسفی، عه مه ر، کۆفلی).
 (۱۰) نه ی سپه سی (پاشا) مه ی په ره سی (یووسفی) نیز به سی (کۆفلی) مه ی ب به سی (عه مه ر).
 (۱۱) صححهت (کۆفلی تی بت).
 (*) هه ژار ل وی باره یی یه کو ئەف شعره نه یا جزیری یه، و بینا (جانان ژ جه مالا ته / ۴۳) ژی دئیت
 [ئیسماعیل].

دەربا جەگەری بوو کو مە ئەف نالە ژ دل هات
 ما ئاھ و فەغانان دکرت کەس ژ خوەشی؟
 وەک توولە ل پەی مووچە ل دۆری چەرخیم ئەز
 چەخ کر مە حەبیبی گۆ: تو ناری بقەشی!
 (اللہ) چ طەبیعت بەشەری خوە نە مەلای
 قی جەوور و جەفاییی تو پەپەپەیی دکەشی

ب حوسنا (أحسن التقويم) / ۱۰۳

ب حوسنا (أحسن التقويم) و ظاهر صوورەتی ذاتی
 نەظەر دی (علم الأسماء) و باطن عەینی مرئاتی
 د پابوو سا سەمەن سایی م نیری بەژن و بالایی
 (لعلی أبلغ الأسباب، أسباب السموات)
 ژ قی تەقویمی ئنسانی نەظەر دا سرری سوبحانی
 (فهذا الوجه من أجلى براهين وآيات)
 کو نووری عشقی لامع دت ل طووری قەلبی جامع دت
 د سەیرا (برزخ الأسماء، نهايات بداياتي)
 نشانین طوررە، طوغرایان د وەصفین زوهرە سیمایان
 (لعنوان التجلي من براعات العبارات)
 دلۆ وەر سەیری بالایان د گولزارا سەمەن سایان
 (بها تهتز بانات لنا من ميس قامات)
 سەمایا جوملە دیم دور تی ب ئەجاز ئەهلی سور پور تی
 (بها تصطف قامات بعيذان ونایات)
 سەماییی راست و چەپ تینن شەمالین خاصصە هل تینن
 (فيا لله في ميلاتها من عطف بانات)
 بیژن^(۱) غەمزە ئەلماسی: ب زمزم بینە^(۲) شەهکاسی
 کو حەل کت مەعنەیین ئاسی (فيا هيا لنا هات)

(*) ئەف هەلبەستە یا هاتی یە تەخیس کرن ژ لایی (لاغر) ی قە؟ و د دەستفیسین دیوانا جزیری دا بین کەفن
 تەخیس ژ ی هەیه.
 (۱) چەندی (زفنگی، ئامیدی).
 (۲) ئاشکەراییە کو کەسی جزیری ئەف هەلبەستە پی فەهاندی ژ سلسلا قورەیشی یانە، ژوانە بین د گۆتن
 عەسلی مە ژ قورەیشی یانە .. قیجا چ حوسەینی بن، یان عەباسی، یان خالیدی! و بەلکی ئەف چەندە د
 پاشەرۆژی دا سیناهی یە کی بەدەتە سەر چیرۆکا ئەفینداری یا جزیری ئەگەر پتر دەلیلین دیرۆکی پەیدا بوون.

ئەزەل عەينى ئەبەد يەك ئانە^(۱) دەيىۋومى وقەيىۋومى
 تەنەزۇل تىتە تەفصىلى (بانات و اوقات)
 (تعالى الله) ژ ئحسانى ب دلدارى ب دلدانى
 مەلا ئىرۆ تە كر پاشا، ل سەر چەھقىن مەلى ھاتى

د بينى نەغمەيا چەنگى دەما ئاقىتە ئاھەنگى
 ب قانۋون وى دخوونت مە (لميعاد وميقات)
 نەوايا موطرب ونايى فەغان ئاقىتە جەوزايى
 (فيا هيا بكاسات، ويا هيا بطاسات)^(۳)
 ژ رەمزين غەمزە چالاكى ب دل دى بينە ئدراكى
 (معان لم يسعها اللفظ من ضيق العبارات)
 ژ نازك نىرگزا^(۴) نازك د سەھمى دى مە ئعجازك
 (وكم من خشف غزلان أهابت ليث غاباتي!)
 نە تەنھا پىشېر يارىن ژ ئەمرى (كن) خەبەردارىن
 (ومن أهواه سار في مسار كل ذراتي)
 (هو الأول، هو الآخر، هو الظاهر، هو الباطن
 هو المعبود والمشهود في كل الهويات)
 ژ لاشەيئى ژ مەعدوومى مە ناسى سررى قەيىۋومى
 (سجودي في تراب المحو من أعلى المقامات)
 ب حەق رندى خەراباتم ژ دىرى قى دەمى ھاتم
 چ ھىقى ھوون دكن ئىرۆ ژ قى رندى خەراباتي؟
 د عشقى شەيخى (ثاني) مە ب دل بەحرى مەعانىمە
 (لذي حجر و ذي قلب شفاء في إشاراتي)
 د ئقلىمى سوخەن مىرم د شعرى دا جەھانگىرم
 (ويعلو موكب العشاق أعلامي وراياتي)
 چ خوەش نوورەك زەلالى تو د قەلبى من شەمالى تو
 (وقلبي حيث فيه الحب مصباح بمشكاة)
 تەقاسا ۋە دكر حكەت كو چەرخ ولەولەب و بابين^(۵)
 (هو الفعال لا تغتر بأسباب وآلات)

(۱) ب بەژنى (يووسفى، عەمەر) ب شىرىن (كۆڧلى).
 (۲) بىتە (يووسفى، عەمەر) بىنە (كۆڧلى).
 (۳) ئەف مالكە ل نك (عەمەر، زىڧىڧى، ئامبىدى) نىنە.
 (۴) دلېەرا (زىڧىڧى، ئامبىدى) - و د شەرحى دا زىڧىڧى نىرگز نىسىيە - ژنازين نىرگزا (كۆڧلى).
 (۵) بايىن (پاشا، يووسفى، عەمەر).
 (۶) ئان د(زىڧىڧى، ئامبىدى).

لاتی حوسنی / ۱۰۴

لاتی حوسنی وشههیی خووبانی
ب خوه ههم خانی وههم خاقانی
یووسفی ثانی تو ئیروؤ خانم
کوب حوسنا خوه نه دیری ثانی
ب سور وهه یبهت وسه همی خوه پهری
ب ته شیتن^(۱) ل بوتان سولطانی
ب طه بلخانیهی شاهیی وهره تهخت
کو تو ئیروؤ شههیی کوردستانی
کاکولی بهرده ب سهر خال وخه طان
کو موسه لسهل بنومت ره یحانی
ئسمی نه عظمه مه^(۲) دخی چل ئسمی
ژ دو حهرفان ب موعه ممانی
چ بهرات بوو وه ب سهردا کاکول
چین ب چین مهست ب طوغرا رانی^(۳)
ته چ حاجهت ب سوله یمانی یی حوسنی^(۴)
خاته مهک له عله ب^(۵) گه وهه ر ثانی
چ خهط ئشکهسته موسه لسهل یا ره ب
کو ته پی نه سخ کری دیوانی

گهر چ پور خال ونشانی نه ماما
ب نشانی کو تو بی نشانی
ئه ی پهری حوور سرشتی ههر چند
ب به شهر ئاده می وئ نسانی
سوری سوبحان ته ژ حوسنی د نومت
(أحسن الله) ژ سورا سوبحانی
چ حه دی عه قله قیاسی ته کرت؟!
ئه فه بورهان کو تو بی بورهانی
مه ته مه ننا ژ نه سیم خاکی ره یی کر
پی بکین دیده و دل نوورانی
نه فه سهک بی ته مه نایی (بالله)
نه تنی رووحی تو رووح و جانی
سه د هه زاران ژ ته په یکان د دلن
لی ل سهر وی مه تنی ده رمانی
ته برینین مه که واندن^(۶) دیسا
ژ نوو ئاگر ته ل داغان دانی
ته مه لا پور د جه گهر گه زمه نه لهو
وه په ریشانی وپور ئیشانی

(۱) شین (زفنگی، نامیدی).

(۲) ته (زفنگی، نامیدی).

(۳) زانی (پاشا، یووسفی، عه مهر، کؤفلی).

(۴) ب سوله یمانی حوسنی ژیرا (پاشا، کؤفلی) تویی ئیروؤ ب سوله یمانی یی حوسنی (یووسفی، عه مهر).

(۵) ل (پاشا).

(۶) که واند (زفنگی، نامیدی).

ئەي شەھەنشاهی موعەظمەم / ۱۰۵

ئەي شەھەنشاهی موعەظمەم حەق نگەھداری تەبی
سوورەیی (إننا فتحنا) دۆر وماداری تەبی
ھەر کناری پیقە وەرگیری عنانی ھممەتی
زوھرەبی پەیکی^(۱) تە وکەیان رکیبداری تەبی
(دائما) مەنزلگەھا سوورا تەبت بورجا شەرەف^(۲)
طالعی فەرخوندا و بەختی^(۳) سەعید یاری تەبی
سەبەیی سەییارە ونەھ چەرخی سەرگەردان بقی
گەردش و دەوری عەجەب دەر خدمەت و کاری تەبی
ماھتابا دەولەتی یەك پەرتەوہك شەمعا تەبت
ئافتابا رەفەعتی بەرقەك ژ ئەنواری تەبی
لامعی فەتھا ئەزەل بەرقی ژ بەر تاجی تە دت
کەو کەبا سەعدا ئەبەد نەجمەك ژ سەییاری تەبی
بەرقی سوببووھی کو ئشراقی^(۴) ل سەد جانان ددت
ئەو کو کەشفا دل دکت رەمزەك ژ ئەسراری تەبی
رایەتافەتھی ب نەصرا (لم یزل)^(۵) مەنشور بوو
شەھسواری فەرری سوبحانی عەلەمداری تەبی
نەي تەنئەبیریز و کوردستان ل بەر حوکمی تەبن
سەد وەکی شاهی خوراسانی د فەررواری تەبی

گەر چ دەر ئقلیمی رابع هاتی تەختی سەلطنەت
پادشاهی ھەفت ئقلیمان سەلامکاری تەبی
چیمەنا سولطانی یی یەك لالەییەك باغی تەبت
گولشەنا خاقانی یی خارەك ژ گولزاری تەبی
ئی ژ ئەمری تەي موکەررەم سەرکەشی کت شوبھی شەمع
بەر سەری تیغی تە ومەقتوولی مووکاری تەبی
شاھباز ئەر چەند پەروازی ب بالا بیت و رەت
دی د نیف تۆرا تە بیت و صەیدی شونقاری تەبی
شاهی پور ھەیبەت ددیرت لی ب سەھمی زیدەھا^(۶)
ساعەتا غەفلەت خو یا بی کووز^(۷) د بن باری تەبی
ھەر سەری دەولەت ھەبت دی ھەر د نیف بەندا تەبت
ھەر کەسی عاقل بتن دی ھەر د چووکاری^(۸) تەبی
ئی دقئ ئازادە بت دی چەھقەنیر لوظفا تەبت
ھەر چ ئستغنا د دل بەر مننەت و پاری^(۹) تەبی
ھەر کەسی قەستەك د دل دی قەستی دەرگاہی تە کت
ئی د خاطر ئەرجوو کت دی ھەر رەجاکاری تەبی
ئی نە دەولەتخواھی حەظرەت بت ژ نیفا جان و دل
شوبھەتی ئەھلی شەقا بەر قەھر و ئازاری تەبی
مە^(۱۰) ب عەیش و نووش و شاهی ئەو فدا^(۱۱) عومری تەبت
چەندەکی سالەك موحەددەد بیت و بی زاری تەبی
ھەر کەسی نە ژ جان دو عاگۆ و ئناخوانی تەبت
گرتی یی قەیدا تە و ئامانجی نووباری تەبی
مەدرەکی علمی ضەمیری شەممەییەك وەصفا تە هات
و ەرنە کی عالم ب شەئنی^(۱۲) قەدر و مقرداری تەبی

خانی خانان / ۱۰۶

خانی خانان^(۱) لامعی نه جما ته هەر پور نور^(۲) بی
کهشتی یا بهختی ته (آز) بایی موخالف دووربی
کهو که با سه عدا شهرف طالع د نیف بورجا ته بت
دا تنی ژ چه رخی به لا شوبهی مههی مه نظوربی
نه نجومی چه رخی موحددهب هەر ژ ذاتی تهی شهرف
که سبی نه نواری بکن هتتا کو نه فخا سووربی
لهو زیارهت ئاستانی تیت شه مسا دهولهتی
دا سه حه رگاهان ژ دیدارا شهرف پور نووربی
نه خت هرا ته ژ په ردهیا غهیبی نه گه ر بیتن ظوهوور
دی بتن (نصف النهار) ه وهر شه بی دهی جووربی
(آیه الكرسي) و (أنعام) ههیکه لا توخا ته بن
بی نه ایته پور موواد وبی عدهد مه نصووربی
هەر کناری وهر گهرینی پیغه عهزم وهمه تهی
رایه تا فه تحی ب نه صرا (لم یزل) مه نشووربی
خهیمه تا نوورا عنایهت ظللی مه مدوودی ته بت
سوورهی (أم الكتاب) ماداری حه ضرهت سووربی

(۱) په یگی (زفنگی، نامیدی).
(۲) نهز دویر نابینم مه بهستا جزیری ل فیری ب بورجا شهرف بورجا به لهک بت، چونکی یا زانایه کو
بورجا به لهک - جهنشینا میرین بۆتان - میر شهرفی کوری میر به دری ئازیزانی ئافا کر بوو،
ووی ژ سالا (۹۰۴ ک ۱۴۹۸ ز) هتا (۹۱۵ ک ۱۵۰۹ ز) حوکم کر بوو .. ویا زانایه کو وی بهری مرنا خو
ب نه دهه ساله کان دهست ب ئافا کرنا بورجا به لهک کر بوو. هەر وه کی جزیری دقیت بیژت: نهز
دخوازم شویرها ته هەر ده م ل دۆر بورجا به لهک بت، وجهی ته هەر بی ئافا بت!
(۳) تهختی (پاشا، یوسفی، عه مەر).
(۴) نه شواقی (پاشا، کۆفلی، عه مەر).
(۵) ته کو هەر (یوسفی، عه مەر، زفنگی، نامیدی).
(۶) زیده بی (یوسفی، عه مەر، زفنگی، نامیدی).
(۷) کو (یوسفی، کۆفلی) کوور (پاشا، عه مەر).
(۸) رجوکاری (یوسفی، کۆفلی) دجوکاری (عه مەر).
(۹) باری (پاشا، یوسفی، عه مەر، کۆفلی).
(۱۰) ما (کۆفلی، زفنگی، نامیدی).
(۱۱) فه دی (پاشا) قه ده ر (کۆفلی، زفنگی، نامیدی).
(۱۲) نشان (پاشا، عه مەر، کۆفلی).

پاشی نهوشیروان - د بيم - دی (*) حاکمی عادل تویی
 مثلی حاتم دی ب دانی (۳) دهر جههان مهشهوربی
 ما جزیری شوبهی داری تهختی ههفت ئقلیم بت
 هم (۴) ب حوکم وسه لطنهت ئهسکه ندهر وفه غفوربی
 مثلی جهم جاما زهرین خالی نهبت ته ژ بادهی
 دا ژ خه مرا شادمانی دائمن مهخموربی
 ما د باغی عهیش ونووشی ههر ب ساز و ئه رغهوان
 کامران و کام بهخش و دلخوش ومه سرووربی
 چهنده کی شیرین پسر دهر بنهندی دیوانا ته بن
 بهندی شاپووری ته بن تا خوسره و وشاپووربی
 هنده کی روژ وشه فن تیک عید و (لیل القدر) بن
 جام مه دام پور بادبیت لی نه ژ مهیا ئهنگووربی
 شوبه هتی (روح القدس) عهردی تو پی لی داینی
 سه بزه و رهیحان ونه سرین وگولی مهنقووربی
 ههر دهری نه علی فه رهس شوبه هت بوراقی فی کهفت
 چه شمهی حیوان ژ ئه و عهردی موباره ک فووربی
 ما ته عومری خضر ونوح ومولکی ذولقهر نه بن بتن
 گونبه دا چه رخی موله ممه ع ههر ب ته مه عمووربی
 خاصی ته شریفی ته بن دهریا ودهر بنهندی عه جهم
 دا خه لاتین ههر سه حهر سه د زهر کهش ومه خمووربی
 گهر چ دهر دیوانی حه ضرهت پور حه قیرین شوبهی موور
 چه شمی ته چه شمی سوله یمانی ب حالی مووربی

ئی نه وهك گو بی سهر وپا بیت د بهندا خدمه تی
 ما د چه وگانا ته ههر پهر کهنده ومه قهووربی
 ما لسانی من دو عاگوویی ل دهر حه ق وه صفی خان
 مه ظه هری سررا کهلامی وهك دره ختا طووربی
 ههر د مه دحی ته وئهنائی سینه وقه لبی مه لی
 بی ته فاوت قولزوما پور لوئلوئی مه نشووربی
 ژ ئاستانی دهوله تی غائب نه بی جار هك مه لا
 دا ژ فه رمانی موکه رره م ده م ب ده م مه ئمووربی

(۱) جانی جانان (پاشا، یوسفی، کؤقلی، عه مەر).

(۲) حه رفا (ر) ده می قافی بین فی هه لبهستی دا دقیت بیته کیشان، دا کیش لهنگ نهبت.

(*) تی ههیه د بنیات ده (نی) بت هاتبته ته صحیف کرن [ئیسماعیل].

(۳) بزانی (پاشا کؤقلی).

(۴) ما (پاشا، یوسفی، کؤقلی، عه مەر).

يارامي قلبي / ۱۰۷

[ب زمانى عهدهبى]

يا رامي قلبي بسهام اللاهات (۱)
ما زال فداء لك روحي وحياتي
نمقت إلى بابك يا قرة عيني
أشهدت على الوجد مدادي ودواتي
مذ زينك الدهر بأزهار جمال
أخرجت طل الورد بحب الوجنات
جلباب دجى صدغك إلهاب فؤادي
نيران جحيمي حجبت بالشهوات (۲)
في ظلمة أصداعك مذ أصبح مسكا (۳)
قد أحرق في الصين (۴) قلوب الظبيات
كم تحرق أحشاي وفي فيك زلال
يحكي خضرا مورده ماء حياة
من أحمد في ليلة أصدغ ملاح
من يسمعها فاح بمسك الدعوات

هيهات نجاتي
من قبل مماتي
بالدمع كتابا (۱)
سل من عبراتي
يا روضة حسن
بين العرعات (۲)
يحكيك عيانا
من كل جهات
يا ظبي حريم
نار الحسرات
والشارب منه
لا في الظلمات
لاحت كلمات
جيب الغدوات

(۱) اللاهات، جمع لأهة وهي اللحظة .. وهكى دفرؤزا دهستقيسا (عهمه) دا هاتي، وژبهه كو (زقنگى) مهعنا وئ نهزانيه كرى به (اللحظات).

(۲) كتابي (يوسفى، عهمه).

(۳) بجبل الوجنات بين العزماتى (پاشا).

(۴) بالشبهات (كزقلى).

(۵) مسك (زقنگى، ناميدى).

(۶) الطين (پاشا، عهمه، يوسفى).

قافى يا (ى)

ژ مابهينا دو ئهبروويان / ۱۰۸

ژ مابهينا دو ئهبروويان دبينم قابه قهوسهيني
(تعالى الله) بنى رهمزى چ رهنك ئاقيته مابهيني
بنى نوونين ل سهر صادان كو كاتب گوشه لى بادان
سهراسهر قاف تا قافه روموزا (حكمه العين) ي
بهقا نينن ل بو تشتى هتا كهنگى بكين پشتى
د عشقا وان پهريروويان وهرن دونيايى دا دهيني
ب بهرقا شير وئهلماسان ب تيريتزين د شههكاسان
سهراسهر ئههلى دونيايى د سوژى (طرفة العين) ي
مهلا (بالله) د قى دهورى ب قى رهنكى ب قى طهورى
نشان دا وهك نشانى كهس دهراين دور ژ بهحرهيني

(*) ئەف ههلبهسته يا هاتى به تهسدیسکرن ژ لایى ههلبهستفان محمهده هادى بى لجهبى فه.

هیڅی و ته و قه دکم / ۱۰۹

هیڅی و ته و قه دکم نه ز ژ خودانا حه شه می
وی نگار و صه نه م و پادشه ه و مو حته شه می
جانان^(۱) به ندهی دل سو هتی بی مه ه جو رقه قنیر
ب له بی له علی شه که ربار و ژ عهینی که ره می
پرسیاری^(۲) ل مه جاره که بکه شیرین دهه نی^(۳)
کو په ری هتینه فراقا ته ل سهر دهر د و غه می
نهر نه هو دهود ژ سه با بیت و وه کی بای صه با
دی ژ هر کوو بگه هت دهستی ف په یکی^(۴) حه ره می
پرسیاری ل مه بت و هرنه خوه مه ه جو وری غه ریب
دی ل کی عه رض بکم فی غه م و دهر د وئه له می؟
(حاش الله) کو بکم نه شه که ره فان غوصه و دهر دان
وهر بسو ژم ژ غه می عشقی تو سهر تا قه ده می
مه ب صه حرایی و صالا خوه دهرین تو ژ خودی را
وهر نه و ه قته کو بین غه رقه یی به حرا عه ده می
ژ گولستانی جه مالا ته گوله که بیته ظو هو وری
ژ دنی دی بچتن ناقی به شتائره می
شهر حی حالی غه می عشقا ته ژ کوو تیته نفیسین
مه دحی نه و صافی جه مالا ته کوجا تی ره قه می؟

وی مه جالی کو جه مالا خوه ته جه لالا دکری
لازمه سه جده بین بهر ته د وی گاف و ده می!
سه جده بین^(۵) بهر ته ره وایه د حه می مه ذه هب و دینان
کی دبت موشرک و کافر ژ وی شیرینه فه می!
گهر ببه بهر ته سو جو و دی د ده ما که شف و شو هو و دی
مه ل دل دی بدرت په رته وی نو ورا قده می
(قبلتی وجهک فی کل صباح و مساء)
ب دو ئه برووی ته جانان دخورم نه ز قه سه می
مو ویه کی نه ز ژ ته نادم ب دوسه د زین و شرینان
چ دبت گهر تو حسیب کی مه ب فه رهاد و مه می
ته فه رهنگ و عه ره بستان و مه جهر تیک ستاندن
جه له وی خوه ش فه گهرین هاتی یه نه ویا عه جه می
ما^(۶) ژ دیوانی سه عاده ت سه کری شو بهی مه لایی
تو ب ناقی م گه دایی بکشینه قه له می

(* نهف هه لیه سته یا هاتی یه ته خمیس کون ژ لایی مه لا عه بدو سه سه لام مورادی (ناجی) جزیری فه.

(۱) جاره کی (کو قلی).

(۲) پورسی یاری (یووسفی).

(۳) دهه نا من (کو قلی تی نه بت) و ب هزران یا کو قلی دور ستزه چونکی د گهل کیشی یا ریککه فتی یه، دکه فته بهرام بهر ته فعیلا (فعلن).

(۴) دی کو هدر وی بگه هت دهستی ف په یکی (پاشا، یووسفی، عه مهر، کو قلی).

(۵) بن (پاشا، یووسفی، عه مهر، ز فنگی، نامیدی).

(۶) مه (پاشا، یووسفی، کو قلی، عه مهر).

غهما عشقی پهرهټم ئەز / ۱۱۰

غهما عشقی پهرهټم ئەز سهراسهر تيك بههټم ئەز
 حهټببا غهم رهټين كانى؟ ژ دهردى فهرق وهجرانى
 فراقا دل بههرا رنده بههټم ههر وهكى فنده
 موسلمانكه دى من ده خه بهر بت بالى سولطانى
 خه بهر بت بال شه كه رخاى شه پال و خووب وزبباى
 كو ميره بهلكى بىر ناى ئەسیرهك وى د زندانى
 ئەسىرم له رزه ئو تاڤى م طاقت قى نه پهروا قى
 د حه بسا وى قه من ناڤى بكم فهرىاد وئه فغانى

م ناڤى ئەز ب فهرىاد كم ل ظولما دل بههرى داد كم
 صه حى دى شوبهى فهرهاد كم بدم روو حى ژ كوټانى
 ژ كوټانا ته شىرىنى دنالم شوبهى گۆيىنى
 دريژم هيستىرىن خوڤى وهكى طاڤى د بارانى
 وهكى بهرقا بوهارى ئەز ژ دهست چه شمين خومارى ئەز
 د كم فهرىاد وزارى ئەز مه گهر جارهك كى ئحسانى
 تو پور ئحسان خوهرى (۱) ره حمى ل دهرويشان ئا (۲) بى خه شمى
 چ بيتن گهر ب نيڤ چه شمى نه ظهركى تول ئاستانى
 ل من پورسهك ب (۳) دلدارى دبت (۴) هه متباى ديدارى
 قه وهستايىم د فهروارى ل عه بدى خوهر كه فهرمانى
 د فهرمانى قه وهستايىم د بهندا خدمه تى دايم
 وهكى گووى بى سهر وپايىم هه مان لى دى تو چه وگانى
 ل بهر چه وگان و كاشوويان ژ ده ربا تورك وهندوويان
 دبازم ههر وهكى گوويان ده ما ئه و تينه مهيدانى
 ده ما ئه وتين ب بازى تين د گهل قه وسين شيرازى تين
 چ موو كارن د تازى تين ب ده عوا تينه ليكدانى

ب دهعوا تین مه یه غما کن
سه واش وفتنه یان راکن

دو تالانچی د مه شهوور تی
د تیکل ظولمهت ونوور تی

مه کوفری دی د ئسلام بی
ژ زولفان عهنبه ری خام بی

دو زولفی عهنبه رئه فشانن
دو چه شمی سحری فهتتانن

دلی من وان خه دهنگ لیدا
ل سه لوا مار لقین پیدا

ل سه لوی مار ب لهف هاتن
ژ باطن تیر ب خهف هاتن

ژ بهر بهندا نقابا وی
جهمالا ماهتابا وی

ههیفت بوو نهو د ظولماتی
کو نووری دا سه ماواتی

د عامی شوور وغه وغا کن
ب شیر نهو تینه تالانی

ژ مه عدهن عهینی کافوور تی
مه کوفری دی د ئیمانی

ژ شهرقی ظولمهت وشام بی
کناری خال ونیشانی

دو له علی شه ککه رستانن
دلی من وان خه دهنگ دانی^(۵)

د بورجا رووز وشه ب تیدا
ب مهستی هاته سهیرانی

د بورجا تیپ^(۶) ب صهف هاتن
ژ بهر بهندا گریبانی

ل بهر فهتلا عصابا وی
مه بهدرهک دی د سهیوانی

دخوم سووندی ب ئایاتی
ئهسه د هات راستی میزانی

قه مهر هات راستی پهروینان
مه نیرگز دین د نه سرینان

د باغی من مه دام دل تی
به نه فش و طهرح وسونبول تی

ل دیمی سونبولان سه ر دان
ل ماهی عهقره بان گهر دان

ژ عشقی لهو مه لا خهسته
ژ هووش وعاقلی رهسته

ژ حهرفا بادهیی مهسته
ل دهر^(۷) گۆشین د مهیخانی

(۱) خواهش (پاشا، کۆقلی).

(۲) تو (یووسفی) یه (کۆقلی).

(۳) د (پاشا، یووسفی، عه مهر، کۆقلی).

(۴) نه بت (پاشا).

(۵) ئەف چارینه ل نک (یووسفی) ب فی رهنگی یه:

دو زولفی زهر ته لیدانی

طلسمات هک ته لیدانی

(۷) تیر (کۆقلی).

(۲) دهور (پاشا، یووسفی، عه مهر، کۆقلی).

دو له علی شوبهی مهرجانی

وه ره جانم تو سولطانی

نهی نه‌سیمى سه‌حەرى / ۱۱۱

نهی نه‌سیمى سه‌حەرى ما د مه‌جالا صوبه‌هه
سه‌د سه‌لامان بگه‌هینی ژ مه‌وی پادشه‌هه
عه‌ره‌هه‌هه قامه‌ت نه‌لف نه‌ی شه‌که‌هه‌هه شوخ وشه‌پال
نازکا سیمین ته‌ن وخوسره‌و و زهریرین کوله‌هه
د به‌ری‌دا تو ببووسی ب دوسه‌د زاری ولوطف
ناستان وده‌ر و دیوار وشوباکین قه‌له‌هه
نامه‌یا جه‌ور و جه‌فا وئه‌له‌م وده‌رد وغه‌مان
دی ب ده‌ستی زه‌ری‌یی^(۱) موخته‌شه‌می (سرو سه‌ی
به‌لکوو دل‌به‌ر ژ روویی عادلی و مه‌رحمه‌تی
ره‌حمه‌کی کت ب فه‌قیران و بپرست گله‌هه
ما ژ به‌ر ضه‌رب و فراقا ته‌ سوکوونه‌ک مه‌هه‌یه؟
جه‌رگ و دل هه‌ردو ب نالینه‌ وه‌کی چه‌نگ وژه‌هه
حه‌ق دزانت^(۲) د شه‌قان شوبه‌ه‌تی ئاقین د ره‌وان
مه‌ ب دل زاری و کالینه‌ هه‌تا صوب‌حه‌گه‌هه
(حجر أسود) ب‌درت ده‌ست زیاره‌ت ب‌کرم
نه‌ذر من بت ب‌گرم خواس طه‌ریقا مه‌که‌هه

دین نه‌گه‌ر بیته به‌ها جان ددرم لی نه‌مما
مه‌هه‌زار جانی عه‌زیزی د هلیتن د به‌هه
په‌رده‌یا خیلی و چاری تو ژ سه‌ر دیمی هلین
دا ژ شه‌وقا ته‌ ب خه‌ف بت شه‌فه‌قا مهر و مه‌هه
قه‌ط دبت وه‌ک ته‌ شه‌پالی نه‌ د شام و نه‌ د شه‌رق
کی نشان دا د جه‌هان مثلی ته‌ خوندکار وشه‌هه؟
عاله‌مه‌ک شه‌هده‌یی یا حوسن و جه‌مالا ته‌ ددت
تو زوله‌یخایا^(۳) زه‌مانی و چ حاجه‌ت مه‌ده‌هه
حه‌ق نگه‌هداری ته‌بت پادشه‌ها (سرو قد) ان
ب کناری مه‌ فه‌قیران بکه‌ جار هه‌ک نگه‌هه
خووبی و دل‌به‌ری و ناز و ته‌له‌طوف ب ته‌ شین
خوسره‌وا پادشه‌هانی وه‌ خودانا جه‌به‌هه
ژ نه‌زهل حه‌ق ب مه‌لی دایه‌ ژ عشقی قه‌ده‌حه‌ک
تا نه‌به‌د مه‌ست و خه‌رابین ژ مه‌یا وی قه‌ده‌هه

(۱) صه‌نهم و (پاشا) ده‌ ب ده‌ست وی صه‌نه‌می (کۆڤلی).

(۲) کو (پاشا، کۆڤلی، عه‌مه‌ر).

(۳) زوله‌یخایی (کۆڤلی تی نه‌ بت).

(*) نه‌ف هه‌لبه‌سته یا هاتی‌یه ته‌سدیس‌کرن ژلایی محمه‌د هادی‌یی لجه‌یی فه‌. و ل نک (زفنگی) پیش‌خستن و پاش‌خستن دمالکین فی هه‌لبه‌ستی دا هه‌یه.

١١٢ / نهي نه سيمي صبه هي

نهي نه سيمي صبه هي ما د مه جالا سه حهري
 سه د سه لاما ن بگه هيني ژ مه وي له ب شه كهري
 نيرگزا نازك و تهر نه ي شه كهرا مه ست و خومار
 ديم دور وله عمل له ب و موخته شه م و موخته به بهري
 ئاستاني و شوباك و كولهك و پهنه جهره بيان
 دا ب مسكيني وزاري تو ببووسي د بهري
 نه زب وي قامه ت و به ژني ل ته سووندي دخورم
 به سكه نه ي پادشه ها من ل نه سيران غه دهري
 توژه كي بين ب خوه را تا بكرين كو حلي به صهر
 ل طه ريقا قه ده ما دل به ري وي ره هگوده ري
 ديمي به در وئاني يي^(١) زولف ل سهر بوونه هه له ك
 نه رقه مان حه لقه ئو گهر دانه ل ده ورا قه مه ري
 نه بوويينه ونه دبن وهك ته شه پالي د جههان
 كي دين مثلي ته سيمين ته ن وزه ررين كه مه ري
 ژ بهر^(٢) ناهين مه دني^(٣) ناگر و دوود بت^(٤) نه عه جب
 مه د دل دا هه يه نارهك كو دسوژت سه قه ري!
 دا ببيني صه نه ما من تو^(٥) بگين خوه بده خه ت^(٦)
 بكه ته لخيصي جه وابي مه ژ في موخته صه ري^(٧)

قه ده رهك شه فقه ژ لوطفا ته ته مه نه نا دكرين
 دا مه مه حرووم نه ديري تو ژ لوطف ونه ظه ري
 ما ب زه ري شه كه ري دوؤست بخوونت جاره كي
 عه رضحالا كو نقيسي مه ب خوونا جه گه ري
 له و كو پور شه فقه دديرت كه ره م و لوطف و كه مال
 ئاه ژ ده ست ره مز و سورين وي دور و گه وهه ر خه به ري
 ب خودي قه ط ته د دل دا ژ خودي ترس نه هن
 دكري ظولم وجه فايي تول من في قه ده ري
 بسك و گيسوو ژ حه رين قه صه بن طوره و زولف
 ته^(٨) ژ كافووره به ده ن، خال ژ مسكي ته ته ري
 پاشي وان گه زمه يي چه هقين ته مه لا پي كوشتي
 ما خه ده نگ دي بكرن^(٩) قه ط ل مه ئيدي نه ئه ري!؟

(١) نايينه (يووسفي) ديمي دور وئاني زولف (دهستقيسا ديوانا لجهيي).

(٢) مه ژ بهر (يووسفي).

(٣) مه د دهف (دهستقيسا ديوانا لجهيي)

(٤) پيت (يووسفي).

(٥) نه ب كين خوه ندي به (پاشا) ته (ناميدي).

(٦) خه نديه (خط) (كو فلي) خوه نه ده نه خت (يووسفي) خوه بده به خت (عه مهر، لجهيي).

(٧) (التلخيص) ناقي كتيبه كا (الخطيب الدشتي) به ل سهر (مختصر المطول) يا (الفتزاني).

(٨) نه (زفنگي، ناميدي).

(٩) ما خه ده نكن د كرن (پاشا، عه مهر، زفنگي، ناميدي) ما خه ده نكن (يووسفي).

(*) نهف هه لبه سته يا هاتي به ته سديسكرن ژ لايي مه لا ره مه زاني بو تي و محمد هادي يي لجهيي قه. و (زفنگي) مالكين وي پيش و پاش كرينه. [هزار ل وي باوه ري يي به كو نهف شعره نه يا جزيري به. ئيسماعيل].

مه ب دل / ۱۱۴

مه ب دل نیرگزی یین خاصه دقین

سه من ویاسه مینین تازه دقین

نازک ونه ی شه کهرین توحفه دقین

سووسنین نازک وتروهنده دقین

دل بهرین دیم دور و دوردانه دقین

که و که بین شهوق و شهفه ق زوهره دقین

نازپه وهرده و شه هزاده دقین

سایه په وهرده مه بی په رده دقین

(سرو قه) دیم گول وله ب غونچه دقین

(آیه الله) ی شهریف نوسخه دقین

لی ب ئعراب و خه ط وجه زمه دقین

دلرو بایان نه تنی غه مزه دقین

ب مه سیحا صفه تی عشوه دقین

سامری سحر صفه تی شیوه دقین

سه نه مین سور ژسه مه د هه مه دقین

ژ مه نه سوهد حه جهران سه جده دقین

ب زیاره ت مه ژ وان بووسه دقین

طورره یا شهنگ دل ئاشوفته دقین

مهردارین خوه د پژمورده دقین

پیشکیشا ته مه دوسه د ناهه دقین

سه د هه زار نه طلحه س وهه م خاره دقین

هه ر ل بو زینه ت و خه ملا ته دقین

ته خته بهند و صفه تین قه یصه ری بی

دینه به ری حووری مثالی زه ری بی

نازکی نه ی شه کهری سورپه ری بی

پور ژ دینا ته غه ری بیم خانم

ژ ته سه ر تا ب قه دهم حه یرانم

هه ر ب جان تشنه له بی له علانم

دل د به ندا گرها زولفانم

یووسفی جه رعه که شی هجرانم

نوقطه یی دائره یی زندانم

له و شوبی دائره یی سه رگه ردانم

باده نووشی قه ده حی حرمانم

ب دل ئاته ش ژ جه گه ر بریانم

له و په ریشان و پور ئیشانم

عاشقی نازک و مه حبووبانم

تو نه بین بی سه ر و بی سامانم

گولی باغی ئره می بوه تانم

شه بچراغی شه بی کوردستانم

چ طه بیعت به شه ر و ئنسانم

(الله الحمد) چ عالی شانم

د ری یاری ل ریزا سانم

له و د ئقلیمی سوخن خاقانم

صبهه‌ی عیده وئەز پی زانم
 کوب کیرا تە سەحەر قوربانم
 خووش بریندارەکی بی دەرمانم
 جارەکی شەفقە کە رووحم و جانم
 *
 ژخودی را قە کە بەندا بەرییی
 دینبەری خووری مثالی زەرییی
 نازکی نە ی شە کەری سور پەرییی
 *
 سووسنین تازە و مشکین دالان^(۱)
 بەس پەریشان کە ل سەر سەر^(۲) مالان
 قەدە^(۳) جارەک تو ژ دۆرا خالان
 ژ دل ئەم دایینە بەر چەنگالان
 خەنجەر ورم وشیرین قەتتالان
 نەظەری وەر بەدە صاحب حالان
 دەمەکی^(۴) دا بسەیرین^(۵) سەد سالان^(۶)
 لەو ئەلف تین مە د حەرفین فالان
 کول شە کلی رەقەمی سەر سالان^(۷)
 توی مورادا مە ژ عەر عەر بالان
 زمزم و دەنگ و زمهنا لالان
 جەذبە دا مە ب هەزار ئەحوالان
 لەو دنالم^(۸) ژ نەسەق عەبدالان
 کوب مەستی ددرن یەک پالان
 عەنبەرین خەمری و سووسن ئالان^(۹)
 سوهر وزەر شەتری و چیچەک والان^(۱۰)

مصرییی وان ژ مە دل کر کالان
 تە ژ قەوس و قوزەحین خلخالان
 کو بووین دائرە شوبهت هالان^(۱۱)
 خەمری یین خەمزەدە نسبت دالان
 کو چەقاندینە ژ رەنگ کۆپالان
 *
 مصری یان وەر بەدە بەر سیقالان
 *
 زوهرە رەنگی وشەفق موشتەرییی
 دینبەری خووری مثالی زەرییی
 نازکی نە ی شە کەری سور پەرییی
 *
 سونبولان تازە موثنەنا نە کری
 طوررەیا شەنگ موطنەررا نە کری
 خەمری یان شیفتە طوغرا نە کری
 عەر عەری خارە و دیبا نە کری
 دل و دین غارەت ویە غما نە کری
 سەری سەودازەدە سەودا نە کری
 دلی غەمدیدەیی ما شا^(۱۲) نە کری^(۱۳)
 کوشتییی خەنجەری بررا^(۱۴) نە کری
 گوهری نەرگسی شەهلا نە کری
 ل مە بی پەردە تەجەللا نە کری
 مە ژ قەیدا خووە تەسەللا نە کری
 ساعەتی فی سەعەتی را نە کری
 دەعوەیی دل بەرییی تا نە کری
 مە^(۱۵) دقئ عەنبەری یان شانە کری

جلوهيهك ميرى وشاهانه كرى

لى خهرامى ل مه مهستانه كرى

ژ مه دل كه عبه ئو بوتخانه كرى

پيشى شه معا خوه مه پهروانه كرى

وهه جارهك مه تهوه لالا نه كرى

غه نجه كى قه نچ ل مه لالا نه كرى

جه گهرى ريش موداوا نه كرى

بكوژى عاشق وپهروا نه كرى

ل شه هيدىن خوه ته ماشا نه كرى

.....^{۱۸}

ما وه دل بهر دكرن دل بهرى يى!؟

دين بهرى حوورى مثالى زهرى يى

نازكى نهى شه كهرى سورپهرى يى

ههردو قهوسين ته ژ قودرته نه ژ يهنگ

ژى ب ميزان بره شين ^(۱۷) مه خه دهنگ

بدهرن سينه ب سهر په نجه په لهنگ

روم پشت دت عه جه مى بيته فهرهنگ

لى نه وهك واقعه يا گيو وپه شهنگ

هلبتن قه نچ ژ نيڤ ئاته شى جهنگ

بين سهواشى حبه ش ونووبى وزهنگ

تو دزانى چ نه ههنگن چ نه ههنگ!

قه كه له علان تو ژ سهر شه كه كهرى تهنگ

كو چ مورادا ته بووين پيت وپه رهنگ

مهستى جهورا ته مه بى باده وبهنگ

بى ته جانان مه عالم بوويه تهنگ

ژ جه فايما ته نه ما قه ط ل مه رهنگ

تو دزانى چ دبيژت نهى وچهنگ

ژ چ پهيوهسته د نالن سهرى زهنگ ^(۱۸)

مه دخوونن قهد وبهژنا ته يه شهنگ

نيرگزين مهستى ب ناز ونه يرهنگ

لى تو طووبا وئهزى خهسته يى لهنگ

چ بكم فهيده كو ئيفاره دهرهنگ

موطربان دا نه كهفن چهنگى ژ چهنگ

دا نه دت په رده يى ئاينه يى زهنگ

وهك مه لايى ب ههزار رهنگ ئاههنگ

كو ژ چهنگا مه بنالت خه رچهنگ

ب فهغان بيت و ژ بهر سه د فهرسهنگ

چ خه بهر دم ژ دلى تهى وهكى سهنگ

دكوژى عاشقى مسكين ب ته فهنگ

نه كرى تهرك تو قى كافرى يى

دين بهرى حوورى مثالى زهرى يى

نازكى نهى شه كهرى سورپهرى يى

ب قهدى نيرگزا بوهتانى

ناز كهك شهنگ شوبى رهيحانى

چ خه ط ئشكهسته شرين رهيحانى

كو ته پى نه سخ كرى ديوانى

(الله الله) ژ چ رهنگ ئنسانی

یووسفی لهب شه کهری عبرانی

بهسه گهر وهك ته بدیرت ثانی

حووری یین روح صفت رووحانی

وهك ته سهر تاب قهدهم نوورانی

وهك ته حاشا ههبتن شیرانی

(أحسن الله) ژ سررا سوبحانی

كو جهمالهك وه مونه ززه ئانی

د مثالهك به شه ری دا دانی

مه ب ئلهامی (الله) ی زانی

ب نشانی قودرهت بی نشانی

چ نشان طولمهتی نوور ئه فشانی

ل جهمالا صمه دی بورهانی

تول دهرحق مه چرا ئه زانی؟

كو سه حهر گهه بمه شی سهیرانی

ته مه لایی خوه قه جارهك نانی

ب سه رئه فرازی و عالی شانی

سه جده بت بهر قهدهما سولطانی

نه تنی رووحی تو رووح و جانی

زینه تا حوسن و سورا خووبانی

تاجی فهرقی سه ری مه حبووبانی

..... *

توب شیرانی ولهب شه کهری یی

دینبهری حووری مثالی زهری یی

نازکی نهی شه کهری سورپهری یی

(۱) والان (زفنگی، نامیدی).

(۲) ل سه راسهر (یووسفی).

(۳) فهكه (یووسفی، عمههر، زفنگی، نامیدی).

(۴) دامه کی (پاشا، عمههر).

(۵) ب سه رین (پاشا، عمههر).

(۶) ل شوینا فی ریزیکی ل نك (زفنگی، نامیدی) ئهف ریزكه هاتی یه: كو چ ئیسیرین د دهست چه یی لان.

(۷) دیاره كو ئهفه ئیشاره ته بو دهمی فه هاندنا ئهفی ههلبهستی، جزیری دبیزت: دهمی ئهم ل سه د سالی د

گهر یین ئهم دبیین دو ئه لیف (۱ - ۱) بو مه تین وه کی كو د حهر فین په یقا (فالان) دا د ئین.. ئانكو ل یه کی

هه یقا موحرره می (هه یقا یه کی) و ئه گهر ئهم حسیبا ئه بجه دی یا (شکل - رقم - سرسال) دهر بیخین دی بته

۱۰۴۱. و هه یزای گۆتی یه (۱/۱/۱۰۴۱ك) دكه فته بهرانه ر (۲۹/۷/۱۶۳۱ز)، و ئه و رۆژ رۆژا سی شه نبی

بوول فی رۆژی جزیری ئهف ههلبهسته دانایه و ژ بهر كو ئهف ههلبهسته د گه لهك دهستقیسان دا ههلبهستا

دویمه یی یه ژدیوانی لهو دل د چیتی بیژین: ل فی دیروکی جزیری دیوانا خو دانایی یه.

(۸) دنالین (زفنگی، نامیدی).

(۹) كالان (پاشا، عمههر، یووسفی).

(۱۰) نالان (پاشا، یووسفی، زفنگی، نامیدی).

(۱۱) بالان (پاشا، عمههر، یووسفی).

(۱۲) شا ئانكو: شاد، كه یفخو ش.

(۱۳) ل نك (زفنگی، نامیدی) پیسخستن و پاشخستن) د ریزکین فی پارچه بی دا هه یه.

(۱۴) بوررا (پاشا، یووسفی، عمههر، كو قلی).

(۱۵) ژ (یووسفی).

(۱۶) ئهف ریزكه ل نك (زفنگی، نامیدی) نینه.

(۱۷) دره شینن (كو قلی).

(۱۸) سه را دهنگ (زفنگی، نامیدی).

(*) د بنیات دا چو ل فیری نینه. [شوونا قالایی یا یه کی (نامیدی) د فهرۆزا بهر په ری (۵۱۴) دیار دکت

كو د دیوانا مصطه فا قهره داعی دا ئهف نیف مالکه هاتی یه: مال خراب ته چو ئافا نه کری. ئیسماعیل]

صبح الخیر / ۱۱۵

(صبح الخیر) خانى من شهى شیرین زهبانى من
تویى روح وره وانى من بت قوربان ته جانى من
(تعالى الله) چ ذاتى تو چ وهى شیرین صفاتى تو!
نه وهك قهند ونه باتى تو یه قین روح وحه باتى تو

حه بات وراحه تا جانم

(صبح الخیر یا خانم)

وهره بیناهى یا چه هقان

ببینم بهژن وبالاىى

(صبح الخیر) مهستا من له طیف جام ب دهستا من
خومار ومهى پهرهستا من تویى مه قصوود وقهستا من
ژ مه قصوودان تویى بهس من بین بهر چه رخی نه طلّهس من
ژ غیبرى ته نه قیت کهس من ب رهشتوزین موقه ووهس من

د بهندا زولفى چهوگانم

(صبح الخیر یا خانم)

وهره بیناهى یا چه هقان

ببینم بهژن وبالاىى

ژ وی زولفى ژ وی بهندى رهها بم لی^(۱) ژ په یوهندى
سیهه چه شمی سپی زهندى ته سوهم شو بهه تی فهندى

شوبى شه مع وشه مالم نهز ژ بهر حوببا ته لالم نهز
ضه عیفم وهك هالالم نهز صفهت گویین دکالم نهز

ف بولبول را ب نه فغانم

(صبح الخیر یا خانم)

وهره بیناهى یا چه هقان

ببینم بهژن وبالاىى

ف بولبول را شهف ورؤژى ل سهر وی ته رح وبشکوژى
نهنى ماهى شهفهق رؤژى ته سوهم شو بهه تی دؤژى
کو دوورم نهز ژ وی حوورى تنى جارهك ل سهر سوورى
ژ وادى نهیمهنا طوورى ته جهللا کر د نیف نوورى

ژ وی سوهم تی دل و جانم

(صبح الخیر یا خانم)

وهره بیناهى یا چه هقان

ببینم بهژن وبالاىى

ژ حوسنا وی ته جهللاىى یه دى به یضاء و بالاىى
چ وه صفان بيم خه بهر نایى وهلى دل جه ذبه یى دایى
نه هشیارم ژ وی بهرقى ژ زهرتاجى ل سهر فهرقى
سپیده دا هه تا شهرقى بهلى نائیخمى فهرقى

ژ ضه ربى عشقى نالانم

(صبح الخیر یا خانم)

وهره بیناهى یا چه هقان

ببینم بهژن وبالاىى

ظه ریفى نازكى شهنگى صفهت حوورى په رى رهنگى
ب رؤژى را تو هه قدهنگى دو رهشتوزین سیهه یهنگى

كشاندن لى نه وهك جاران خهدهنگين قهوسى نووباران
 ژ رهنكى شير ومووكاران رهشاندن سينه وهك باران
 ژ وى ضهريى ب ئيشانم
 (صبح الخير يا خانم)
 وهره بيناهى يا چههقان
 ببينم بهژن وبالاىى
 قهكه جارهك خهط وخالان ل سهر وان مهسنهد وپالان
 بخوونه لى مه عهبدالان ببينين عيد وسهرسالان
 ئجازهت دى مه دهستوورى پهرى رهنكى صفهت حوورى
 د نيقا ظولمهت ونوورى بنووشين مهى د فهرفوورى
 ژ دل تالانى خالانم
 (صبح الخير يا خانم)
 وهره بيناهى يا چههقان
 ببينم بهژن وبالاىى
 ژ شهكاسا كو قهرقهف تى مهيا نوورين موشه ررهف تى
 نشانكه دل بهرى كهفتى ژ^(۲) بو من ههر سهحر خهف تى
 ژ وى جامى دنووشم نهز سهحر لهو نهى ل هووشم نهز
 ژ عامى لى دپووشم نهز ب جان ههر لى دكووشم نهز
 كو غالب مهست وسهكرانم
 (صبح الخير يا خانم)
 وهره بيناهى يا چههقان
 ببينم بهژن وبالاىى
 وهره پيشبهر مهلاىى خوه شههيد وموبتهلاىى خوه
 ب شهفقهت كه لقايى خوه مهلا نهمرت ب داىى خوه

مهسيحايى ل بيماران كهسى گهزتى دو رهشماران
 شههيدين شير ومووكاران كرى ئامانجى نووباران
 ل ديدارا ته چهيرانم
 (صبح الخير يا خانم)
 وهره بيناهى يا چههقان
 ببينم بهژن وبالاىى

(۱) كهى (كؤفلى).

(۲) ل (پاشا، يووسفى، عمهر، كؤفلى).

نهظهرك وى بهشهري لهب شه كهري حوور سرشتي
 نادره نهز ب مهى و كهوثر و حوورين د بهشتي
 ئى دى يى نهو ب خوه جارهك د عه جيم كو ب هش تى
 ته ژ وان قهوس و كهفانان چ خه دهنگن د ب وهش تى
 نهوه من شافى يى دهردان مه چ حاجهت ب نقشتي
 گهر بكت حوسن وجهمالا خوه ته جهللا د كنشتي
 دبتن بهيتى قودوس نههلى زيارهت ژ حه بهش تى
 سينه بوتخانهيه ئيرو مه ژ ديم وقهد وقشتي
 ب دلى ساده چ كم نهز كو ته جهللا نه گهشتي!
 نهوه من قبله يى جه بهت د قيام و د قوعوودى

صه نهما سور ژ صه مه د شهوقى ژ حه ق دايه ووجوودى
 گهر عهزازيلى بديتا نه دبر غه يري سوجوودى

قبله يا نههلى دلان گهر بكتن^(۳) كه شف جهمالى
 يا ته جهللا كه ژ بهر^(۴) تاج و بهران قهوسى هلالى
 كى ب دل كافره ئى سه جده نه بت جه بهت و خالى
 يا نه دت شه هده ب ئايات د وى وهقت و مه جالى
 (ليلة القدر) ه ب من نهو سه عهت، وعيده د سالى
 شه فقه كر په رده هالانى سه حهري شوخ وشه پالى

صه نهما سور ژ صه مه د - أ / ۱۱۶

صه نهما سور ژ صه مه د شهوقى ژ حه ق دايه ووجوودى
 گهر عهزازيلى بديتا نه دبر غه يري سوجوودى

غه رقى بووم نهز د غه ما عشقى د وهقتى سه حهري بوو
 كو ته جهللا يى جهمالى ژ مثالى به شهري بوو
 نه ژ لهونى به شهيران من دى يه لى ديم زهري بوو
 نهز دبيم روو حى قودس بوو ب خوه يا حوور و پهري بوو
 لهو ب حوسن ونه ظهري ره مزهك^(۱) ژ سرا قه دهري بوو
 خه مري يين سه يير ل ديم حهلقه ل دؤرا قه مهري بوو
 سه د خه دهنگ دانه جه گهر سينه ژ ضه ربى ب كهري بوو
 ل مه ئيش وئه له مان زيده ژ تيرا قه جهري بوو
 دل ژ مه بوويه په لهك جان وجه سه د تيك سه قهري بوو^(۲)
 لهو مه شه ب تاب سه حه ر نالهيه وهك موغنى و عوودى

صه نهما سور ژ صه مه د شهوقى ژ حه ق دايه ووجوودى
 گهر عهزازيلى بديتا نه دبر غه يري سوجوودى

صه نه ما سور ژ صه مه د - ب / ۱۱۷

صه نه ما سور ژ صه مه د نه ی شه که را له ب ژ نه بات
(أحسن الله، تبارك) ژ سورا وی صه نه می

نه نو ه را ره نگ فرشته به شه را حوور سرشت
یا ژ مسکی خوته نی خال و خه ط و کاکول و قشت
گه ر خوه نیشان سه قه ری دت دکرت حوور بهشت
که عبه یا تی نه بت نه و بوت که ده یه و دیر و کنشت
کو نه صیب دان ژ نه زه ل حه ق ژ مه را عشق نوشت
فهیده ناکن ل مه نسیم و نه طلسم و نه نقشت
ظاهری دا مه عه ذابک وه کو باطن فه بهشت
سوهتنی دایه هناقان وجه گه ر تیک برشت
قه صدی وه صلی مه ب جان کر کو فه دایین^(۱) و نه هشت
دهست نه هیلین ژ طه له ب نه ر مه د ری چت سه ر و تشت
پشتی نادین دوه زار خه نه جهر و تیر ورم و خشت
مه سه ری دانی یه ری و ب خودی بهستی یه پشت

نه وه من رووح و حه یات و نه وه من قبله یی ذات
صه نه ما سور ژ صه مه د نه ی شه که را له ب ژ نه بات
(أحسن الله، تبارك) ژ سورا وی صه نه می

زه ری یا دیم ژ دور و له ب شه که را عشوه په ری
یا ژ سه ر تا ب قه ده م تیک ژ عه یبانه به ری
ژ سه راپه رده یی لاهووت ب سه د شیوه که ری
بیته بهر عهینی شو هوودی د لباسی به شه ری
(حاش الله) تو که سان دیبتن نه ف ره نگه زه ری
دایه بهر قه ند و نه باتی ژ دو له علین شه که ری
بی تو یا له ب شه که ری، یا تو نه باتا ب ته ری؟
(الله الله) چ ته جه لایله ژ سه ر را قه ده ری!
حاجی یان سلسله به ستینه ل دؤرا قه مه ری
بی مووووه ت کو دو میران ژ سوری مه ی د سه ری
دهوری بهیتی ژ صه فا تینه سه مایا سه حه ری
نه هیلن چینه طه وافی و زیاره ت جه جه ری^(۲)

زه مزه م و غولغوله و عومره و عید و عهرفات
صه نه ما سور ژ صه مه د نه ی شه که را له ب ژ نه بات
(أحسن الله، تبارك) ژ سورا وی صه نه می

نازه ری گهر بدیا هوور دکرن لات و مه نات
صه نه ما سور ژ صه مه د نه ی شه که را له ب ژ نه بات
(أحسن الله، تبارك) ژ سورا وی صه نه می

نیرگزا مه ست و شیرین و گول و نه سرینه ژ رهنگ
شه که ر و لوئلوئی مه نثور و ب دل ^(۶) ناهن و سه نگ
مه ژ بهر ضه ربی ئەفینی بووه دل پیت و پهره نگ
له و مه شه ب تا ب سه حه ر ناله یه و هک موغنی و چه نگ
دا مه سه د رهنگی عه ذابی و نه هات دهر ژ مه ده نگ
هه ستی یان گرتی یه ناسوور و مه ژی دا هه یه ژه نگ ^(۷)
له و نه هشیار و خومارین مه نه خواری مه ی و به نگ
ل مه ئیرۆ دو که مانداری حه به ش هاتنه جه نگ
تینه قه تلا مه د ده ستان دو سیه ه قهوسی ژ یه نگ
دره شینن مه و تین مه دو هه زار تیر و خه ده نگ
جه گه ری کون دکن وتی دبه یین مثلی تفه نگ
مثلی وی کافر و ظالم قه دین کهس د فهره نگ؟

من ب دل صووره تی جان دی ژ بوتان ئەو ب تنی
ئەو تنی (سرو روان) دی ژ ظه ریفین چه مه نی
خه مری یان حه لقه و چین دانه ژ مسکا خوته نی
سه ر ددن چه شمه یی حه یوان و ب زمزم دره نی
لی چ شیرانی یه (الله) ته ژ وی که فت و چه نی ^(۳)
ئەز دبیم به دره ب دبیم لی دکتن گو فت و که نی ^(۴)
یا یه قین روژه ل شه رقی و شه فه ق دایه دنی
غه له طم روو حی قودوس هاتی یه نیف وی به ده نی
دکت ئحیایی مه واتان ب سور وره فت و چونی
ته نه هن باوهر و ئیمان نه ظه ری دی، و بنی
چ ته جه لالیه بووی قبله مه له ک روو ددنی
سووسن و سونبول و گول چه ر خه ل دوّرا سه مه نی ^(۵)

عشوه گهر شیوه نومایا مه ژ وی رووح و حیات
صه نه ما سور ژ صه مه د نه ی شه که را له ب ژ نه بات
(أحسن الله، تبارك) ژ سورا وی صه نه می

نازك و خووب وشه که رخنه ده وشیرین حه ره کات
صه نه ما سور ژ صه مه د نه ی شه که را له ب ژ نه بات
(أحسن الله، تبارك) ژ سورا وی صه نه می

د ری ا دؤستی مه لا یه ک جهه ت وساده دلین
مه حه تا جان هه یه حاشا ژ طه له ب ده ست به لین
یا د ری سه ر بد رین یا ب مورادی وه صصلین
مه چ په روایی رمین په روه ش وشیرین قز لین
تا نه به د مه ست وه لا کین ژ شه را با نه زه لین
ژ جه فا وستهما وی ژ جه گهر پور د کولین
په رده یا گو شه قه صه ب بی تو ژ سه ر دیمی ه لین
کو د شه رقی مه ه و خورشید ژ شه وقی به ططلین
له و ژ سور سورمه د دیرین ونه موحتاجی کلین
مه ست د نیف تۆر و له فان مار ل سه لوی فتلین
سورمه دارین ژ سوری مه ستی ژ قودره ت که مملین
مه ژ غه فله ت دو ژها دین^(۸) و ژ سه می خه ججلین

- (۱) فدایین (پاشا، یووسفی، عه مه ر) فدایین (کۆقلی).
(۲) د فی پارچه بی دا پاشخستن و پیشخستن ل نک (پاشایی) هه یه .
(۳) گو فت و که نی (پاشا، یووسفی، عه مه ر، کۆقلی).
(۴) د که نی کف ت و چه نی (پاشا، یووسفی، عه مه ر، کۆقلی).
(۵) نه ف ریز که تنی ل نک (زقنگی، نامیدی) هه یه، د فی پارچه بی دا پاشخستن و پیشخستن ل نک (زقنگی، نامیدی) هه یه.
(۶) به دهن (پاشا، عه مه ر) قه لب (کۆقلی).
(۷) دایه هه ژه نگ (پاشا، یووسفی، عه مه ر، کۆقلی).
(۸) زه ری (کۆقلی).
(* هه ژار ل وی باوه ری بی یه کو نه ف شعره نه یا جزیری یه، چاقلیکونا شعرا وی یا بۆری یه [ئیسماعیل].

ئىروم دى / ۱۱۸

ئىروم^(۱) دى وەقتى سەھەر ئەو دل بەرا سوندوس د بەر
 ديسا د لبسى سۆر وزەر نوورەك مونه ززه بوو بەشەر
 بسكىن سياه خالين د قەر رەش كاكولى زولف چوونە سەر
 ئەسوود بوو دائم سەجدە بەر من بەستى عەقدا نىيەتى
 غەفلەت ب سىر دا من نەظەر مىران ب قەتلى كر غەدەر
 تىر دانە دل شاهی مەجەر بى مروەت ئامانج كر جەگەر
 فەرياد وئەفغان سەد كەسەر وەصفان نەشىم لى ئەو قەدەر
 زانم كو روژ بوو هاتە دەر
 سوبحان ژ شاهی قودرەتى

سوبحان ژ تە شاهی جەلال ھۆستايى پور قودرەت ل بال
 خاصا تە دايى ئەف جەمال دىمى ژ عەنبەر خەط وخال
 كفش بوو د قەوسى دا ھلال قىرا مە دى بەدرا كەمال
 لى بوون نقاب چەوگان ودا ل وان يەك ب مەستى دايە پال
 لى سەيىرى بايى شەمال پىچانە سەر نوورا زەلال
 قەط كەس دىين ئەف رەنگ مثال موطرب وەرە وەقتە ومەجال
 زازا ب نايى را بنال ساقى وەرىن خەمرا ھەلال
 جارەك ژ سەر دىمى قەمال
 زولفین ل دۆرا جەبەھەتى

زولفین موعەنبەر كاكولىن تاتاب داڭ داڭ فەتلىن
 بايى^(۲) نەسىم تىك مەيلىن ئەبلەق ژ قودرەت خەملىن
 تى عەندەلىب و بولبولين تى عەندەلىب و بولبولين
 غەفلەت مە دى لەو خەججلىن مەجرووحى تىرىن قزلىن^(۳)
 بسكىن سياه رەنگ سونبولين
 چىن چىن ب مەستى سلسلىن
 وى قەستە خالا فلفلين
 وى بوغچەيى گول كەملىن
 روژ هاتە بورجا سونبولين
 مەجرووم ومەھجورور دل كولىن
 رەحمى كە پور سۆتى دلين

قى پەردەيى جارەك ھلىن
 باقى نقابا ظولمەتى

پورسى ل مەردارى خوە كە ل مەجذووب و حالدارى خوە كە
 بەس قەھر وئازارى خوە كە قەستا برىندارى خوە كە
 شەفقى ب دىدارى خوە كە تىك غەرقى ئەنوارى خوە كە
 لى ئەمىر وفەروارى خوە كە شەھىدى نووبارى خوە كە
 گەزتى يى رەشمارى خوە كە لەعلى شەكەربارى خوە كە
 ب لەفظ وگوفتارى خوە كە دەرمانى كولدارى خوە كە
 لى كەشفى ئەسرارى خوە كە مەخمورورى خەممارى خوە كە

ھەيرانى رەفتارى خوە كە
 كوشتىنە تىرا موحبەتى

وەر سەردە جارەك كوشتى يان ئەختەر مەيىن خوە^(۴) ب يەنگى يان
 بەردە ب مل دا خەمىرى يان بادت سەھەر رەيھانى يان
 داغىن شەھىد وسوھتى يان دانىنە لى وان تلىلى يان
 كوژ موعجزا خوممارى يان رووح بىتە ديسا سەر گيان
 ھىژ نابرم قەط ھىقى يان ژ وان شەفقە ئو دلدارى يان
 (باللە) ژ نال وزارى يان ظەربا فراق وبھىرى يان

تەشبیهي تووتاकिन چيان خەو ناکرین شەفتاریان
لی هیژ دخوازين شوکریان
چەندی کوروو دین قبلەتی

چەندی دنی بت^(۵) ھەر ھەبی
ھەرچی دقئ تە ھەر وەبی
دائیم ب رەمز و عشووبی
وی بەغچەیی خار تی نەبی
چەشمەك ل ئەحوالی مەبی
ساغەر مەدام پور بادەبی
بەتر ب رەحم وشەفقەبی
مەخمووری چەھقین شەھلەبی
سۆتینە ناری فورقەتی

دەردی غەدار بیم فورقەتە
عاشق مرن ھەر ساعەتە
لی دلبر ئەف رەنگ عادەتە
ئەووەل ددت پی ئولفەتە
گاقەك کو ئەو قیرا رەتە
شیری جەفاییی لی دەتە
رەحمی ب عاشق نابەتە
وی قەستە جان یەغما کەتە^(۷)

حەتتا کو دل قەنج ژی بەتە

ئىنصاف ژ مەھروویان مە تی

یار قەستە جان یەغما کورت
رەمزەك ژ رەنگ عیسا کورت
دا موعجزی پەیدا کورت
یا سحری بووسینا کورت
دیسا شەھیدان راکورت
ژ ئەو لەعلی شەكکەر خا کورت

قان کۆلەیان ئازا کورت^(۸) جارەك غەریبان شا کورت
راستی یەدی بەیضا کورت مسکی د جەر حان داگرت
دی خوەش بکت ئحیا^(۹) کورت شەفقی کە یا رەب دا کورت
رەش کاکولان تاتا کورت سەد حەلقە چین چین باکورت
ھەمیان ل دیم طوغرا کورت

ئەمری ھومايوون سەر مە تی

عاشق ژ وی دی سادە^(۱۱) بت خاکا ری یایاری خوہ بت
سەد داغ د دل وەك لالە بت خوونی بخوت رەنگ غونچە بت
وی^(۱۱) جانفدا شوبهت مە بت جانی عەزیز نەقدانە بت^(۱۲)
دائیم ب سەعی وجەھدە بت طەبعی کو یار لی ئەو وە بت
یار ژى د گەل بی پەردە بت^(۱۳) قیرا ب رەحم وشەفقە بت
وەك غونچە عاشق دل قەبت دل شوبهتەتی ئایینە بت
عشق وجەمالەك^(۱۴) زیدە بت خال ئەسوود و دیم قبلە بت

پیش ھەردو نوونان سەجدە بت

فیکرا بویرن صوحبەتی

ئی گۆیی مەیدانی تە بت وەك من د زندانی تە بت
سەربەندی چەوگانى تە بت مەجر ووحی پەیکانى تە بت
یەغما وتالانى تە بت ھەر رۆژ ژى قوربانى تە بت
بیماری موژگانى تە بت دائیم د فەرمانى تە بت
حەبسی د زندانى تە بت موشتاق و حەیرانى تە بت
سۆھتی ژ ھجرانى تە بت دی مەستی فنجانى تە بت
وی بەھر د نیشانى^(۱۵) تە بت مووچە ژ بەر خوانى تە بت

لی لوطف وئحسانى تە بت

ھەر دەم بخوونی حەضرەتی

ئيرۆ ژ نوو پور ئاتەشم / ۱۱۹

ئيرۆ ژ نوو پور ئاتەشم
 مەجر ووحى قەوسى پور وەشم
 تير دان ژ قەوسى ئەسودە
 كوشتینه وەك من دەھ^(۱) سەدە
 وى بە گلەرى پور كوشتنە
 ما ئەھلى دل قەط هشتنە؟!
 لى ئەز تنى^(۲) سەر تا قەدەم
 وەصفين د عشقى ئەز چ دەم
 وەصفين ئەفين و عشقەھى
 نايينە شەرح و مەدەھى
 ئەحسەن ژ حوسنا ديم دورى
 سەد زاهد ئيخستن ژرى
 ديسا ژ رەمزا دل بەرى
 تير دانە نيڤا جە گەرى
 شەھزادەيا شيرين قەدە
 وى پادشاه وبە گلەرى
 ئەنگوشت ب خوونى رشتنە
 سوهتینه مثلى مەجمەرى
 يەكسەر دسوژم دەم ب دەم
 نايين حساب و دەفتەرى
 حوسن وجەمالا وى شەھى
 ئەحسەن ژ نەقىشى بە ششەرى
 شيرينى وگوفت و سورى
 وى نازك ولەب شەككەرى

شەككەر د نيڤ ليڤانە وى
 مەشەل د نيڤ شيفانە وى
 رەيحان ل دۆر سيقانە وى
 تەيسى ژ رەنگى فەنەرى
 فەنەر نيه نوورا حەقە
 بەرقا سپيدە وشەففەقە
 حوسن وجەمالا موطلەقە
 زوھرە وشەمسا خاوەرى
 زوھرە و ماھ و موشتەرى
 زولفا موسەلسەل عەنبەرى
 من دين ل ديمى ئەنوەرى
 سەر دايبە حەوضا كەوتەرى
 حەوضا ژ كەوتەر چەشمە تى
 ھەردەم ژ نوورى^(۳) سەر دەتى^(۴)
 خەمىرى ب رەش بسكا^(۵) حەريير
 بورجا كو حاكم لى دو مير
 وەربوون ل دۆر بەدرا مونير
 من دين ل تەختى كشوہرى
 مەيدانى جوڤا گۆي گەران
 مەي دان^(۶) شەرابا ساغەرى
 ساغەر ب دەست سەرخوہش و مەست
 غەفلەت دو بە گلەر مەي پەرەست
 وەقتى سەحەر گەھ دەست ب دەست
 كوشتم ب دەريا خەنجەرى
 كوشتم ب دەريا كەيبران
 رەمز وئشارات و سوران
 گەزمە وخەدەنگا ئاوران
 دان دل ژ نيڤا پەنجەرى

دان دل ژ بهر حوسنا ب نوور
 لهو سوهتیهم وهك كووهی طوور

حوببا ته ما خواهش هشتمه
 یه كسهر ژ خوونی رشتمه

گهزمین د شیرین نازکی
 چوویینه نیف دل گازکی

دل بهر چ بی حه د ظالمه
 لازم ب حالی عالمه

لازم ب قهتلا من دقوی
 پهیکان د جهرگی دا چهقی

به ندر کولاب وپه نجهیان
 من ناهر دهست وان غه نجهیان

رهمز وسورین شیرین له بان
 ریزا موسه لسهل عهقره بان

من دین ل دؤر بهدرا ته مام
 وی پیشره وی باطن ره قام

بهرقا ته جه لایا صودوور
 حوبب وئه قینا نه نوهری

ههر روژ ژ نوو نهز كوشتمه
 تیر و خه دهنگین مه جهری^(۷)

دهر بین د وی رمبازکی
 من داد ژ ظولما دل بهری

جارهك ناکت پورسی ل مه
 لی پور ددیرت غه دهری

هیژ نهف د دل ماری شهقی
 به ندر کرب شه وکا عه نبهری

دل ما د نیف ئشکه نجهیان
 کوک و کوبارین دین بهری

تیریژ^(۸) و بهرقین که وکه بان
 گهر دان ل دؤرا قه مهری

حهر فین د مه کتووب دال ولام
 یه غما کرم سیمین بهری

سیمین بهرا نهی شه ککهری
 بهژنا شیرین دیمی زهری

بووماوهر و شیرین له بی
 بهدرا د بورجا عهقره بی

بهدرا ژ قودرهت لی دو نوون
 پور راکرن وی قهتل و خوون

ههر دهم ب ظولمی وه دسوژی
 لازم - د بیم - من دی کوژی

کهس نینه رهت مه هدهر بکت
 خه ملی ژ زیوری زهر بکت

شه فقی ب دیداری خوه کت
 شه هیدی ره شماری خوه کت

فه تلین سیهه ماری شه قین
 ئاخر ب سه لوی دا ره قین

خه ف بوون د نیف توورا قزل
 کوشتین وژه هر ئاقه ته دل

ئهو حووری یا نسبهت پهری
 بوو ژ گولاب و ماوهری

وی خووب و نوورین غه بغه بی
 کهنگی ژ بهر پهردی دهری

ئهو قاتلا ئه سوه د عویوون
 عالم پهریهت یه غما کهری

قه لبی ژ حوببا تهی تهژی
 کهس نینه چیتن مه هدهری

بهس گرتی یان نه بتهر بکت
 شه فقهت ل یه کتا بدهری^(۹)

قه ستا برینداری خوه کت
 ئی سهر ل فه تلا پیشته ری^(۱۰)

ره یحان ب دؤر سهر وان چه قین
 خه ف بوون د تاییی چه نبهری

ئیلان مثالن سهر ل مل
 هیژ کوشتی یین ره مزای بهری

كوشتينه ئەم شيرين لەبى
گەر ئەز بىنم ئەو ب خوە بى

ئەو نازكا نىسبەت گولى
مەستم ژ بەر (قالوا) بەلى

تەحلىكەشىن رووز وشەبى
ناكم ژ دل هيز باوەرى

جامەك ژ كەوئەر دا مەلى
حەتاب روژا مەحشەرى

قى فورقەتى ئەبتەر كرىن / ۱۲۰

قى^(۱) فورقەتى ئەبتەر كرىن
ژار و ضەعيف و زەر كرىن
فەرياد ژ دەستى فورقەتى
فەرياد ژ دەستى فورقەتى

پور زەر كرىن وەك زير مام
دائىم ژ رى چاقنىر مام
چەهقىن ب لوطفى پير مام
فەرياد ژ دەستى فورقەتى

چاقنىرى رەفتارا تە بووم
لەو دوور ژ ديدارا تە بووم
موشتاقي گولزارا تە بووم
فەرياد ژ دەستى فورقەتى

دووربووم ژ وى رەفت وچونى
نايى ب چەهقان من دنى
وان عشوہيان گوفت وکەنى
فەرياد ژ دەستى فورقەتى

دونىاب من مژبوو غەمام
عومرەك ب قى حالى هە مام
خەو ژى ل چەهقان من حەرام
فەرياد ژ دەستى فورقەتى

- (۱) چەند (زفنگى، نامیدی).
- (۲) من جان هەمی (كۆفلى).
- (۳) نوو وى (زفنگى، نامیدی).
- (۴) سدرەتى (كۆفلى).
- (۵) زولفا (زفنگى، نامیدی).
- (۶) د (پاشا، يووسفى، عەمەر) خەمر و (كۆفلى).
- (۷) قەچچەرى (كۆفلى).
- (۸) تيرۆژ (زفنگى، نامیدی).
- (۹) نەددرى (پاشا، يووسفى، عەمەر) نەظەرى (كۆفلى).
- (۱۰) شەنپەرى (كۆفلى).

ساعهت ل من تيك سال بوون
 حهرفين دهاتن دال بوون

دائم ل سهر دهست فال بووم
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

ئيرۆ تني دهرهات ئهليف
 يا خاره لي كه مخه وقه ديف

مه عنا دچوو به ژنا شهريف
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

قي فرقهتی پور دل شهواند
 شيشين د سور تاتا طهواند

داغين مه ديسا رهشكرن
 لي زيده پهنج وشهش كرن

يهك يهك ژ نوو ئاتشهش كرن
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

سهو دا ئو سهوس و گيژ كرم
 چهندان وه بووم لي هيژ كرم

پور ههر د دل خوونريژ كرم
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

گه زمين د وان خومماریيان
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

شهف بوو د نيڤ^(۲) چه شمين مه دا
 دي بي سه حهر شاهي گه دا

مزگين كو دا من ئهف قه دهر
 خهيلهك ل من روون بوون به صهر

روهی شرين من هاته سهر
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

روون بوو ب دیدارا ته دل
 نارهت ژ فهروارا ته دل

مننهت مه دلداري خوه دي
 سولطان وخوندكاري خوه دي

دیسا ژ نوو یاری خوه دي
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

مننهت مه ديسا غم رهڤين
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

رهش كاكولي سونبول چهڤين
 نوو بوو ل دل حوبب وئهڤين

دهردی غه دار بيم فورقهته
 يا سههل كو عاشق روح دهته

فورقهت ژ جان پور زه حمهته
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

ناری فراق وسوهتني
 پورسكن ژ عوششاقان تني

ئيشا خه دهنگا نوهتني
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

عاشق ئهون ههر دهم مرن^(۴)
 كه يبر ل دل من بهتيرن

چه ند يهك د ره مزين دل بهرن
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

يا ره ب دیداری خوه کی
 بهس سوهتی پی ناری خوه کی

من واصلی یاری خوه کی
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

مه ژدۆستی ساتهك دوور نه کی
 ديسا ژ نوو دل هوور نه کی

پهركهنده و مه هجوور نه کی
 فهرياد ژ دهستی فورقهتی

دهر حهق مه / ۱۲۱

دهر حهق مه ب شیری خوه مه که ته قصیری
نابت ^(۱) د شوغلا مه بکی ^(۲) ته ئخیری
طوغراییی هومايوون کو دکن طوررهیی ئه مر
زولفا تهیه ئانین ^(۳) ژ خه طا ته حریری
حوسنا ته نزانم ب چ ته شبیه بکم؟
(في أحسن تقویم) لهو هاتی یه ته فسیری
سررا ته ل دیم ئایه تی کو برایه نه شیم
لی نه قل وروایه ت د کرم ته غسیری ^(۴)
گهر قه لبی حه قیقه ت نییه یه کجار چرا
عشقا ته کرین زیروزه بهر ئکسیری؟
ما قودره تی ده فعی ههیه وهر شیری علی بت
لامع کو بدت صاعقه یا ته قدییری؟
بی قودره تی تو قووه تی مه خلووقی چ کت؟
مه منووعه ل نک عه قل کو بکت ^(۵) ته ئشیری
نه ی به سطمی طلسمی مه ب سه د خانه برت
قادر ههیه عارف بکرت ته قیری!؟

(۱) وی (پاشا، یووسفی، عه مهر، کؤفلی).
(۲) دنی زفنگی، نامیدی.
(۳) ب سه ر (پاشا، یووسفی، کؤفلی، عه مهر).
(۴) هه ر دمرن (عه مهر، یووسفی، زفنگی، نامیدی).
(* هه ژار ل وی باوه ری بی یه کو نه ف شعره نه یا جزیری به [ئیسماعیل].

مزگین ژ مهرا بیت / ۱۲۲

مزگین ژ مهرا بیت ژ سور شرینی
جانى خوہی شیرین ددرم مزگینی
سہد چین د خوہ دا گرتیہ زولفا تہ ب چین^(۱)
شعرا مہ ئوحق لہو چوو حہتا ماچینی
نہقشین فہلہکان^(۲) گوہ ددرن فی نہظمی
تہنہا نہ بہشہر ہہر دکرن تہحسینی^(۳)
عشقی ژ خودی دا تو بخوازی ژیرا
گہر دی ل نہیارہک خوہ بکی نفرینی
یہک سہجدہ تہنی فہرضہ د دینی عشقی
بن بہر قہدی یاری د مہجالی دینی
عاشق کوب دل فاتحہیا عشقی خواند
ئیات یہکایہک دکرن ئامینی
مہ ژ لہعلی لہبی یاری^(۴) فہخوار ئافی حیات
ئہغیار بلا تیک بچن دارینی
لازم ب خوہ ئایینہیی (روح القدس) ی تو
لہو کس نہدین حووری ب فی ئایینی
جائز ب تہ (من حیث البشر) نسبت دان^(۵)
بہن وشہفہق ونازکی یا نہسرینی

بہر دل بہر ولہب بہر لہب وئہندام ل یہک
خہونا مہ ب یاری بدنئی تہعبیری
ذاتی ژ ووجودا مہ سہبہب وی تو دزانی
نائیتہ حسابی فہلہکی تہدویری
ئاتہش پەرہسی وادیی عشقین وعہجہب
دینار پەرہس وی دبرن تہکفیری
محرابی دو برہین تہ ببینت عارف
نیہت چ ب جہ بت دہماتہ کبیری^(۶)
زانم تہ چ مزراق ف دل کہفتی بہ لی
جارہک تو گوئی د دہربین تییری
تہقدیری کو حوکمی ل مہلی جاری کت
قہط کس ہہیہ مومکن بدتی تہغیری!؟

- (۱) بابیت (پاشا) یابیت (زفنگی) بابیت (عمہر) یا بیت (یوسفی).
- (۲) بکن (پاشا، کؤفلی، عمہر) نہکن (یوسفی).
- (۳) ئانی (پاشا، یوسفی، عمہر، کؤفلی).
- (۴) بی نہقل وروایت بگرم تہفسیری (کؤفلی).
- (۵) عہقلی دکت (پاشا، عمہر، یوسفی) عہقلی بکت (کؤفلی).
- (۶) تہکثیری (پاشا، عمہر).

ئهف رهنگه فهصاحت ژ بهشهر سحرى حلال
ئعجازى بهيان ئانىيه بهر ته دوينى
دا ناله وئاهين مه ژ دل صهح بكرى
وهر گوھ بده هندافى سهري بالينى
فههاد دزانت توژ پهرويز مه پورس
ئهطواري غه مى عشق وسورا شيرينى
بى^(٦) نوقطه نههن دائره ئحسان كه مه لا
دهووار چ كت دائره يا ته كوينى !

(١) چينا يه كى وه لاتی چينيه ، و چينا دووى خه له كين زولفانه.

(٢) نه فسین مه له كان (كوڤلى).

(٣) خه لكى جزيرى دگوتن : مه لایى جزيرى سه د ديوان هه بوون ، يهك يا مايبى و نوت و نهه مليا كه تان
يبن برينه عه سمانان !!

(٤) يارى خوه (زڤنگى، ئاميدى).

(٥) من حيث بشر دى بته نزهدت بدران (كوڤلى).

(٦) لى (پاشا، يووسفى، عه مهر، كوڤلى).

چارينه / ١٢٣

- ١ -

قهوسى ته^(١) هلالى ب دهلالى كه شها
بهژنا ته ژ شهنگى ب دهرهنگى مه شها
مارى ژ هه ريرى د عه بيري خوه شها
ماوهر بووژ وان زولفى د زهنگى وه شها^(٢)

- ٢ -

شمشاد خه رامى كو د جامى مهى دا
جاماژ شه رابى ب گولابى ههى دا
سه د هاتنه قوربان ومو طربان نهى دا
دور هاته طلسمى مه ب ئسمى ههى دا^(٣)

- ٣ -

سه رده فته رى وه صفين ته يه ديبا جهيبى دل
يهك قه طره ژ لوطفا ته يه سيرا جهيبى^(٤) دل
ذكرى ته دكت دور وضيا له هجهيبى دل
طه ريرى نه فه سا هاى وه ووبا له هجهيبى دل^(٤)

- ۴ -

ئامانجى خەدەنگىن تەيە من شىشەيى دل
دائىم ئەوۋە ھەر من غەم وئەندىشەيى دل^(۵)
ئاتەش د رەشىنت قەبەسى پىشەيى دل
ھنگى ل خەيالى بدەرم تىشەيى دل^(۶)

- ۵ -

پەردە ھەبابى ب ھجابى تە قەدائىن
سەروى د چەمەن دا و د بەندا ھەوۋە دا ئىن
ھەرچەندە تو مىرى مە فەقىر و مە گەدائىن
زانى ژ گىيانى خوە ب جانى خوە فدائىن^(۷)

- ۶ -

خالا تەيە مشكىن كو بوويە نوقطەيى نوونان
وہك ئىسم وطلسمان بوويە تەعويدى عويوونان
چەشمىن د سىھھ رادكرن فتنە ئوخوونان
لەو خوون ژ دو چەھقىن مە دزىت^(۸) شوبھى عويوونان

- ۷ -

يەنگى تە ژ شەنگى ب دەرەنگى^(۹) وە كەشاندىن
سەد تىر وخەدەنگى ب چ رەنگى تە رەشاندىن
سەرىپەنجە ب ئشكەنجە تە وەك غونچە لئاندىن^(۱۰)
ھەستى وە ب مەستى ل مە فىرا ھەرشاندىن

- ۸ -

پابووسە مورادا مە ژ يارا خوە د عىدان^(۱۱)
مەحروروم نەكى ما ژ مورادا خوە مورىدان
قوربانى تە^(۱۲) مە من بکہ ئامانجى جەرىدان
ئەمما ژ خودى را مەبە ھەمراھى پەلىدان

- ۹ -

ئاخا قەدەمە موحتەرەما سىمبەریمە^(۱۳)
وہك سايە پەياپەي ل رى يانەي شەككەریمە
ھەر كەفتمە رى رەھ ژ گىرى (رەگىز) یمە
دائىم د سولووكا خوە رجوو كارى ئەويىمە

- ۱۰ -

مە ژ ئايەتى كوبرا كو ب طوغرا وە كشاندى
ئعراب ب زىرابى كەشاندى و رەشاندى
سىما ژ سىما ب خوە وە سپىدە رەشاندى
ئىلان قە وەشاندى^(۱۴) ب عەبىرى قە وەشاندى

- ۱۱ -

(اللہ) چ ظەرىفى چ لەطىفى چ شەپالى!
قەنجى و ب غونجى و ب نازى و دەلالى
زانىن مە شەف ورۆژى تو بەس كو ژ خەيالى
دائىم ژ خەيالا كول بالە تول بالى^(۱۵)

- ۱۲ -

(الله) چ شیرینی چ نهباتی چ حیاتی!
مه حبووب وه کی دیته دبیژم^(۱۶) : بوت ولاتی
یا صورهتی روو حی تو و یا پهرتهوی ذاتی؟
دیدار مه پور دینه ل دهردی مه تو هاتی

- ۱۳ -

بهژنا ته ژ شهنگی ته چ رهنگی وخهرامی
قه د نهی شه ککهری عشوه پهری ماهی تهمامی
جارهک ته بهشتا بگهشتا مه غولامی
تا قهنج مه لایی بديا بی ب سهلامی^(۱۷)

- ۱۴ -

په یغام و بشارهت مه گههشتی
نازک زهری بی سورپهری بی حوورسرشتی
ره مزادو هالان خهط وخالان قهد وقشتی
نادم ب شهمالین ب شهپالین د بهشتی

- ۱۵ -

بورهین ته ب ههقرانه سهری دهعوائی
سونبول ژ طهرهف هاتینه سهر غهوغائی
دا ههر ژ دل ریش بکن یهغمائی
فه ریاد ژ دهستی ته شیرین شههلائی

- ۱۶ -

رهندی ب خوه قهندی وشیرین وشهپالی
قهنجی و ب غهنجی و ب نازی و دهلالی
مه حبووب ل تهختی و ب رهختی ب خوه بهختی
عومری ته مه را بت سهد ودهه سالی هلالی

- ۱۷ -

سهرپووش وقبابا من وعشق ومهی وجام
جاما کو نه بهسکه ب تنی بهسکه ختام
شاهد نه ب مهستی بگهرینت ب خرام
ئهو باده حهرامه مه دوسهد جاری حهرام^(۱۸)

(۱) د (زفنگی، نامیدی).

(۲) عهنبهر ته ژ زولفان مه ژ طهرهفان وهشها (کؤفلی)، ونهف چارینه ل نک (کؤفلی، زفنگی، نامیدی) ب تنی ههیه.

(۳) نهف چارینه ل نک (کؤفلی) تنی ههیه، یه کا وه کی وی ل نک (زفنگی، نامیدی) ههیه لی ب چه ند گوهرینان فه، دهقا وی ل نک وان ب فی رهنگی یه:

شمشاد وخهرامهک کو مه دی بوو سهههری

جامهک ژ شهرا ب ب مه دا وی قه مههری

تیرهک کو ژ قهوسین دوی دا جه گهری

قوربانی خوه کر جانی شیرین روخ فهنهری

(*) (سهراچه) نهز پتر به گم دکم، وسهراچه خانی بی بچووکه، و ل بنی گوهی یه (سراجهی بی) بت چونکی (ضیا) پشته هنگی هاتی یه [نیسماعیل].

(۴) نهف چارینه ل نک (کؤفلی، نامیدی) ب تنی ههیه.

(۵) دائم نهوه ههر موراد ونه ندیشه نی دل (نامیدی).

(۶) نهف چارینه ل نک (کؤفلی، نامیدی) ب تنی ههیه.

(۷) نهف چارینه ل نک (کؤفلی، نامیدی) ههیه.

(۸) درت (نامیدی) ونهف چارینهژی ل نک (کؤفلی، نامیدی) ههیه.

هه لبه سته كا هه قپشك
 د ناقبه را مه لايي جزيري
 ومير عماده د ديني (۱) / ۱۲۴

مه لا:

سه حه رگه ه گه وهه ر ئه فشان بت
 عه بير وعه ن به ر ئه فشان بت
 سه ر ئه لقبايي زه ر ئه فشان بت

مير:

سه لامه صانعى قادر
 موفه رره ح بت مه لى خاطر
 ژ جاما خاطرى خاطر

مه لا:

ژ رهنه گ ئايينه يا جامى
 د رهنه مزا كوفه ر وئسلامى
 ژ به رقا نوورى ئلهامى

مير:

سه نا به رقا ته جه لايي (۲)
 ب فيرووزى جه لا دايي (۳)
 ژ ده ستى ماه سيمايي (۴)

- (۹) يهنگى قه دى شهنگى به در رهنه گى (ناميدى).
 (۱۰) ل دل دان (ناميدى) وئهف چارينهيه ل نك (كوڤلى، ناميدى) ب تنى ههيه.
 (۱۱) يا بووسه مورادا مه د عيدان (ناميدى).
 (۳) ته بم (ناميدى) وئهف چارينهيه ل نك (كوڤلى، ناميدى) ب تنى يه.
 (۱۳) ئهف چارينهيه ل نك (زفنگى، ناميدى) ب فى رهنه گى يه:
 ئاخا قه ده مه ما موخته ره ما پايي پهريمه
 وهك طووطى په ياپه ي ل زه بانى شه ككه ريمه
 هه ر له حظه دى بيت كو د چم ره هگزه ريمه
 ئيدى چ بيژم كو (كريم بن كريم) ه
 (۱۴) وهقشاندى (ناميدى) وئهف چارينهيه ل نك (كوڤلى، ناميدى) ههيه.
 (۱۵) ئهف چارينهيه ل نك (كوڤلى، ناميدى) ب تنى ههيه.
 (۱۶) دهيه ژه (ناميدى) وئهف چارينهيه ل نك (كوڤلى، ناميدى) ب تنى ههيه.
 (۱۷) ئهف چارينهيه ل نك (كوڤلى، ناميدى) ب تنى ههيه.
 (۱۸) ئهف هه ر چار چارينهيه يين دويمه ي يى ل نك (ناميدى) ب تنى هه نه.

مه‌لا:

ژ دهستی شه‌ککه‌رئامیزان
سه‌مه‌ن بوو و دل ئاویزان
د تورا فتنه‌ئه‌نگیزان
میر:

دو ره‌شماران ف من به‌ر بوو^(۵)
کو سونبول هات و که‌رکه‌ر بوو
ژ عه‌کسا ساقی ئه‌نوه‌ر بوو
مه‌لا:

شه‌رابا نابی رومانی
موسه‌لسه‌ل مایه‌ ره‌یحانی
غه‌ره‌ض شه‌کلی ته‌ بوو (مانی)
میر:

مثالا سووره‌تا چینی
کو من دیبوو د ئایینی
مه‌ دیبوو شه‌کلی شیرینی
مه‌لا:

کو کیشا کاتبی غه‌یبی
چ ئایه‌ت بوو ژ (لاریب)ی
د یاقووتا مه‌ دی مه‌ی بی
میر:

ژ نه‌شئا بادیه‌یا کاسی
ژ وی جامی ژ وی تاسی
ژ مه‌را^(۹) غه‌مزه‌ ئه‌لماسی

مه‌لا:

سوله‌یمانیمه‌ ئەز دیسا
جه‌واب ئانی ژ به‌لقیسا
ب جان ئەز خو‌ه‌ش کرم عیسا
میر:

ده‌ما عیسا ئشاره‌ت کر
دل و جانی مه‌ غاره‌ت کر
ئه‌دا له‌و خو‌ه‌ش عباره‌ت کر
مه‌لا:

نه‌ی و موغنی مه‌ هه‌مرازن
تنی مه‌ حره‌م نه‌ی و سازن
دنالن بشکو^(۱۱) و بازن
میر:

هه‌زاران بشکووان ده‌نگ تی
ژ تایی عه‌ره‌ه‌را شه‌نگ تی
مه‌شا سه‌روا ب سه‌رزه‌نگ تی
مه‌لا:

زه‌ی شاهین وشه‌هبازی
چ ته‌یغوون بوو د په‌روازی
ب^(۱۳) ره‌مزا سحر و ئعجازی
میر:

گوه‌ره‌سه‌نجن د حوسنی دا
دو شه‌ه‌لا بوون^(۱۴) د قه‌وسی دا
ه‌لالان گو‌شه‌ چوون پی دا^(۱۵)

سه‌حه‌ر هو‌ده‌ود بشاره‌ت دا
ب حال و سور عباره‌ت دا
ده‌ما وی ئه‌و ئشاره‌ت دا
میر:

ل من عه‌ظمین ره‌میم حه‌ی بوون
تنی^(۱۰) مه‌عدووم و لاشه‌ی بوون
مه‌ هه‌مسهر موغنی ونه‌ی بوون
مه‌لا:

د ره‌مزا ئایینه‌یا جامی
ددن بی په‌رده‌ په‌یغامی
هه‌زار ره‌نگ تینه‌ ئله‌های
میر:

ژ به‌لگین نیرگزی‌ن نازک
گه‌ها رووحا مه‌ ئاوازک
ب په‌روازا خو‌ه‌ شه‌هبازک
مه‌لا:

ب ناز و غه‌مزه^(۱۲) و غه‌نجان
وه‌ شیرین دامه‌ به‌ر په‌نجان
برم ریزا گو‌هه‌ره‌سه‌نجان
میر:

دو ئه‌بروو مثل‌ی میزانی
گرانسه‌ر بوون د کیشانی
دو^(۱۶) سونبول راست و چه‌پ دانی

سه‌راسه‌ر غه‌رقی مه‌ستیمه
ب ره‌یحانان قه‌ به‌ستیمه
دو ئه‌ژده‌ر مه‌ست گه‌ستیمه
میر:

مه‌ دل مایه‌ د خه‌یالی دا
د به‌ر گو‌شین هلالی دا
شه‌رابا مه‌ د په‌یالی دا
مه‌لا:

شه‌فه‌ق دا عقدی په‌روینی
خه‌طی نازک ل نه‌سرینی
ژ سووره‌ت خانی یا چینی^(۶)
میر:

غه‌له‌ط (مانی) خه‌طا کیشا
ژ به‌ر زولفا دوتا کیشا
تو ئوستادان وه‌ ناکیشا
مه‌لا:

خه‌طی ره‌یحان ل کافووری^(۷)
ره‌شانندی ظولمه‌ت و نووری
ژ ده‌ستی وی^(۸) صفه‌ت حووری
میر:

ب ذات ئەز غه‌رقی عرفانم
صفه‌ت کسرا و خاقانم
ل ته‌ختی دل سوله‌یمانم

مه‌لا:

دو سونبول راست وچه‌پ به‌دری
به‌رات و(لیلة القدر)ی
ژ بالایی بدن چه‌تری
میر:

ل به‌دری کاتبی حوسنی
شرینه غالبی حوسنی
نه‌ظهر کر^(۱۷) طالبی حوسنی
مه‌لا:

دلی بت صهیدی شاهینان
ب ناز و عشوه شیرینان
د تورا عنبه‌رین چینان
میر:

ب قودرهت نوقطه‌یا نووری
د نوورا ئاته‌شی طووری
ژ صه‌ها باده^(۲۰) فه‌رفووری
مه‌لا:

ژ وی نووری ژ وی ناری
بروو ژ راست وچه‌پ تاری^(۲۲)
ب موهرا^(۲۴) نه‌قشی جه‌باری
میر:

ژ ئیگر من نه‌فه‌س هل بوو
ژ بو من حه‌للی موشکل بوو
ژ نار و نووری کامل بوو

موسه‌لسه‌ل طوره‌ طوغرانه
مه‌لائک صه‌ف گریدانه
ل به‌دری تازه سه‌یوانه

نقیسی عنبه‌ری سارا
ب نیشانا جه‌مال ئارا
کو دل‌به‌ر دل به‌ری خارا

یه‌قین دی ده‌ست ژ بی به‌ردن
شیرین دی شه‌هد وشه‌ک‌کردن^(۱۸)
ژ قودرهت رووح په‌روه‌ردن

کو کسوه‌ت^(۱۹) بوو ل نیشانی
چ شه‌وقه‌ک دایه په‌روانی
مه^(۲۱) ئاته‌ش هاته‌ فنجانی

مه‌ مووسایی قه‌به‌س ئیسا
ب طه‌یری دل قه‌فه‌س ئیسا^(۲۳)
ژ ئیگر من نه‌فه‌س ئیسا^(۲۵)

ژ روخساری شه‌ب نه‌فرووزی
ب ره‌مزا موعجز نامووزی
ژ به‌رقا وی جه‌هانسووزی

مه‌لا:

بنی به‌رقا ته‌جه‌لایی
ژ ره‌مزا به‌ژن و بالایی
به‌راتا زه‌رفه‌شان دایی
میر:

که‌سی بی په‌رده مه‌حره‌م بت
ره‌باب وچه‌نگ هه‌مده‌م بت
د ده‌ست دا جامی وه‌ک جه‌م بت
مه‌لا:

د قی ئایینه‌یی زانی
کو حه‌رفن تازه نوورانی
ژ بالا طووری ئنسانی
میر:

شه‌فه‌ق دا سیم نه‌ندامی
ب‌گر ئایینه‌یا جامی
توجاره‌ک گوهده په‌یغامی
مه‌لا:

ب قانون گوهده مزگینی^(۳۰)
ژ حکمه‌ت تیته ته‌دوینی
ب دامما عشوه شیرینی
میر:

د په‌روازی هوما ده‌نگین
شه‌هی که‌یخوسره‌و وزه‌نگین
ل به‌ر پی عه‌ره‌را ره‌نگین

مه‌له‌ک هشتن د ئاده‌م دا
برووسکی راستی^(۲۶) عالم دا
ب مه‌حره‌م موهر و خاته‌م دا^(۲۷)

نه‌دی^(۲۸) بی په‌رده وه‌ک نه‌ی بی
عباده‌ت مه‌ستی بی مه‌ی بی
ژ ره‌نگ ئایینه‌یا غه‌یبی

کو حکمه‌ت تیته ته‌علیمه
د له‌وحی سیننه ته‌قویمه
نه‌ظهر دا ساعدی سیمه

ژ بالا په‌رته‌وه‌ک نووری
ژ ده‌ستی مه‌ست و مه‌خمووری
ژ نای و^(۲۹) عوود و ته‌نبووری

ب‌زانی دا سرا سازان
ب عه‌ینی مه‌عنه‌یا رازان
د‌د‌ت طه‌یری مه‌ په‌روازان

مه‌ سه‌ردا تاجی ئقبالی
سه‌رئه‌فرازین د قی حالی^(۳۱)
مه‌ قامه‌ت بوو شوبی دالی^(۳۲)

مه‌لا:

د ری دا خاک‌ی دهر‌گام
بلا بی پایه و جا‌هم
شکاره‌ک دهر ره‌هی شاه‌م

میر:

گران به‌ندم د به‌ندی دا
دو سه‌رپه‌نجه د زه‌ندی دا
د ده‌ستی شه‌هله‌وه‌ندی دا

مه‌لا:

ب شیران را کو ر‌مبازم
ب عه‌ینی گولشه‌نی رازم
مولازم حه‌ضره‌تی لازم

میر:

ژ مابه‌ینی ب ذات دی چت
نه‌ته‌نها دی صه‌فا‌ژی چت
ب طوغرایه‌ک به‌راتی چت

مه‌لا:

د مه‌نصووبا وصالی دا
د به‌ر قه‌وسی هلالی دا
د نه‌سرارا په‌یالی دا

میر:

خه‌ط وخالین د جامی دا
د به‌حشا زولف ودامی دا
د خه‌تما وی ختامی دا

به‌لی نه‌وه‌ل ژ وی خاک‌ی
مه‌پی چوو فه‌رقی نه‌فلاکی
ژ وی به‌ندم د فتراک‌ی

د قه‌یدا شاه‌ی شه‌هبازان
گه‌هشتن یه‌ک شوبی بازان
ب شاه‌ینی ورمبازان

د ره‌مزا قابه قه‌وسه‌ینی
د بابی (حکمة العین)ی
حجاب راکت (۳۳) ژ مابه‌ینی

کو واصل بت ب مه‌حبوبی
نه‌گه‌ر دی مه‌ست و مه‌جدوب بی
ب موه‌را نه‌میری مه‌نصوبی

بلا صاحب مه‌قام بت نه‌و
ژ وی روژی (۳۴) ب جام بت نه‌و
دقی مسکین ختام بت نه‌و

نشان پی ئسمی نه‌للاه (۳۵)
مه‌لا یا قه‌نج کووتاهه
غهره‌ض مه‌را (۳۶) شه‌ه‌نشاهه

مه‌لا:

د خه‌تما صه‌وت وحه‌رفی دا
د که‌لام ونه‌حو و صه‌رفی دا
دورا حکمه‌ت د نوطقی دا

میر:

د ئقلیمی سوخه‌ن خاقان
ژ نه‌ی شه‌ککه‌ر ل نه‌وراقان (۳۸)
ژ سیمین ساعد و ساقان

مه‌لا: (۳۹)

ب غه‌وواصی ب سه‌حجاری
ژ شعرا ته‌شه‌که‌ر باری
ب دققه‌تبیین سه‌د نه‌شعاری

میر:

د باغی له‌فظ و مه‌عنایی
ژ قی (إملاء) وئنشایی
ژ حوسنی ره‌ونه‌قه‌ک دایی

مه‌لا:

د به‌حرا قولزوما میران
د به‌حشا شهرح و ته‌فسیران
ژ میر و به‌گلهر و چیران

(۱) میر عماده‌ددین ب دورستی نه‌هاتی‌یه ناسین، زفنگی دبیزت: نه‌و ژ میره‌کین جزیری یه و دبت برایی میر شه‌ره‌فی هه‌ف چاخی مه‌لایی جزیری‌بت. وسه‌یدا (عبد الرقیب یوسف) دبیزت: نه‌و کوری میر شه‌ره‌فی‌یه و ل مه‌دره‌سا سۆر ل نک مه‌لایی جزیری هاتی‌یه فه‌شارتن. به‌لی (کۆقلی) دبیزت: نه‌و بی هه‌کاری‌یه عه‌باسی‌یه، ئانه‌کوو ژ میره‌کین جۆله‌میرگی یه. وسه‌یدا (نه‌نوه‌ر مایی) ژی بۆ قی هنزی دچت.

- (۲) دره‌خشانی دوه‌رخشان بوو (زفنگی، نامیدی).
- (۳) د جامی مه بله‌خشان بوو (زفنگی، نامیدی).
- (۴) وه‌کی له‌علی ب ده‌خشان بوو (زفنگی، نامیدی).
- (۵) دو ره‌شمارى سه‌مهن سور بوو (زفنگی، نامیدی).
- (۶) ژ نه‌قشین چین وماچینی (زفنگی، نامیدی).
- (۷) خه‌طه‌ك زیبا ژ کافووری (زفنگی، نامیدی).
- (۸) ب نیشانین (کؤفلی).
- (۹) به‌رقا (زفنگی، نامیدی).
- (۱۰) د ری (زفنگی، نامیدی).
- (۱۱) کهو‌کهب (زفنگی، نامیدی).
- (۱۲) غونجه (زفنگی، نامیدی).
- (۱۳) د (زفنگی، نامیدی).
- (۱۴) چه‌فین شیرین (زفنگی، نامیدی).
- (۱۵) لی په‌یدا (زفنگی، نامیدی).
- (۱۶) ژ (زفنگی، نامیدی).
- (۱۷) ده (زفنگی، نامیدی).
- (۱۸) مه دل هه‌ر پور غم وده‌ردن (زفنگی، نامیدی).
- (۱۹) ب سووره‌ت (زفنگی، نامیدی).
- (۲۰) ژ عه‌کسا جامی (زفنگی، نامیدی).
- (۲۱) کو (زفنگی، نامیدی).
- (۲۲) چ نات‌هش بوو دوی داری (زفنگی، نامیدی).
- (۲۳) تیسا (زفنگی، نامیدی).
- (۲۴) عشقا (زفنگی، نامیدی).
- (۲۵) ژ ناگر من نه‌ف‌س دیسا (زفنگی، نامیدی).
- (۲۶) چ غه‌وغا بوو د (زفنگی، نامیدی).
- (۲۷) ژ بالا طالع‌ه‌ك دایی سوله‌یمان دی دخات‌ه‌م دا (زفنگی، نامیدی).
- (۲۸) دفی (زفنگی، نامیدی).
- (۲۹) ژ ده‌نگی (زفنگی، نامیدی).
- (۳۰) نایینی (زفنگی، نامیدی).
- (۳۱) سه‌ها سه‌ر وا سه‌ها شه‌نگین سه‌ر‌نه‌ف‌رازین د پامالی (کؤفلی).
- (۳۲) وه‌رین ساقی مه‌یا ره‌نگین مه دل مایه دفی قالی (زفنگی، نامیدی).
- (۳۳) ب ذات دی چت (زفنگی، نامیدی).
- (۳۴) ژ فه‌یرووزی (زفنگی، نامیدی).

- (۳۵) ژ نه‌شنا ئسمی نه‌للاهه (زفنگی، نامیدی).
- (۳۶) موه‌را (کؤفلی، یووسفی، عه‌مه‌ر).
- (۳۷) ئەف سی مال‌که ل نک (کؤفلی) ب تنی هه‌نه.
- (۳۸) نه‌هن وه‌ك ته دنا‌فانان (زفنگی، نامیدی) و ل نک وان ئەفه ژ گوت‌نا مه‌لایه.
- (۳۹) میر (زفنگی، نامیدی).
- (۴۰) ژ زولفا له‌فظ ومه‌عنایی مه‌کی‌شا شانه شمشاده (پاشا، یووسفی، عه‌مه‌ر، نامیدی).

ههلبهسته کا ههڤشک

د ناڤهرا مهلايی جزیری

وفهقی یی تهیران (۱) ۱۵ / ۱۲۵

فهقی:

سهلاما من حهقییری
ئیرۆکه ل جزیری
ههلاکه ژ دهربا تیری

مهلا:

سهلامین ملیاکهتان
شوبههتی ئاقین شهتان
ههلاکین ژ زهحمهتان

فهقی:

شهربهتالام و بییان
مهعهدهنا دال ورییان
ظاهر دکن مهعنییان

مهلا:

ژ نهقشی بوت ولاتان
تهعهییونا صفاتان
د عید وشهف بهراتان

فهقی:

سهجدهیا شوکری جارهک
نه پهرده، نه ستارهک
(أحسن الله تبارک)

مهلا:

جهمالا نوورین صافه
ب حهرفین خوه کهششافه
حامیم عهین سین قافه

فهقی:

حی یین د حهفت حامیمان
ئسمی دو طاسین میمان
باقینه جهم دو جیمان

مهلا:

حهفت خومی تهژی باده
ژ خوما کومهی ئراده
لهوحی لی نوون وصاده (۶)

فهقی:

ساقی ژ خهمرائزهلی
داریت لهوحائهووهلی
ئهو بوو موراد مهسهلی

مهلا:

نهقشی مهجاز طلسمه
صوورهت ل بال مه ئسمه
حهرفین د نوورین جسمه

مه فهرضه د وصالی
ل بهر وهجهی هلالی
ژ سوررا وی جهمالی

د وهجهی تهجهلالی
ضهمیر ددن مهعنای
د رهمزنا موعهممایی

نوقطهیان لی پهیداکن (۳)
دو میمان ژی جوداکن (۴)
عشقی کوژی پهیداکن (۵)

د مهیکه دا قدهمی
عشق رهته جاما جهمی
لهو فهیضی دا قهلهمی

نوورن وقهلهم ژی ئافراند
رزق ونهصیب قهددراند
نهقشی مهجاز سهووراند

مهظههر ژ رهنگ مرئاتی
مهعناب تهجهلالاتی
کاف هایه د ئایاتی

فهقی:

کاف هایه ئسمی کووره
ب جسمی کووهی طووره
جهمال ژ عهینی نووره

مهلا:

کهوکهبه دیم^(۸) بهشهره
چ حوسنهك موصهوووره
یهقین ب خوه مهظههره

فهقی:

خهرگهه ب من حجابه
عهوری رهش ونقاببه
پهروانه لهو د عهذابه

مهلا:

شهمال ته عهینی نووره
پهروانه بی دهستووره
حهیران سرا غهفووره

فهقی:

یاری حهقیقی خالقه
راست و دورست و صادقه
قهنج ولهطیف و لائقه

مهلا:

باغی ژ نوو^(۹) وهرهق لی
سپیدهیا شهفهق لی
پهرتهو ژ حوسنا حهق لی

طوغرایه د تهنزلی
ئجماله د تهفصیلی
کهوکهبه د^(۷) قهندیلی

نووره که مونهززه تی
ئسمه که ژ (الله) تی
چهرخه که سه د خهرگه تی

ستار دکت جهمالی
ل بهر وهجهی هلالی
مهحجووبه ژ شهمالی

شهفهق کولی ستار تی
ل چهرخی سهمادار تی
لهو جانفدایی یار تی

چین جانفدا دا قی کهقین
چ رهنگ ب شووناری کهقین
د باغی ئرهه دا قیککهقین

یار دی ل وی ظوهوور بت
مهظههر ژ عهینی نوور بت
دا عهکس بی قووصوور بت

فهقی:

عهکسی ژ حهق د بینین
ل حالهکی نامینین
گهه د نالین گهه د خوینین

مهلا:

فهریاد ژ دهستی فهرقی
تیره ژ لهونی بهرقی
رؤژه هاتی یه شهرقی

فهقی:

کوؤقنانین مهرداران
تیرین د وان ههساران
خهدهنگین وان نووباران

مهلا:

نهین دل درهشینین
دو میر ب غهضه ب د کشین
ژ قاف وواو وسینین^(۱۰)

فهقی:

دو نوون د سیهه رهنگن
دهربین د وان خهدهنگن
عاشق ژ دهست ب ههنگن^(۱۲)

مهلا:

داغین مه پور د کولن
یهنگی یان چهر ب ل دلن
کهماندار رهش قاتلن

خهبهر ژی نایی گوتن
هناف ژ بهر د سوتن
گهزمه ل دل ب جوتن

فهقی:

گهزمین عهین وصادان
کشاندن گوښه بادان
تیری دوان جهلادان

مهلا:

ئاورین جوټی بهلهک
خورشیده چهرخا فهلهک
ئسانه ب صوورهت مهلهک

فهقی:

حووری کو تیک جهماين
هموو ژ رهنګ چرابين
ژ شهرما خویا نابين

مهلا:

وان شهرمه ژ دیمي زهري
خورشید ماه وموشتهري
ئسه ب شه کلی پهری

فهقی:

پيرو ټهقین کو خالن
دو روژ ودو هلالن
بی وهصف وبی مثالن

مهلا:

ب رهمز وگوفت وسوران
عشوہیین لهعل ودوران
خهدهنگین دئاوران

ب ئشارهت رهمز وسرن
مهحبوب د تیژئاورن
باطن د دل دفن (۱۳)

بهرقه که ژ سهماواتی
هاتی به نیف مرئاتی
یان حووره د جهنناتی

پهری هم د وی گاقی
نیزیکی شهمس وطاقی
ژ حوسنا وی گولباقی

عهقره بان دهر ب ل دل دان
پیرو د موقابل دان
یان حووره صفهت ولدان؟

د عقدا ثوره یایی
ل دیمي وی لهیلایی
د رهمزا شه کهرخایی

نهباتی ئهو دریژن
لوء شه کهر ب هیژن
عاشقان دبریزن

فهقی:

عاشقین لهب ولیفان
سهلوا و به وسیفان
هرامن خهوید شیفان

مهلا:

کهسی کویهک دقیتن
شهفان کوو وی خهو تیتن؟
عاشق ل پهی وی تیتن

فهقی:

فراق تیک حرقهته
تووتاکه ب زهحمهته
گوین خهو قهط ناکهته

مهلا:

زهحمهت ب من وصاله
لهو تیت ب دهر د وحاله
دهما کو تیت شهماله

فهقی:

پهروانه لهو دمتر
ضهعیفه خوه ناگرت
د پهردی ناصه برت

مهلا:

پهروانه لهو دسوژی
فداکرن عومر وژی
کو دا ژ نووقه فهژی

شاباشه ژ خودی را
بهلچم ژ زیف وزیرا
ل کهسی موحبهت فیرا

سوهتی به ب ئولفهتی
ژ تیرا مهحبه بهتی
ژ جهذب و ژ فورقهتی

به عیده ژ خهیالی
بولبول ژ بهر جهمالی
کو دووره ژ وصالی

عاشق ژ بهر جهذب هیی
ژ بهرقا شهعشه یی
نهظر دا پهروانه یی

خوهش نینه ئهو ب ژینی
تیژه بهرقا ئهقی نی
پهرده کهمالا دینی

ژ لهمعیا جهذب اتی
د کهشفا سهبه حاتی
باقی بت د حیاتی

فهقی:

حەیات ب من هەر وهصله
موراد ب خوه هەر نهصله
ژ ههف ئيك نينه فهصله
مهلا:

واحد ذاته کی فـهـرده
ل عهینی دل نهظهـر ده
تهوهههوم بوویه پهـرده

فهقی:

لات صووره ته کی حهقه
ل بال من موحهققهقه
لاهووته هەر موطلهقه
مهلا:

ئـنـسان ب من ناسووته
عـالـهـما جـهـبهـرووته
تـهـنـهـزـزول ژ لاهووته

فهقی:

کهفا کو کووز وطاس تی
جاما کو مهیا خاص تی
قهخون ژ دهستی راستی

مهلا:

وهصفین د مهجووبان
قووته ژ بو قولووبان
ژ نهغما مهدهحا خووبان

دو لات گهر ببن لاتهك
تيكدا ببنه صفاتهك
واحد بمينت ذاتهك

تهجه لالا ددا صفاتان
ل جوملهی تهعيناتان
ب ئسمى بوت ولاتان

ژ ئهسمائين حهققانی
د نيشف كهشفا سوبحانی
د ناسووتا ئنسانی

گهوههر د نيشف سهدهفی
شهسه هاتی شهرفی
مهحبووبه جام دکهفی

نازك وسپی زهنـدن
بنيرن طالب چهنـدن
ب مهدهحان مهجووب خوهندن

ل داغين كول حهياتن
گولاڤ قهنـد ونهباتن
عاشق ب جهذبه هاتن

فهقی:

عاشق ب وهصف ومهدهحان
نهسيم بيت ژ وان تهرحان
خوون دی دهربت ژ جهرحان
مهلا:

بولبولی وی گولشهنی
حهتتا ئهبد ژ مهدهنی
حهرفهك ژ وهصفان ته نی

فهقی:

جهماكن تيك عالهمی
حهرفهك لهوحی قدهمی
نائيته بهر قهلهمی

مهلا:

نهسرین وگول طهبهقهك
ژ نهستهران وهرهقهك
عوروفخواهی سهبهقهك

فهقی:

ئهحسهن ژ نهوسهبهقان
ل صهحيففا وهرهقان
دهست ب دهست ژی طهبهقان

مهلا:

نهفهساته ژ عهنبهـره
چ شاخی نهی شهكـهـره
نوطقا ته خوه گهوهـره

د فراقی سهببری
بولبول خوهی بگری
ب داغين كول بمری

ژ ئهزهـل ئهـو دـبـيـژن
گهوههران دا بريژن
عالم تيك ناپهريژن

ههمووان ب ئوستاد کن
بينن ب شهرح سهواد کن
بهحران ئهر ب مداد کن

سهحهر ژ باغی گولان
بهسه مه صاحب دلان
چيتر ژ سهـد سـجـلان

قهلهم ژ قهنـد ونهباتی
دريژن ئاڤا حهياتی
مهلهك تينه جهنناتی

زهباد ومسك دريژن
نهبات وقهنـد دريژن
سهـد بار گهوهـر دريژن

فهقی:

گولم د دهستی خاران
بولبولم د گولزاران
دره مزرا^{*} مهرداران
مه لا:

دوورم ژ گولین ب خوناښ
سووسنا عرق ژ گولاف
ژ مهرداران ته قاف

فهقی:

برینداری عشقیمه
دزانن مه دداحی کیمه
نه ناخوانی (مهلې) مه

مه لا:

چهندي كو د گهرهم
شوبهه تي چهنك وژههم
نه ناخوانی فهققههم

(۱) فهقی تهیران: فهق مهحه ممدی موکسی به، ههلبه ستهفانه کی چهلنگه ، چارسالان بهری جزیری نانه کو ل سال (۹۷۱) ی مشهختی (۱۵۶۳) ی زاینی هاتی به سه دنیایی وههتا سال (۱۰۵۰) یی مشهختی (۱۶۴۰) ی زاینی هیژ یی زیندی بوو .. ناسنافی وی یی شعری (میم وحی) بوو ، ژبلی دیوانه کا شعری ههژماره کا بهرهمین فههاندی هه نه ، وه کی بهیتا (شیخی صهنعانی) نهوا ل سال (۱۰۴۱) ی مشهختی دانایی .. ناشکهرایه کو ژ ههفالین مهلابی جزیری بوو ، و دبیزن دهمی جزیری چوویه بهر دلزفانی یا خودی وی ههلبهستهک یی فههاند.

(۲) لام وی نانه کو (لب) پهیفه کا فارسی به ب راما نا (لیف) ه .

(۳) نانه کو .. نه گهر حهفت (حم) یان بیین و نوقطان ل سهر بدانین ، دا کو بینه (خم) کو ب فارسی راما نا دهین مهیی دنین .

(۴) نانه کو .. نه گهر میمی ژ طاسم فه کهن دا بمینت طاس کو تراری فهخوارنی به .

(۵) دو جیم ، نانه کو دو زولفین وه کی حهرفا جیمی دخوار .. نهفین هه ، شهراب ودیمی جوان، عشق ژی پهیدا دبت .

(۶) لهو حی دو نوون لی ساده (زفنگی، نامیدی).

(۷) کهو کهب مه (زفنگی، نامیدی).

(۸) کهو کهب دبیم (زفنگی، نامیدی).

(۹) نوو (زفنگی، نامیدی).

(۱۰) ژ عهین وقاف وشینن (زفنگی، نامیدی).

(۱۱) ب سر ل مه کو کیشان (زفنگی، نامیدی).

(۱۲) نههنگی (زفنگی، نامیدی).

(۱۳) ژفیری پیدا ل نک (زفنگی) نینه .. وهیژای گوتنی به : دانهیا (زفنگی و نامیدی) گهلهک خهله تی بین کیشی تیدا هه نه، و مه دانهیا (کؤفلی) کری به بنه کؤک .

(* ههژار (د زومرهیا) شوونا (د رهزما) بهرچاف کری به، ودبت د بنیات ده وه کی وی بت [نیسماعیل] .

(۱۴) ناشکهرایه کو نهف ههلبهسته ل سال (۱۰۳۱) مشهختی (۱۶۲۱ ز) یا هاتی به فههاندن .

سۆتۈم ب ناز وئاگرين
حهتتا خواهشين ئەم دى گرین
قى فانىيى ئەم ژيك کرین
دۆست چوو ب چهرخا عادهتى

ئەو عادهتا چهرخا عهوان
وى دۆست ب ناز ئاخى نهان
جارهك مه دى مهحبوب رهوان
ئەى فهلهكى بى مروهتى

ئەى فهلهكى بى ئعتبار
نى ته گهلهك مهحبوب فهشار
من بى تهيه نينن چو چار
پاشى ئەقان خال وخهتى^(۵)

صههده حهيفا جۆتى سۆرگولان
وان بر ب ئاخى وهصصالان
مارى موقيم كهت سهر ملان
دى كينه دين ب ئولفهتى

وهه پاشى وان وهردى د گهش
كىم بوون ژ وان بهنى د خواهش
سههده حهيف ل رهيحانى د رهش
نیشان وخاليت جهبههتى

نیشان وخاليت غولغولى
هاتن كو قى دۆستى هلى
سههده حهيف ل زولفا كاكولى
هيژ ناگرن ژى عبرهتى^(۶)

(*) ئەف هەلبەستە مە ژ دەستئىسا عبدللا زوهيرى وهرگرتى يە كول سالا (۱۹۳۱)ى ز هاتى يە نقيسين،
ودهستئىسا مەلا مستهفا يوسفى ئەوال سالا (۱۹۳۷)ى ز هاتى يە نقيسين.

(۲۰۱) حهيف (زوهيرى).

(۳) حوزن (زوهيرى).. وناشكەرايه نه گەر حسيبا حهفت (عەينان) كۆم بكهين (۷۰ × ۷ = ۴۹۰) پاشى
هەژمارا (لامى) ژى جودا بكهين (۴۹۰-۳۰=۴۶۰) پاشى هەژمارا شين (۳۶۰) و گرى (۲۳۰) دگهل يا
بۆرى كۆم بكهين (۴۶۰+۳۶۰+۲۳۰) دى بته (۱۰۵۰) كو سالا وهغەر كرنا مهلايى جزيرى يە.

(۴) د شعرا ژ زاردهقى خهلكى من بهيىستى (داغا دلان ئەو پير دكت) شوونا (داغال قەلبان چى دكت) دئيتە
گۆتن. [ئيسماعيل]

(۵) دۆست چوو باخالقى خهتى (يوسفى).

هەلبەستەك ل دۆر مرنا مهلايى جزيرى

ژ قهاندنا: فهقىيى تهيران

دى هوون وهرن لىيزم وهرن
هوون رايهكى ل من بكن
جيران وخهلكى هيشهتى
ئىرو قهوى گرىا مه تى

ئىرو قهوى مه تيت گرین
من حهيفا ليقيت شه ككرين
سووسن ل ميرگا غهبيرين
ئىدى قهناخون شهربهتى

ئەو ليقيت لهعلين وشه كەر
سههده ئاه و كوؤقان وكهسهر
كىم بوون ژ وان دور وخه بهر
حهفت^(۱) عهين ولام چوون هجرهتى

حهفت^(۲) عهين ولام ژيك بوون جودا
ئەم رازينه ب ئەمرى خودا
شين^(۳) وگرى ديسا ته دا
هەر چ ژ دەرگاھى ته تى

هەر چ دكت ئەو مير دكت
داغال قەلبان چى^(۴) دكت
خهير وشهران تهقدير دكت
سۆتۈم ب نازى فورقهتى

(۶) دياره ئەف ھەلبەستە ھېژمايە ژبەر كو نه نافي ھەلبەستھانی نه ناسنافي وی ل دویمایهیی نههاتییه، وھیژای گۆتنی یه د ھەردوو ژیدەرین مه دا نه هاتییه گۆتن کا ئەف شعره یا کی یه، بهلی — د نافي مهلابان دا — زیده یا بهلافه كو ئەف ھەلبەستە فەقیی تەیران ب مرنا مهلابی جزیری فەھاندییه، وچو راستی بۆ وی گۆتنی نینه ئەوا دیژت: فەقی ئەف ھەلبەستە ب مرنا دلبره خۆ کچا میری هیشهتی گۆتییه. چونکی دەمی فەقی ئەف ھەلبەستە فەھاندی ژیی وی (۷۹) سال بوون. پاشی د دەستقیسا فەقی محمەدی تۆوی دا ئەف ھەلبەستە مه دیت وتیدا گۆتییه یا فەقیی تەیرانه.

ناقەرۆك

- ۵ بۆ مهلابی جزیری
- ۷ پیشگۆتنا سەیدا ئیسماعیل تاها شاهین
- ۱۳ ژین و سەرھاتی یا مهلابی جزیری
- قافی یا (۱)
- ۲۳ ۱- نهوایا مو طرب وچهنگی
- ۲۶ ۲- ئسمی تەیه مه کتووب
- ۲۷ ۳- مه ششاطهیی حوسنا ئەزەل
- ۲۹ ۴- موغبه چهیین مهی فرووش
- ۳۱ ۵- چین چین کرن
- ۳۳ ۶- دلبره شکینا شه ککه رهك
- ۳۴ ۷- ب ناری فورقهتی سوھتم
- ۳۹ ۸- سەری زولفا ته
- ۴۰ ۹- ئیرو ژ دەر با خەنجەری
- ۴۳ ۱۰- الله سه حەر
- ۶۲ ۱۱- دل ژ من بر

۹۰	۲۶- تو سه حهر گه ب ته ماشا و هره
	قافی یا (ج)
۹۳	۲۷- شمشادی خه رام
	۴۳۶
۹۵	۲۸- دل ژ علاجی
۹۶	۲۹- دیسا ژ نوو بی حاله دل
	قافی یا (ح)
۹۸	۳۰- پور مه که ئسرافی
۱۰۰	۳۱- حهیف د قهیدا خاک و گل بت
۱۰۲	۳۲- عشقی کو بدن
	قافی یا (خ)
۱۰۴	۳۳- ئاهی ژ دهردی دل نه کت
۱۰۷	۳۴- دل بهری ئیرو سه حهر
۱۰۹	۳۵- هه ی هه یا ره قص و سه مایا
	قافی یا (د)
۱۱۰	۳۶- سرری وه حدهت
۱۱۲	۳۷- عیده و ههر کهس
۱۱۴	۳۸- نه ی شه ککه را گهر دهن ژ عاج
	قافی یا (ر)
۱۱۶	۳۹- ئاه ژ دهستی وی سوری

	قافی یا (ب)
۶۳	۱۲- دهستی قودر هت
۶۵	۱۳- لله الحمد
	۴۳۵
۶۷	۱۴- شاه ب قه صدا کوشتنا من
	۱۵- من د دل کو فان هه زارن
	۶۹
	قافی یا (پ)
۷۲	۱۶- لهو سه حهر جهولان ددت
	قافی یا (ت)
۷۴	۱۷- نیرگزین شهنگ د مهستن
۷۵	۱۸- گهر ژ وی حوور سرشتی
۷۷	۱۹- قه لبی مه شوبی زیره
۷۹	۲۰- مه حبووب ب دل بت
۸۱	۲۱- کهس ب دادا مه نه پرست
۸۳	۲۲- ئه وو هل کو یاری دا مه
۸۵	۲۳- عه ر عهر خه راما
	قافی یا (ث)
۸۶	۲۴- عومر ضائع بوو مه
۸۸	۲۵- نامی عه ن بهر شکه نی بیت

۱۴۳	۵۲- شهبی قه‌دری	
	قافی‌یا (ص)	
۱۴۵	۵۳- سه‌لوا سه‌هی قه‌د	
	قافی‌یا (ض)	
۱۴۷	۵۴- شیوه‌یی دل‌بهر بزبان	
۱۴۸	۵۵- مه‌ژ بل حوسن و جه‌مالی	
۱۴۹	۵۶- وه‌للاه ژ ههر دو عالهمان	۴۳۸
	قافی‌یا (ط)	
۱۵۰	۵۷- دیسال به‌دری کاتبی	
۱۵۳	۵۸- خوون کوژ دل	
۱۵۵	۵۹- مه‌ی نه‌نووشی	
	قافی‌یا (ظ)	
۱۵۸	۶۰- بی له‌بی له‌علی مه‌لا	
	قافی‌یا (ف)	
۱۵۹	۶۱- سه‌ر ددت ئابی	
۱۶۱	۶۲- ئیروژ شه‌هکاسا سوری	
	قافی‌یا (ق)	
۱۶۳	۶۳- نازکا من د سه‌مایبی	
۱۶۵	۶۴- من دی ژ غه‌فله‌ت	

۱۱۸	۴۰- ده‌ری مه‌یخانیه‌یا عشقی	
۱۲۰	۴۱- خه‌لقوول من کن شیره‌تی	
	۴۲- ئه‌ی مه‌لا نامی ته‌یه	۱۲۲
	قافی‌یا (ز)	
	۴۳- جانا ژ جه‌مالا ته	
		۱۲۳
	۴۴- طوورم ب دل	۴۳۷
۱۲۴	۴۵- عاشق ئه‌ر جاره‌ک	
۱۲۶	۴۶- ژ ره‌عنا نیرگزین	
		۱۲۸
۱۳۰	۴۷- تو دزانی ب خودی	
۱۳۱	۴۸- چوومه ته‌ماشاشا چه‌مه‌ن	
	قافی‌یا (س)	
۱۳۶	۴۹- شاه‌دی جه‌لوه‌نوما	
	۵۰- دل یه‌که	
		۱۳۸
	قافی‌یا (ش)	
۱۴۰	۵۱- ئیرو مه‌لا سه‌راپا	

۱۸۸	۷۵- یا رب این گلدستهء
۱۹۰	۷۶- رهمزین ته د جانان
۱۹۲	۷۷- مه لا مه ل گهردهنا دلبر
۱۹۳	۷۸- من د بهر (قالوا بلی)
۱۹۵	۷۹- صهنه می ژ قهوسی نهبروو
۱۹۶	۸۰- خه شمی ل فهقیران مه که
۱۹۸	۸۱- نهز نزام سه به بی
۱۹۹	۸۲- ئیرو ژ حوسنا دیم دوری
۲۰۲	۸۳- وهره جانم
۲۰۴	۸۴- په یوه سته دو نهبروو ۴۴۰
۲۰۵	۸۵- شوخ و شهنگی
۲۰۸	۸۶- نهی دل وهره
	قافی یا (ه)
۲۱۰	۸۷- ژ رهمزا دلبره ری دیسا
۲۱۴	۸۸- دلبره ری سهرداری خووبان
۲۱۸	۸۹- فهله کا نه طله سی
۲۲۱	۹۰- موحبه تی محنت د زورن
۲۳۰	۹۱- دلبره ری سهرداری خووبان
۲۳۷	۹۲- طورره یا تابدار عه نبر که

	قافی یا (ک)
۱۶۹	۶۵- دلبره ری من سه حهری
۱۷۱	۶۶- تعالی الله
۱۷۳	۶۷- ناز که ک من سه حهری دی
	قافی یا (گ)
۱۷۵	۶۸- کو ئشاره ت ب بشاره ت
	قافی یا (ل)
۱۷۷	۶۹- گهر بدیا نه و صهنه ما
	۷۰- شاهدی قودسی نشان ۴۳۹
	۱۷۹
۱۸۱	۷۱- ئیرو ژ رهمزا دیم دوری
	قافی یا (م)
۱۸۳	۷۲- شه ربه تا لام و بی بان
	۷۳- عیده و دا عالمی
	۱۸۵
۱۸۶	۷۴- دانه یین عه نبر ل نه سرینان
	قافی یا (ن)

۲۷۱	۱۰۷- یا رامی قلبی
	قافی یا (ی)
۲۷۲	۱۰۸- ژ مابهینا دو ئهبروویان
۲۷۳	۱۰۹- هیثی و تهوقه دکم
۲۷۵	۱۱۰- غهما عشقی پهرهتم نهز
۲۷۹	۱۱۱- ئهی نهسیمی سهحهری
۲۸۱	۱۱۲- ئهی نهسیمی صبههی
۲۸۳	۱۱۳- ئهی شاهدی قودسی
۲۸۵	۱۱۴- مه ب دل
۲۹۳	۱۱۵- صباح الخیر
۲۹۷	۱۱۶- صهنهما سور ژ صهمه د - ا
۳۰۱	۱۱۷- صهنهما سور ژ صهمه د - ب
۳۰۷	۱۱۸- ئیروم دی
	۴۴۲
۳۱۳	۱۱۹- ئیرو ژ نوو پور ناتهنم
۳۱۸	۱۲۰- فی فورقهتی نهبتهر کرین
۳۲۲	۱۲۱- دهر حهق مه
۳۲۴	۱۲۲- مزگین ژ مهرا بیت
۳۲۶	۱۲۳- چارینه
	۱۲۴- ههلبهسته کا ههفیشک د ناقبهرا مهلایی جزیری

۲۳۹	۹۳- گهر چ بولبول
۲۴۱	۹۴- یاری مه پور
۲۴۳	۹۵- ئیرو ژ مورادا ته
	قافی یا (و)
۲۴۵	۹۶- مه لهو فنجان ل سهر دهسته
۲۴۷	۹۷- من دی سهحهر
۲۵۱	۹۸- د دهست دا یهنگی یهک
۲۵۲	۹۹- وهی سپیده ژ بورجی
۲۵۳	۱۰۰- هی د بهر (قالوا بلی) یی
۲۵۵	۱۰۱- کهس نه دی یه سهحهر گهه
	قافی یا (ی)
۲۵۸	۱۰۲- نیرگزا مهست و خهرامان
۲۶۰	۱۰۳- ب حوسنا (احسن التقویم)
	۴۴۱
۲۶۳	۱۰۴- لاتی حوسنی
	۱۰۵- ئهی شهههنشاهی موعهظهم
	۲۶۵
	۱۰۶- خانی خانان
	۲۶۸

۳۳۲

ومیر عمادہ ددینی دا

۱۲۵- ھەلبەستە کا ھەڤشک د ناڤهرا مەلایی جزیری

۳۴۱

وفهقییی تەیران دا

۳۵۱

۱۲۷- ھەلبەستەك ل دۆر مرنا مەلایی جزیری

۳۵۴

چەند وینە ژ دەستتفیسین دیوانا جزیری

۳۵۹

فەرھەنگۆ کا دیوانا مەلایی جزیری

۴۳۴

چابین دیوانا جزیری
